GEODATA
SERVICES

IULIE 2024

MEMORIUL GENERAL DE URBANISM

AFERENT PLAN URBANISTIC GENERAL AL ORAȘULUI TISMANA | JUDEȚUL GORJ

PROIECTANT GENERAL:
S.C. GEODATA SERVICES S.R.L.

BENEFICIAR:
ORAȘUL TISMANA

© 2020 - 2024 GeoData Services.
All rights reserved.

DISCLAIMER

Acest document a fost elaborat de GeoData Services pentru a fi utilizat de către Client, conform principiilor general acceptate, a bugetului și a termenilor contractului încheiat între GeoData Services și Client. Nicio terță parte nu poate utiliza în scop comercial informații, date și analize din acest document fără un acord scris expres acordat anterior de către Client și de către GeoData Services. Acordul GeoData Services este obligatoriu pentru informațiile și datele cu caracter conceptual, strategic, design, modul de structurare și prezentare. Preluarea acestora de către terțe părți poate constitui concurență neloială, astfel cum a fost prevăzută de Art. 2 din Legea 11/1991, în sensul că poate produce pagube constând în restrângerea elementelor de unicitate și avantaj competitiv.

DOCUMENTUL A FOST ELABORAT DE

GeoData Services

https://www.geodata-services.com/ro/urbanism@geodata-services.com.

ETAPA I:

SINTEZĂ PENTRU AVIZE | februarie 2026

FOAIE DE CAPĂT

Denumirea lucrării:	**MEMORIUL GENERAL DE URBANISM**, AFERENT PLANULUI URBANISTIC GENERAL ORAȘUL TISMANA, JUDEȚUL GORJ
Beneficiar:	ORAȘUL TISMANA Oraș TISMANA | strada Tismana | numărul 116 | județul Gorj | tel. 0253/206101 | fax. 0253/206102 https://primariatismana.ro/
Proiectant general:	S.C. GEODATA SERVICES S.R.L. Municipiul București | sector 1 | strada Siriului | nr. 22-26 | CUI 40188478 | R.C. J40/16727/2018 | tel. 0729.000.002; https://www.geodata-services.com/ro/
Subproiectanți de specialitate:	STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND INFRASTRUCTURA TEHNICO-EDILITARĂ: STUDII APA S.R.L. Adresa: Str. Calea Câmpulung | Nr. 119 | municipiul Târgoviște | județul Dambovita | tel: 0723526852
	STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND STUDIU ISTORIC: PLAN A URBAN DESIGN SRL CUI: 42798065 | tel: 0745503505 Email: cristina@planaurbandesign.ro
	STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND PROTECȚIA MEDIULUI, RISCURI NATURALE ȘI ANTROPICE: Eco General Consult SRL | Str. Murgeni | nr.14 | Bl. L26 | Sc. 3 | et. 3 | ap. 40 | sector 3 | Bucuresti | Telefon: 0740.795.095
	STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND CONDIȚIILE GEOTEHNICE SI HIDROGEOLOGICE: RADU G MARIA I.I. Adresa: Str. Calea Câmpulung | Nr. 119 | municipiul Târgoviște | județul Dâmbovița | tel: 0723526852
Data elaborării:	Iulie 2024
Nr. contract:	2168/GD3797/31.07.2023

LIVRABIL

Data	Revizie	Status
26 February 2026	4	Versiune sinteză penru avizare

COLECTIV DE ELABORARE

DIRECTOR	**manager Gabriel IONESCU**
ȘEF PROIECT	urbanist Dan Paul JOTU
URBANISM	urbanist Dan Paul JOTU (urbanist atestat R.U.R.) urbanist Ioana Iulia AFLOREI (urbanist atestat R.U.R.) urbanist Felicia ILIESCU (urbanist atestat R.U.R.) urbanist Ioana-Alexandra DULF urbanist Ioana Cîmpineanu urbanist Victoria Nicoleta MATEI
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND ACTUALIZAREA SUPORTULUI TOPOGRAFIC	ing.Sabina NICOLAE ing. Viviana IONIȚĂ ing. Dorin CIOCAN ing. Ștefan SPIREA ing. Adelin VOINECI

STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND CONDIȚIILE GEOTEHNICE ȘI HIDROGEOLOGICE	ing. geolog Maria RADU ing. hidrogeolog Marian RADU ing. Ciocan Dorin ing. Talmaciu Adrian
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND PROTECȚIA MEDIULUI, RISCURI NATURALE ȘI ANTROPICE	Expert de mediu atestat ing. Raluca Oana MIHALCEA
STUDIU ISTORIC	Cristina-Andreea PAVELESCU (urbanist atestat R.U.R.)
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND TIPURI DE PROPRIETATE	urbanist Dan Paul JOTU urbanist Ioana Iulia AFLOREI urbanist Ioana-Alexandra DULF urbanist Victoria Nicoleta MATEI
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND POTENȚIALUL TURISTIC	urbanist Dan Paul JOTU urbanist Ioana Iulia AFLOREI urbanist Ioana-Alexandra DULF urbanist Victoria Nicoleta MATEI
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND INFRASTRUCTURA TEHNICO-EDILITARĂ	ing. Marian RADU (coordonator studiu) ing. Mihai RADU urbanist Paul Daniel JOTU urbanist Ioana Iulia AFLOREI
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND ANALIZA FACTORILOR INTERESAȚI, ANCHETE SOCIALE	urbanist Dan Paul JOTU urbanist Ioana Iulia AFLOREI urbanist Ioana-Alexandra DULF urbanist Victoria Nicoleta MATEI
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND ORGANIZAREA CIRCULAȚIEI ȘI TRANSPORTURILOR, MOBILITATEA URBANĂ	urbanist Dan Paul JOTU urbanist Ioana Iulia AFLOREI urbanist Ioana-Alexandra DULF urbanist Victoria Nicoleta MATEI
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND ANALIZA SPAȚIAL-VOLUMETRICĂ, SILUETA LOCALITAȚII, IMAGINE URBANĂ	urbanist Dan Paul JOTU urbanist Ioana Iulia AFLOREI urbanist Ioana-Alexandra DULF urbanist Victoria Nicoleta MATEI
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE	urbanist Dan Paul JOTU urbanist Ioana Iulia AFLOREI urbanist Ioana-Alexandra DULF urbanist Victoria Nicoleta MATEI

STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND EVOLUȚIA SOCIO -DEMOGRAFICĂ	urbanist Dan Paul JOTU urbanist Ioana Iulia AFLOREI urbanist Ioana-Alexandra DULF urbanist Victoria Nicoleta MATEI
STUDIU DE FUNDAMENTARE PRIVIND IMPACTUL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE	urbanist Dan Paul JOTU urbanist Ioana Iulia AFLOREI urbanist Ioana-Alexandra DULF urbanist Victoria Nicoleta MATEI

Cuprins

1. INTRODUCERE 13
1.1. Date de recunoaștere a Planului Urbanistic General 13
1.2. Obiectul Planului Urbanistic General 13
1.2.1. Cerințe specifice 15
1.2.2. Solicitări ale temei program 15
1.2.3. Ediții anterioare ale P.U.G., modificări sau completări necesare 18
1.3. Surse de documentare 19
1.3.1. Studii și proiecte elaborate anterior 19
1.3.2. Studii de fundamentare elaborate concomitent cu P.U.G. 20
1.3.3. Strategii și politici de dezvoltare 21
1.3.4. Date statistice. Alte date. 21
1.3.5. Suport topografic 21
1.3.6. Elemente legislative 21
2. RAPORTUL DIAGNOSTIC 25
2.1. Context teritorial. Relații în teritoriu 25
2.1.1. Date generale 25
2.1.2. Relații în teritoriu 27
2.1.3. Caracteristici semnificative ale teritoriului și localităților, repere în evoluția spațială a localităților. 27
2.2. Încadrarea în teritoriu; 28
2.3. Elemente ale cadrului natural 44
2.3.1. Caracteristicile reliefului 44
2.3.2. Geologia 45
2.3.3. Hidrografie. Hidrologie 47
2.3.4. Condiții climatice 50
2.3.5. Solurile 51
2.3.6. Floră și fauna 56
2.4. Evoluția unității administrativ-teritoriale de bază 58
2.4.1. Scurt istoric 58
2.4.2. Evoluția ocupațiilor populației 60
2.4.3. Evoluția tramei stradale si a parcelarului 61
2.4.4. Evoluția fondului construit; tipologia si caracteristicile acestuia; amenajări 61
2.5. Nivel de dezvoltare economică, potențial economic 67
2.5.1. Agricultura 67
2.5.2. Silvicultura 71
2.5.3. Viticultura 71
2.5.4. Activități zootehnice 72
2.5.5. Activităţi industriale, servicii şi comerţ 74
2.5.6. Fondul construit 78
2.5.7. Învățământ 83

2.5.8. Turism 87
2.5.9. Culte, cultură și artă 97
2.6. Caracteristici socio-demografice 98
2.7. Căi de circulație și transport 105
2.8. Intravilan existent. Zone funcționale. Bilanț teritorial 107
2.9. Patrimoniu cultural. Peisajul 110
2.10. Echipare edilitară 125
2.11. Probleme de mediu 131
2.12. Caracteristici hidrologice și ale obiectivelor hidrologice 139
2.13. Caracteristici geotehnice 141
2.14 Tipuri de proprietate 141
3. OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ 141
2.15 Necesități și opțiuni ale factorilor interesați 144
3. ANALIZA SWOT 145
4. DIAGNOSTIC 153
4.1. Diagnostic general 153
4.2. Diagnostic prospectiv 154
4.2. Diagnostic prospectiv 155
5. STRATEGIA DE DEZVOLTARE SPAȚIALĂ 155
5.1. Strategia de dezvoltare spațială a orașului TISMANA 156
5.1.1 Viziunea de dezvoltare spațială; 157
5.1.2 Scenarii de dezvoltare spațială 161
5.2. Optimizarea relațiilor în teritoriu. Elemente de mobilitate urbană 163
5.3 Dezvoltarea activităților economice 164
5.4. Evoluția populației 165
5.5. Căi de circulație și Transport. Mobilitate 166
5.6. Intravilan propus. Zonificare funcțională. Bilanț teritorial. 168
5.7. Măsuri în zonele cu riscuri naturale 172
5.8 Restricții și permisivități constructive rezultate din caracteristicile geotehnice ale teritoriului 175
5.9. Dezvoltarea echipării edilitare 176
5.10. Protecția mediului 186
5.10.1 Protecția patrimoniului cultural 187
5.10.2 Plan local de peisaj 188
5.11 Zone de regenerare urbană. Zone de restructurare urbană 189
5.12. Reglementări urbanistice 190
5.13 Circulația terenurilor. Obiective de utilitate publică 192
6. CONCLUZII 197
6.1. Concluzii 197
6.2. Măsuri în continuare 198
7.ANEXE 200

LISTA DE FIGURI

Figură 1 – Distanța rutieră - orașul Tismana – municipiul Târgu-Jiu 27
Figură 2 - Ruta Culturală Națională a Destinațiilor Eden, potrivit unui comunicat al Asociației Naționale a Agențiilor de Turism (ANAT) 34
Figură 3 - Zone protejate naturale - extras PATN, Secțiunea 3 35
Figură 4 - Clasificarea geografică a peisajelor naturale la nivelul județului Gorj 36
Figură 5 - Trasee Turistice propuse conf. PATJ - la nivelul Județului Gorj 38
Figură 6 - Unități și subunități teritoriale specifice ale județul Gorj 39
Figură 7 - Caracteristici ale nivelelor turistice 40
Figură 8 – Încadrarea în Ghidul de arhitectură privind specificul local din mediul rural – Zona Gorj 41
Figură 9 - Repartiția izotermelor în județul Gorj (conf. PATJ Gorj) 44
Figură 10 - Harta geologica a teritoriului 46
Figură 11 – Direcția și viteza anuală a vântului în orașul Tismana 51
Figură 12 - Harta Solurilor 52
Figură 13 – Localizare situri arheologice identificate la nivelul UAT Tismana, conform CIMEC 67
Figură 14 - Suprafaţă cultivata cu principalele culturi – perioada 1990-2003 70
Figură 15 - Producția de fructe– perioada 1990-2003 71
Figură 16 - Producția totală de struguri – perioada 1990-2003 72
Figură 17 - Producția agricolă animală – perioada 1990-2003 73
Figură 18 – Localizarea firmelor la nivelul UAT TISMANA, pentru anul 2023 74
Figură 19 - Locuințe existente totale la sfârșitul anului, analizate în perioada 2010-2022 79
Figură 20 - Sinteza Evoluția Autorizațiilor la nivel UAT – perioada 2017-2023 81
Figură 21 – Liceul Tehnologic Tismana 84
Figură 22 – Extras Proiect de reabilitare a Mănăstirii Tismana 93
Figură 23 - Chioșcul lui Coșbuc de la Tismana 96
Figură 24 - Stânga - Fântâna Chihaia 2015, dreapta - Fântâna Chihaia 1915 96
Figură 25 – Evoluția populației UAT Tismana (perioada 2012-2021) 99
Figură 26 - Născuți vii la nivelul UAT Tismana în perioada 2010-2022 100
Figură 27 – Sporul natural la nivelul orașului Tismana 102
Figură 28 - Distribuția străzilor în funcție de starea tehnică, conf PMUD 2023 106
Figură 29 - Cale ferată dezafectată 107
Figură 30 – Încadrarea în Ghidul de arhitectură privind specificul local din mediul rural – Zona Gorj 113
Figură 31 - Port popular la Tismana la sfârșitul secolului IXX şi începutul secolului XX. Lângă popa Matei, ctitorul bisericii din centrul Tismanei (1885), George Coșbuc (1866-1918). El şi fiul său, primul din stânga, se disting prin costumele lor „de oraș". (Din arhiva Anci Popescu, strănepot al popii Matei). 115
Figură 32 - Port unguresc. Arhiva Tanța Neferescu, 1939 115
Figură 33 – Costum popular, moda anilor 1960 115
Figură 34 - Fetele de la Grupul Școlar Industrial Tismana primind o oficialitate în centrul orașului . 116
Figură 35 - Costumul popular tradițional oltenesc, de femeie şi de bărbat 117
Figură 36 - Localizare perspective favorabile 123
Figură 37 – Încadrarea orașului TISMANA în harta potențialului solar al României 128
Figură 38 – Încadrarea orașului TISMANA în harta potențialului eolian al României 128
Figură 39 – Indicele de calitate a Aerului pentru orașul Tismana 131
Figură 40 - Riscuri naturale la nivelul județului Gorj (conf. PATJ Gorj) 133
Figură 41 - Grad afectare riscuri naturale pe UAT la nivelul județului Gorj (conf. P.A.T.J. Gorj) 134
Figură 42 - Zonarea teritoriului județean în termeni de perioada de control (colt), TC a spectrului 135
Figură 43 - Valori de vârf ale accelerației terenului pentru proiectare în România 136

Figură 44 - Inundații identificate pe raza UAT Tismana 137
Figură 45 - Alunecările de teren în judetul Gorj conform PATN Secțiunea V – Zone de risc natural – alunecări de teren 138
Figură 46 - Alunecări identificate pe raza UAT Tismana 138
Figură 47 - Rețeaua hidrografică a râului Tismana 139
Figură 48 - Lacul Tismana -vedere de la Hidroelectrica Tismana spre centrul orașului Tismana 140

LISTA DE TABELE

Tabel 1 – Siturile arheologice înscrise în Repertoriul Arheologic Național (RAN) la nivelul UAT Tismana 67
Tabel 2 – Distribuția suprafeței fondului funciar în perioada 2004-2014 conform INS 68
Tabel 3 - Locuințe existente pe forme de proprietate, analizate în perioada 2010-2022 79
Tabel 4 - Suprafața locuibilă existenta la sfârșitul anului pe forme de proprietate – perioada 2010-2022 80
Tabel 5 - Populația școlară, pe niveluri de educație, perioada 2012-2022 85
Tabel 6 - Ateliere școlare pe niveluri de educație 86
Tabel 7 - Terenuri de sport pe niveluri de educație 86
Tabel 8 - PC-uri/echipamente IT pe niveluri de educație 87
Tabel 9 – Densitatea populației (2011-2021) 98
Tabel 10 – Structura populației pe sexe 2021 104
Tabel 11 – Șomeri înregistrați la sfârșitul lunii iulie 2023 105
Tabel 12 - Evoluția lungimii totale a conductelor de distribuție a gazelor in orașul TISMANA in perioada 2013-2022 130
Tabel 13 - Factori de scalare pentru determinarea valorilor de vârf ale accelerațiilor seismice orizontale pentru județul Gorj 136
Tabel 14 – Situația bibliotecilor în Orașul Tismana (anul 2022) 142
Tabel 17 - Distanțe de siguranță aferente liniilor electrice aeriene cu tensiunea nominală mai mică sau egală cu 1 kV 183
Tabel 1 – Situația bibliotecilor în Orașul Tismana (anul 2022) 194

1. INTRODUCERE

1.1. Date de recunoaștere a Planului Urbanistic General

Denumirea lucrării:	**MEMORIUL GENERAL DE URBANISM, aferent Planului Urbanistic General orașul TISMANA, județul GORJ**
Beneficiar:	Oraș Tismana | strada Tismana | numărul 116 | Județul Gorj | tel. 0253/206101
Proiectant general:	S.C. GEODATA SERVICES S.R.L. Municipiul București | sector 1 | strada Siriului | nr. 22-26 | CUI 40188478 | R.C. J40/16727/2018 | tel. 0729.000.002;

1.2. Obiectul Planului Urbanistic General

Obiectivul lucrării este actualizarea (întocmirea unui nou plan actualizat) Planului Urbanistic General (P.U.G.) pentru orașul Tismana, Județul Gorj, inclusiv a Regulamentului Local de Urbanism aferent, cel anterior fiind elaborat în anul 2016, conform avizului favorabil nr. 12442/19.10.2016 emis de Arhitectul Șef al Consiliului Județean Gorj și înregistrat la Primăria orașului Tismana sub nr. 1167/25.10.2016 (proiectant general: S.C. RAWLEYS GOLD S.R.L., PROIECT NR: 03 / 2013), ce constituie o documentație cu caracter director pentru orașul în studiu.

De asemenea, această lucrare va furniza instrumentele necesare pentru elaborarea, aprobarea și monitorizarea aplicării regulamentelor Planului Urbanistic General (P.U.G.) al Orașului Tismana în viitor, atât la nivelul administrației centrale și locale, cât și în cadrul proiectelor desfășurate de colectivități, instituții, persoane juridice și persoane fizice.

Prezenta documentație de urbanism este întocmită în vederea actualizării Planului Urbanistic General al orașului Tismana din Județul Gorj. Actualizarea și elaborarea în format GIS a Planului Urbanistic General s-a făcut în funcție de evoluția previzibilă a factorilor sociali, geografici, economici, culturali și a necesităților locale.[1]

Actualizarea Planului Urbanistic General reprezintă revizuirea reglementărilor urbanistice, a indicatorilor urbanistici propuși și a prevederilor planului inițial prin aducerea

1 Conform Legii 350 privind amenajarea teritoriului și Urbanismul, art. 46, alin.(1)

acestora în acord cu legislația în vigoare, tendințele de dezvoltare și cerințele de dezvoltare durabilă socio-economice și de mediu actuale, precum și actualizarea listei de proiecte de investiții necesare pentru implementarea viziunii de dezvoltare, în baza unor studii de specialitate și a analizei gradului de implementare a planurilor urbanistice în vigoare și a impactului acestora la nivelul localității, dacă este cazul.[2]

Planul Urbanistic General cuprinde reglementări pe termen scurt,[3] la nivelul întregii comune, cu privire la:

a) stabilirea și delimitarea teritoriului intravilan în relație cu teritoriul administrativ al localității;

b) stabilirea modului de utilizare a terenurilor din intravilan;

c) zonificarea funcțională în corelație cu organizarea rețelei de circulație;

d) delimitarea zonelor afectate de servituți publice;

e) modernizarea și dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare;

f) stabilirea zonelor protejate și de protecție a monumentelor istorice și a siturilor arheologice reperate;

f [1]) zonele care au instituite un regim special de protecție prevăzut în legislația în vigoare;

g) formele de proprietate și circulația juridică a terenurilor;

h) precizarea condițiilor de amplasare și conformare a volumelor construite, amenajate și plantate.

i) zonele de risc natural delimitate și declarate astfel, conform legii, precum și la măsurile specifice privind prevenirea și atenuarea riscurilor, utilizarea terenurilor și realizarea construcțiilor în aceste zone.

j) zone de risc datorate unor depozitări istorice de deșeuri.

De asemenea, prin Planul Urbanistic General sunt cuprinse prevederi pe termen mediu și lung cu privire la:

a) evoluția în perspectivă a localității;

b) direcțiile de dezvoltare funcțională în teritoriu;

c) traseele coridoarelor de circulație și de echipare prevăzute în planurile de amenajare a teritoriului național, zonal și județean.

d) zonele de risc natural delimitate și declarate astfel, conform legii, precum și la măsurile specifice privind prevenirea și atenuarea riscurilor, utilizarea terenurilor și realizarea construcțiilor în aceste zone.

e) lista principalelor proiecte de dezvoltare și restructurare;

f) stabilirea și delimitarea zonelor cu interdicție temporară și definitivă de construire;

g) delimitarea zonelor în care se preconizează operațiuni urbanistice de regenerare urbană.

P.U.G.-ul orașului Tismana cuprinde piese scrise și piese desenate cu privire la:

- Sinteza studiilor analitice și prospective, diagnosticul general și prospectiv
- Strategia de dezvoltare spațială
- Politici și programe de investiții publice necesare pentru implementare

2 Conform Legii 350 privind amenajarea teritoriului și Urbanismul, art. 46, alin.(16)

3 Conform Legii 350 privind amenajarea teritoriului și Urbanismul, art. 46, alin.(2)

— Lista principalelor proiecte de dezvoltare și restructurare
— Planul de acțiune pentru implementarea planului.
— Regulament local de urbanism

Prin prezenta documentație de urbanism se urmărește a se respecta autonomia locală, pe baza principiului parteneriatului, transparenței, descentralizării serviciilor publice, participării populației în procesul de luare a deciziilor, precum și al dezvoltării durabile, conform cărora deciziile generației prezente trebuie să asigure dezvoltarea, fără a compromite dreptul generațiilor viitoare la existență și dezvoltare proprie.

1.2.1. Cerințe specifice

În sensul Legii 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu completările și modificările ulterioare, documentațiile de urbanism sunt rezultatul unui proces de planificare urbană referitoare la un teritoriu determinat, prin care se analizează situația existentă și se stabilesc obiectivele, acțiunile, procesele și măsurile de amenajare și de dezvoltare durabilă a localităților. Documentațiile de urbanism se elaborează de către colective interdisciplinare formate din specialiști atestați în condițiile legii.[4]

Documentațiile de urbanism transpun la nivelul localităților urbane și rurale propunerile cuprinse în planurile de amenajare a teritoriului național, zonal și județean.[5]

Documentațiile de urbanism au caracter de reglementare specifică și stabilesc reguli ce se aplică direct asupra localităților și părților din acestea până la nivelul parcelelor cadastrale, constituind elemente de fundamentare obligatorii pentru eliberarea certificatelor de urbanism.[6]

Planul urbanistic general are atât caracter director și strategic, cât și caracter de reglementare și reprezintă principalul instrument de planificare operațională, constituind baza legală pentru realizarea programelor și acțiunilor de dezvoltare. Fiecare unitate administrativ-teritorială trebuie să-și actualizeze la maximum 10 ani Planul Urbanistic General în funcție de evoluția previzibilă a factorilor sociali, geografici, economici, culturali și a necesităților locale.[7]

1.2.2. Solicitări ale temei program

Conform temei program suprafața teritoriului administrativ al orașului și conturul noului PUG, se vor corecta conform cu intervențiile teritoriale aprobate, conform evidențelor Oficiului de Cadastru și Publicitate Imobiliară și în corelare cu Planuri Urbanistice Zonale si Planuri Urbanistice de Detaliu aprobate ulterior întocmirii PUG actual.

Prin noul PUG, se va ține seama de proiectele de dezvoltare urbană aprobate, sau aflate deja în curs de derulare, cât și de proiectele propuse ale oficialităților locale.

La elaborarea Planului Urbanistic General (P.U.G.) al Orașului Tismana si a Regulamentului Local de urbanism (R.L.U.), se va ține cont de:

— evoluția în perspectivă a Orașului Tismana în corelare cu Strategia de dezvoltare durabilă a județului Gorj;

---

4 Legea 350/2001 actualizată, art. 44, pct. (1)
5 Legea 350/2001 actualizată, art. 44, pct. (2)
6 Legea 350/2001 actualizată, art. 44, pct. (3)
7 Legea 350/2001 actualizată, art. 46, pct. (1)

- direcțiile de dezvoltare funcționale în teritoriu;
- traseele coridoarelor de circulație și de echipare prevăzute în planurile de amenajare a teritoriului național, zonal și județean.

Planul Urbanistic General va cuprinde reglementări pe termen scurt, la nivelul întregii unități administrativ-teritoriale de bază, cu privire la:

- stabilirea și delimitarea teritoriului intravilan în relație cu teritoriul administrativ al localității;
- stabilirea modului de utilizare a terenurilor din intravilan;
- zonificarea funcțională în corelație cu organizarea rețelei de circulație;
- delimitarea zonelor afectate de servituți publice;
- modernizarea și dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare;
- stabilirea zonelor protejate și de protecție a monumentelor istorice și a siturilor arheologice reperate;
- zonele care au instituite un regim special de protecție prevăzut în legislația în vigoare;
- formele de proprietate și circulația juridică a terenurilor;
- precizarea condițiilor de amplasare și conformare a volumelor construite, amenajate si plantate;
- zonele de risc natural delimitate și declarate astfel, conform legii, precum și măsurile specifice privind prevenirea și atenuarea riscurilor, utilizarea terenurilor și realizarea construcțiilor în aceste zone;
- zone de risc datorate unor depozitări istorice de deșeuri;
- stabilirea zonelor tampon-preuzinale între funcțiunea de industrie și cea de locuire;
- precizarea interdicțiilor de construire, dezvoltare spațială, în zonele aglomerate;
- utilizarea eficientă a terenurilor, în acord cu funcțiunile urbanistice adecvate;
- extinderea controlată a zonelor construite;
- luarea în considerare a reliefului și a condițiilor climatice care favorizează dezvoltarea în teritoriu a orașului;
- potențialul economic și uman;
- rețeaua de căi de comunicație rutieră, feroviară;
- organizarea zonelor de producție în continuare pe zone destinate activităților industriale cu profile de producție definite, rezervarea de terenuri pentru industrie, depozitare (centre logistice) și producție agricolă;
- dezafectarea, prin încetarea activității sau prin strămutarea și regruparea unor activități de tip industrial sau agricol răsfirate în zonele funcționale cu care sunt incompatibile, în special cu zonele rezidențiale;
- modernizarea, retehnologizarea, restructurarea sau schimbarea profilului activităților de producție existente, care necesită astfel de intervenții;
- reglementari asupra plasticii arhitecturale definite ca de patrimoniu sau cu valoare istoric-ambientală;

— dezvoltarea zonelor de locuit prin creșterea fondului locuibil în construcții realizate pe baza de inițiativă privată, vizând creșterea confortului urban și de locuire, plastică arhitecturală variată, finisaje și echipare de calitate;
— dezvoltarea rețelei de dotări de învățământ, cultură, sănătate, sociale, comerciale, prestări servicii, sport, etc. la nivelul cerințelor actuale ale populației orașului și rezervarea de terenuri la nivelul structurii urbane pentru zonele de locuit și pentru zonele centrale;
— valorificarea potențialului de odihnă și turism existent în teritoriu;
— protecția mediului înconjurător prin măsuri urbanistice vizând amplasamentele zonelor de producție agricole sau industriale, a zonelor de gospodărie a orașului (depozite reziduale, surse de apa, stații de epurare, etc.) cu perdele de protecție, precum și cu echipamente moderne de reținere a substanțelor poluante (ex. perdele verzi) la eventualii agenți producători de noxe;
— protejarea zonelor istorice și crearea de rezervații de arhitectură pentru fondul construit valoros, rezultat pe baza studiilor de specialitate, asupra cărora orice intervenții sa se facă pe baza unor studii aprofundate avizate și autorizate legal;
— protejarea arterelor de penetrație împotriva intervențiilor întâmplătoare, precum și a celorlalte zone privind implantarea de obiecte minore care ar polua arhitectural aspectul localității prin realizarea de studii de specialitate autorizate de Primăria Orașului Tismana;
— descrierea punctelor tari și slabe ale „cartierelor" si zonelor tradiționale, a întregului oraș și al localităților (satelor) aparținătoare si a zonei aferente teritoriului administrativ al Orașului Tismana, bazate pe o analiză aprofundată a situației actuale;
— crearea și asigurarea unor spații publice, a unor peisaje urbane antropice și naturale;
— modernizarea rețelelor de infrastructura și creșterea eficientei energetice realizate prin: îmbunătățirea și adaptarea unor nevoi în schimbare, pentru cerințele viitoare și o locuire urbană de bună calitate, a rețelei de canalizare, de apă, gaze, stația de epurare și a platformelor de depozitare a deșeurilor;
— asigurarea cerințelor cheie pentru durabilitatea serviciilor publice precum : eficiența energetică, utilizarea economică a resurselor naturale și o eficientă economică în operare pentru eficientizarea energetică a clădirilor existente;
— promovarea unui transport urban (dacă este cazul) eficient și ieftin realizat prin:

- dezvoltarea unei rețele rutiere ierarhizate și a zonelor de parcare aferente pentru toate dotările Orașului Tismana;
- dezvoltarea unei rețele adecvate de piste de biciclete în intravilan și extravilan;

- dezvoltarea unei rețele pietonale adecvate in intravilane și trasee turistice extravilane.

Pe termen lung - va urmări:

- ➔ optimizarea relațiilor între localități și relația acestora cu teritoriul administrativ și județean;
- ➔ valorificarea potențialului uman și economic;
- ➔ stabilirea și delimitarea teritoriului intravilan în relație cu teritoriul administrativ al localității;
- ➔ stabilirea modului de folosire a terenurilor din intravilan;
- ➔ reorganizarea si dezvoltarea căilor de comunicație;
- ➔ zonificarea funcțională în corelație cu dezvoltarea și reorganizarea rețelei de comunicație și a infrastructurii tehnico-edilitară;
- ➔ delimitarea zonelor afectate de servituți publice;
- ➔ modernizarea infrastructurii tehnico-edilitară;
- ➔ delimitarea tuturor zonelor de protecție;
- ➔ formele de proprietate și de circulație juridică a terenurilor;
- ➔ precizarea formelor de amplasare și volumetrie a construcțiilor amenajate sau plantate;
- ➔ perspectiva de evoluție a localității;
- ➔ direcțiile de dezvoltare funcțională în teritoriu;
- ➔ coridoarele de circulație, echiparea prevăzută în planurile de amenajare a teritoriului național, zonal, județean;
- ➔ delimitarea zonelor de risc natural;

Evoluția viitoare a orașului este rezultatul unui studiu complex, care coroborează datele de specialitate din domenii diverse precum cele demografice, sociologice cu cele de mediu, economice si cu cele de urbanism și arhitectură.

Strategia de dezvoltare a localității

În concordanța cu politica de dezvoltare a administrației locale este necesară rezolvarea în cadrul Planului Urbanistic a următoarelor categorii de probleme:

- — analiza situației existente, evidențierea disfuncționalităților și determinarea priorităților de intervenție în teritoriu;
- — zonificarea funcțională a terenurilor și indicarea posibilităților de intervenție prin reglementari corespunzătoare;
- — condiții și posibilități de realizare a obiectivelor de utilitate publică.
- — identificarea categoriilor de peisaj și valorificarea acestora.
- — stoparea urbanizării necontrolate;
- — menținerea mediului natural;
- — dezvoltarea infrastructurii de drumuri și rețele edilitare;
- — reducerea consumului de energie.

1.2.3. Ediții anterioare ale P.U.G., modificări sau completări necesare

Prezenta documentație de urbanism reprezintă actualizarea Planului Urbanistic General al orașului Tismana din județul Gorj. Ediția anterioară a P.U.G-ului a fost elaborată de S.C. RAWLEYS GOLD S.R.L., PROIECT NR: 03 / 2013 (conform avizului favorabil nr.

12442/19.10.2016 emis de Arhitectul Șef al Consiliului Județean Gorj și înregistrat la Primăria orașului Tismana sub nr. 1167/25.10.2016)

1.3. Surse de documentare

1.3.1. Studii și proiecte elaborate anterior

— Planul Național de Amenajare a Teritoriului Național (P.A.T.N.):
- Legea nr. 363/2006 privind – Secțiunea I – Rețele de transport
- Legea nr. 171/1997 privind – Secțiunea a II-a – Apa.
- Legea nr. 5/2000 privind – Secțiunea a III-a – Zone protejate
- Legea nr. 351/2001 privind – Secțiunea IV-a – Rețeaua de localități
- Legea nr. 575/2001 privind – Secțiunea V – Zone de risc natural
- Legea nr. 190/2009 privind – Secțiunea a VIII-a – Zone cu resurse turistice OUG nr. 142/2008

— Strategia de Dezvoltare Teritorială a României 2035;
— Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României (orizonturi 2013-2020-2030);
— Strategia Energetică a României 2016-2030, cu perspectiva anului 2050[8];
— Strategia națională privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice (2006);
— Planul Național de Dezvoltare pentru Rețeaua Infrastructurii Next Generation (2014);
— Date statistice – Institutul Național de Statistică;[9]
— Anuarul statistic al României;
— Planului de Amenajare a Teritoriului Județean (P.A.T.J.) Gorj;
— Strategia de dezvoltare a județului Gorj 2021-2027;[10]
— Ghid de arhitectură pentru încadrarea în specificul local din mediul rural zona Gorj, Ordinul Arhitecților din România, 2017[11]
— Planul de dezvoltare regională 2021 – 2027 al Regiunii Sud-Vest Oltenia;
— Proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apa uzată în județul Gorj;
— Planul de Management al Bazinului Hidrografic Jiu;
— Plan Urbanistic General al orașului Tismana, proiect nr. 03/2013, proiectant S.C. RAWLEYS GOLD S.R.L., aprobat prin HCL 42/2016;
— Strategia locală de dezvoltare durabilă a orașului Tismana 2021-2027;
— Documentare pe teren și consultări cu autoritățile locale privind tipul de proprietate asupra terenurilor, necesitățile și opțiunile populației;

---

8 http://energie.gov.ro/wp-content/uploads/2016/12/Strategia-Energetica-a-Romaniei-2016-2030_FINAL_19decembrie.pdf

9 https://gorj.insse.ro/

10 https://www.cjgorj.ro/Date%20site/Dezbateri%20publice/Strategia%20de%20dezv%20a%20jud%20Gorj%202021-2027.pdf /

11 https://oar.archi/buna-practica/ghiduri-de-arhitectura/

— Documentațiile de urbanism aprobate de Consiliul Local Tismana;

1.3.2. Studii de fundamentare elaborate concomitent cu P.U.G.[12]

<table>
<tr><td colspan="3">Pentru Mediu Urban UAT rang III (altele)
Notă:
Clasificare conform Legii nr. 351/2001[13] privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național -Secțiunea a IV-a - Rețeaua de localități, cu modificările și completările ulterioare:
a) rangul 0 - Capitala României, municipiu de importanță europeană;
b) rangul I - municipii de importanță națională, cu influență potențială la nivel european;
c) rangul II - municipii de importanță interjudețeană, județeană sau cu rol de echilibru în rețeaua de localități;
d) rangul III - orașe;
e) rangul IV - sate reședință de comune;
f) rangul V - sate componente ale comunelor și sate aparținând municipiilor și orașelor (se studiază în cadrul planului urbanistic general al întregii unități administrativ-teritoriale).</td><td>Elaborare</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Studii de fundamentare</td><td rowspan="8">Analitice</td><td>Actualizarea suportului topografic</td><td>S.C. GEODATA-SERVICES S.R.L</td></tr>
<tr><td>Condiții geotehnice și hidrogeologice</td><td>RADU G MARIA I.I.</td></tr>
<tr><td>Protecția mediului, riscuri naturale și antropice</td><td>Eco General Consult SRL</td></tr>
<tr><td>Studiu istoric, studiu peisagistic</td><td>PLAN A URBAN DESIGN SRL</td></tr>
<tr><td>Tipuri de proprietate</td><td>S.C. GEODATA-SERVICES S.R.L</td></tr>
<tr><td>Potențial balnear sau turistic[14]</td><td>S.C. GEODATA-SERVICES S.R.L</td></tr>
<tr><td>Infrastructură tehnico-edilitară</td><td>STUDII APA S.R.L.</td></tr>
<tr><td>Analiza spațial-volumetrică, silueta localității, imagine urbană</td><td>S.C. GEODATA-SERVICES S.R.L</td></tr>
<tr><td>Consultative</td><td>Analiza factorilor interesați, anchete sociale</td><td>S.C. GEODATA-SERVICES S.R.L</td></tr>
<tr><td>Prospective</td><td>Evoluția activităților economice</td><td>S.C. GEODATA-SERVICES S.R.L</td></tr>
</table>

12 conform document - DOCUMENTE NECESARE AVIZARE DOCUMENTAȚII DE URBANISM - PLAN URBANISTIC GENERAL (PUG) în funcție de rangul UAT – ului - https://mdlpa.ro/pages/documenteavizmdlpa

13 https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/29780

14 O piese opționale, în funcție de problematica specifică fiecărei unități administrativ - teritoriale.

		Evoluția socio -demografică	S.C. GEODATA-SERVICES S.R.L
		Mobilitate și transport	S.C. GEODATA-SERVICES S.R.L
		Impactul schimbărilor climatice	S.C. GEODATA-SERVICES S.R.L

1.3.3. Strategii și politici de dezvoltare

- Convenția europeană a peisajului (2002);
- Declarația de la Toledo (2010);
- Agenda teritorială a UE 2020;
- Conceptul Național de Dezvoltare Spațială România 2025;

1.3.4. Date statistice. Alte date.

- Date furnizate de Institutul Național de Statistică;
- Date furnizate de Consiliul Județean Gorj;
- Date puse la dispoziție de Primăria orașului Tismana;
- Date rezultate din studiile de fundamentare aferente PUG;
- Lista monumentelor istorice (L.M.I.) 2015;
- Date despre rețelele tehnico-edilitare preluate de la companiile administratorilor de rețele (apă, canalizare, gaz, telecomunicații);
- Documentare de teren și consultări cu autoritățile locale;
- Consultarea populației – conform Ordinului 2701/2010 - informarea și consultarea publicului.

1.3.5. Suport topografic

- ortofotoplanuri, planuri topografice, alte hărți și planuri referitoare la orașul Tismana;
- limita UAT orașul Tismana, limitele intravilanului existent, date oficiale, din evidențele OCPI Gorj;
- limitele imobilelor înscrise în cărțile funciare cărora li s-au atribuit numere cadastrale;
- domeniul public intabulat;
- limitele fondului forestier, etc.

1.3.6. Elemente legislative

Proiectul are la bază:

- Legea nr. 350 /2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările si completările ulterioare;
- Ordinul viceprim-ministrului, ministrului dezvoltării regionale și administrației publice nr. 233/2016 pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism;

- Codul Civil aprobat prin Legea nr. 287/2009 republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Regulamentul General de Urbanism (RGU) aprobat prin H.G. nr. 525/1996, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul MDRT nr. 2701/30.12.2010 pentru aprobarea Metodologiei de informare și consultare a publicului cu privire la elaborarea sau revizuirea planurilor de amenajare a teritoriului și de urbanism;
- Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare și normele metodologice de aplicare;
- Planul Național de Amenajare a Teritoriului (P.A.T.N.):
  - Secțiunea I – Rețele de transport, Legea nr. 363/2006, cu modificările și completările ulterioare;
  - Secțiunea a II-a – Apa, Legea nr. 171/1997, cu modificările și completările ulterioare;
  - Secțiunea a III-a – Zone protejate, Legea nr. 5/2000, cu modificările și completările ulterioare;
  - Secțiunea a IV-a - Rețeaua de localități, Legea 351 / 2001 și 100 / 2007, cu modificările și completările ulterioare;
  - Secțiunea a V-a - Zone de risc natural, Legea nr. 575/2001;
  - Secțiunea a VIII-a – Zone cu resurse turistice, Legea nr. 190/2009 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 142/2008.
- LEGEA nr. 114/11.10.1996 Legea locuinței;
- Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 24/2007 a spațiilor verzi, republicată, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de urgență nr. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată prin Legea nr. 265/2006, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 107/1996 a apelor, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 230/2006 a serviciului de iluminat public;
- Legea nr. 123 /2012 a energiei electrice și a gazelor naturale;
- Legea nr. 121 din 2014 privind eficiența energetică;
- Norma tehnică privind delimitarea zonelor de protecție și de siguranță aferente capacităților energetice, aprobată prin Ordinul nr. 239/2019 al ANRE;
- Hotărârea nr. 382/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice privind exigențele minime de conținut ale documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism pentru zonele de riscuri naturale;

- Legea nr. 213/ 17.11.1998 privind bunurile proprietate publică și regimul juridic al acesteia, cu modificările si completările ulterioare;
- Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauza de utilitate publică, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 7/1996, a cadastrului și publicității imobiliare, republicat, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național;
- Ordonanța Guvernului nr. 43/1997 privind regimul drumurilor, aprobată prin Legea nr. 82/1998, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 12/1998 privind transportul pe Căile Ferate Române, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea nr. 930 din 11 august 2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică;
- Legea nr. 611/ 2015 – Codul silvic;
- LEGEA Nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică;
- HG nr. 741/2016 - aprobarea Normelor tehnice și sanitare privind serviciile funerare, înhumarea, incinerarea, transportul, deshumarea și reînhumarea cadavrelor umane, cimitirele, crematoriile umane;
- Ordinul nr. 994/2018 pentru modificarea și completarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății nr. 119/2014;
- ORDIN Nr. 47 din 27 ianuarie 1998 pentru aprobarea Normelor tehnice privind amplasarea lucrărilor edilitare, a stâlpilor pentru instalații și a pomilor în localitățile urbane și rurale;
- Ordinul Ministrului Transporturilor nr. 49/1998 pentru aprobarea Normelor tehnice privind proiectarea și realizarea străzilor în localitățile urbane;
- Ordinul Ministrului Transporturilor nr. 50/1998 pentru aprobarea Normelor tehnice privind proiectarea și realizarea străzilor în localitățile rurale;
- Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 129/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice privind avizarea și autorizarea de securitate la incendiu și protecție civilă;
- Ordinul Ministerului Administrației și Internelor nr. 163/2007 pentru aprobarea Normelor generale de apărare împotriva incendiilor;
- Ordinul nr. 2212/21.02.2018 pentru aprobarea Procedurii comune pentru autorizarea executării lucrărilor de construcții cu caracter special Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice Publicat în MO I nr. 738 din 27.08.2018;
- Ordinul Ministrului Internelor și Reformei Administrative și al Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 605/579/2008 pentru aprobarea Dispozițiilor generale de apărare împotriva incendiilor pe timpul utilizării focului deschis la arderea de miriști, vegetație uscată și resturi vegetale;

- Ordinul Nr. 34/N/M 30/3422/4221 din 1995 al MLPAT, MI, MAPN, SRI, pentru aprobarea Precizărilor privind avizarea documentațiilor de urbanism și amenajarea teritoriului, precum și a documentațiilor tehnice pentru autorizarea construcțiilor;
- Ordinul M.L.P.A.T. Nr. 1270/1999 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a H.G. nr. 577/1997 pentru aprobarea Programului privind pietruirea drumurilor comunale, alimentarea cu apă a satelor, conectarea la rețeaua de electrificare și la rețelele telefonice, cum a fost modificat prin H.G. Nr. 211/1999;
- Ordinul nr. 371 din 11 august 2002 pentru aprobarea normativelor si prescripțiilor tehnice specifice zonelor de protecție și zonelor de siguranță aferente Sistemului național de transport prin conducte al produselor petroliere;
- Ordin nr. 47/1203/509 din 21 iulie 2003 pentru aprobarea Procedurii de emitere a avizului în vederea autorizării executării construcțiilor amplasate în vecinătatea obiectivelor/ sistemelor din sectorul petrol și gaze naturale.
- Ghid privind metodologia de elaborare și conținutul-cadru al Planului Urbanistic General, indicativ GP038/99, aprobat prin Ordinului Ministrului lucrărilor publice și amenajarea teritoriului nr. 13/N/1999;
- Ghid privind elaborarea și aprobarea regulamentelor locale de urbanism, indicativ GM-007-2000, aprobat prin Ordinul Ministrului lucrărilor publice și amenajarea teritoriului Nr. 21/N/2000;
- ORDIN nr. 904 din 15 mai 2023, privind modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism;
- Normativul privind proiectarea, execuția și exploatarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare a localităților, indicativ NP 133 – 2013, modificat si completat cu O.M.D.R.A.P. nr. 3218 / 2016;
- Normativul privind securitatea la incendiu a construcțiilor, partea a II-a – instalații de stingere, indicativ P 118/2 – 2013;
- SR 4163 – 1:1995 – Alimentări cu apă. Rețele de distribuție. Prescripții fundamentale de proiectare;
- SR EN 1343-1:2006 – Alimentări cu apă. Determinarea cantităților de apă potabilă la localitățile urbane și rurale;
- Legea 139/2000 privind meteorologia;
- Legea nr. 451/2002 pentru ratificarea Convenției europene a peisajului, adoptată la Florența la 20 octombrie 2000;
- Ordinul ministrului Sănătății nr. 536/1997 pentru aprobarea normelor de igienă și a recomandărilor privind mediul de viață al populației;

2. RAPORTUL DIAGNOSTIC [15]

2.1. Context teritorial. Relații în teritoriu

2.1.1. Date generale

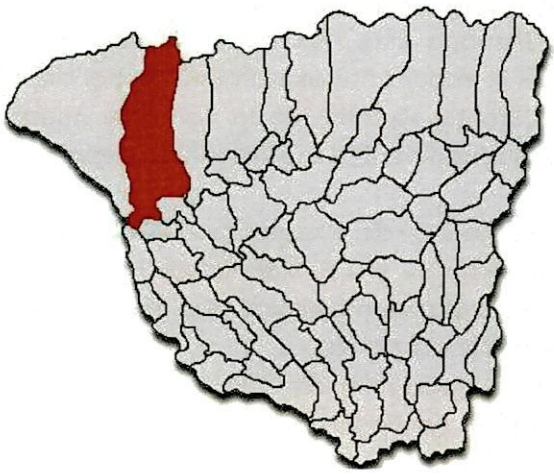

Obiectivul acestui studiu se referă la zona administrativ-teritorială (U.A.T.) Tismana din județul Gorj, situată la 30 km de municipiul Târgu Jiu, reședința județului.
Orașul Tismana este format din localitatea reședință Tismana și include zece sate componente: Celei, Costeni, Gornovița, Isvarna, Pocruia, Racoți, Sohodol, Topești, Vâlcele și Vânăta. Aceste localități s-au unit administrativ prin Legea nr. 2/1968 privind organizarea administrativ-teritorială a României, prin contopirea mai multor comune și declarat oraș la data de 5 aprilie 2004, conform Monitorului Oficial Nr. 310 din 7.04.2004.

a) Suprafața teritoriului administrativ
conform programului RELUAT = **29 786,7773 ha**

b) Suprafața teritoriu intravilan existent

- conform P.U.G. aprobat cu H.C.L. nr. 42/2016= **1611,06 ha**
- Suprafața teritoriu intravilan existent georeferentiat și recepționat la O.C.P.I. GORJ = **1611,0617 ha**

c) Populația stabilă totală
la:

- 1 ianuarie 2025 conform datelor I.N.S. = **6486 persoane**

15 *Echivalentul capitolului "Sinteza studiilor analitice și prospective, diagnosticul general și prospectiv" – la cap. "Stadiul actual al dezvoltării" prevăzut prin Normele metodologice din 26 februarie 2016 de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism, aprobate prin Ordinul MDRAP nr. 233 din 26 februarie 2016, Anexa 2 și echivalent la "RAPORTUL DIAGNOSTIC", conform PACHET DE ACTIVITĂȚI 4, Ghid ilustrat, adnotat și comentat în sprijinul aplicării Procedurii de control privind documentațiile de amenajarea teritoriului și de urbanism. Prezentul document reprezintă un rezultat al proiectului SIPOCA 50 realizat în cadrul contractului de prestări servicii nr. 147/31.08.2022 (VERSIUNEA 2 realizată în raport cu proiectul Codului Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Construcțiilor)*

- La recensământul populației[16] din 2021, populația totală rezidentă a orașului Tismana a fost de 6359 de locuitori, dintre care 6220 au declarat că au domiciliul în localitatea de recenzare.

d) Date privind evoluția în timp a unității teritorial-administrative ce face obiectul P.U.G.

Orașul Tismana, situat în județul Gorj, este o localitate cu o istorie bogată și tradiții adânc înrădăcinate în cultura românească. Tismana este renumită în special pentru Mănăstirea Tismana, unul dintre cele mai vechi și importante așezăminte monahale din România, întemeiată în secolul al XIV-lea de Sfântul Nicodim de la Tismana. Această mănăstire a fost un centru spiritual și cultural major, contribuind semnificativ la dezvoltarea localității și a regiunii înconjurătoare.

Tismana este menționat ca „oraș" în documentele din 3 septembrie 1491 și ianuarie 1535, datorită prezenței reședinței banilor. În secolele XV și XVI, Mănăstirea Tismana era fortificată asemenea unei cetăți. Deoarece nu există alte mențiuni care să o desemneze ca oraș în documentele ulterioare, Tismana a fost menționat ca sat.

Costeni este atestat pentru prima dată la 3 mai 1620, când Gavril Vodă Moghilă conferă locuitorilor stăpânirea asupra acestui sat. În continuare, satul este consemnat în hrisoavele din 1711, 1722, 1750 și 1795.

Isvarna este documentat începând cu 3 mai 1561, când într-un pomelnic al Mănăstirii Tismana sunt menționați locuitorii Barbul, Dan și Stanciul Lupul din Isvarna. Alte hrisoave relevante sunt cel din 3 mai 1620, în care banul Moghilă Vodă confirmă libertatea de vecinie acordată satului Isvarna, documentul din 23 iunie 1780, în care Ioana Voiciuleasa și Steran Simescu încheie un amanet cu Udrișteă Răut pentru o livadă în Isvarna, și zapisul de împrejmuire din 25 martie 1755.

Pocruia este menționat într-un hrisov al lui Mircea Vodă, datat între 1386 și 1418, referitor la Mănăstirea Tismana și la moșia Pocruia. Hrisovul din 27 iunie 1387 reiterează stăpânirea Mănăstirii Tismana asupra satului Pocruia. La 11 mai 1399, Mircea cel Bătrân dăruiește Mănăstirii Tismana stăpânire la Pocruia. În 1483, Vlad Vodă Călugărul reconfirmă aceste drepturi, iar în 1536, Radu Paisie ordonă ca Pocruia să fie slobodă de toate dările și obligațiile. La 9 februarie 1774, Alexandru Vodă confirmă Mănăstirii Tismana stăpânirea asupra Pocruiei.

Racoți este atestat pentru prima dată la 12 noiembrie 1463, într-un act în care este menționat printre martori un anumit Dadul din Racoți. Alte referiri la satul Racoți se regăsesc în hrisoavele lui Alexandru Vodă din 5 septembrie 1569 și Mihnea Vodă din 8 iulie 1587, care confirmă stăpânirea Mănăstirii Tismana asupra acestui sat. La 20 septembrie 1793, Alexandru C. Moruzi Vodă confirmă bisericii Catedrale din Târgul Jiului stăpânirea asupra vinariciului Racoți.

Sohodol este documentat într-un pomelnic al Mănăstirii Tismana din perioada 31 mai 1561 - 1568, în care sunt menționați locuitorii Stan, Pătru, Stoica, Radu Ivan, Lupul și Cârstea din Sohodol. **Satul Topești** este atestat prin hrisovul din 1470 al lui Radu Vodă cel Frumos, care confirmă stăpânirea asupra satului. **Satul Vînăta**, cunoscut și sub numele de

16 *Conf.* https://www.recensamantromania.ro/rezultate-rpl-2021/rezultate-definitive-caracteristici-demografice/

Groșani, este notabil pentru că Sfântul Nicodim a petrecut aici un timp între anii 1364 și 1372, căutând locul pentru a construi Mănăstirea Tismana.

2.1.2. Relații în teritoriu

Orașul Tismana este așezat în partea nord-vestică a județului Gorj, la o distanță de aproximativ 30 km de Municipiul Târgu-Jiu.

- ➔ Situat la o distantă, de aproximativ 135 de kilometri, de Aeroportul Internațional Craiova, 330 km de kilometri, de Aeroportul Internațional Henri Coandă

Face parte din Regiunea de Dezvoltare Sud-Vest Oltenia şi se află în nord-vestul regiunii. Prin poziția sa geografică, orașul Tismana se află se află la o distanță de aproximativ 30 Km (distanță rutieră) față de Târgu-Jiu și raportat la București (aproximativ 320 km, distanță rutieră).

Târgu Jiu - Tismana:32 Km - 32min

Figură 1 – Distanța rutieră - orașul Tismana – municipiul Târgu-Jiu[17]

2.1.3. Caracteristici semnificative ale teritoriului și localităților, repere în evoluția spațială a localităților.

Orașul Tismana este localitate de rang III și este situată în partea nord-vestică a județului Gorj, la aproximativ 30 km est față de municipiul Târgu-Jiu, de-a lungul drumului național DN67D prin intermediul căruia se face legătura cu orașul Băile Herculane.	
Este alcătuită din 10 sate:	▪ localitatea componentă Tismana (reședința) ▪ satele Celei, Costeni, Gornovița, Isvarna, Pocruia, Racoți, Sohodol, Topești, Vâlcele și Vânăta
Vecinii unității administrativ teritoriale sunt:	▪ Nord: comuna Rîu de Mori şi orașul Uricani din județul Hunedoara ▪ Sud: Godineşti şi comuna Glogova ▪ Est: comuna Peștișani ▪ Sud-Vest – orașul Baia de Aramă din județul Mehedinți ▪ Vest: comuna Padeș

17 *sursă https://distanta.ro/tismana/targu-jiu*

Căile de comunicație care deservesc orașul Tismana:	**Drumul Național (DN) 67D:** Traversează orașul Tismana și face legătura cu reședința județului, municipiul Târgu Jiu, prin DN67. Drumuri Județene (DJ): **DJ 672**: Conectează Ciuperceni, Tismana și Peștișani. Este parțial modernizat și traversează localitățile Vâlcele, Topești și Gornovița. **DJ 672A**: Pornește din DJ 672 până la Mănăstirea Tismana. Este un drum modernizat care străbate localitatea Tismana de la sud spre nord, pe o lungime de 3,55 km.
Principalele forme de relief ale teritoriului administrativ al oraşului sunt munţii şi dealurile. Zona de nord a oraşului este formată din Munţii Vâlcan iar zona de sud este constituită de Depresiunea Subcarpatică Olteană, subunitate a Subcarpaţilor Getici. Versanţii abrupţi sunt împaduriti şi au plaiuri lungi cu pașuni naturale ce au permis din vechime păşunatul şi activitaţile forestiere.	
Orașul Tismana se află în categoria localităților din județul Gorj care necesită intervenții prioritare pentru îmbunătățirea circulației rutiere și a infrastructurii edilitare.	
Din punct de vedere al calității mediului înconjurător, orașul Tismana nu are surse de poluare care pot crea probleme majore. În cadrul localității au fost identificate câteva zone cu potențial de inundații și cu probleme de eroziune ale malurilor. Riscul de instabilitate se manifestă în zonele cu pantă mare și prin eroziuni de mal.	
Evoluția localității după 1990 – după anul 1990, evoluția localităților ce compun Tismana a fost constantă, fără fenomene de regrupare sau dezmembrare a satelor. Aceste localități s-au unit administrativ prin Legea nr. 2/1968, contopind mai multe comune. Tismana a fost declarată oraș la data de 5 aprilie 2004, conform Monitorului Oficial Nr. 310 din 7 aprilie 2004.	

2.2. Încadrarea în teritoriu;

Încadrarea UAT TISMANA în PLANUL DE AMENAJARE AL TERITORIULUI NAȚIONAL (P.A.T.N.)

SECȚIUNEA I – REȚELE DE TRANSPORT

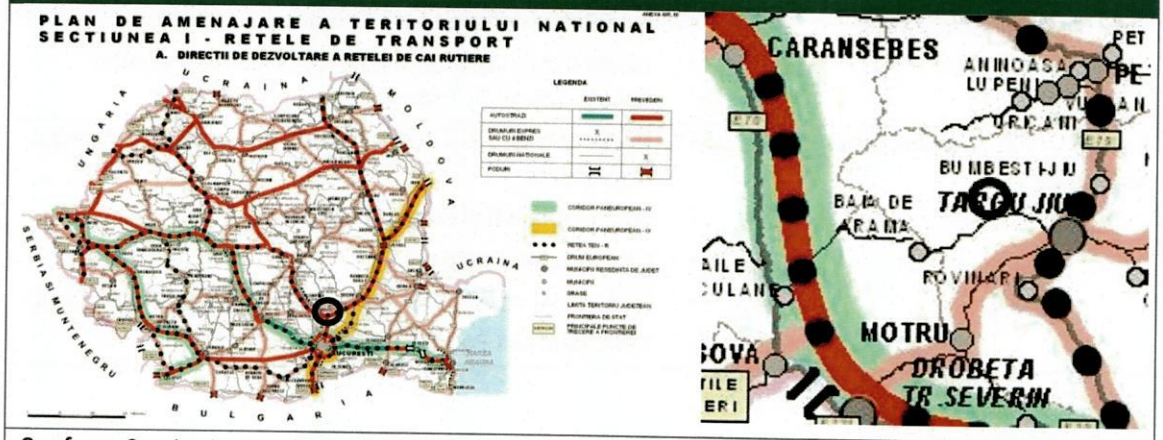

Conform Secțiunii I - a Planului de Amenajare a Teritoriului Național (P.A.T.N.) privind rețelele de transport, orașul Tismana se află în proximitatea unui drum expres sau cu 4 benzi (zona Târgu-Jiu), și in apropierea coridorului Paneuropean – IV, ceea ce îi conferă o accesibilitate crescută și conexiune rapidă la rețeaua de transport.

SECȚIUNEA II – APA RESURSELE DE APĂ DULCE

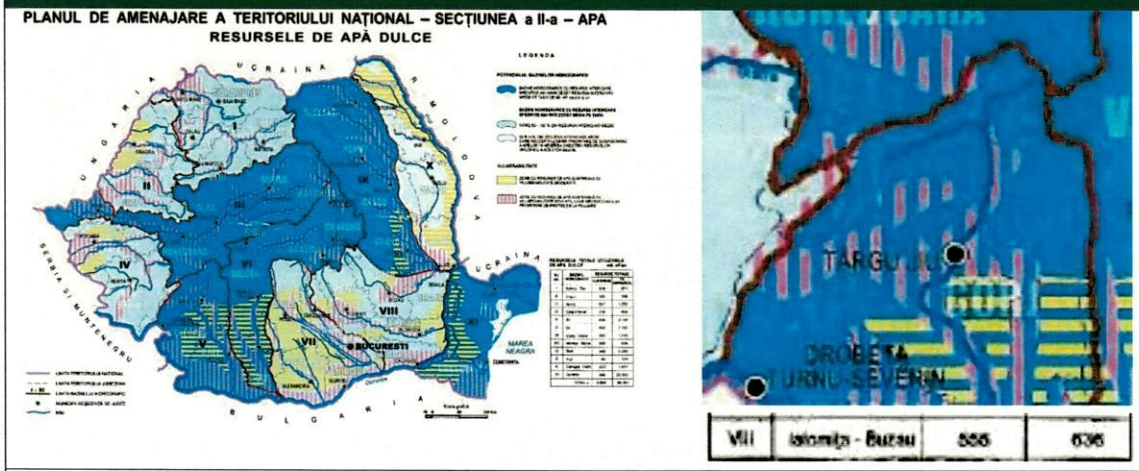

Conform PATN Secțiunea a II-a, Orașul TISMANA se încadrează se încadrează în Bazinul Hidrografic Jiu, cod bazin hidrografic VIII-1, care se află în administrarea A.B.A. Jiu.[18]

SECȚIUNEA III – ZONE PROTEJATE - ZONE NATURALE

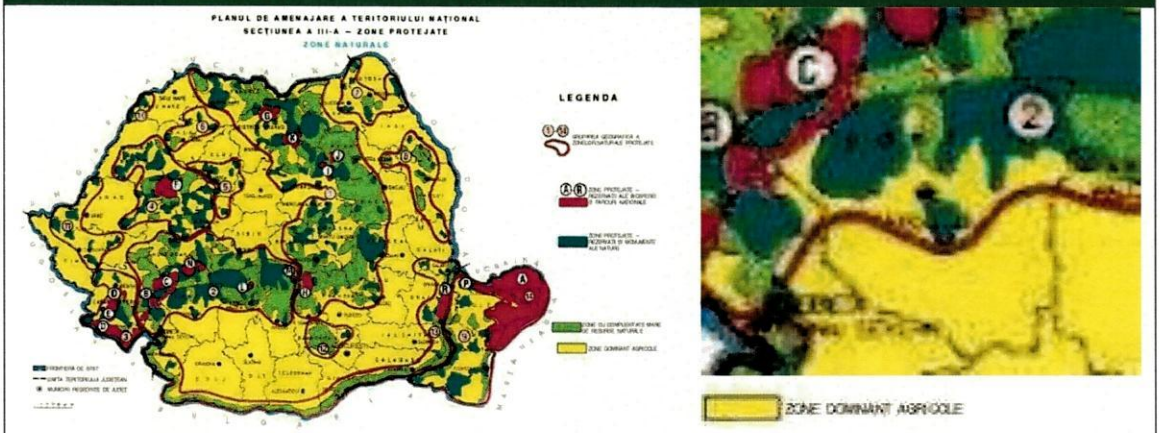

Conform P.A.T.N . - Secțiunea a III-a, Orașul TISMANA se încadrează la zone protejate – rezervații ți monumente ale naturii, inclusă în gruparea geografică a zonelor naturale protejate

SECȚIUNEA III – ZONE PROTEJATE - ZONE CONSTRUITE

18 https://jiu.rowater.ro/wordpress/wp-content/uploads/2021/02/Planul-de-Management-ACTUALIZAT-al-b.h-Jiu.pdf

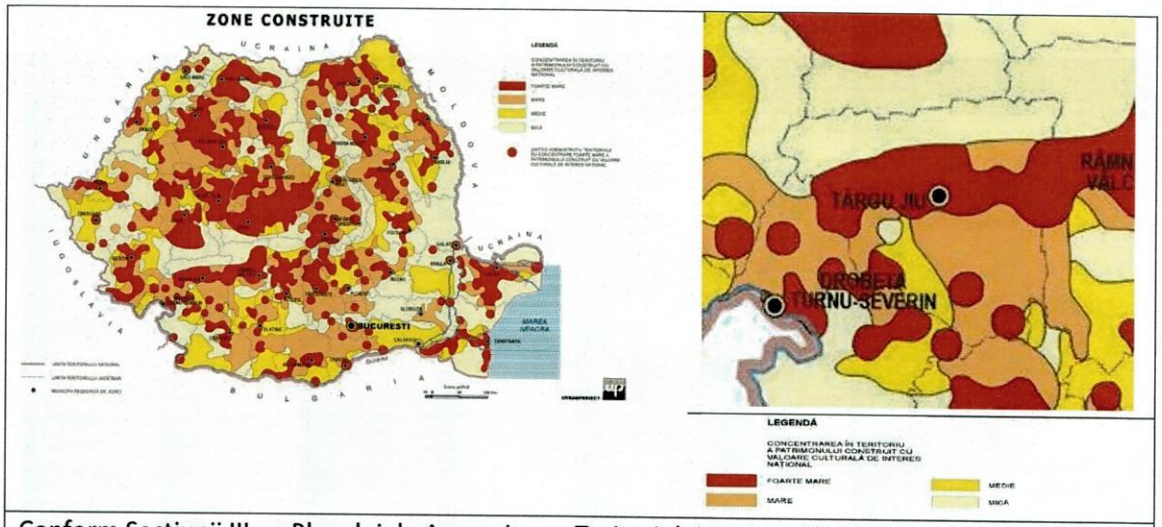

Conform Secțiunii III - a Planului de Amenajare a Teritoriului Național (P.A.T.N.), orașul Tismana este situată într-o zonă de concentrare în teritoriu a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național de nivel foarte mare.

SECȚIUNEA IV – REȚEAUA DE LOCALITĂȚI URBANE

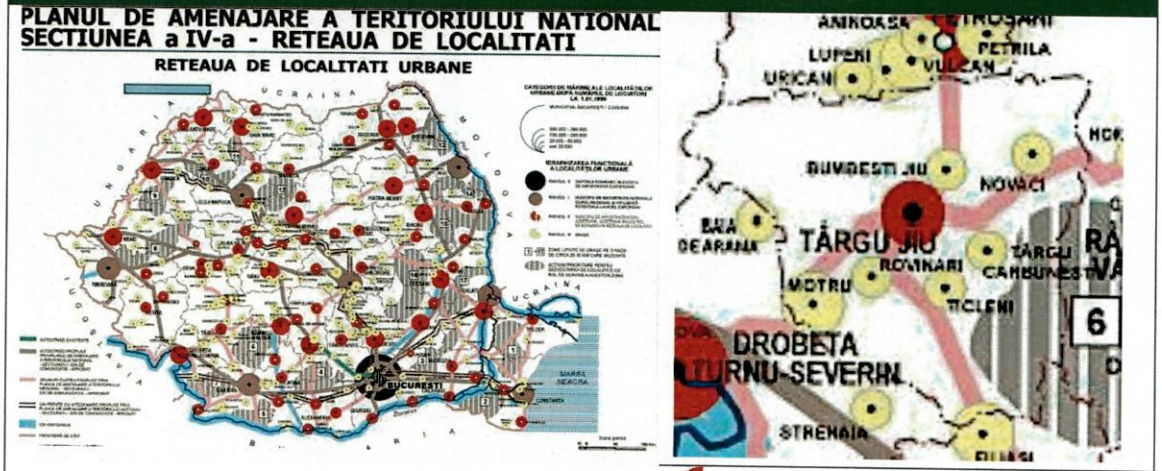

Rangul II – Municipiu de importanță inter. Județeană, județeană sau cu rol de echilibru în rețeaua de localități

Rangul III – Orașe

Autostrăzi propuse prin planul de amenajare a teritoriului național – Secțiunea I – Căi de comunicație - Aeroport

Conform P.A.T.N . - Secțiunea a IV-a, Orașul Tismana se află în proximitatea localității urbane – Municipiului Târgu-Jiu (localitate rangul II).

După anul 2004, Tismana a fost declarată oraș, unindu-se administrativ prin Legea nr. 2/1968 privind organizarea administrativ-teritorială a României. Această contopire a mai multor comune a fost oficializată la data de 5 aprilie 2004, conform Monitorului Oficial Nr. 310 din 7 aprilie 2004.

SECȚIUNEA IV – REȚEAUA DE LOCALITĂȚI RURALE

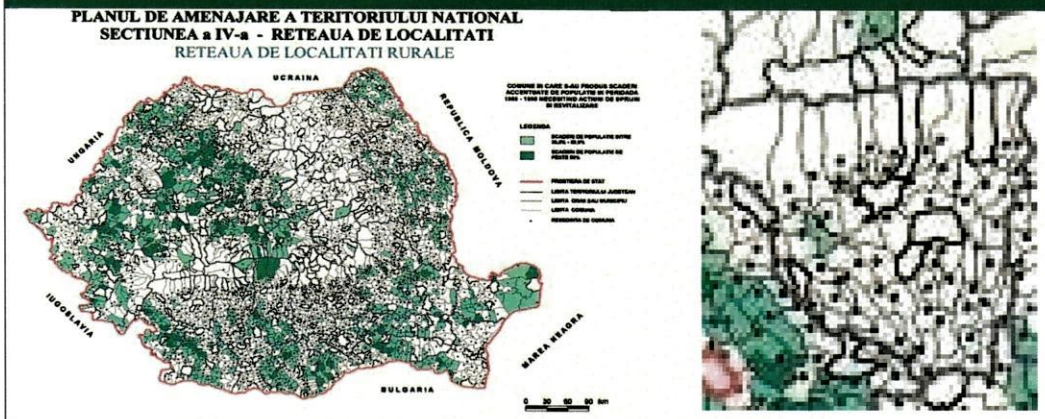

Conform Legii nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a - Rețeaua de localități rurale, cu modificările și completările ulterioare, **până în 2004 Orașul Tismana a fost localitate de rang IV, iar celelalte sate componente au rangul V.**

SECȚIUNEA VI – ZONE CU RESURSE TURISTICE[19] - INFRASTRUCTURA SPECIFIC TURISTICĂ ȘI TEHNICĂ ÎN ZONE CU RESURSE NATURALE ȘI ANTROPICE, MARI ȘI FOARTE MARI

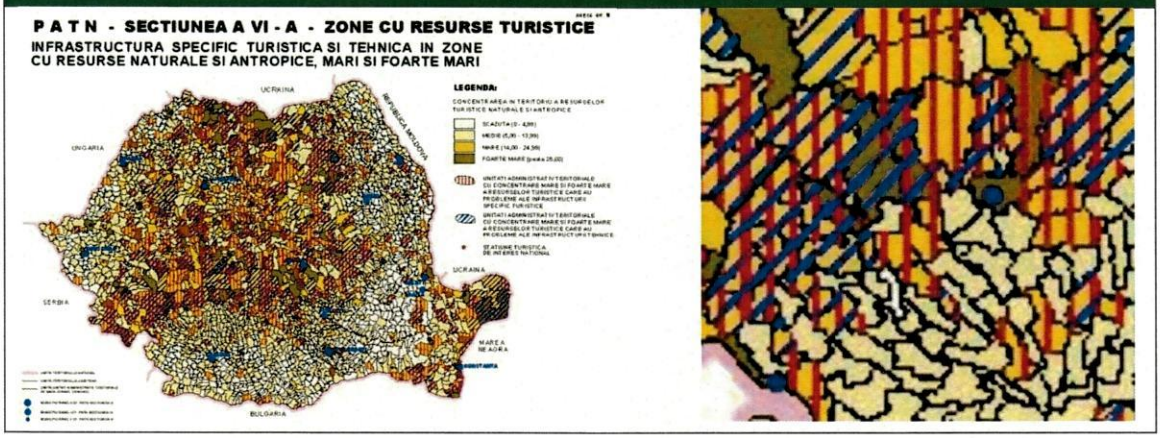

19 https://geografie.ubbcluj.ro/ccau/legislatie/L_190_2009.pdf

SECȚIUNEA IV – REȚEAUA DE LOCALITĂȚI RURALE

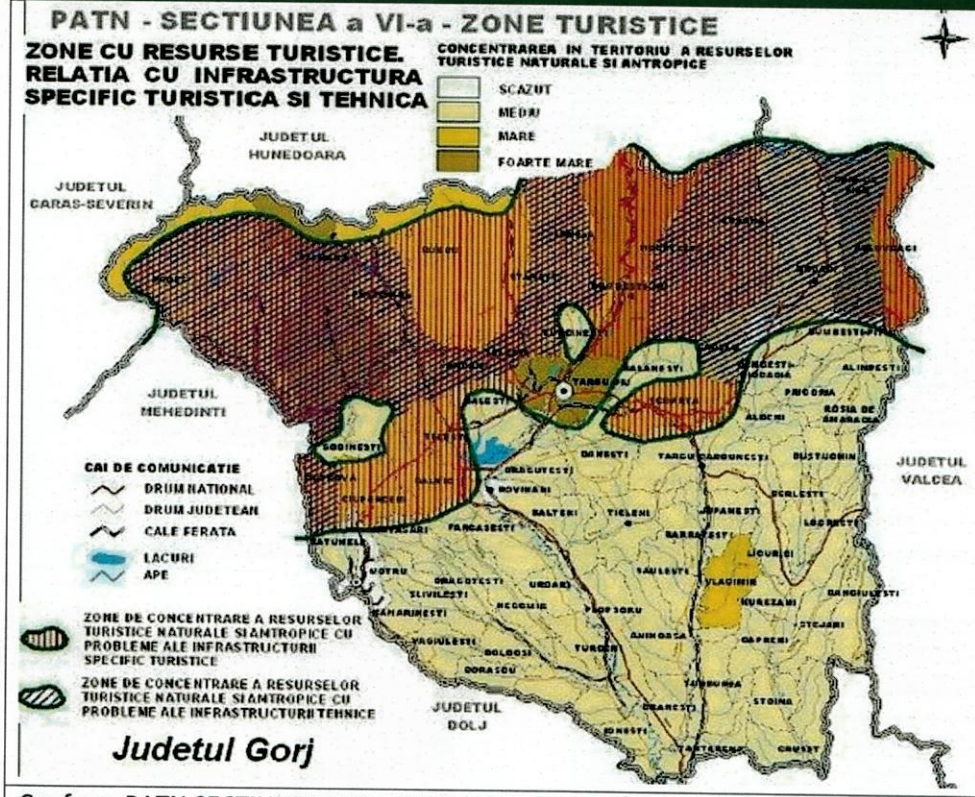

Conform PATN SECȚIUNEA A VI - ZONE TURISTICE - ZONE CU RESURSE[20] Turistice. Realția cu infrastructura specific turistică și tehnică | Ordonanță de urgență 142/2008, **Orașul Tismana se încadrează ca UAT cu o concentrare a resuselor foarte mare (peste 25.00).**

SECȚIUNEA VIII – ZONE CU RESURSE TURISTICE

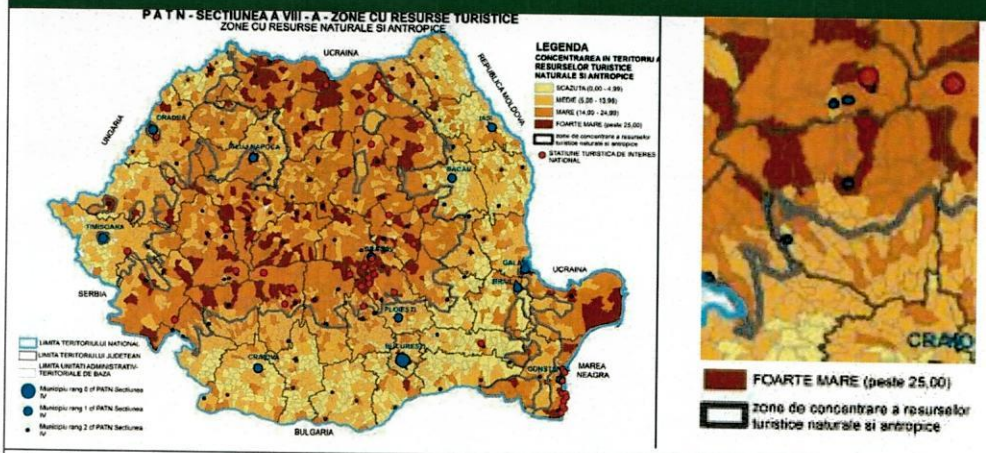

Conform PATN SECȚIUNEA A VIII A ZONE CU RESURSE TURISTICE ZONE CU RESURSE NATURALE ȘI ANTROPICE | Ordonanță de urgență 142/2008, **Orașul Tismana se încadrează ca UAT cu o concentrare foarte mare (peste 25.00).**

20 https://tismanastatiune.blogspot.com/2012/05/extrase-din-viitorul-dosar-al-statiunii.html

Încadrarea UAT TISMANA în STRATEGIA DE DEZVOLTARE REGIONALĂ SUD - VEST OLTENIA 2021 - 2027

Prioritățile **Strategiei de Dezvoltare Regională Sud - Vest Oltenia 2021 - 2027**[21]

PRIORITATEA REGIONALĂ	
1.	Creșterea competitivității economice a regiunii
2.	Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii regionale
3.	Dezvoltarea urbana durabila
4.	Dezvoltare rurala durabila si modernizarea agriculturii si a pescuitului
5.	Dezvoltarea resurselor umane in sprijinul unei ocupări durabile si a incluziunii sociale
6.	Dezvoltarea turismului, valorificarea patrimoniului natural și a moștenirii cultural-istorice

Încadrarea UAT TISMANA în PROGRAMUL PENTRU DEZVOLTAREA INVESTIȚIILOR ÎN TURISM – MASTER PLANUL INVESTIȚIILOR ÎN TURISM (HOTĂRÂRE nr. 558 din 4 august 2017)

Prevede activități majore în domeniul turismului, precum: dezvoltarea turismului de sănătate, a domeniului schiabil, a infrastructurii turistice de agrement dar și dezvoltarea echilibrată și integrată a zonei turistice din zona montană înaltă și, nu în ultimul rând, extinderea infrastructurii de vizitare din ariile naturale protejate, altele decât cele din zona montană.

Programul are ca obiectiv principal dezvoltarea comunităților locale din zonele cu potențial turistic ridicat, prin creșterea investițiilor publice în infrastructura turistică. De asemenea, se urmărește dezvoltarea competitivă a turismului prin identificarea, evaluarea, prioritizarea pe forme de turism și o direcționare eficientă a investițiilor publice, dezvoltarea unei rețele de destinații turistice competitive pe plan internațional, valorificarea durabilă a specificului local și a elementelor de identitate națională prin turism și promovarea unei abordări integrate a politicii turistice la nivelul regiunilor.

Încadrarea UAT TISMANA în RUTELE CULTURALE TURISTICE DEZVOLTATE PE PLAN NAȚIONAL[22]

19	Asociația Profesională Patronală de Turism Gorjul	Ruta destinațiilor turistice din România premiate de Federația Internațională a Jurnaliștilor și Scriitorilor de Turism (FIJET) cu trofeul de excelență "Mărul de Aur" pentru dezvoltarea și promovarea turismului.	Cuprinde destinațiile următoare: Oradea, Târgu-Jiu, Mărginimea Sibiului, Rezervația Biosferei Delta Dunării, Mănăstirea Moldovița, Suceava și Orașul Timișoara, Capitală Europeană a Culturii 2023.

În septembrie 2022, la Târgu Jiu, au fost lansate două rute cultural-turistice de importanță națională: [23]

21 *Conf.* https://pr2021-2027.adroltenia.ro/pdr-planul-de-dezvoltare-regionala-2021-2027/

22 *actualizare 09.05.2024,* https://turism.gov.ro/web/2022/10/19/guvernul-romaniei-a-adoptat-programul-pentru-dezvoltarea-investitiilor-in-turism-masterplanul-investitiilor-in-turism/

23 *Conf.* De Ziua Mondială a Turismului, la Târgu Jiu s-au lansat două rute cultural-turistice (horeca.ro)

— Ruta Culturală Națională a Destinațiilor EDEN (European Destinations of Excellence.)[24] și

— Ruta Culturală Națională "Ruta destinațiilor turistice din România premiate de Federația Internațională a Jurnaliștilor și Scriitorilor de Turism (FIJET) cu trofeul de excelență Mărul de Aur, pentru dezvoltarea și promovarea turismului".

Tismana – inclusă în RUTA CULTURALĂ NAȚIONALĂ A DESTINAȚIILOR EDEN

Printre destinațiile incluse în această rută de excelență se numără și orașul Tismana, din județul Gorj. În țară sunt 36 de destinații premiate EDEN, dintre care trei au fost premiate de câte două ori: Colinele Transilvaniei, Ținutul Neamțului și Mărginimea Sibiului. Județul Gorj este prezent pe harta destinațiilor EDEN cu două localități: Polovragi (anul 2012, tema "Turismul Rural", locul IV) **și Tismana (anul 2015, tema "Turismul și Gastronomia Locală", locul III).** *25*

Această distincție subliniază importanța Tismanei ca destinație turistică de top, care combină tradițiile culinare autentice cu o experiență culturală profundă.

Tismana - inclusă în RUTA DESTINAȚIILOR TURISTICE DIN ROMANIA PREMIATE DE FEDERAȚIA INTERNAȚIONALĂ A JURNALIȘTILOR SI SCRIITORILOR DIN TURISM (FIJET) CU TROFEUL DE EXCELENȚĂ „MĂRUL DE AUR" PENTRU DEZVOLTAREA SI PROMOVAREA TURISMULUI

"Mărul de aur" este o distincție acordată de FIJET care a fost instituită în 1970 şi care a promovat, până acum, foarte multe destinații turistice din toată lumea. Distincția este un echivalent al Oscarului în turism. Adică este un premiu de excelență care răsplătește eforturile profesionale făcute pentru promovarea şi dezvoltarea turismului de către o țară, un oraș, o organizație sau o persoană.

În mitologie, „Mărul de aur" era datator de veșnică frumusețe și tinerețe, subiect de dispută chiar al zeilor nemuritori si foarte mult dorit de aceștia

Figură 2 - Ruta Culturală Națională a Destinațiilor Eden, potrivit unui comunicat al Asociației Naționale a Agenților de Turism (ANAT)[26]

24 *Conf.* https://www.romania.travel/ro/article/eden-proiectul-eden-20170131

25 *Conf.* RUTE CULTURALE ROMANIA – Gorj Turism (gorjtourism.ro)

26 *Conf.* Două rute cultural-turistice care includ județul Suceava, lansate ieri de ANAT - Obiectiv de Suceava

Tismana - inclusă în RUTA MĂNĂSTIRI DIN OLTENIA, RUTA "DRUMUL MÂNĂSTIRILOR"[27]**, RUTA "GENIUL TĂRAN CONSTANTIN BRÂNCUȘI ȘI PATRIMONIUL CULTURAL AL JUDEȚULUI GORJ"**[28]**,** Trasee marcate de Salvamont Gorj

Încadrarea UAT TISMANA în PLANUL DE AMENAJARE AL TERITORIULUI JUDEȚEAN – P.A.T.J. GORJ

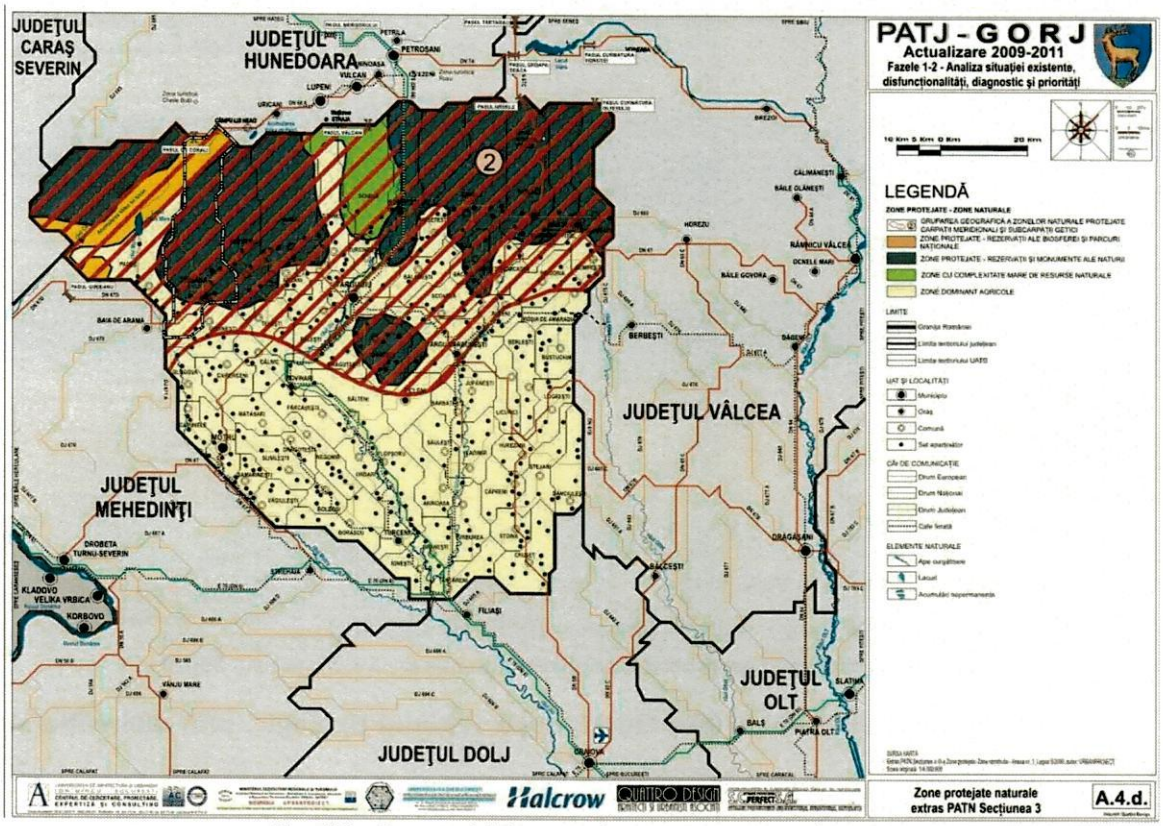

Figură 3 - Zone protejate naturale - extras PATN, Secțiunea 3

Conform Planului de Amenajare a Teritoriului Național (P.A.T.N.), Secțiunea 3 - Zone protejate naturale, **U.A.T. Tismana este încadrată în următoarele categorii de zone protejate – naturale, toate acestea contribuind la menținerea unui mediu natural echilibrat și protejat:**

- Zone naturale protejate - rezervații și monumente ale naturii, care reprezintă cea mai mare parte a ariei.
- Zone protejate **- rezervații ale biosferei și parcuri naționale**, care completează cadrul de protecție naturală (zona de nord).
- Zone dominant agricole în partea de sud.

27 https://www.gorjtourism.ro/turism-intern/drumul-manastirilor/ Microsoft Word - DRUMUL MANASTIRILOR (gorjtourism.ro)

28 https://www.gorjtourism.ro/wp-content/uploads/2021/05/Program-Turistic-Geniul-Taran-C.-Brancusi-si-Patrim.-cultural-al-jud.-Gorj.pdf

Conform graficului din PATJ Gorj, UAT Tismana este inclusă în gruparea geografică a zonelor naturale protejate din Carpații Meridionali și Subcarpații Getici.

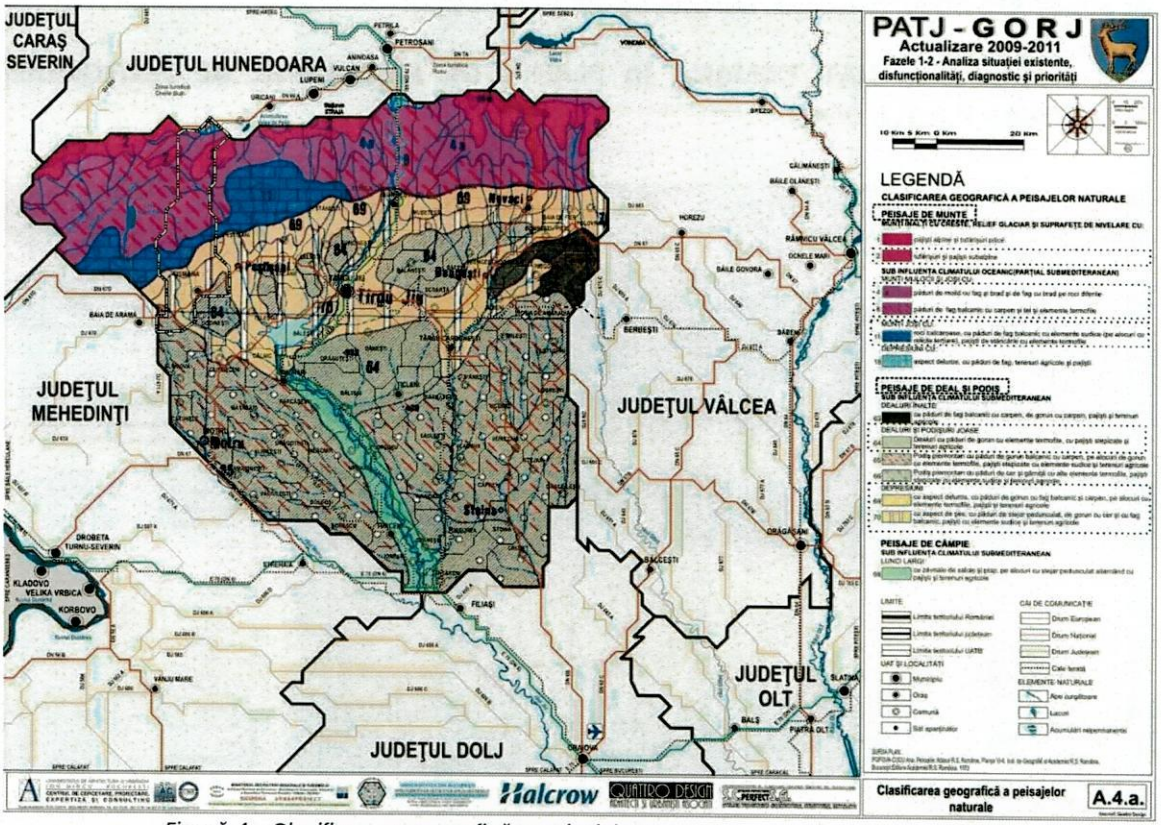

Figură 4 - Clasificarea geografică a peisajelor naturale la nivelul județului Gorj29

Clasificarea peisajelor a fost făcută după criteriul tipologic, prin diferențierea următoarelor ordine:

- ordinul I – treptele majore de relief (munți, dealuri, câmpii);
- ordinul II – influențe climatice care aduc diferențe în regimul termic şi hidric, în vegetație şi soluri (oceanice, continentale, pontice, submediteraneene);
- ordinul III – varietatea solurilor şi vegetației sau, după caz, varietatea litologică sau caracterele ecologice (plante, termofile, mezofile).

Conform Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Gorj (P.A.T.J.), unitatea administrativ-teritorială (UAT) Tismana se încadrează în următoarele categorii de peisaje naturale, având un număr de 7 tipuri de peisaj:

Tipuri de peisaje naturale identificate la nivelul UAT Tismana, conf. Clasificării geografice			Cod conf. clasificării
Peisaje de munte:	Munți înalți cu creste, relief glaciar și suprafețe de nivelare cu:	tufărișuri și pajiști subalpine.	(2)

29 *Clasificarea peisajelor geografice din România. (după Popova-Cucu, Ana, Peisajele, în Atlasul R.S.R., pl. VI-6, Institutul de Geografie al Academiei RSR, Ed. Academiei RSR, 1973).*

Tipuri de peisaje naturale identificate la nivelul UAT Tismana, conf. Clasificării geografice			Cod conf. clasificării
Peisaje de deal și podiș:	Munți sub influența climatului oceanic (parțial submediteranean)		
	Munți mijlocii și joși:	cu păduri de molid, fag și brad, pe roci diferite	(4a)
		păduri de fag balcanic cu carpen și tei și elemente termofile.	(8)
	Munți joși:	cu roci calcaroase, păduri de fag balcanic cu elemente sudice (pe alocuri cu relicte terțiare) și pajiști de stâncărie cu elemente termofile.	(11)
	sub influența climatului mediteraneean:		
	Dealuri și podișuri joase:	dealuri cu păduri de gorun cu elemente termofile, pajiști stepizate și terenuri agricole.	(64)
	Depresiuni:	cu aspect deluros, cu păduri de gorun cu fag balcanic și carpen, pe alocuri cu elemente termofile, pajiști și terenuri agricole.	(69)
		cu aspect de șes, cu păduri de stejar pedunculat, gorun cu cer și fag balcanic, pajiști cu elemente sudice și terenuri agricole.	(70)

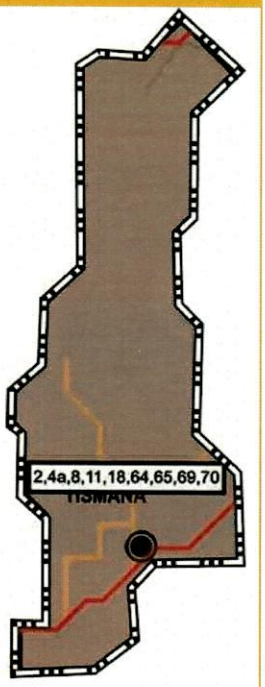

Peisajele naturale din Tismana sunt o parte integrantă a peisajului cultural al regiunii, oferind oportunități pentru dezvoltare durabilă și turism ecologic. Conservarea acestor peisaje, împreună cu promovarea unui turism responsabil, sunt importante pentru menținerea și valorificarea patrimoniului natural și cultural al Tismanei.

Conform PATJ Gorj, faza 3 – Strategia de dezvoltare și programul de măsuri, la nivelul UAT Tismana sunt prevăzute trei trasee turistice importante:

	(3) Traseul de observare a florei, faunei (în special Avifauna Padeș-Tismana-Masivul Retezat-Defileul Jiului-Novaci-Transalpina-Săcelu)	Acest traseu este dedicat iubitorilor naturii și se axează pe observarea biodiversității din regiune.
	(8) Traseul istorico-cultural „Hotarul Ortodoxiei" (Cozia-Polovragi-Vișina-Tismana-Hobița-Topolnița)	Traseul oferă o incursiune în istoria și cultura ortodoxă a zonei, conectând localități de referință
	(10) Traseul istorico-cultural: calea ferată-istorică „Cloșanu"	Acest traseu pune în valoare patrimoniul feroviar istoric

	(Târgu Jiu-Telești-Peștișani-Tismana, Cloșani)	
Aceste trasee sunt concepute pentru a promova turismul și a valorifica resursele naturale și culturale ale UAT Tismana, contribuind astfel la dezvoltarea economică și culturală a regiunii.		

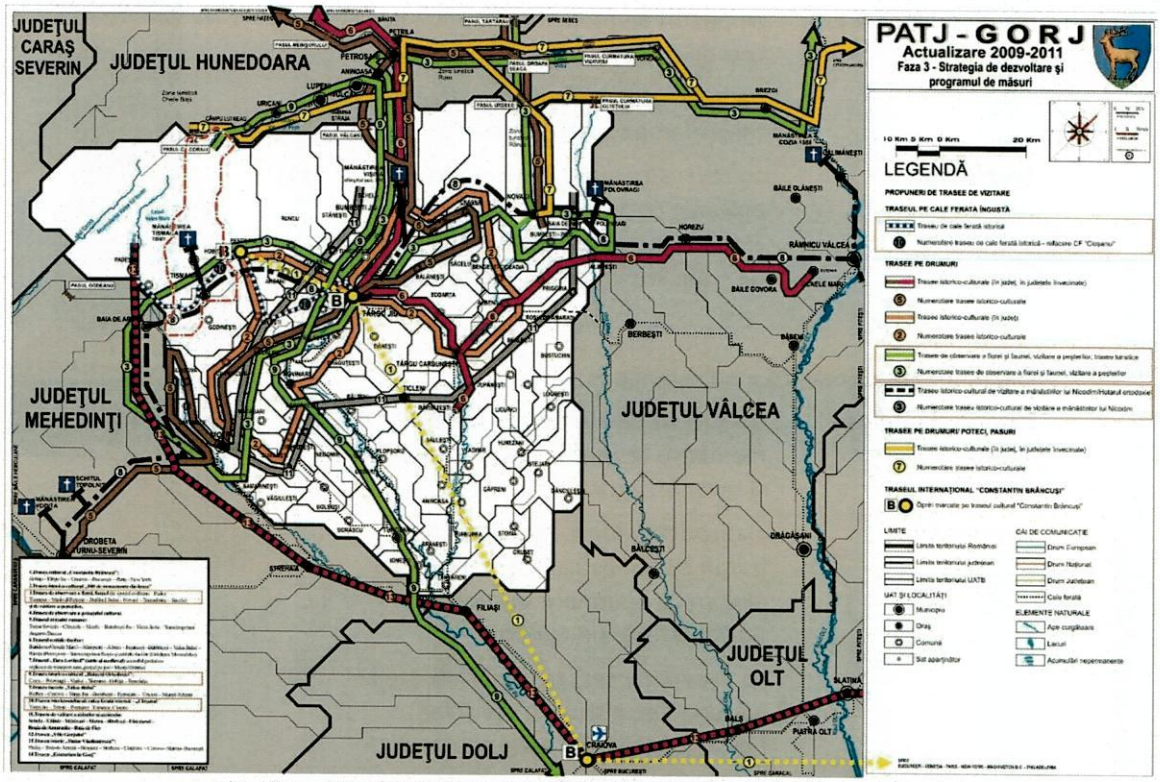

Figură 5 - Trasee Turistice propuse conf. PATJ - la nivelul Județului Gorj

Cartograma evidențiază rolul strategic al orașului Tismana în contextul dezvoltării regionale a județului Gorj, subliniind importanța sa în rețeaua urbană, infrastructura de transport și potențialul său natural. **De asemenea, orașul este recunoscut ca un centru urban cu funcție turistică (stațiune).**

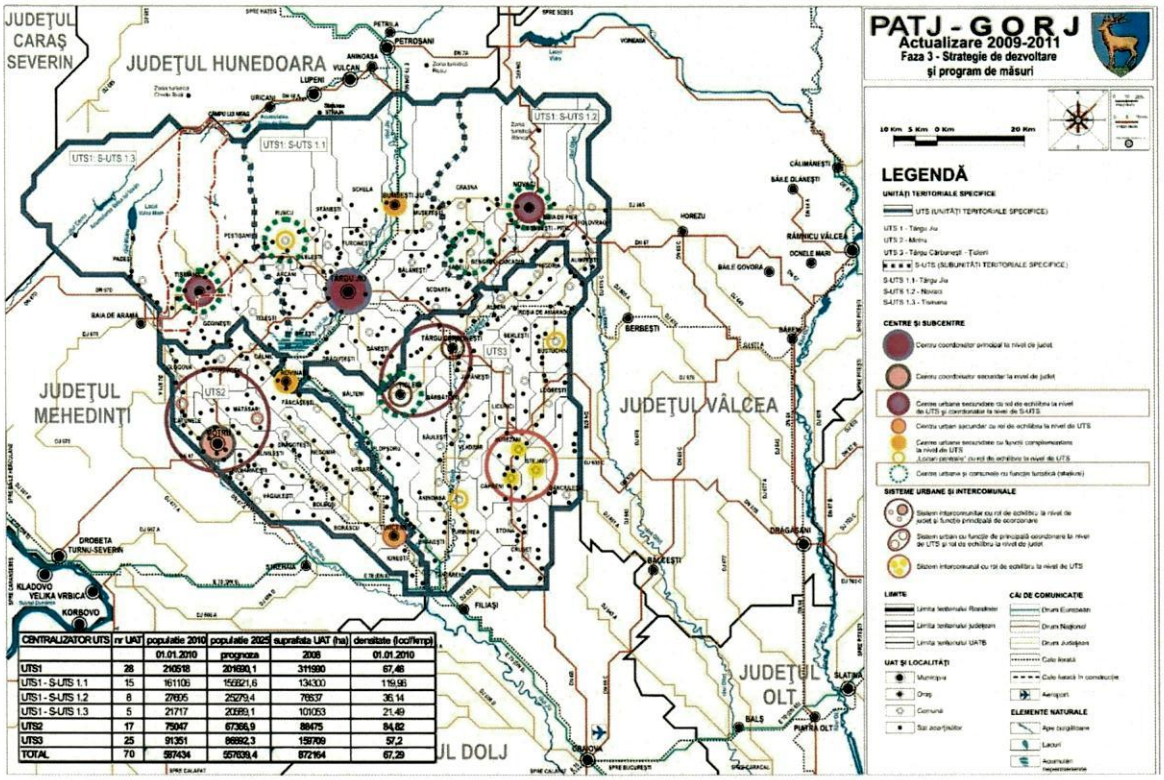

CENTRALIZATOR UTS	nr UAT	populatie 2010	populatie 2025	suprafata UAT (ha)	densitate (loc/km²)
		01.01.2010	prognoza	2008	01.01.2010
UTS1	28	210518	201690,1	311990	67,48
UTS1 - S-UTS 1.1	15	161108	159921,6	134300	119,98
UTS1 - S-UTS 1.2	8	27805	25279,4	76837	36,14
UTS1 - S-UTS 1.3	5	21717	20569,1	101053	21,49
UTS2	17	75947	67366,9	89475	84,82
UTS3	25	91351	86892,3	159709	57,2
TOTAL	70	597434	557639,4	872164	67,29

Figură 6 - Unități și subunități teritoriale specifice ale județul Gorj[30]

Încadrarea UAT TISMANA în STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI GORJ 2021-2027[31]

Din Strategia de Dezvoltare Regională 2021-2027 a regiunii Sud-Vest Oltenia au fost extrase următoarele direcții de acțiune, cu trimitere către componenta turistică:

PRIORITATEA 3: DEZVOLTARE TERITORIALĂ ȘI URBANĂ DURABILĂ	
OS 3.3: Creșterea investițiilor în protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și natural și a ecoturismului cu cel puțin 10% până în 2027	
Nr. crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
3.3.1.	Sprijinirea dezvoltării integrate a turismului
3.3.2.	Sprijinirea dezvoltării agroturismului și a produselor tradiționale
3.3.3.	Investiții în infrastructura din domeniul cultural

PRIORITATEA 4: REZILIENȚĂ ECONOMICĂ, SOCIALĂ ȘI INSTITUȚIONALĂ
OS 4.2: Creșterea gradului de investiții în infrastructura de turism cu cel puțin 10% până în anul 2027

30 *Conf. PATJ Gorj*
https://www.cjgorj.ro/Date%20site/PATJ/memoriu%2012%20gorj%20complet.pdf
31 *Conf.*
https://www.cjgorj.ro/Date%20site/Dezbateri%20publice/Strategia%20de%20dezv%20a%20jud%20Gorj%202021-2027.pdf

Nr. crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
4.2.1.	Dezvoltarea economică a turismului

Încadrarea UAT TISMANA în STUDIUL PENTRU VALORIFICAREA POTENȚIALULUI TURISTIC AL JUDEȚULUI GORJ

Conform Studiului pentru valorificarea potențialului turistic al județului Gorj,[32] examinarea potențialului turistic al județului evidențiază câteva zone cu atracții și obiective turistice majore, care vor influența direcțiile de dezvoltare a turismului în județ:

– zona turistică Vâlcan-Motru; Orașul Tismana este încadrat în Arealul Vâlcan-Motru
– zona turistică Parâng-Olteț;
– zona turistică Târgu-Jiu;
– zona turistică Dealurile Getice.

Analiza zonelor turistice cuprinse în cele patru areale turistice ale județului Gorj evidențiază specificul general al acestora pe baza căruia au fost considerate zone omogene. Fiecare zonă are atribuit câte un calificativ pentru potențial şi integrare turistică pe o scară de la unu la cinci, scară stabilită în urma discuțiilor cu reprezentanți din industria turistică.

	Potenţial turistic	Integrare turistică
Nivel 5	Internațional	Internațională
Nivel 4	European	Europeană
Nivel 3	National	Națională
Nivel 2	Regional	Regională
Nivel 1	Local	Locală

Figură 7 - Caracteristici ale nivelelor turistice

Conform Studiului pentru valorificarea potențialului turistic al județului Gorj, **se recomandă dezvoltarea unui complex turistic în afara vetrei satelor Tismana şi Pocruia, pe platoul dintre cele două localități.**

Conform Studiului pentru Valorificarea Potențialului Turistic al județului Gorj,
Orașul Tismana este încadrat ca potențial turistic zona se află situată pe nivelul 4 (din 5).

Ca integrare turistică, conform opiniei specialiștilor,
zona se află situată pe nivelul 2 (din 5).[33]

32 *Conf.*
https://www.cjgorj.ro/Date%20site/Programe%20-%20Strategii/Studiu%20valorificare%20potential%20turistic/Studiu%20turism%20-%20RO.pdf P. 18
33 *Conf.*
https://www.cjgorj.ro/Date%20site/Programe%20-%20Strategii/Studiu%20valorificare%20potential%20turistic/Studiu%20turism%20-%20RO.pdf

Încadrarea UAT TISMANA în GHIDUL DE ARHITECTURĂ PRIVIND SPECIFICUL LOCAL DIN MEDIUL RURAL ZONA GORJ

Conform Ghidului de Arhitectură privind Specificul local din mediul rural, zona Gorj include toate unitățile administrative-teritoriale ale județului Gorj, cu excepția comunei Padeș, precum și două comune din județul Dolj, printre care și Tismana (numerotată cu nr. 55).

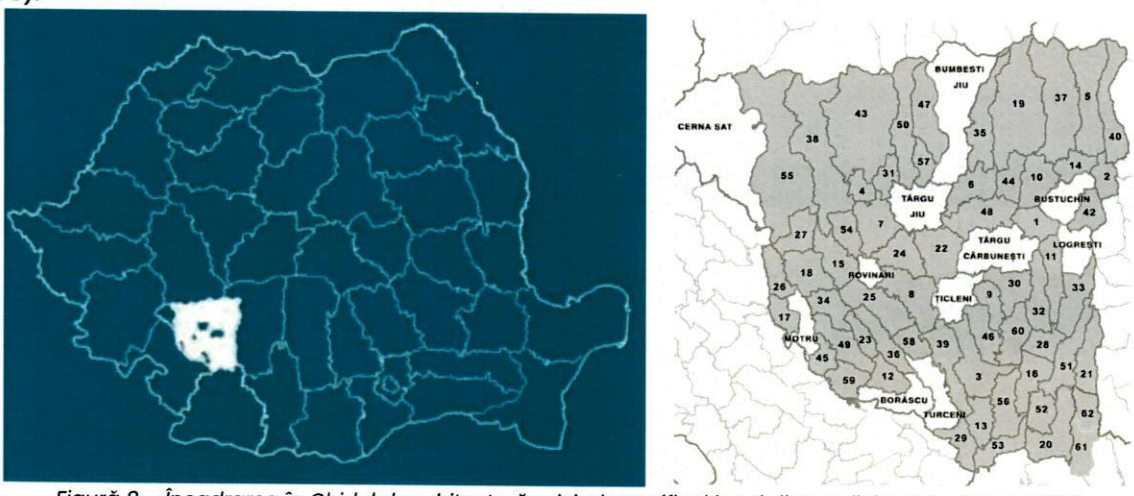

Figură 8 – Încadrarea în Ghidul de arhitectură privind specificul local din mediul rural – Zona Gorj34

Conform Ghidului de Arhitectură pentru Zona Gorj, satele din zona Tismana pot fi clasificate în următoarele tipologii:

- **Sate risipite:** casele sunt împrăștiate de-a lungul văilor și văilor secundare, cu distanțe mari între ele. Această tipologie este predominantă în zona montană, incluzând zonele Tismana și Motru.
- **Sate răsfirate:** aceste sate sunt așezate de regulă pe versanții văilor sau retrase pe văile secundare, fiind predominante în zonele de deal și de munte (preponderent în Tismana).

Recomandări
Amplasarea pe lot trebuie să respecte coerența ansamblului în care se integrează și se face conform specificului localității, ținând cont de accesibilitate, panta terenului, orientare, însorire, curenții de aer, prezența unui curs de apă, alinieri, fronturi, retrageri de la stradă, numărul de clădiri amplasate pe lot și distanțele dintre acestea. În cazul zonelor construite compact, construcțiile se vor alinia cu cele existente. Retragerea construcțiilor față de aliniament este recomandată dacă se respectă coerența și caracterul fronturilor stradale. Amplasarea construcțiilor pe lot se va face cu păstrarea organizării și ierarhizării specifice pe parcelă a construcțiilor, asigurând coerența ansamblului și integrarea volumelor în imaginea generală percepută de la nivelul străzii.

34 *Conf.* https://oar.archi/buna-practica/ghiduri-de-arhitectura/

Recomandări

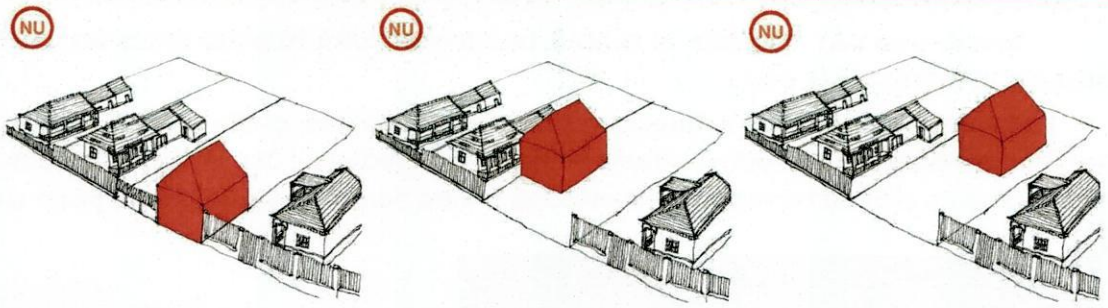

AȘA NU: Construcție ampiasată pe aliniament.

AȘA NU: Construcție lipită de una din laturile parcelei, așezare nespecifică care agresează vecinătatea imediată.

AȘA NU: Construcție retrasă pe fund de lot.

Recomandări

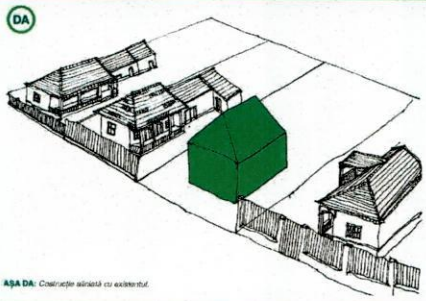

AȘA DA: Construcție aliniată cu existentul.

AȘA DA: Construcție aliniată cu existentul.

Așezarea pe teren în pantă

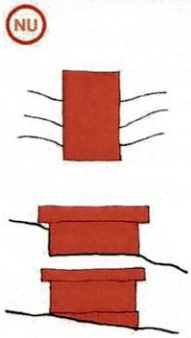

AȘA NU: Exemplu negativ de așezare a unei construcții cu gabarit mare pe teren în pantă. Cantitatea mare de săpătură sau umplutură generează costuri de investiție și de mediu disproporționate în raport cu construcția și amplifică gabaritul acesteia

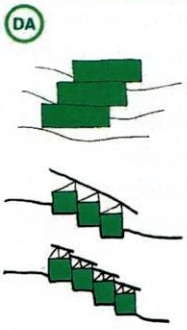

AȘA DA: Exemplu pozitiv de așezare a unei construcții cu gabarit mare pe un teren în pantă. Segmentarea construcției, urmărind curbele de nivel, generează o așezare firească pe teren, minimizând costurile de investiție, de mediu și reducând gabaritul acesteia.

Una dintre situațiile frecvente în zona rurală Gorj este amplasarea clădirilor noi pe teren în pantă, ceea ce impune urmarea anumitor recomandări prin proiect:

- Clădirile se vor amplasa, pe cât posibil, în lungul curbelor de nivel, pentru a reduce cantitatea de săpătură și a micșora impactul clădirii asupra mediului.
- Volumetria de ansamblu a clădirilor trebuie să țină cont de amplasarea în pantă.

Încadrarea UAT TISMANA în PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU ENERGIE DURABILĂ ȘI CLIMĂ · PAEDC 2030 · AL ORAȘULUI TISMANA, JUDEȚUL GORJ (PAEDC)

Acțiunile pentru adaptare la schimbările climatice și eficiență energetică în orașul Tismana, conform Planului de Acțiune pentru Energie Durabilă și Climă (PAEDC) 2030, detaliate mai jos. Aceste măsuri, care includ reabilitarea termică a clădirilor publice, modernizarea sistemelor de încălzire, implementarea unui sistem de monitorizare a calității aerului, și revitalizarea zonelor forestiere și verzi, sunt concepute pentru a reduce emisiile de gaze cu efect de seră și a spori eficiența energetică

Sector	Măsuri de economie de Energie /atenuarea schimbărilor climatice	Indicator cantitativ
Instituții publice	Reabilitări termice, fațade imobile publice	Nr. de mp renovați
Instituții publice	Modernizare instalații de încălzire, clădiri publice	Nr. de mp renovați
Instituții publice	Dezvoltarea unui sistem de monitorizare a calității aerului	-
Sector public	Igienizarea și decolmatarea râului Tismana	Nr. de mp igienizați
Sector public	Creșterea capacității de intervenție a Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență în situații de risc și evenimente extreme prin modernizarea flotei de autospeciale.	-
Sector public	Implementarea unor sisteme locale de alertare a populației în situații de risc prin achiziția unui sistem modern de alertare, avertizare și alarmare a locuitorilor orașului Tismana, prevăzut cu un centru de comandă centralizată și subsisteme de alarmare și comunicare pentru transmiterea mesajelor către locuitori în situații de risc.	-
Sector public	Revitalizarea zonelor forestiere degradate de pe teritoriul UAT Tismana	Nr. ha revitalizate, nr. arborilor plantați
Sector public	Reabilitare și revitalizare zone verzi la nivelul orașului	Nr. mp revitalizați
Sector public	Platforme subterane pentru managementul deșeurilor la nivel local	Nr. platformelor instalate
Sector public	Stabilirea unui parteneriat de 10 ani cu Societatea Națională de Cruce Roșie - Filiala Gorj, care va include acțiuni de intervenție cu corturi de prim ajutor și distribuirea de apă potabilă în caz de canicula, precum și intervenții în situații de dezastre și alte urgențe.	-
Sector public	Instalarea stațiilor de încărcare pentru mașinile electrice cu scopul de a încuraja utilizarea autovehiculelor electrice.	Nr. stații instalate și puterea cumulată de încărcare a acestora
Sector public	Achiziționarea microbuzelor școlare/utilizare full electrice/hybride	Nr. de microbuze electrice achiziționate la nivelul primăriei
ACȚIUNI DE CONȘTIENTIZARE A POPULAȚIEI		
Acțiuni Conștientizare cetățeni	Distribuirea de materiale informative (broșuri, pliante) despre avantajele investițiilor în eficiența energetică.	Broșuri, pliante
Acțiuni Conștientizare cetățeni	Informarea locuitorilor despre programele de finanțare disponibile pentru creșterea eficienței energetice a imobilelor, cum ar fi programul "CASA VERDE", finanțat în cadrul AFM.	Broșuri, pliante
Acțiuni Conștientizare cetățeni	Informarea locuitorilor despre programele de finanțare disponibile pentru achiziționarea unui autovehicul electric, în cadrul Programului RABLA desfășurat de AFM.	Broșuri, pliante
Acțiuni Conștientizare cetățeni	Diseminarea de informații despre utilizarea rațională a energiei, achiziționarea de echipamente eficiente energetic și utilizarea energiei regenerabile în cadrul manifestărilor și simpozioanelor.	Manifestări/ Simpozioane
Acțiuni Conștientizare cetățeni	Organizarea periodică, de către administrația publică, de dezbateri corecta evaluare a impactului acțiunilor promovate privind utilizarea durabilă a energiei, care vizează atât cetățenii, cât și agenții economici din oraș și localitățile componente.	Sesiuni permanențe
Acțiuni Conștientizare cetățeni	Organizarea periodică de întâlniri pentru conștientizarea cetățenilor cu privire la problematica energiei și mediului, dezbaterea publică a principalelor proiecte, precum și implicarea cetățenilor și a altor părți interesate în implementarea acestora.	Sesiuni permanențe
Acțiuni Conștientizare cetățeni	Instruirea personalului de management al clădirilor primăriei cu privire la managementul energetic performant în clădiri.	Sesiuni permanențe

Sector	Măsuri de economie de Energie /atenuarea schimbărilor climatice	Indicator cantitativ
Acțiuni Conștientizare cetățeni	Acțiuni de informare a populației privind comportamentul în situații de risc, precum și organizarea unor exerciții de alarmare și evacuare a populației.	Sesiuni permanențe

2.3. Elemente ale cadrului natural

2.3.1. Caracteristicile reliefului

Orașul Tismana este situat în nord-vestul Podișului Getic, în depresiunea Tismana, fiind flancat la vest de depresiunea Padeș și la est de depresiunea Peștișani. Aceste depresiuni subcarpatice se întind între Podișul Getic și Munții Vâlcanului. Pornind din depresiunea Tismana spre nord, teritoriul orașului cuprinde toate formele de relief, de la câmpiile mici ale depresiunilor, la dealuri, creste și șei, până la golurile alpine ale Munților Vâlcan și Godeanu.

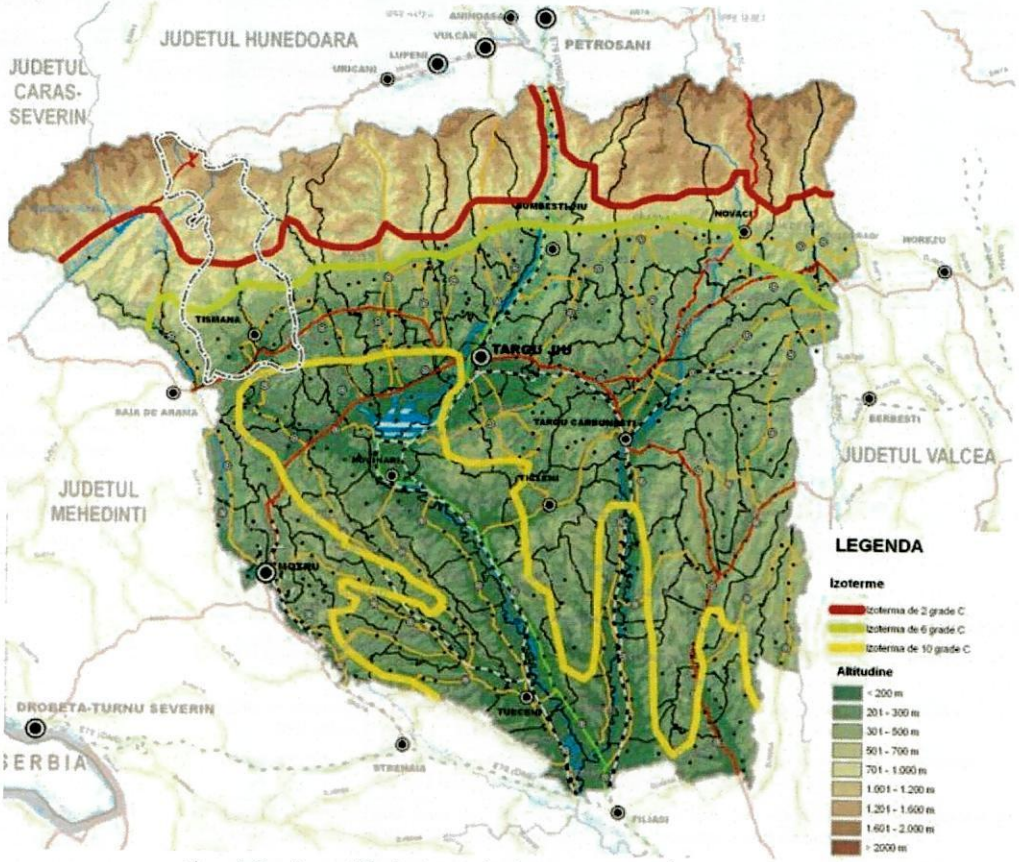

Figură 9 - Repartiția izotermelor în județul Gorj (conf. PATJ Gorj)

Altitudinea variază de la 190-200 metri deasupra nivelului mării în Câmpia Celeiului, până la peste 2000 metri în Munții Godeanu, evidențiind diversitatea peisajelor naturale ale zonei.

Caracteristicile reliefului din această zonă combină dealurile puțin înalte, cu altitudini de 200-300 metri, cu zonele de șes la altitudini mai coborâte, de 100-200 metri. Relieful orașului Tismana este deluros în partea de nord și nord-est și de șes în partea de sud și sud-est, reprezentând o îmbinare a dealurilor cu lunca râului Tismana. Această

configurație geografică a influențat, încă din cele mai vechi timpuri, viața și ocupațiile locuitorilor, care includ cultivarea cerealelor, grădinăritul, cultivarea pomilor fructiferi, creșterea animalelor și practicarea unor meșteșuguri.

Versanții abrupți sunt împăduriți si au plaiuri lungi cu pășuni naturale ce au permis din vechime păşunatul și activitățile forestiere.

Bordura sudică a Munților Vâlcan este formată din calcare jurasice si roci eruptive (granitul de Tismana).

Lapiezurile sinuoase și tubulare sunt prezente peste tot începând din Gleantul Pocruiei și Cornet.

Dolinele, pe fundul cărora s-au format ponoarele, prin care apa pătrunde in canalele subterane, sunt în: Măgura Mare, Dealul Pocruiei, Dealul Plopi.

Sohodoalele (vai seci presărate cu doline si ponoare) sunt întâlnite în: Dosul Cornetului, Măgura Mare.

Abrupturile au numeroase grote și peșteri, printre care și Peştera Pocruia și Peştera Cozia.

Canalele subterane se găsesc in toata masa calcaroasa si formează un păienjeniș cu mai multe nivele. In cea mai mare parte se îndreaptă spre zona mai joasa de la Izvarna – Costeni, unde sunt izvoare puternice, cu debit constant chiar si in perioadele secetoase, de aceea, cel mai important, cel dintre Izvarna și Costeni, a fost captat pentru alimentarea cu apa a municipiului Craiova. Se îndreaptă si spre valea Tismanei și formează peștera din abruptul la baza căruia a fost construita Mănăstirea Tismana.

Depresiunea Olteana este partea cea mai joasa formata prin acțiunea de eroziune a râurilor ce coboară din munți: Orlea, Sohodol, Izvarnuta, Pocruia si Tismana, depunerea lor formând cele mai tinere roci aluvionare, in cuaternar.

2.3.2. Geologia

Din punct de vedere geologic, teritoriul administrative al orașului Tismana se suprapune pe două mari unități tectono-structurale structurale : autohtonul danubian şi pânza getică. Rezultatul al tectogenezei active, a fost delimitata zona cristalino-mezozoică aparținând Carpaților Meridionali. Cristalinul autohton (danubian) este întâlnit în masivele Vâlcan, iar pânza getică în Munţii Godeanu. Prima zonă este alcătuită din şisturi cristaline, peste care se suprapun formațiuni sedimentar-mezozoice, în special calcare jurasice. Formațiuni permo-carbonifere (conglomerate, brecii) şi mezozoice (gresii, şisturi argiloase, calcare), constituie învelișul sedimentar al cristalinului.

Șisturile cristaline ce constituie pânza getică, sunt suprapuse de structuri sedimentare.

Începând din culmea principală orientată vest-est, spre sud, teritoriul ce aparține Tismanei din Munții Vâlcan, este ocupat de șisturi cristaline prehercinice, în care se disting următoarele unități litolostratigrafice.

Litogrupul de Dragșan alcătuit din complexul amftbolitelor și complexul gnaiselor micacee, care sunt bine deschise pe afluenții din dreapta Motrului. între Cloșani și Oslea, precum și între Tismana și Bistrița, litogrupul de Dragșan cuprinde complexul amfibolitic și un complex clorito-sericitos, care stă discordant tectonic peste litogrupul de Lainici - Păiuș.

Litogrupul de Lainici-Păiuș reprezintă „complexul cristalin care formează acoperișul imediat al granitelor, alcătuit în mare parte din roci cu origine sedimentară (psamite și

subordonat pelite), prin metamorfismul cărora a rezultat cuarțite și șisturi cloritoase" (Enache, 2008).

Corpul magmatic care apare împreună cu șisturile cristaline prehercinice din vestul Munților Vâlcan, este Granitoidul de Tismana. Acest corp magmatic, predominant granitic, care se prezintă ca un batolit de mari dimensiuni situat în partea sud-vestică a Munților Vâlcan, între valea Motrului și valea Runcului, este intrus în litogrupul cristalin de Lainici-Păiuș. Spre est limita granitoidului este aproape rectilinie până la Piatra Boroștenilor, unde intra sub calcare jurasice, de unde granitele mai apar sporadic, apoi dispar sub calcarele din platoul Ponor . Spre sud, masivul granitoid se extinde până la linia Ponoarele - Padeș - Sohodol de Pocruia- Mănăstirea Tismana.

Granite porfiroide, cu megacristale de feldspat potasic se întâlnesc pe valea Tismanei la cca. un km aval de confluența cu valea Dosul Cioclovinei, pe văile Neguroasa și Ciutei, pe valea Bistricioarei, pe pâraiele Paltinei, Sohodol de Tismana, Cireșu și la nord de satul Topești.

Granite mai apar frecvent pe valea Runcu, Valea lui Patru și valea Pocruiei.

Monzonite cuarțifere apar pe valea Bistricioarei, pârâul Sohodol, Valea Mare și pârâul Poiana cu Fragi.

Tonalite apar asociate cu granodiorite sau cu diorite cuarțifere în special pe văile Runcu, Pocruia, Bistricioara și Valea Mare.

Dioritele cuarțifere formează șlire în granițele de pe văile Neguroasa, Runcu, Valea lui Pătru etc.

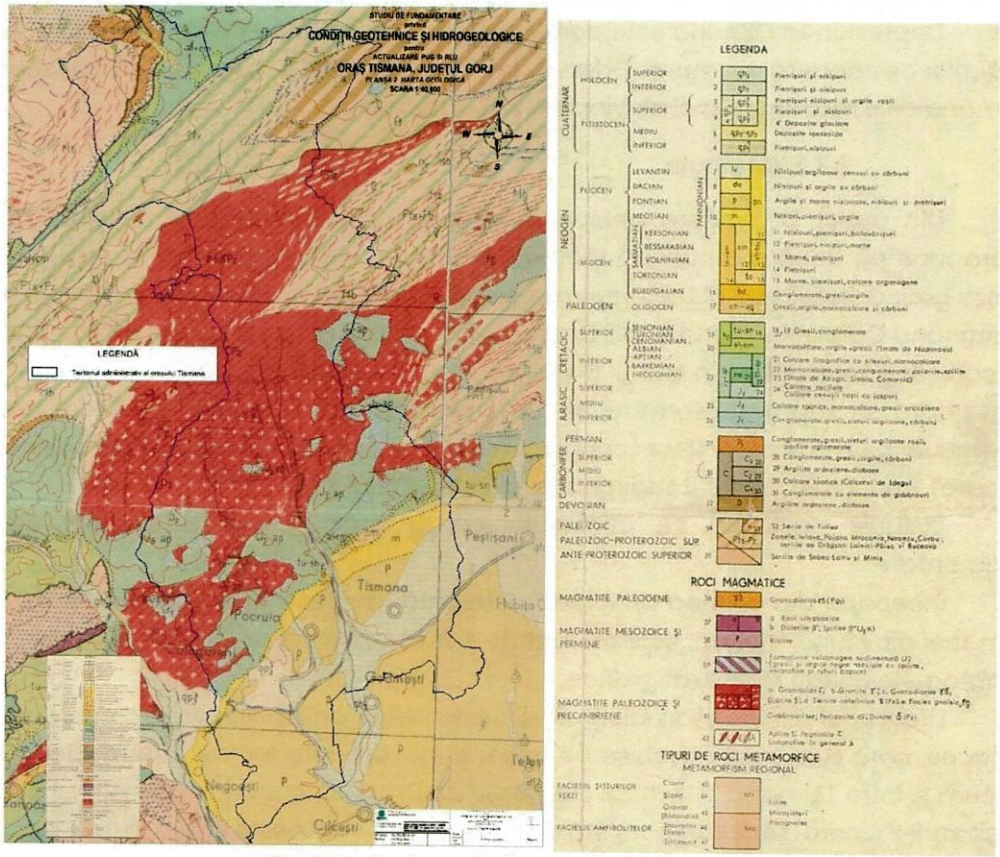

Figură 10 - Harta geologica a teritoriului

În Domeniul Danubian, cuvertura sedimentară începe cu Jurasicul, care formează o fâșie ce se întinde de la Tismana până la Polovragi.

Liasicul este reprezentat prin gresii cuarțoase arcoziene dure, uneori microconglomeratice pătate sau cenușiu-roșcate. In spatele Mănăstirii Tismana, pe ogașul Maga Liasicul este reprezentat prin gresii cuarțifere.

Jurasicul mediu (Doggerul) cuprinde un facies carbonatic cu calcare detritice, care trec la calcare mai fine, masive.

Calcarele și dolomitele formează o stivă de 200-300m grosime, care are în baza un calcar dolomitic de culoare neagră, compact, cu stratificație slabă, cu crinoizi. Urmează dolomite cenușii- negricioase uneori gălbui-albicioase cu aspect zaliaroid.

Dolomitele negricioase trec la brecii calcaroase.

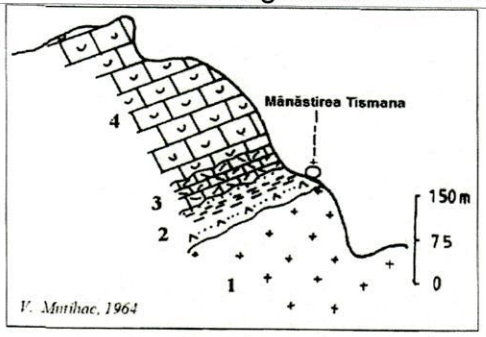

Jurasicul de la Tismana

1. granite de Tismana;
2. Liasic (gresii cuarțoase);
3. Dogger (calcare spastice);
4. Malm-Apțian (calcare organogene)

Peste calcarele dolomitice se dispun calcare masive cenușii, care continuă seria carbonatică din Malm până în Cretacicul inferior. Aceste calcare cuprind bancuri de 2-3m grosime cu diaclaze de calcit și accidente sfiicioase în partea superioară, unde avem de a face cu un adevărat sistem de fisuri.

În unele zone aceste calcare sunt foarte fisurate, cataclazate, zdrobite, ca efect al unor mișcări de cutare și dislocare. Se obțin uneori sisteme de fisuri paralele foarte bine dezvoltate. Acest pachet de calcare cuprinde numeroase fosile: pachiodonte, alge, gastropode. Calcarele malm-urgoniene prezintă, de asemenea, toate formele de exo și endo carst, larg dezvoltate.

Bara de calcare se extinde aproape neîntrerupt de la Costeni până Gureni, în nord-est pe o lungime de cca. 15km, extinzându-se uneori mult spre nord deasupra corpului granitic în zonele Cuculeica, Dealul Cornetul și Dealul Culmea.

2.3.3. Hidrografie. Hidrologie

Administrarea apelor subterane, apelor de suprafață și a patrimoniului public al statului, cuprins în Anexa 12 a H.G. nr. 1705/2006, este realizată de către A.N. „Apele Române", respectiv în orașul Tismana de A.B.A. Banat și A.B.A. Jiu.

Din punct de vedere hidrografic, teritoriul comunei pe o suprafață de cca. 277 km² se încadrează în Bazinul Hidrografic Jiu, cod bazin hidrografic VIII-1, care se află în administrarea A.B.A. Jiu. În partea de nord-nord-vest, în zona râului Cerna, teritoriul

comunei pe o suprafață de cca. 21 km², se încadrează în Bazinul Hidrografic Cerna, cod bazin hidrografic VI-2, care se află în administrarea A.B.A. Banat.[35]

CURSURI DE APĂ

Cursurile de apa cadastrate în județul Gorj sunt:

I) B.H. Cerna - cod bazin hidrografic VI-2 (A.B.A. Banat)

- Raul Cerna - cod cadastral RO6-2-0-0-0-0-0 S1 S2
  - Pârâul Maneasa (Scurta) – cod cadastral RO6-2-1-0-0-0-0 S1

II) B.H. Jiu - cod bazin hidrografic VII-1 (A.B.A. Jiu)

- Raul Jiu (Jiul de Vest; Jiul Românesc)- cod cadastral RO7-1-0-0-0-0-0 S1
  - Pârâul Boului - cod cadastral RO7-1-1-0-0-0-0 S1
  - Raul Tismana - cod cadastral RO7-1-31-0-0-0-0 S1 S2 S3 S4
    - Pârâul Tismanita - cod cadastral RO7-1-31-1-0-0-0 S1
    - Pârâul Sohodol - cod cadastral RO7-1-31-2-0-0-0 S1
      - Pârâul Vezies - cod cadastral RO7-1-31-2-1-0-0 S1
    - Pârâul Orlea - cod cadastral RO7-1-31-3-0-0-0 S1 S2
      - Pârâul Pocruia- cod cadastral RO7-1-31-3-1-0-0 S1
    - Pârâul Bistrita - cod cadastral RO7-1-31-6b-0-0-0 S1 S2
      - Pârâul Lespezel - cod cadastral RO7-1-31-6b-1-0-0 S1
  - Râul Motru - cod cadastral RO7-1-36-0-0-0-0 S1[36]

CORPURI DE APA DE SUPRAFATA

Corpuri de apă de suprafață ce se regăsesc pe teritoriul orașului Tismana:[37]

Nr. crt.	B.h.	Cursul de apă	Numele CA	Codul CA
0	1	2	3	4
1	CERNA	Cerna	Cerna - am. ac. Valea lui Iovan	RORW6-2 B1
2	CERNA	Maneasa (Scurta)	Maneasa (Scurta)	RORW6-2-1 B1
3	JIU	Jiu (Jiul de Vest; Jiul Românesc)	JIU DE VEST - izvor- loc. Paroseni și afl. Garbov, Buta, Lazar, Pârâul Morii, Pilug, Sterminos, Valea de Pesti, Balomir, Mierleasa, Braia, Baleia	RORW7-1 B1A
4	JIU	Tismana Tismanita	Tismana - izvor - Ac. Tismana Aval și afl. Tismanita	RORW7-1-31 B35
5	JIU	Sohodol Vezies	Sohodol - izvor - cf. Tismana și afl. Vezies	RORW7-1-31-2 B38

35 *sursa: https://inspire-geoportal.ec.europa.eu/ Date spațiale - Administrații Bazinale de Apă*
36 *sursa: https://inspire-geoportal.ec.europa.eu/ Date spațiale - Cursuri de apa*
37 *sursa: https://inspire-geoportal.ec.europa.eu/ Date spațiale - Corpuri de apă de suprafață*

6	JIU	Orlea Pocruia	Orlea - izvor - cf. Tismana și afl. Pocruia	RORW7-1-31-3 B39
7	JIU	Bistrita Lespezel	Bistrita - izvor - Ac Vaja si afl. Lespezel	RORW7-1-31-6B B44
8	JIU	Bistrita Lespezel	Bistrita - izvor - cf. Bistricioara și afl. Lespezel, Vija și Bistricioara	RORW7-1-31-6B B47A
9	JIU	Motru	Motru - izvor - Ac. Valea Mare și afl. Scarisoara	RORW7-1-36 B86
10	JIU	Motru	Motru - izvor - cf. Brebina si afl. Scarisoara	RORW7-1-36 B88A

BARAJE

Pe teritoriul orașului Tismana se află amplasat barajul denumit Tismana Aval, care are rolul de a crea o acumulare permanentă de apă.

STAȚII DE MONITORIZARE A CALITĂȚII APELOR DE SUPRAFAȚĂ ȘI SUBTERANE

În următorul tabel se prezintă stațiile de monitorizare a calității apelor de suprafață și subterane de pe teritoriul oraşului Tismana:*38*

NR. CRT.	DENUMIRE STATIE DE MONITORIZARE	COD STATIE DE MONITORIZARE
1	Tismanita - amonte localitate Tismana	RO7113
2	Sohodol - amonte localitate Topeşti	RO7155
3	Acumulare Tismana Aval - intrare	RO70113041
4	Acumulare Tismana Aval - mijloc	RO70113042
5	Acumulare Tismana Aval - baraj	RO70113043
6	Tismana - F1	RO074990146549
7	Tismana - F2	RO074991546543
8	Tismana - F3	RO074989946532
9	Orlea spring	RO074988846418
10	Izvor Orlea	RO074990446499
11	Izvarna	RO074990646506
12	Celei	RO42262
13	CELEI	RO42262

APELE SUBTERANE

Apele subterane sunt prezente în zonele carstice de la Runcu şi Pocruia-Izvarna (Tismana), de unde se alimentează cu apă potabilă municipiile Târgu-Jiu şi Craiova si in ulucul depresionar Tismana-Stanesti

Zona depresionară Tismana-Stanesti, cu aspectul unei câmpii întinse slab ondulate între râul Motru la vest şi râul Şuşiţa la est, are în subsolul său un strat acvifer cu dezvoltare

38 *sursa: https://inspire-geoportal.ec.europa.eu/ Date spațiale - Rețeaua de monitorizare a calității și cantității apelor de suprafață și subterane*

cvasicontinuă pe direcție vest-est, fiind limitat la sud de formațiunile argiloase ale dealurilor subcarpatice interne.

Acest strat acvifer este captat de puțurile domestice ale locuitorilor. Pentru stabilirea parametrilor hidrogeologici ai acestui acvifer a fost construită stația hidrogeologica de ordinul I-Tismana alcătuită din 4 foraje amplasate în această zonă. Stratul freatic apare la adâncimi între 4,0 şi 10,0 m şi are o grosime între 7,5 si 14,0 m.

Apele subterane sunt descrise in detaliu in capitolul "condiții hidrogeologice".

CORPURI DE APA SUBTERANE

Teritoriul oraşului Tismana se suprapune peste următoarele corpuri de apa subterane:[39]

- Corpul de apă subterană ROBA14 - Cerna - Câmpuşel (Munţii Cernei – Munţii Mehedinţi), corp de apă subterană de tip carstic-fisural;
- Corpul de apă subterană ROBA15 - Godeanu (Munţii Godeanu), corp de apă subterană de tip fisural şi poros-permeabil;
- Corpul de apă subterană ROJI02 - Cloșani – Baia de Aramă - Podișul Mehedinți , corp de apă subterană de tip freatică și de adâncime;
- Corpul de apă subterană ROJI03 - Tismana – Dobrița - Munții Vâlcan, corp de apă subterană mixt (freatic și de adâncime);
- Corpul de apă subterană ROJI05 - Lunca și terasele Jiului, corp de apă subterană freatică;
- Corpul de apă subterană ROJI07 - Oltenia, corp de apă subterană de adâncime;

2.3.4. Condiții climatice

Orașul Tismana, situat în partea de sud-vest a țării, se află sub influența circulației maselor de aer sudice, sud-vestice și vestice pe parcursul întregului an. Clima este în general temperat-continentală, prezentând o mare varietate de nuanțe climatice.

Teritoriul este caracterizat de toamne (octombrie) cu temperaturi medii lunare mai ridicate cu 1-2°C decât in aprilie.

— Temperatura maximă înregistrată: 41.8°C (04.07.2000);
— Temperatura minimă înregistrată: - 30.0 °C (13.01.1985);

Calitatea aerului în Tismana este foarte bună, încadrându-se în limitele legale pentru toți indicatorii de noxe. Emisiile de noxe nu depășesc limitele admise, asigurând un aer curat și sănătos pentru locuitori și vizitatori. Excepții punctiforme și de scurtă durată pot apărea în urma arderii vegetației ierboase, a tufișurilor, foioaselor, păioaselor și deșeurilor menajere, dar acestea sunt izolate și temporare.

Circulația atmosferică este în strânsă legătură cu centri de maximă şi minimă presiune ce se formează în Europa, astfel că în timpul iernii predomină vântul ce bate din răsărit cunoscut sub numele de **Crivăț.**

39 *sursa: https://inspire-geoportal.ec.europa.eu/ Date spațiale - Corpuri de apă subterane*

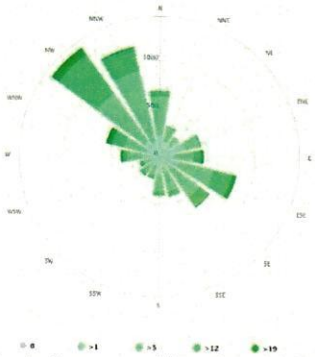

Figură 11 – Direcția și viteza anuală a vântului în orașul Tismana40

Frecvența medie anuală a calmului atmosferic variază între 63,3% și 74,1%, indicând perioade semnificative de liniște atmosferică.

Viteza medie anuală a vânturilor este de 4,8 m/s, în timp ce **viteza maximă** a fost înregistrată între 23 și 29 m/s.

Alte Condiții Climaterice

Stratul de zăpadă durează în medie între 46 și 57 de zile anual, influențând activitățile sezoniere și agricultura din regiune.

Adâncimea de îngheț în zona Tismana oscilează în jurul valorii de 70–80 cm, conform standardului STAS 6054, ceea ce este important pentru construcții și infrastructură, indicând necesitatea unor măsuri de protecție contra înghețului în proiectele de dezvoltare locală.

Proiectele CE Oltenia care Vizează Orașul Tismana din punct de vedere al potențialului solar:

CE Oltenia are în vedere 4 proiecte de dezvoltare a parcurilor fotovoltaice*41*, dintre care două se concentrează pe zona Tismana. Acestea sunt:

*Construirea unui parc fotovoltaic pe halda interioară din cadrul carierei Tismana 1 – Roșia-Rovinari:*42	*CAPEX: 114,406 milioane euro* *Costuri eligibile: 80,084 milioane euro*
*Construirea unui parc fotovoltaic pe halda interioară din cadrul carierei Tismana 2 – Roșia-Rovinari:*43	*CAPEX: 115,358 milioane euro* *Costuri eligibile: 80,75 milioane euro*

Orașul Tismana este recunoscut pentru climatul său mediteraneean, flora și fauna bogată, pădurile de foioase și conifere care contribuie la un aer ozonat și nepoluat. Aceste condiții naturale îl fac ideal pentru odihnă și tratamentul unor afecțiuni respiratorii și neurologice. Este esențial ca Tismana să obțină oficial statutul de stațiune climaterică pentru a beneficia de recunoaștere și suport în dezvoltarea turismului.

2.3.5. Solurile

Caracteristica esențială a învelișului de sol, din regiunea studiată, constă în marea lui diversitate, determinată de varietatea litologică, structurală și morfologica.

---

40 sursă informații https://www.meteoblue.com/

41 *https://www.omvpetrom.com/ro/media/stiri-recente/2025/omv-petrom-si-ce-oltenia-au-inceput-constructia-parcurilor-fotovoltaice-cu-o-capacitate-totala-de-550-mw*

42 *https://parc-verde.ro/parc-fotovoltaic-tismana-1/*

43 *https://parc-verde.ro/parc-fotovoltaic-tismana-2/*

Solurile din zona montană se dezvolta pe culmile înalte ale munților. Aici se afla un *sol brun acid subalpin* în asociație pe anumite suprafețe cu *rendzine* si *soluri podzolice feriiluviale*. Pe spațiile înalte se găsesc soluri cu rendzine. In schimb pe pantele munților care sunt acoperite de un covor forestier compact (cu înălțimea mai mica de 1600-1700m) predomina *solurile brune acide* si *solurile brune acide podzolice* precum si *solurile brune podzolice, solurile argiloiluviale, soluri brune podzolite* si *regosoluri.*

Solurile din zona subcarpatică

În zona subcarpatică se întâlnesc de asemenea *soluri brune acide, solurile brune acide podzolice* si *soluri brune podzolice feriiluviale,* unde domina pădurile de foioase. Tot aici se găsesc *soluri brune podzolice oligobazice* pe spatiile cărora se dezvoltă pădurile de amestec, apoi *solurile brune roşcate, solurile brune, brune podzolite* inclusiv *pseudogleizate, argiloase de fâneața umeda, argiloiluviale podzolice* si *soluri pseudorendzine.*

Caracteristici ale principalelor tipuri de sol

Sub aspectul reliefului, *solurile de tip erodisol*-ce ocupa cea mai mare parte din suprafața teritoriului, s-au format mai ales pe versanții supuși eroziunii accelerate, care determina îndepărtarea orizonturilor superioare ale solului, uneori pana la materialul parental. Asemenea soluri se întâlnesc pe suprafețe intens erodate, însă o parte din erodisoluri rezulta si datorita proceselor de alunecare.

Alături de erodisoluri pe suprafețe mici si discontinue, pe versanți sau la baza versanților se întâlnesc *coluvisolurile,* unde materialul coluvial nehumifer acumulat măsoară peste 50cm grosime.

Dintre condițiile pedogenetice, caracteristice sunt cele de relief reprezentat prin versanți supuși eroziunii și având in partea superioara la zi material nehumifer(deci roci ca atare sau soluri cu orizont bioacumulativ deja erodat).

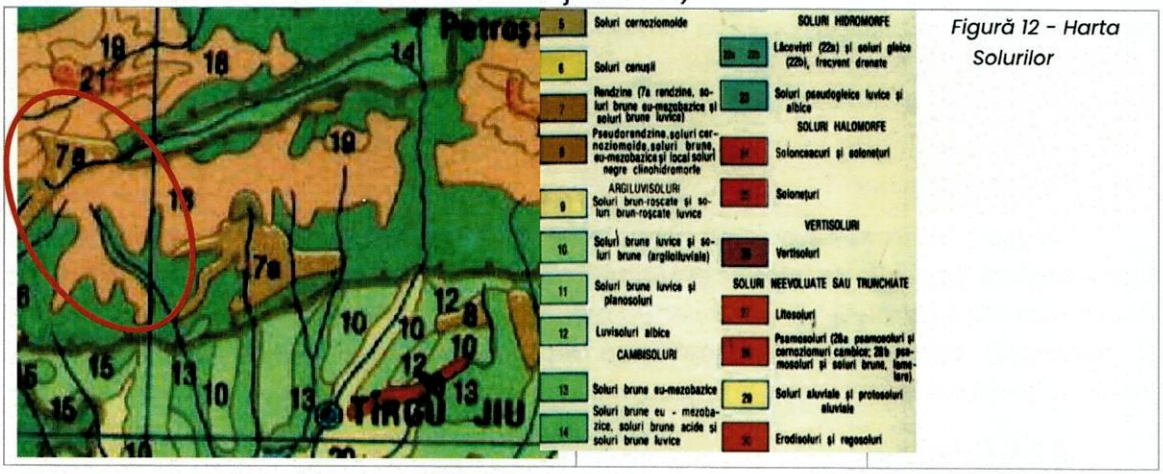

Figură 12 - Harta Solurilor

Pe o suprafaţă destul de mare se întâlnesc *soluri brune argiloiluviale*, ce se dezvolta în condiții de relief predominant de deal si piemont, cu climat temperat continental, principalele elemente ale climei variind in limite foarte largi: media anuala a precipitațiilor intre 800-900mm. iar a temperaturii intre 7-8 grade. Vegetația naturala sub care s-au format aceste soluri este reprezentata prin păduri de gorun (Quercus petraea) si fag (Fagus silvatica) sau amestec intre acestea, cu o vegetație ierboasa neacidifila. Materialele parentale ale acestor soluri sunt reprezentate prin argile.

Climatul fiind umed, o parte a coloizilor minerali (argila si hidroxizi de fier) au migrat pe profil, ducând la formarea unui orizont Bt. Deși s-au format in condiții de clima umeda, levigarea, debazificarea, acidifierea si migrarea coloizilor, nu s-au manifestat prea intens, datorita reliefului uneori cu drenaj extern bun (coame înguste, versanți), pe care o parte din apa de precipitații scurgând-se, nu se infiltrează si deci solidificarea decurge ca si când ar avea loc in condiții de clima mai puțin umeda, adică levigarea, debazificarea si migrarea coloizilor nu sunt prea intense. La aceasta a contribuit si vegetația lipsita practic de elemente acidofile si care, nu stimulează debazificarea si migrarea accentuata a coloizilor. In condițiile prezentate mai sus, s-au format solurile brune argiloiluviale, cu o acumulare moderata a humusului de tip mull forestier (alcătuit atât din acizi humici, cat si din acizi fulvici) si o alterare intensa, cu formare de argila si hidroxizi de fier coloidal.

In același areal cu solurile brune argiloiluviale, se întâlnesc *solurile brune eumezobazice* ce s-au format in condiții de relief de deal, unde ocupa, de obicei, versanții bine drenați extern.

Ca principale roci de formare a acestor soluri se pot menționa gresiile, argilele, luturile si pietrișurile, in general rocile pe care au evoluat aceste soluri fiind bogate in calciu sau alte elemente bazice. Aceste soluri s-au format sub păduri de gorun, fag sau fag-rășinoase, păduri cu o bogata vegetație ierboasa ne acidofila, in condiții de clima temperat-umeda, cu precipitații intre 800-900mm. si temperaturi intre 7-8gr.

Condițiile de pedogeneza menționate favorizează transformarea resturilor organice in humus cu grad de saturație in baze ridicat, alcătuit dominant din acizi humici bruni. Deși solificarea se desfășoară in condiții de clima umeda, procesele de debazificare si levigare sunt moderate, rolul moderator cel mai important avându-l prezenta in rocile de formare a elementelor bazice, care au acțiune coagulatoare asupra complexelor argiloferihumice. Prin aceasta procesele de levigare sunt mult limitate, astfel ca nu se formează un orizont Bt.(argiloiluvial),ci un orizont Bv.(cambic)

Pe un areal destul de întins, in zona de relief orizontal sau slab inclinat, cu drenaj extern slab, se întâlnesc *soluri brune luvice(podzolite)* mediul pedogenetic menționat făcând ca întreaga sau aproape întreaga cantitate de apa din precipitații sa participe la formarea solului, deci levigarea si debazificarea sa fie mai intense. Materialul parental al acestor soluri fiind mai sărac in minerale calcice si feromagneziene,usureaza avansarea levigarii, debazificarii, acidifierii si migrarii coloizilor.Pe o suprafata restransa în condiții de relief de panta si materiale fine, cum sunt argilele marnoase in deosebi in partea inferioara a versanților, se creează un exces de apa de origine pluviala, care se scurge din partea superioara a versanților in cea inferioara-aceste caracteristici contribuind la formarea *solurilor negre clinohidromorfe(soluri negre de fâneața)*.

Culoare neagra si prezenta caracterelor atât de pseudogleizare cat si de cleizare (prin urmare de hidromorfie, in general)datorate excesului de apa pe terenuri inclinate, constituie elementele care au determinat denumirea de sol negru clinohidromorf.In ceea ce priveste vegetația, solurile negre clinohidromorfe se întâlnesc in arealul pădurilor de stejar, dar sub o vegetație de fâneața.

In arealele cu relief accidentat, supus eroziunii geologice(versanți, culmi, pante)se întâlnesc suprafețe importante cu *regosoluri* ce se formează pe roci reprezentate prin nisipuri, pietrișuri si gresii.

Regosolurile întâlnite se caracterizează printr-o solificare incipienta, profil slab dezvoltat si lipsit de orizonturi de diagnostic bine precizat, aceasta datorând-se faptului ca pe versanții cu eroziune geologica, materialul aflat in diferite grade de solificare, este permanent transportat pe panta de apa ce se scurge la suprafata.

Pe o suprafata foarte restransa, in lunca râului si a celorlalte pârâuri se întâlnesc *protosoluri aluviale* ce se formeaza pe terenuri inundate frecvent, sub influenta apelor curgătoare prin acțiunea de eroziune, transport si sedimentare.

Apar si soluri legate de condițiile specifice de material parental reprezentat prin marne,pe baze de argile 33% si carbonat de calciu 12% -cazul *pseudorendzinelor* ce se intalnesc pe platoul colinar,in arealul pădurilor de fag in condiții de clima umeda.

Pe o suprafaţă limitata, în unele perimetre cu relief accidentat si roci consolidate, se întâlnesc *litosolurile,*formarea acestora fiind condiționată de existenta la suprafata a rocilor consolidate

a. Încadrarea terenurilor pe clase de calitate

Terenuri pe clase de calitate	
clasa a II-a terenuri de calitate bună	18,21%
clasa a III-a terenuri de calitate mijlocie	55,76%
clasa a IV-a terenuri de calitate slabă	20,73%
clasa a V-a terenuri de calitate foarte slabă	1,94%

Restul de 2,36% din suprafaţă este reprezentat de văi ravenate şi ravene, suprafețe neproductive.

b. Caracteristicile geotehnice

La calculul preliminar sau definitiv al terenului de fundare pe baza presiunilor convenționale trebuie să se respecte condițiile:

- la încărcări centrice: Pef ≤ Pconv;
- la încărcări cu excentricități după o singură direcție: Pef ≤ 1,2·Pconv;
- la încărcări cu excentricități după ambele direcți: Pef ≤ 1,4·Pconv;

Pentru alte lăţimi şi adâncimi de fundare, atunci când B ≤ 5,0 m şi Df <2,0 m, presiunea se va calcula aplicând corecţiile de adâncime şi lăţime folosind formula: Pconv= P¯conv+CB +CD. (unde CB=P¯conv·k1·(B-1) – reprezintă corecţia de lăţime şi CD= (Df-2)/4· P¯conv –reprezintă corecţia de adâncime).

Pentru o dimensionare eficientă a şi alegerea unei soluții optime de fundare se calculează mai multe variante, luându-se în calcul diferite lățimi şi adâncimi de fundare, urmând ca proiectantul structurist să aleagă varianta optimă, în funcţie de sarcina indusă în teren de construcție.

Conform „Normativului pentru proiectarea structurilor de fundare directă", NP 112- 2014 pentru pământurile coezive orientativ se dă o presiune convenţională de bază P¯conv= 280 kPa, pentru o lățime a fundației B=1,0 m şi o adâncime de fundare Df= -2,0 m.

Conform „Normativ pentru proiectarea structurilor de fundare directă", NP 112 – 2014 pentru pământuri necoezive orientativ se dă o **presiune convenţională de bază P¯conv= 350 kPa, pentru o lățime a fundaţiei B=1,0 m şi o adâncime de fundare Df= -2,0 m.**

Conform „Normativ pentru proiectarea structurilor de fundare directă", NP 112 – 2014 pentru **pământuri stâncoase orientativ se dă o presiune convențională de bază P¯conv= 600 kPa, pentru o lățime a fundației B=1,0 m şi o adâncime de fundare Df= -2,0 m.**

La proiectare se recomanda sa se ia masuri pentru prevenirea tasărilor diferențiale, unde este cazul.

Având în vedere condițiile de amplasament, stratificația terenului, caracteristicile fizico-mecanice ale stratului de fundare, proiectantul va analiza adoptarea următoarei soluții de fundare:

- fundarea directă, fără ridicarea cotei terenului sistematizat, la o adâncime de fundare sub adâncimea de îngheț, caz în care se impun intervenții la terenul de fundare şi o alcătuire constructivă adecvată a fundațiilor;
- adâncime de fundare în raport cu cota terenului sistematizat va fi de minim 1.00m încastrare a fundațiilor de minim 0.20m în terenul bun de fundare cu rol de fundare directă.

La adâncimea de fundare menționată, presiunile admisibile pentru dimensionarea fundațiilor vor fi considerate după cum urmează:

indiferent de varianta de fundare, fundațiile vor fi realizate ca fundații continue, de tip elastic sau rigid, în cazul celor de tip rigid fiind necesare centuri armate.

La stabilirea dimensiunilor în plan ale fundațiilor proiectantul va proceda astfel, valorile presiunilor efective pe talpa fundaţiei să fie inferioare valorilor presiunilor plastice şi critice, în grupările respective de încărcare, conform prevederilor din STAS 3300/2-8

c. Riscuri naturale

Alunecările de teren de pe teritoriul administrativ sunt :

- **zona satului Racoţi** alunecare care a afectat drumul comunal DC 122 pe o lungime de 700 m si o lățime de 5. Adâncimea planului de alunecare s-a situat la 1,5-2 m fiind o alunecare superficiala care a afectat platforma drumului.
- **zona satului Sohodol** alunecare care a afectat drumul comunal DC 126 pe o lungime de 25 m si o lățime de 3 m. Adancimea planului de alunecare s-a situat la 1,5-1,70 m fiind o alunecare superficiala care a afectat platforma drumului.

Riscul de instabilitate se manifesta pe zonele cu panta mare si prin eroziunile de mal.

Informații extrase din hărțile de hazard, privind Inundabilitatea

- **Banda de inundabilitate folosită** este 1%C și 1%CC, centrată pe cursul de apă. Râul străbate localitățile Tismana, Godinești, Arjoci, Câlcești, Pârâu de Pripor și Vâlceaua.
- **În localitatea Tismana este inundat podul de pe drumul național DN 67D**.

Zonele inundabile identificate pe teritoriul administrativ al oraşului au fost evidențiate pe planșele de Riscuri naturale si antropice si Raionarea Geotehnica. [44]

44 *conf. CONDITII GEOTEHNICE SI HIDROGEOLOGICE ORASUL TISMANA, JUDETUL GORJ.*

2.3.6. Floră şi fauna

a) Flora

Pădurile ocupă în prezent mai mult de jumătate din suprafaţa UAT-ului Tismana.

Din perspectiva biogeografică, vegetaţia din zona Tismana este variată şi bogată, organizată pe etaje distincte. Pădurile acoperă o suprafaţă extinsă în partea de nord a localităţii, extinzându-se pe teritoriul comunelor învecinate. Aceste păduri găzduiesc o diversitate cinegetică bogată, contribuind semnificativ la frumuseţea peisajului din zonă.

În funcţie de altitudine şi speciile care le compun, pădurile cunosc următoarea etajare:

Etajul pădurilor de fag – cuprins între altitudinea de 800 m si 1250 m. La limita inferioara, fagul intră în amestec cu gorunul (Quercus Polycarpa). Pădurea de fag din perimetrul comunei Tismana este constituită în cea mai mare parte din:

- gorunul
- fagul comun (*Fagus silvatica)*
- carpenul (Carpinus betulus)
- paltinul *(Acer platanoides*) - care avea o mai mare răspândire în trecut, azi doar izolat,
- frasinul (Frasinu excelsior)

Deşi stratul de arbori este bine reprezentat, totuşi poate să pătrundă la suprafaţa solului lumină suficientă pentru formarea unui strat de arbuşti, în special la liziera pădurii şi a poienii. Dintre **arbuşti** amintim:

- păducelul (Crategus monogzna),
- alunul (Corilus avellana),
- lemnul câinesc (Lugustrus vulgarae),
- măceşul (Rosa canina), iar în zona dealurilor
- zmeurul (Rugus idaeus), dezvoltat mai ales în locurile unde s-au făcut defrişări; pe versanţi munţilor sunt prezente şi tufişuri de afin (Vaccinium myrtillus).

Etajul pădurilor de conifere – la limita superioară a pădurii de foioase, fagul intră în amestec cu: bradul şi molidul. Acest lucru se poate observa mai ales de la altitudinea de aprox. 1100 m. De la această altitudine, pana la aprox. 1600 m molidul (Picua excelsa) devine specia dominantă. Alături de molid se mai întâlnesc:

- bradul (Abies alba)
- pinul (Pinus silvestris)

b) Fauna

Datorită mobilităţii lor, animalele sunt mai puţin dependente de climă, vegetaţie şi soluri, răspândirea lor nu se încadrează în limite precise, de aceea în perimetrul UAT-ului Tismana se întâlnesc elemente din regiunea de munte şi din regiunea deluroasă. **Fauna** perimetrului Tismana se caracterizează printr-o densitate mijlocie de specii.[45]

- Pădurea este bine populată de o serie de specii de mamifere:
  - căprioara (Capreolus capreolus),
  - vulpea (Canis vulpaes),

45 *Conf. datelor din Strategia de dezvoltare locală 2021-2027 – Oraşul Tismana P.58*

— lupul (Canis lupus) – semnalat mai ales pe timpul iernii,
— veveriţa (Sciurus vulgaris),
— cerbul (Cervus elaphus),
— mistreţul (Sus scrofa),
— dihorul (Putoris putoris),
— ursul brun (Ursus arctus),
— jderul (Martes martes),
— iepurele (Lepus europeus) - în zonele mai joase etc.

Mult mai bogată este ornitofauna. Dintre speciile de păsări întâlnite în pădurile arealului parvean amintim:

— corbul (Corvux coras),
— coţofana (Pica pica),
— grangurul (Oriolus oriolus),
— cinteza (Fringila coelebs),
— piţigoiul (Parus ater),
— forfecuta (Loxia curvirostra),
— cioc-gros (Pyrrhula pyrrhula),
— gaiţa (Garrulus glandarius),
— cucul (Cuculus canarus),
— pitpalacul (Coturnix coturnix),
— graurul (Sturnus vulgaris) etc.

Mai rar se întâlnesc: găinuşa de pădure (Lyrurus tetrix) şi cocoşul de munte (Trao urrogalus).

Din categoria răpitoarelor de noapte fac parte:

— bufnița (Bubo bubo),
— cucuveaua (Athene noctua)

- Dintre păsările răpitoare întâlnim vulturul sur.

Fauna frunzarului este formată din numeroase nevertebrate ca insecte, acarieni, gasteropode şi miriapode. Dintre reptilele care populează aceasta zonă se pot aminti specii ca:

— şarpele orb (Anguis fragilis),
— şarpele de pădure (Coluber longissimus),
— şarpele neted (Corronella austriaca),
— şopârla de câmp (Lacerta agilis),
— guşterul (Lacerta viridis),
— salamandra (salamandra salamandra)

Sunt prezente de asemenea în peisaj rozătoarele:

— șoarecele alpin (Microtus nivalis),
— șoarecele de pădure (Apodemus silvaticus).

Râul Tismana este populat de o fauna ihtiologica destul de bogată, în cadrul căreia întâlnim:

— păstrăvul (Salmotrutti fario)-răspandit mai ales în sectorul montan al râului
— lipanul (Thymallus thymallus),
— iar mai jos işi fac apariția:
— cleanul (Leuciscus cephalus) dar mai ales, mreana (Barbus fluviatilis)

2.4. Evoluția unității administrativ-teritoriale de bază

2.4.1. Scurt istoric

Evoluția istorică a localităților orașului Tismana a fost preluată din Studiu istoric de fundamentare actualizarea Planului Urbanistic General – Orașul Tismana, realizat de PLAN A URBAN DESIGN SRL,. în anul 2024.

Oraș Tismana, situată în județul Gorj, este o localitate cu o istorie bogată și tradiții adânc înrădăcinate în cultura românească. **Tismana este renumită în special pentru Mănăstirea Tismana, unul dintre cele mai vechi și importante așezăminte monahale din România, întemeiată în secolul al XIV-lea de Sfântul Nicodim de la Tismana.** Această mănăstire a fost un centru spiritual și cultural major, contribuind semnificativ la dezvoltarea localității și a regiunii înconjurătoare.

Mănăstirea Tismana reprezintă un important monument al spiritualității și culturii românești, având o istorie bogată și diversă în contextul evoluțiilor istorice și sociale ale țării. Fondată în 1377 de către Cuviosul Nicodim, mănăstirea a devenit un centru monahal de referință în Țara Românească, contribuind semnificativ la dezvoltarea și propagarea Ortodoxiei în regiune.

Ctitorită cu sprijinul domnitorilor Basarabi, cum ar fi Radu Negru, Dan I și Mircea cel Bătrân, mănăstirea a fost consolidată și extinsă de-a lungul secolelor, devenind un loc de adăpost spiritual și cultural pentru comunitatea locală. Sub patronajul acestora, Tismana a beneficiat de numeroase donații și renovări care au îmbunătățit infrastructura și importanța sa în viața culturală a vremii.

În perioada domniei lui Matei Basarab, mănăstirea a cunoscut o nouă perioadă de înflorire, fiind extinsă cu biserica mică a spitalului mănăstiresc și cu alte lucrări de arhitectură și decorare. Acest episod a consolidat poziția sa de centru de cultură și educație, cu o școală de caligrafie renumită și o importantă activitate de copiere și iluminare a cărților religioase.

Sub domnia lui Constantin Brâncoveanu, mănăstirea a devenit un centru de artă și cultură de prim rang, beneficiind de numeroase donații și sprijin pentru lucrări artistice. Frescele și icoanele realizate în această perioadă au contribuit semnificativ la moștenirea artistică și spirituală a mănăstirii.

De-a lungul istoriei sale, mănăstirea a fost supusă unor perioade de prigoană și distrugere, dar a reușit să își păstreze esența și să renască în perioadele de liniște și prosperitate. Astăzi, Mănăstirea Tismana este nu doar un loc de cult activ, ci și un muzeu viu al tradițiilor și valorilor culturale românești, reflectând diversitatea și continuitatea spirituală a poporului român de-a lungul secolelor.

De asemenea, Tismana este cunoscută și pentru rolul său semnificativ în istoria României, marcând locul de pornire al Revoluției de la 1821. În această perioadă tulbure, Tudor Vladimirescu a mobilizat trupele din nord-vestul județului Gorj și a inițiat acțiuni în

Oltenia, București și Vâlcea. Revoluția sa a fost un răspuns la dezorganizarea și nemulțumirile din Țara Românească, având ca obiective lupta împotriva dominației otomane și reforme sociale și politice. Evenimentele din 1821 au reprezentat un punct de cotitură în căutarea independenței naționale, marcând profund istoria și evoluția României moderne.

De la a doua jumătate a secolului al XIV-lea, după 1364, satul Tismana a devenit cunoscut împăraților, principilor și marilor demnitari ai Țării Românești. Printre vizitatorii săi se numără Mircea cel Mare, care a fost Radu Negru, între 1373 și 1384, a donat Mănăstirii Tismana satul Tismana. Dan Vodă, prin hrisovul din 3 octombrie 1385, a confirmat stăpânirea Mănăstirii asupra satului, delimitând moșiile Ligaceasca și Ruseasca. Acest hrisov reprezintă cea mai veche delimitare de moșie cunoscută până în prezent. Mircea cel Mare, prin hrisovul său din 1406, a reconfirmat dreptul Mănăstirii de a pescui pe apa Tismanei și de a pășuna vitele de la satul Tismana în sus. Sigismund, prin diploma sa din 28 octombrie 1429, a consolidat stăpânirea Mănăstirii asupra satului, iar Vlad Vodă Călugărul, în hrisovul său din 1483, a reafirmat drepturile Mănăstirii asupra satului Tismana pe ambele laturi ale râului Tismana.

Satul Tismana este menționat ca „oraș" în documentele din 3 septembrie 1491 și ianuarie 1535, datorită prezenței reședinței banilor. În secolele XV și XVI, Mănăstirea Tismana era fortificată asemenea unei cetăți. Deoarece nu există alte mențiuni care să o desemneze ca oraș în documentele ulterioare, Tismana a fost menționat ca sat.

Satul Costeni este atestat pentru prima dată la 3 mai 1620, când Gavril Vodă Moghilă conferă locuitorilor stăpânirea asupra acestui sat. În continuare, satul este consemnat în hrisoavele din 1711, 1722, 1750 și 1795.

Satul Isvarna este documentat începând cu 3 mai 1561, când într-un pomelnic al Mănăstirii Tismana sunt menționați locuitorii Barbul, Dan și Stanciul Lupul din Isvarna. Alte hrisoave relevante sunt cel din 3 mai 1620, în care banul Moghilă Vodă confirmă libertatea de vecinie acordată satului Isvarna, documentul din 23 iunie 1780, în care Ioana Voiciuleasa și Steran Simescu încheie un amanet cu Udrișteă Răut pentru o livadă în Isvarna, și zapisul de împrejmuire din 25 martie 1755.

Satul Pocruia este menționat într-un hrisov al lui Mircea Vodă, datat între 1386 și 1418, referitor la Mănăstirea Tismana și la moșia Pocruia. Hrisovul din 27 iunie 1387 reiterează stăpânirea Mănăstirii Tismana asupra satului Pocruia. La 11 mai 1399, Mircea cel Bătrân dăruiește Mănăstirii Tismana stăpânire la Pocruia. În 1483, Vlad Vodă Călugărul reconfirmă aceste drepturi, iar în 1536, Radu Paisie ordonă ca Pocruia să fie slobodă de toate dările și obligațiile. La 9 februarie 1774, Alexandru Vodă confirmă Mănăstirii Tismana stăpânirea asupra Pocruiei.

Satul Racoți este atestat pentru prima dată la 12 noiembrie 1463, într-un act în care este menționat printre martori un anumit Dadul din Racoți. Alte referiri la satul Racoți se regăsesc în hrisoavele lui Alexandru Vodă din 5 septembrie 1569 și Mihnea Vodă din 8 iulie 1587, care confirmă stăpânirea Mănăstirii Tismana asupra acestui sat. La 20 septembrie 1793, Alexandru C. Moruzi Vodă confirmă bisericii Catedrale din Târgul Jiului stăpânirea asupra vinariciului Racoți.

Satul Sohodol este documentat într-un pomelnic al Mănăstirii Tismana din perioada 31 mai 1561 - 1568, în care sunt menționați locuitorii Stan, Pătru, Stoica, Radu Ivan, Lupul și Cârstea din Sohodol. Satul Topești este atestat prin hrisovul din 1470 al lui Radu Vodă cel

Frumos, care confirmă stăpânirea asupra satului. Satul Vînăta, cunoscut și sub numele de Groșani, este notabil pentru că Sfântul Nicodim a petrecut aici un timp între anii 1364 și 1372, căutând locul pentru a construi Mănăstirea Tismana.

Documentele istorice ale Revoluției de la 1821, Războiului de Independență și celor două războaie mondiale menționează constant participarea și sacrificiul locuitorilor din Tismana. După 1990, evoluția localităților componente ale comunei Tismana a fost continuă, fără fenomene de regrupare sau dezmembrare a satelor.

În același timp, analizând denumirile satelor, putem observa o altă perspectivă în ceea ce privește modul în care acestea s-au format și s-au dezvoltat în timp, în funcție de condițiile locale fizice, economice și sociale. Satele gorjene sunt moșnenești, indicând vechimea lor, și din ele s-au desprins, prin roire, grupuri care au format noi așezări, fie prin curățarea unei vetre în pădure, fie prin arderea unei porțiuni de copaci. Unele denumiri indică statutul economic și social al comunităților, în timp ce altele reflectă ocupațiile tradiționale ale locuitorilor.

Proveniența denumirii satelor din orașul Tismana și caracteristicile lor geografice și istorice sunt interesante și revelatoare pentru înțelegerea culturii și istoriei locale. Numele Tismana provine probabil de la cuvântul slav "tĭsŭ" care înseamnă "șarpe". Totodată, este posibil să fie legat și de cuvântul slav "tisma" care se referă la pădure densă, având în vedere vegetația bogată din zonă și amplasarea sa la poalele Munților Vâlcan.

Numele Celei poate proveni de la "cella", termen latin pentru "cameră" sau "chilie", sugerând existența unor locuințe sau schituri în zonă. Numele Costeni derivă probabil de la cuvântul slav "kost", care înseamnă "os" sau "piatră", indicând o zonă cu sol stâncos sau pietros. Numele Gornovița poate veni de la cuvântul slav "gorna", care înseamnă "superior" sau "de sus", indicând o localizare pe un teren înalt. Numele Isvarna provine din cuvântul slav "izvor", care înseamnă "izvor" sau "sursă de apă", reflectând abundența de izvoare din zonă. Numele Pocruia poate fi derivat din cuvântul slav "pokrov", care înseamnă "acoperiș" sau "protector", sugerând un loc protejat sau adăpostit. Numele Racoți ar putea avea origini în cuvântul slav "rak", care înseamnă "cancer" sau "crab", posibil referindu-se la o caracteristică locală sau un simbol. Numele Sohodol vine de la termenul "suhodol", care înseamnă "vale uscată", indicând o zonă cu teren mai arid sau o vale fără apă. Numele Topești derivă probabil de la cuvântul "topi", care înseamnă "a topi", sugerând o activitate de prelucrare a metalelor sau a altor materiale. Numele Vâlcele vine de la cuvântul românesc "vâlcea", care înseamnă "vale mică", indicând localizarea sa într-o mică vale. Numele Vânăta ar putea proveni de la cuvântul "vânător", indicând o zonă cunoscută pentru abundența sa de faună sălbatică și pentru activitățile de vânătoare.

2.4.2. Evoluția ocupațiilor populației

În Tismana, comunitatea locală păstrează și practică numeroase meșteșuguri tradiționale care reflectă diversitatea culturală și abilitățile meșteșugărești ale locuitorilor.

Printre meșteșugurile tradiționale remarcate în Tismana se numără țesutul, cioplitul în piatră, tâmplăria, fierăria, dogăria, pictura naivă, sculptura în piatră, olăritul, și împletiturile din nuiele și coșeritul. Aceste meșteșuguri nu doar că îmbogățesc patrimoniul cultural al regiunii, dar și contribuie la susținerea identității locale și transmiterea tradițiilor de la o generație la alta.

În oraș Tismana, meșteșugari renumiți precum Filomela Tiștere, Paulina Sarcină, Valerica Miuțe, Mihaela Văcariu, Claudia Drăghescu, Petre Cocină, Achitina Hica, Iuliana Marin, Gh. Cotan, Roxana Bălteanu, Margareta Probaje, Floarea Paraschiv, Ana Sulea, Nicolae Viloiu, Cristina Motorga și Maria Tantan continuă să perpetueze tradițiile locale prin creațiile lor în covoare oltenești, icoane, țesături, dogărie, costume populare, pictură și sculptură în lemn.

2.4.3. Evoluția tramei stradale si a parcelarului

De-a lungul veacurilor, satele Tismanei au crescut foarte puțin ca întindere. În absența mărturiilor cartografice și a nesiguranței de identificare a mărturiilor scrise și călătoriilor de epocă, se pot stabili doar aproximativ etapele de amplificare a teritoriului, de la nucleul central până la orașul și satele reprezentate în hărțile militare din 1941, care prezintă o întindere în teritoriu similară celei din ziua de astăzi.

Orașul Tismana, situat în județul Gorj, reprezintă un exemplu remarcabil de evoluție istorică și arhitecturală în Oltenia. Analiza comparativă a mai multor hărți istorice, cum ar fi Charta României Meridionale (Harta Satmari sau Harta lui Cuza), Harta Stolnicului Cantacuzino, Harta căpitanului F. Schwantz din anul 1721, Harta lui Specht și Harta rusă de la 1828-1832, ne oferă o perspectivă detaliată asupra transformărilor teritoriale și a modului în care locuitorii au modelat mediul natural și așezările rurale.

Specific arhitectural și morfologic:

Arhitectura tradițională din Tismana reflectă influențele culturale și economice ale diferitelor perioade istorice. Casele tradiționale, adesea construite din lemn și dotate cu acoperișuri în două ape și pridvoare, reprezintă tipologia dominantă până în secolul al XVIII-lea. În această perioadă, odată cu influențele barocului țărănesc, apar elemente decorative complexe, cum ar fi capitelurile în formă de „cheiță". În secolele XVIII-XIX, reglementările impuse de Regulamentul Organic și Legea Rurală din 1864 au favorizat tranziția către construcțiile din zidărie, mai rezistente și mai durabile.

Tipologia drumurilor:

Rețeaua de drumuri din Tismana a cunoscut o evoluție semnificativă de-a lungul timpului. Hărțile istorice menționează diverse tipuri de drumuri, de la cele de creastă și de culme, folosite pentru transhumanță și comerț, până la drumurile locale și comerciale care conectau satele între ele și cu marile trasee economice. Modificările în importanța și traseele acestor drumuri reflectă transformările economice și sociale ale regiunii.

2.4.4. Evoluția fondului construit; tipologia si caracteristicile acestuia; amenajări

Deși gospodăriile au evoluat în timp, această evoluție nu a fost uniformă, rezultând în coexistarea mai multor tipuri de organizare, având în comun caracteristici date de forma alungită și îngustă a parcelelor, ce a dus la apariția a două tipuri de bază:

— o clădire de locuit, cu anexe dispuse în prelungirea casei și/sau o anexă paralelă cu casa

— clădiri de locuit dispuse în formă de "L" (de cele mai multe ori) sau "U", care închid frontul stradal și care, împreună cu anexele, formează un ansamblu parțial sau complet închis.

În afară de acestea există câteva elemente necaracteristice pentru zonă, apărute în ultimul veac, ce au rezultat fie din lipsa condiționărilor de deschidere la stradă (prin alipirea de parcele), fie de un caracter mai aparte, reprezentativ, dat de amplasarea la drumul principal sau în zona centrală.

Monumente istorice

În conformitate cu „Lista Monumentelor Istorice"[46] (LMI), anexa la Ordinul ministrului culturii nr. 2.828/2015, pentru modificarea anexei nr. 1 la Ordinul ministrului culturii şi cultelor nr. 2.314/2004 privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizată şi a Listei Monumentelor Istorice dispărute, cu modificările ulterioare din 24.12.2015, pe teritoriul Orașului Tismana se află următoarele monumente istorice:

Nr. ctr.	Nr. crt. conform LMI 2015 [47]	COD LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare	Imagine
1.	74	GJ-I-s-B-09152	Așezarea de epoca bronzului de la Topeşti	sat TOPEŞTI; comuna TISMANA	"Cetate"	Epoca bronzului	
2.	270	GJ-II-m-B-09307	Biserica de lemn "Naşterea Maicii Domnului"	sat GORNOVIŢA; comuna TISMANA		1764, ref. 1939 - 1945	
3.	321	GJ-II-m-B-09354	Biserica de lemn "Sf. Andrei"	sat POCRUIA; comuna TISMANA		1807	
4.	388	GJ-II-m-B-09412	Biserica "Buna Vestire"	sat TISMANA; comuna TISMANA		1720, ref. sec. XX	

46 *Conf. listei monumentelor 2015 - http://patrimoniu.gov.ro/images/lmi-2015/LMI-GJ.pdf*
47 *Conf. LMI 2015 http://patrimoniu.gov.ro/images/lmi-2015/LMI-GJ.pdf*

Nr. ctr.	Nr. crt. conform LMI 2015 [47]	COD LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare	Imagine
5.	389	GJ-II-a-A-09413	Mănăstirea Tismana	sat TISMANA; comuna TISMANA		1377 - 1378, cu adăugiri ulterioare	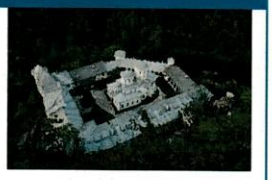
5.	390	GJ-II-m-A-09413.01	Biserica "Adormirea Maicii Domnului"	sat TISMANA; comuna TISMANA		1377 - 1378	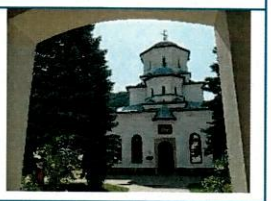
7.	391	GJ-II-m-A-09413.02	Paraclisul "Sf. Ilie"	sat TISMANA; comuna TISMANA		1650, ref. 1782	
8.	392	GJ-II-m-A-09413.03	Turn clopotniță	sat TISMANA; comuna TISMANA		sec. XVII, ref. sec. XIX	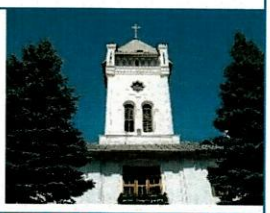
9.	393	GJ-II-m-A-09413.04	Stăreție	sat TISMANA; comuna TISMANA		sec. XVII, ref. sec. XIX	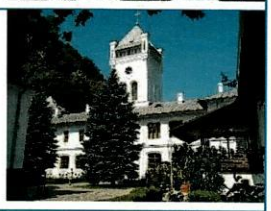
10.	394	GJ-II-m-A - 09413.05	Chilii	sat TISMANA; comuna TISMANA		sec. XVII, ref. sec. XIX	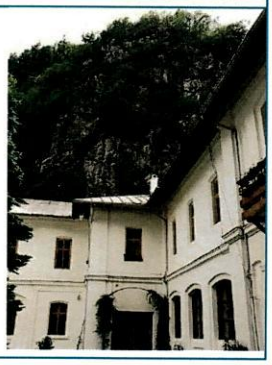

Nr. ctr.	Nr. crt. conform LMI 2015 [47]	COD LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare	Imagine
11.	395	GJ-II-m-A-09413.06	Incintă cu turnuri de colț	sat TISMANA; comuna TISMANA		1646 - 1651, ref. sec. XIX	
12.	396	GJ-II-a-A-09414	Ansamblu schitului Cioclovina de Jos	sat TISMANA; comuna TISMANA		1715	
13.	397	GJ-II-m-A-09414.01	Biserica "Sf. Voievozi"	sat TISMANA; comuna TISMANA		1715	
14.	398	GJ-II-m-A-09414.02	Stăreție	sat TISMANA; comuna TISMANA		1912	
15.	399	GJ-II-m-A-09414.03	Chilii	sat TISMANA; comuna TISMANA			
16.	400	GJ-II-m-B-20269	Ruinele bisericii "Sf. Ilie" a schitului Cioclovina de Sus	sat TISMANA; comuna TISMANA		1714	

*În lista monumentelor 2015, orașul Tismana este trecut ca și comună

** GJ-II-m-B-09354 Biserica de lemn "Sf. Andrei" fost mutată

Codificarea LMI se face printr-un indicativ alfanumeric:	1. GJ – I – m – A – 09119.01 II a B III s IV
	1. – numărul curent al monumentului pe lista județului GJ – numele simplificat al județului I, II, III, IV – capitolele LMI: I – arheologie; II – arhitectură; III; monumente de for public; IV – monumente memoriale/funerare. m, a, s – categoriile monumentelor istorice: m – monument; a – ansamblu; s – sit. A, B – grupa valorică a monumentelor istorice: A – valoare națională; B – valoare locală. 09119 – numărul de cod al monumentelor istorice; 09119.01 – 02 – numărul de cod al monumentului care face parte dintr-un ansamblu sau dintr-un sit.

Din punct de vedere al Repertoriului Arheologic Național (R.A.N.), au fost identificate următoarele situri arheologice:

Localizare	Denumire	Cod RAN	Reper
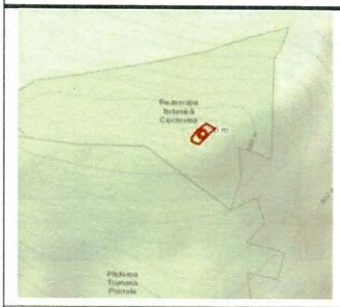	Schitul Cioclovina de Sus de la Tismana	82449.01	Schitul se află pe vârful Cioclovina, la o altitudine de 970 de metri, la cca 3 km nord-vest de Mănăstirea Tismana.
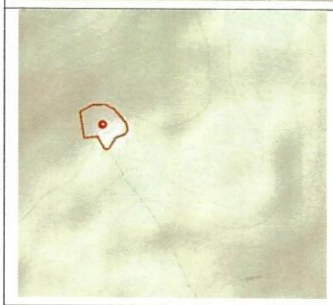	Schitul Cioclovina de Jos de la Tismana	82449.03	Schitul se află pe Muntele Cioclovina la cca 800 de metri, la cca 2,1 km nord-nord-vest de Mănăstirea Tismana.
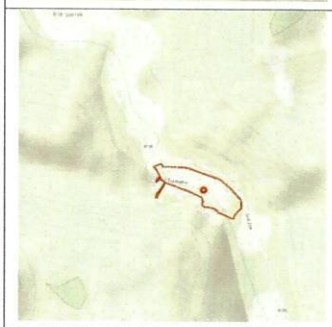	Ansamblul monastic de la Tismana	82449.04	Se află în partea de nord a orașului Tismana, pe partea stângă a drumului DJ672A în sensul de mers spre Cioclovina, pe Muntele Stârmina, pe malul vestic al pârâului Tismana

Localizare	Denumire	Cod RAN	Reper
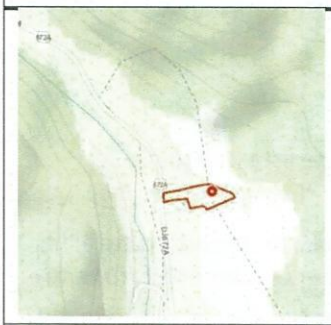	Biserica cu hramul "Buna Vestire" de la Tismana	82449.02	Biserica Bunei Vestiri este așezată la nordul localităţii Tismana de astăzi, puțin înainte de a intra în defileul Văii Tismanei, mai în vale de locul numit Ruşeaţă, pe strada Mănăstirii nr. 253, la poalele Dealului Mereazului şi Coastei Mănăstirii, în cimitirul din nordul localităţii, la est de şosea şi de râul Tismana.
	Biserica de lemn cu hramul "Sfântul Andrei" de la Pocruia	82494.01	Se află în partea de nord a localităţii, la cca 300 de metri sud de baza Dealului Pocruia, pe o uliţă din partea de nord-est a localităţii, la cca 75 de metri est de drumul principal (DJ672) şi la 190 de metri de pârâul Pocruia.
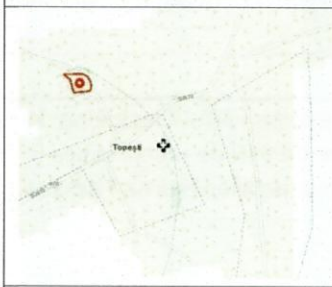	Biserica de lemn cu hramul "Naşterea Maicii Domnului" de la Gornoviţa	82476.01	Se află în cimitirul din nordul localităţii, la nord de strada principală, drumul DJ673, la intrarea în Valea Milei.
	Așezarea din epoca bronzului de la Topeşti - Cetate	82528.01	Așezarea se află la 1,5 km est de sat, pe malul sudic al pârâului Sohodoi, pe Dealul Cetățuia.

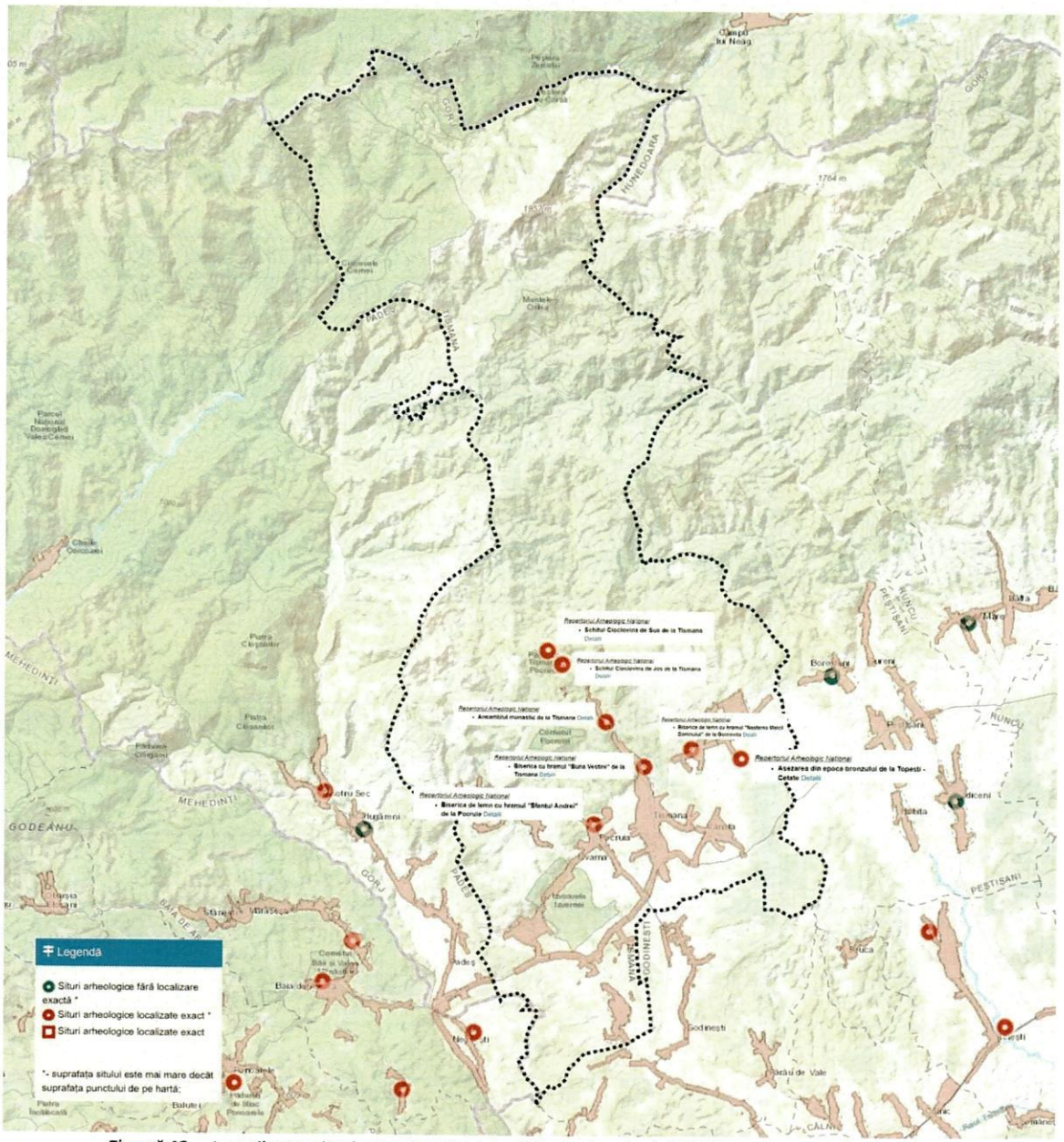
Legendă
Situri arheologice fără localizare exactă *
Situri arheologice localizate exact *
Situri arheologice localizate exact
*- suprafața sitului este mai mare decât suprafața punctului de pe hartă:
Repertoriul Arheologic Național:
- Schitul Cioclovina de Sus de la Tismana
Repertoriul Arheologic Național:
- Schitul Cioclovina de Jos de la Tismana
Repertoriul Arheologic Național:
- Ansamblul monastic de la Tismana
Repertoriul Arheologic Național:
- Biserica cu hramul "Buna Vestire" de la Tismana
Repertoriul Arheologic Național:
- Biserica de lemn cu hramul "Sfântul Andrei" de la Poenița
Repertoriul Arheologic Național:
- Biserica cu hramul "Sosirea Sfintei Duminici" de la Godinești
Repertoriul Arheologic Național:
- Așezarea din epoca bronzului de la Topești - Cetate
MEHEDINȚI
GODEANU
GORJ
PESTIȘANI
HUNEDOARA
Tismana
Godinești
Bâlta
Bâlteni
Bâlteanca
Bâlteni
Bâlteni
Bâlteni

Modul de folosinta pentru suprafata agricolă	Anul 2004	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014
	UM: Ha										
Total	30779	30779	30779	30779	30779	30779	30779	30779	30779	30779	29786
Agricolă	9539	9539	9539	9539	9539	9539	9539	9539	9539	9539	8546
Arabilă	1117	1117	1117	1117	1117	1117	1117	1117	1117	1117	1117
Pasuni	4882	4882	4882	4882	4882	4882	4882	4882	4882	4882	3889
Finete	3209	3209	3209	3209	3209	3209	3209	3209	3209	3209	3209
Vii si pepiniere viticole	172	172	172	172	172	172	172	172	172	172	172
Livezi si pepiniere pomicole	159	159	159	159	159	159	159	159	159	159	159
Terenuri neagricole total	:	:	:	:	:	:	21240	21240	21240	21240	21240
Paduri si alta vegetatie forestiera	:	:	:	:	:	:	19445	19445	19445	19445	19445
Ocupata cu ape, balti	:	:	:	:	:	:	94	94	94	94	94
Ocupata cu constructii	:	:	:	:	:	:	612	612	612	612	612
Cai de comunicatii si cai ferate	:	:	:	:	:	:	281	281	281	281	281
Terenuri degradate si neproductive	:	:	:	:	:	:	808	808	808	808	808
Legenda: ':' - date lipsă;											

Tabel 2 – Distribuția suprafeței fondului funciar în perioada 2004-2014[49] conform INS[50]

49 *Până la finalizarea acțiunii de cadastrare a tarii, de către Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară,*
seriile de date sunt blocate la nivelul anului 2014.
50 *Conf. STATISTICĂ ECONOMICĂ, AGRTICULTURĂ, FONDUL FUNCIAR,*
http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

În perioada 2004-2014, utilizarea terenurilor agricole din orașul Tismana a rămas relativ constantă, cu o scădere semnificativă a suprafeței agricole în 2014 și o predominanță a pășunilor și fânețelor, evidențiind importanța acestora în economia agricolă locală. Cel mai mare procent din suprafața agricolă este ocupat de pășuni, reprezentând o parte semnificativă a terenului agricol total din orașul Tismana, conform datelor furnizate.

Suprafaţă cultivata cu principalele culturi

Cultura dominantă în orașul Tismana, în perioada 1990-2003, a fost porumbul boabe. Această cultură a înregistrat cele mai mari suprafețe cultivate anual, fluctuând de la 1784 hectare în 1990 la 899 hectare în 2003. Deși suprafața dedicată porumbului boabe a scăzut treptat, aceasta a rămas cea mai extinsă cultură comparativ cu celelalte.

Grâul și secara au avut o prezență variabilă, cu o creștere semnificativă în 1991 (115 hectare) și apoi o scădere constantă, ajungând la 12 hectare în 2003.

Suprafața alocată pentru cartofi a rămas constantă la 40 hectare pe tot parcursul perioadei, cu o ușoară creștere în 1995 (41 hectare).

Culturile de legume au prezentat o ușoară variabilitate, crescând de la 36 hectare în 1990 la 47 hectare în 2003, indicând un interes constant în această cultură.

Porumbul boabe a dominat ca și cultură agricolă în orașul Tismana în perioada analizată, deși a înregistrat o scădere constantă a suprafeței cultivate. Alte culturi, precum grâul și secara, cartofii și legumele, au avut variații mai puțin semnificative în suprafața cultivată.

	1990 / ha	1991 / ha	1992 / ha	1993 / ha	1994 / ha	1995 / ha	1996 / ha	1997 / ha	1998 / ha	1999 / ha	2000 / ha	2001 / ha	2002 / ha	2003 / ha
Grau si secara	51	115	51	77	102	118	72	50	50	50	0	14	13	12
Porumb boabe	1784	1723	1714	1719	1709	1703	1749	1773	1773	1768	932	928	901	899
Cartofi	60	40	40	40	40	41	40	40	40	40	40	40	40	40
Legume	36	30	40	45	41	42	41	40	40	45	45	46	45	47

Figură 14 - Suprafaţă cultivata cu principalele culturi – perioada 1990-2003[51]

Producția de fructe în perioada 1990-2003 a înregistrat fluctuații semnificative. În anul 1990, producția a fost de 837 de tone, iar în 1991 a scăzut drastic la 147 de tone. În anul 1992, producția a continuat să scadă, ajungând la 85 de tone. Totuși, în anul 1993, producția a cunoscut o creștere semnificativă la 854 de tone, doar pentru a scădea din nou în 1994 la 284 de tone. În anii următori, producția a oscilat, atingând un vârf de 1004 tone în 1997. În anul 2000, producția a fost de 969 de tone, iar în 2001 a înregistrat un maxim de 1120 de tone. După o scădere în 2002 la 251 de tone, producția a revenit la 622 de tone în 2003.

51 *Conf. AGR108B - suprafața cultivata cu principalele culturi, pe județe si localități, INS*

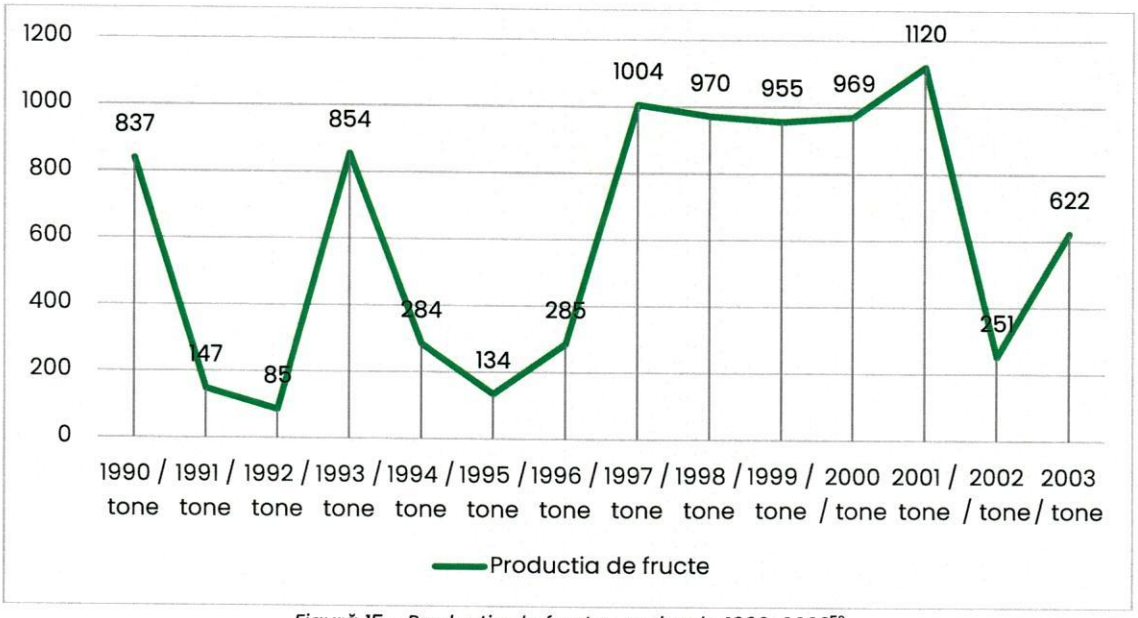

Figură 15 - Producția de fructe– perioada 1990-2003[52]

Agricultura în Tismana reprezintă un pilon economic important, cu un accent deosebit pe creșterea animalelor și culturile de porumb. Investițiile în infrastructura agricolă și tehnologii moderne ar putea stabiliza și crește producția, maximizând potențialul agricol al zonei.

2.5.2. Silvicultura

Potrivit datelor furnizate de INS, în 2014, suprafața ocupată de păduri și alte forme de vegetație forestieră totaliza 19445 hectare.

2.5.3. Viticultura

Producția totală de struguri în orașul Tismana a fluctuat semnificativ între 1990 și 2003. În 1990, producția a fost de 550 tone, crescând în 1991 la 678 tone. În 1992, a avut loc o scădere drastică la 395 tone, dar în 1993 a crescut din nou la 670 tone. Între 1994 și 1997, producția a oscilat între 600 și 565 tone. În 1998, a fost înregistrată o creștere semnificativă la 740 tone, urmată de o ușoară scădere la 680 tone în 1999. După o scădere în anul 2000, producția s-a stabilizat din nou în 2002 și a atins un nou maxim în 2003.

52 *Conf. AGR115B - Producția de fructe, INS*

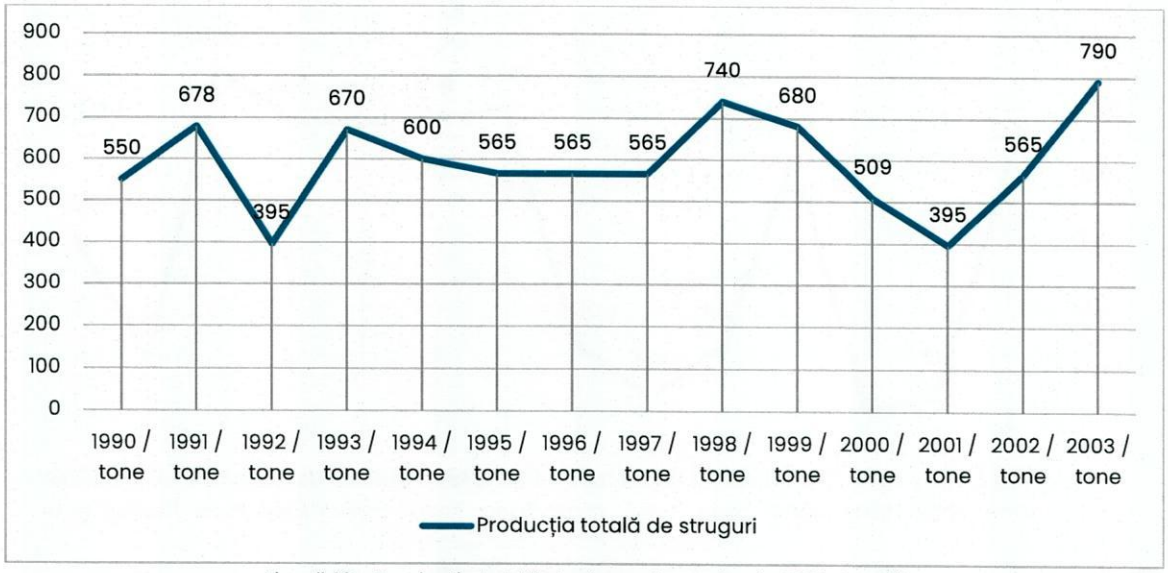

Figură 16 - Producția totală de struguri – perioada 1990-2003[53]

2.5.4. Activități zootehnice

În perioada 1990-2003, principalele produse agricole animale în orașul Tismana au înregistrat fluctuații semnificative. Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum a crescut constant de la 700 tone în 1990 la 1822 tone în 2003. **Producția de lapte de vacă și bivoliță a atins un vârf de 56080 hectolitri în 1997**, înainte de a scădea la 48380 hectolitri în 2003. **Producția de lână a variat considerabil, cu un maxim de 51225 kilograme în 1999** și o producție minimă de 19120 kilograme în 1994. Producția de ouă a cunoscut o creștere continuă, ajungând la 8109 mii bucăți în 2003, de la 2304 mii bucăți în 1990.

53 *Conf. AGR112B - Producția totala de struguri, INS*

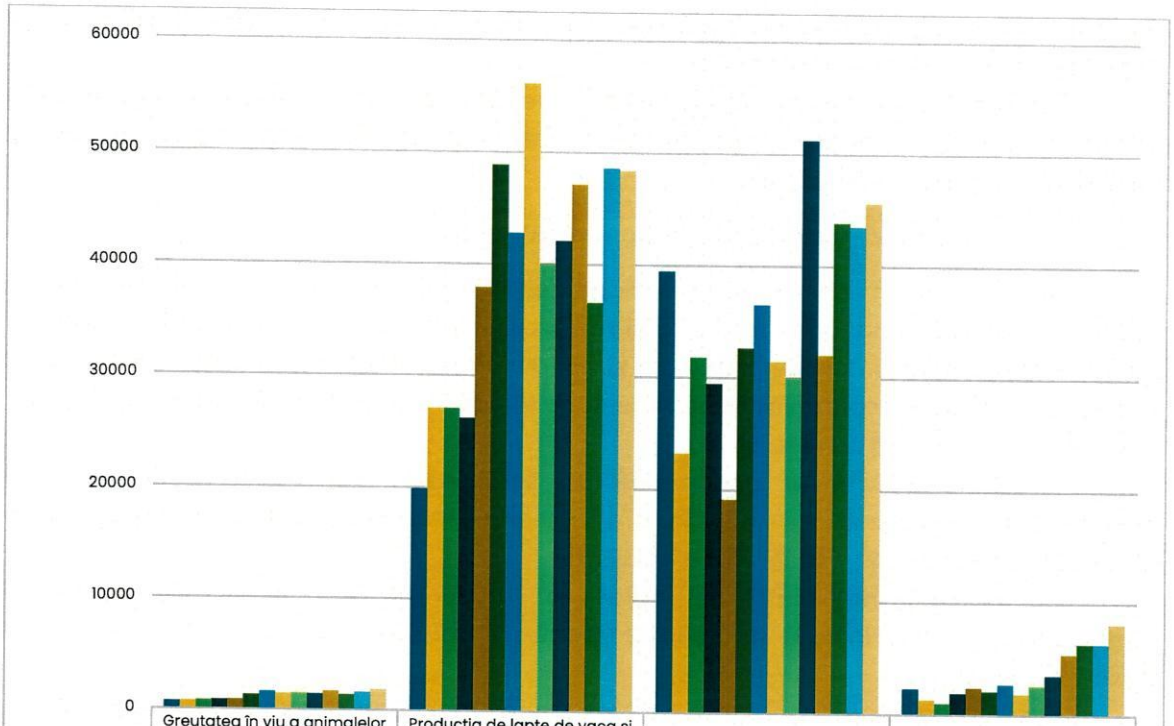

	Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum	Producția de lapte de vaca și bivoliță (inclusiv consumul viteilor)	Productța de lana	Producția de oua
Anul 1990	700	19900	39452	2304
Anul 1991	730	27036	23237	1320
Anul 1992	791	27030	31740	1008
Anul 1993	826	26194	29416	1924
Anul 1994	869	37853	19120	2402
Anul 1995	1299	48838	32622	2102
Anul 1996	1613	42769	36475	2727
Anul 1997	1403	56080	31418	1861
Anul 1998	1464	39986	30000	2627
Anul 1999	1407	42080	51225	3506
Anul 2000	1667	47112	32015	5412
Anul 2001	1347	36565	43840	6302
Anul 2002	1573	48585	43500	6302
Anul 2003	1822	48380	45600	8109

Figură 17 - Producția agricolă animală – perioada 1990-2003[54]

Analizând datele de mai sus, se poate concluziona că **agricultura orașului Tismana joacă un rol important în sectorul economic local, deși există fluctuații în producție.**

De-a lungul anilor 1990-2003, principalele culturi agricole, precum porumbul, grâul și legumele, au menținut suprafețe relativ constante, cu porumbul dominând ca suprafață cultivată. Producția de struguri și fructe a cunoscut fluctuații, însă a rămas o componentă importantă a agriculturii locale.

Producția animală a înregistrat o creștere în greutatea animalelor destinate sacrificării și în producția de ouă, indicând o dezvoltare semnificativă a acestui sector.

54 Conf*AGR202B - Producția agricola animală, INS*

Cu toate acestea, producția de lapte și lână a variat considerabil, sugerând provocări în menținerea unei producții constante.

Suprafața agricolă a orașului a rămas relativ constantă până în 2014, când s-a observat o scădere, predominanța pășunilor și fânețelor subliniind **importanța agriculturii bazate pe creșterea animalelor.**

2.5.5. Activități industriale, servicii şi comerț

Analiza economică a orașului Tismana necesită o evaluare atentă a situației locale, inclusiv a mediului economic mai larg și mai restrâns în care se încadrează localitatea. Concurența generată de alte orașe din zonă, distribuția teritorială a forței de muncă și relația cu teritoriile economice dinamice sunt factori care influențează posibilitățile de dezvoltare economică a orașului.

Structura activităților economice pe sectoare și ramuri de activitate este determinată prin utilizarea domeniilor CAEN în conformitate cu practicile de agregare ale statisticii economice diferite tipuri de activități.

Conform Informațiilor primite (adresa Nr.: 17289/10.06.2024) de la Oficiul National al Registrului Comerțului la data de 10.06.2024, pentru anul 2023, au fost analizate următoarele paliere:

Majoritatea firmelor analizate sunt în stare de funcțiune, numărând 100 de unități.

Mediul de afaceri

Localizare firme în funcție de adresa sediu social, la nivel UAT Tismana

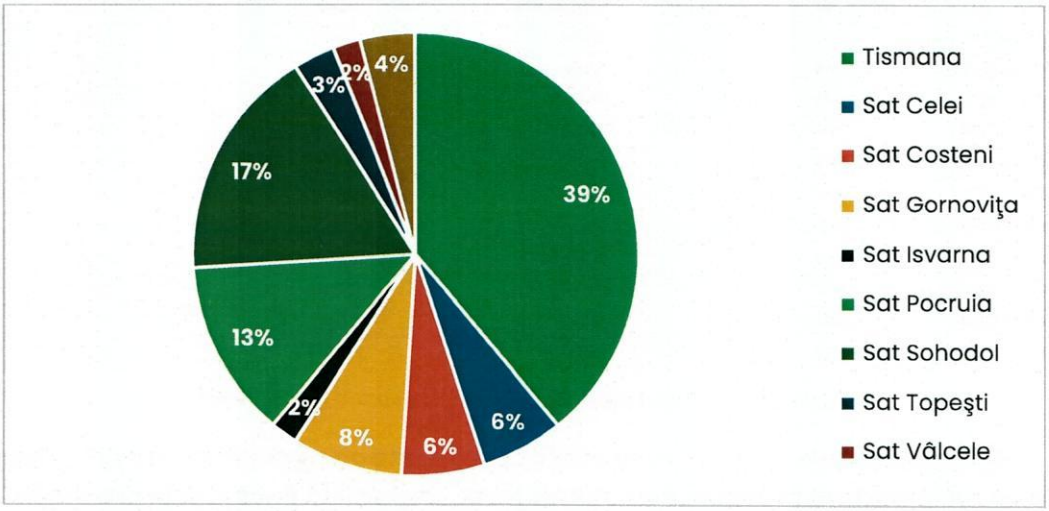

Figură 18 – Localizarea firmelor la nivelul UAT TISMANA, pentru anul 2023

Distribuția acestora la nivelul unităților administrativ-teritoriale (UAT) este variată, majoritatea fiind localizate în localitatea Tismana, care găzduiește 39 de firme. Celelalte sate din UAT Tismana au un număr mai mic de firme:

- Satul Celei și Satul Costeni fiecare cu câte 6 firme
- Satul Gornovița cu 8 firme
- Satul Isvarna și Satul Vâlcele fiecare cu câte 2 firme
- Satul Pocruia cu 13 firme
- Satul Sohodol cu 17 firme

— Satul Topești cu 3 firme
— Satul Vânăta cu 4 firme

Datele arată că maximul de firme într-o singură localitate este de 39 în Tismana, iar minimul este de 2 firme în satele Isvarna și Vâlcele. Media firmelor pe localitate este de 10 firme. Această distribuție reflectă o **concentrare mai mare a activităților economice în centrul administrativ al UAT Tismana**, cu o prezență semnificativă și în satele adiacente.

Întreprinderi active pe ramuri economice la nivel de secțiune CAEN

Analiza activităților economice din Tismana, conform codurilor CAEN, arată o diversitate semnificativă în sectorul economic al localității. Aceasta diversitate este importantă pentru stabilitatea și dezvoltarea economică, reducând riscul dependenței de un singur sector.

Distribuția Firme după Coduri CAEN:

- **Maxim**: Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (4711) - 16 firme
- **Minim**: Majoritatea celorlalte coduri CAEN au câte 1 sau 2 firme asociate.

Conform analizei, se evidențiază câteva tendințe majore în structura economică a orașului Tismana:

1. **Dominanța Sectorului Retail** - majoritatea firmelor sunt implicate în comerțul cu amănuntul, în special în magazine nespecializate. Acest lucru sugerează o piață locală activă și un acces bun al locuitorilor la produse de consum zilnic.
2. **Activități Industriale și de Construcții** - există un număr semnificativ de firme în sectorul construcțiilor, ceea ce indică o dezvoltare continuă a infrastructurii și locuințelor.
3. **Diversitatea Serviciilor** - sectorul serviciilor este bine reprezentat, acoperind necesități de bază precum alimentația publică, cazarea și transportul. Aceasta susține o comunitate în creștere și atrage turiști, contribuind la dinamismul economic al orașului.

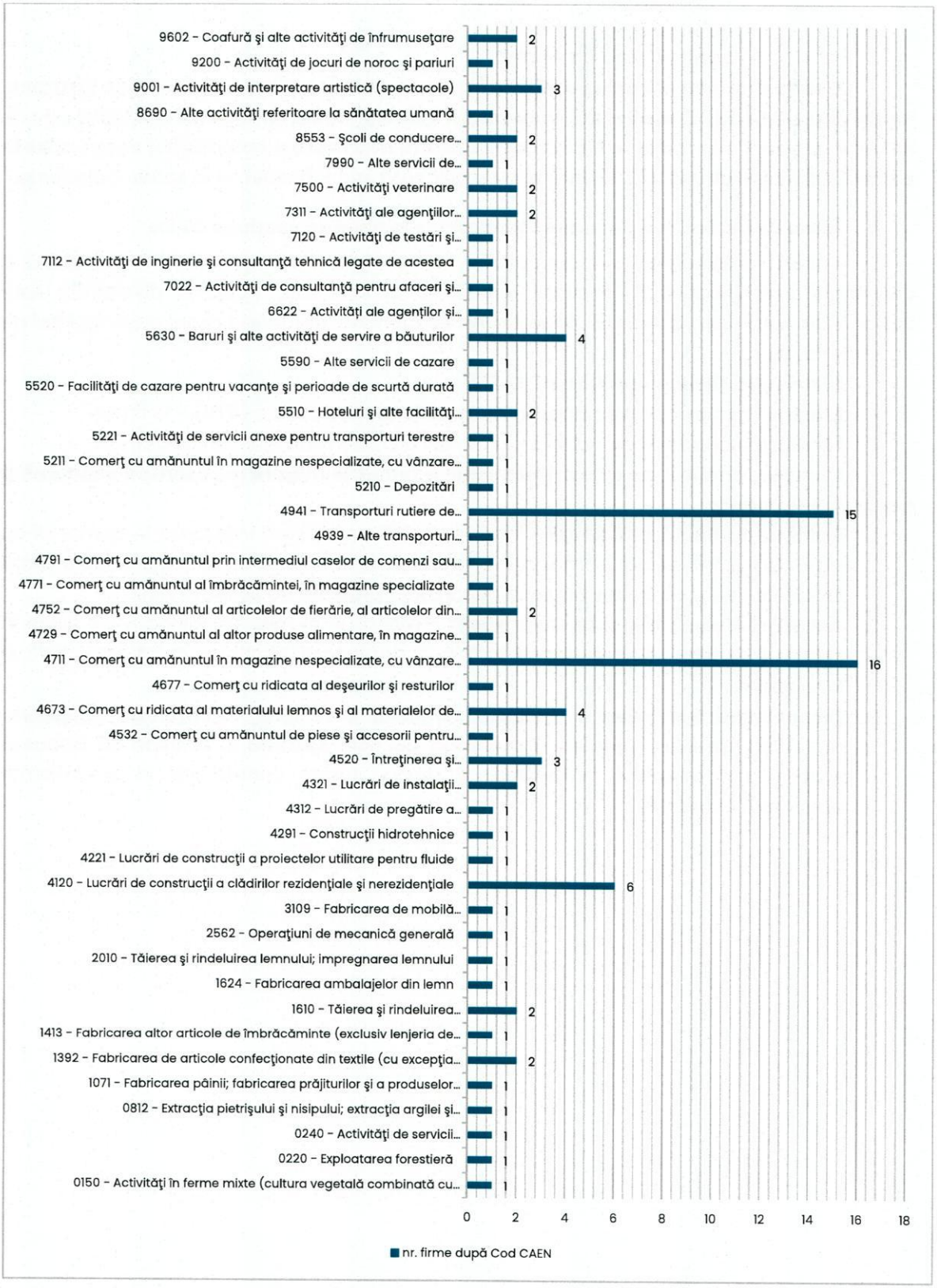
9602 - Coafură şi alte activităţi de înfrumuseţare 2
9200 - Activităţi de jocuri de noroc şi pariuri 1
9001 - Activităţi de interpretare artistică (spectacole) 3
8690 - Alte activităţi referitoare la sănătatea umană 1
8553 - Şcoli de conducere... 2
7990 - Alte servicii de... 1
7500 - Activităţi veterinare 2
7311 - Activităţi ale agenţiilor... 2
7120 - Activităţi de testări şi... 1
7112 - Activităţi de inginerie şi consultanţă tehnică legate de acestea 1
7022 - Activităţi de consultanţă pentru afaceri şi... 1
6622 - Activităţi ale agenţilor şi... 1
5630 - Baruri şi alte activităţi de servire a băuturilor 4
5590 - Alte servicii de cazare 1
5520 - Facilităţi de cazare pentru vacanţe şi perioade de scurtă durată 1
5510 - Hoteluri şi alte facilităţi... 2
5221 - Activităţi de servicii anexe pentru transporturi terestre 1
5211 - Comerţ cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare... 1
5210 - Depozitări 1
4941 - Transporturi rutiere de... 15
4939 - Alte transporturi... 1
4791 - Comerţ cu amănuntul prin intermediul caselor de comenzi sau... 1
4771 - Comerţ cu amănuntul al îmbrăcămintei, în magazine specializate 1
4752 - Comerţ cu amănuntul al articolelor de fierărie, al articolelor din... 2
4729 - Comerţ cu amănuntul al altor produse alimentare, în magazine... 1
4711 - Comerţ cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare... 16
4677 - Comerţ cu ridicata al deşeurilor şi resturilor 1
4673 - Comerţ cu ridicata al materialului lemnos şi al materialelor de... 4
4532 - Comerţ cu amănuntul de piese şi accesorii pentru... 1
4520 - Întreţinerea şi... 3
4321 - Lucrări de instalaţii... 2
4312 - Lucrări de pregătire a... 1
4291 - Construcţii hidrotehnice 1
4221 - Lucrări de construcţii a proiectelor utilitare pentru fluide 1
4120 - Lucrări de construcţii a clădirilor rezidenţiale şi nerezidenţiale 6
3109 - Fabricarea de mobilă... 1
2562 - Operaţiuni de mecanică generală 1
2010 - Tăierea şi rindeluirea lemnului; impregnarea lemnului 1
1624 - Fabricarea ambalajelor din lemn 1
1610 - Tăierea şi rindeluirea... 2
1413 - Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de... 1
1392 - Fabricarea de articole confecţionate din textile (cu excepţia... 2
1071 - Fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor şi a produselor... 1
0812 - Extracţia pietrişului şi nisipului; extracţia argilei şi... 1
0240 - Activităţi de servicii... 1
0220 - Exploatarea forestieră 1
0150 - Activităţi în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu... 1
0 2 4 6 8 10 12 14 16 18
nr. firme după Cod CAEN

Categorii principale conform coduri CAEN

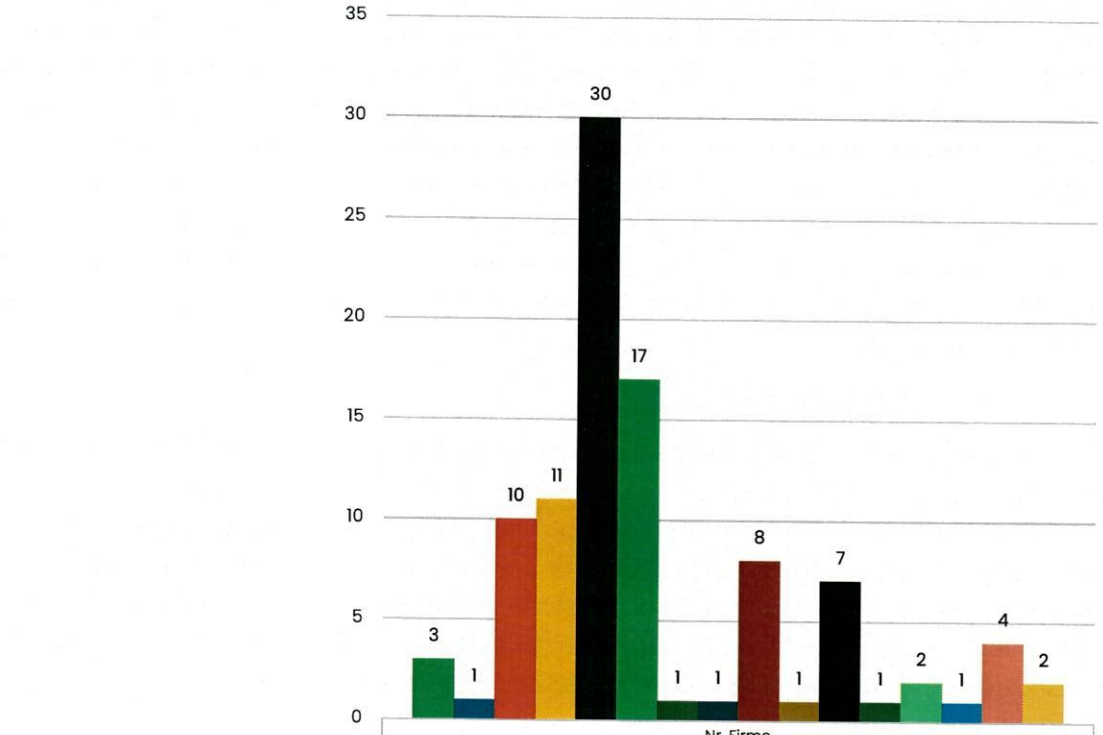

	Nr. Firme
A - Agricultură, silvicultură și pescuit	3
B - Industria extractivă	1
C - Industria prelucrătoare	10
F - Construcții	11
G - Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	30
H - Transport și depozitare	17
G - Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	1
H - Transport și depozitare	1
I - Hoteluri și restaurante	8
K - Intermedieri financiare și asigurări	1
M - Activități profesionale, științifice și tehnice	7
N - Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	1
P - Învățământ	2
Q - Sănătate și asistență socială	1
R - Activitați de spectacole, culturale și recreative	4
S - Alte activități de servicii	2

Profilul economic al UAT Tismana reflectă o economie locală diversificată, cu un accent major pe comerț, transport și construcții. Dominanța sectorului comercial, cu 30 de firme active în comerț cu ridicata și cu amănuntul, sugerează un accent puternic pe activitățile de vânzare și distribuție, indicând o piață locală dinamică și bine dezvoltată. Sectorul transport și depozitare este bine reprezentat cu 17 firme, sugerând un suport logistic solid pentru alte afaceri și pentru comerțul local. Industria prelucrătoare și sectorul construcțiilor sunt de asemenea bine reprezentate, cu 10, respectiv 11 firme, ceea ce indică o activitate industrială semnificativă și o dezvoltare continuă a infrastructurii locale.

Există o varietate de firme în sectoare precum hoteluri și restaurante (8 firme), activități profesionale, științifice și tehnice (7 firme), și activități de spectacole, culturale și recreative (4 firme), reflectând diversitatea serviciilor disponibile și importanța turismului și a culturii în economie. Numărul mic de firme în sectoare precum intermedieri financiare și asigurări și sănătate și asistență socială (1 firmă fiecare) sugerează că aceste domenii sunt mai puțin dezvoltate sau concentrate în alte părți. Doar 2 firme active în sectorul învățământului indică o potențială nevoie de extindere a serviciilor educaționale locale.

Distribuția firmelor din UAT Tismana arată o economie locală diversificată, cu o comunitate dinamică și oportunități variate pentru dezvoltare în mai multe sectoare, dar și cu potențiale domenii care necesită atenție sporită pentru a sprijini o creștere economică echilibrată și durabilă.

2.5.6. Fondul construit

În ceea ce privește gospodăria țărănească din zona Tismanei, aceasta se prezintă de obicei ca o unitate situată în vatra satului. Pot exista și gospodării sezoniere sau temporare amplasate în afara vetrei satului. Acestea erau frecvente până în anii '70, dar în prezent sunt foarte rare în județul Gorj. O caracteristică distinctivă a locuirii din zona Tismanei, Motrului Sec și Plaiului Mare constă în existența conacelor, anexe temporare sau permanente ale gospodăriei din sat, aflate în hotarul așezării, în fânețe ori în pădure. În majoritatea așezărilor din aceste zone, gospodăriile din sat sunt dublate de unul sau mai multe conace.

Gospodăria permanentă, situată în vatra satului, include casa de locuit, anexele destinate creșterii animalelor și acareturile necesare depozitării produselor agroalimentare. Viața tradițională a comunității locale se

DIVERSITATEA ARHITECTURALĂ

Arhitectura caselor gorjene reflectă spiritul creativ al țăranilor, care căutau să aducă mereu ceva nou în construcțiile lor. De la casele simple, cu o singură încăpere, până la cele complexe, cu prispă, foișor și etaj, varietatea formelor și înfățișărilor exterioare este impresionantă. Prispa joacă un rol central în viața gospodăriilor, fiind un spațiu multifuncțional pentru odihnă, socializare și activități gospodărești.

Casele cu prispă sunt o caracteristică omniprezentă în Gorj, iar cele cu foișor sau etaj adaugă un element de eleganță și funcționalitate. Casele cu etaj sunt mai frecvente în zonele de sub munte, fiind construite integral din lemn, cu prispe la ambele niveluri și acoperișuri în patru ape.

Tipologia caselor, inițial dispuse longitudinal, a evoluat în timp prin extinderea cu un corp transversal, care închidea parțial sau complet frontul stradal. Această tipologie se întâlnește în întreg Banatul, fiind mai vizibilă în zona centrală a vechilor așezări de coloniști, unde familiile erau mai înstărite.

Începând cu anii '90, au apărut case cu un caracter urban sau periurban, construite conform Regulamentului General de Urbanism, care nu este specific zonei. Aceste case, adesea mai mari decât cele din vecinătate, sunt amplasate retras față de aliniament și se evidențiază ca prezențe individuale în context, având un regim de înălțime mai mare decât parterul. Astfel de construcții, amplasate în vetrele vechi ale satelor, nu doar că sunt nespecifice zonei, ci și denaturează întregul peisaj cultural rural

Fondul locativ cuprinde toate spațiile locative, indiferent de forma de proprietate, inclusiv case de locuit, case specializate (precum case de plasament), apartamente, încăperi de serviciu și alte spații locative din alte construcții folosite în scopuri locative.

Locuințele existente pe forme de proprietate, analizate în perioada 2010-2022, arată că predomină proprietățile private în Tismana. Numărul total de locuințe a crescut treptat de la 3349 în 2010 la 3545 în 2022. Locuințele, proprietate publică au rămas constante la 17 unități pe toată perioada. Locuințele, proprietate privată au înregistrat o creștere semnificativă, atingând un maxim de 3528 în 2022. Aceasta sugerează o creștere constantă a investițiilor în locuințe private și o stabilitate în sectorul public al locuințelor.

Mai multe locuințe au fost finalizate în perioada pandemiei, reflectând poate o concentrare sporită asupra îmbunătățirii condițiilor de locuit în contextul măsurilor de izolare și a timpului petrecut acasă. Acest trend poate fi văzut ca o adaptare la noile nevoi generate de pandemie, când investițiile în locuințe private au devenit prioritare pentru mulți proprietari.

Forme de proprietate	2010 / nr.	2011 / nr.	2012 / nr.	2013 / nr.	2014 / nr.	2015 / nr.	2016 / nr.	2017 / nr.	2018 / nr.	2019 / nr.	2020 / nr.	2021 / nr.	2022 / nr.
Total	3349	3489	3494	3497	3499	3500	3499	3499	3502	3507	3516	3526	3545
Proprietate publica	19	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
Proprietate privata	3330	3472	3477	3480	3482	3483	3482	3482	3485	3490	3499	3509	3528

Tabel 3 - Locuințe existente pe forme de proprietate, analizate în perioada 2010-2022[55]

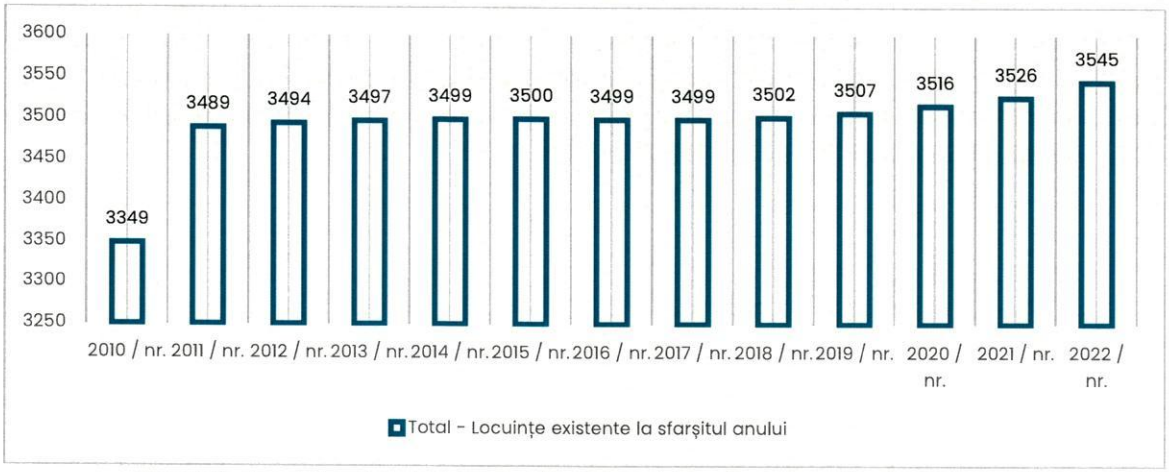

Figură 19 - Locuințe existente totale la sfârșitul anului, analizate în perioada 2010-2022[56]

55 *conf. LOC101B - Locuințe existente la sfârșitul anului pe forme de proprietate, județe și localități,* http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

56 *Conf. LOC101B - Locuințe existente la sfârșitul anului pe forme de proprietate, județe si localități,* http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

Analizând datele referitoare la suprafața desfășurată a proprietăților în Tismana în perioada 2010-2022, se observă o creștere a suprafeței totale. Aceasta a crescut de la 137.720 mp în 2010 la 167.863 mp în 2022. Proprietățile publice au rămas constante la 476 mp pe toată perioada analizată, **în timp ce proprietățile private au înregistrat o creștere de la 137.093 mp în 2010 la 167.387 mp în 2022**. Această creștere constantă a suprafeței desfășurate a proprietăților private indică o tendință de expansiune și dezvoltare continuă a locuințelor private în Tismana. **Stabilitatea proprietăților publice sugerează o lipsă de investiții și dezvoltare în acest sector.** Aceste date reflectă o tendință de creștere și investiții în sectorul privat, evidențiind dezvoltarea infrastructurii rezidențiale și potențialul economic al zonei, în ciuda contextului pandemic.

Forme de proprietate	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
	mp arie desfășurată												
Total	137 720	162 782	163 104	163 272	163 405	163 458	163 402	163 379	163 633	164 230	164 882	165 862	167 863
Proprietate publica	627	476	476	476	476	476	476	476	476	476	476	476	476
Proprietate privata	137 093	162 306	162 628	162 796	162 929	162 982	162 926	162 903	163 157	163 754	164 406	165 386	167 387

Tabel 4 - Suprafața locuibilă existenta la sfârșitul anului pe forme de proprietate – perioada 2010-2022[57]

În perioada 2017-2023, în orașul Tismana, au fost eliberate autorizații de construire pentru diverse tipuri de clădiri. **Cele mai multe autorizații au fost pentru clădiri rezidențiale, numărul lor crescând de la 4 în 2017 la un maxim de 16 în 2021**, urmat de o scădere la 10 în 2023. Autorizațiile pentru hoteluri și clădiri similare au fost limitate, cu un singur caz în 2018. În 2019 și 2022 s-au eliberat autorizații pentru clădiri comerciale, iar alte tipuri de clădiri au primit autorizații în 2017 și 2022.

57 *Conf. LOC103B - suprafața locuibila existenta la sfârșitul anului pe forme de proprietate, INS*

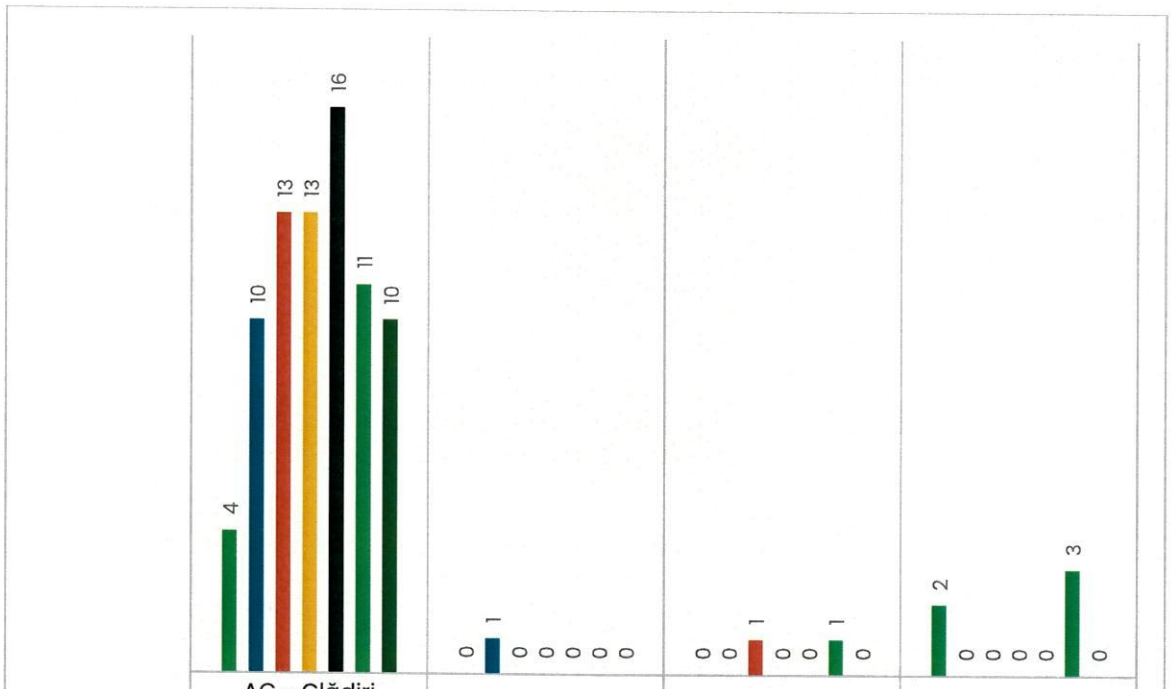

	AC - Clădiri rezidențiale (exclusiv cele pentru colectivități)	AC - Hoteluri și clădiri similare	AC - Clădiri pentru comerț cu ridicata și cu amănuntul	AC - Alte clădiri
2017 / Nr	4	0	0	2
2018 / Nr	10	1	0	0
2019 / Nr	13	0	1	0
2020 / Nr	13	0	0	0
2021 / Nr	16	0	0	0
2022 / Nr	11	0	1	3
2023 / Nr	10	0	0	0

Figură 20 - Sinteza Evoluția Autorizațiilor la nivel UAT – perioada 2017-2023[58]

Conform datelor de pe site-ul Primăriei Tismana, au fost identificate următoarele **autorizații de construire**[59] **cu impact asupra economiei locale**:

Autorizația de construire	Data Emitere	Proiect
Nr. 8	24.02.2023:	Reabilitare și modernizare drum comunal DC 122 afectat de calamități.
Nr. 12	28.02.2023:	Proiect tip – Construire creșă mică, orașul Tismana, județul Gorj.

58 *conf. Date primăria TISMANA*
59 *Conf. https://primariatismana.ro/autorizatii-de-construire/*

Autorizația de construire	Data Emitere	Proiect
		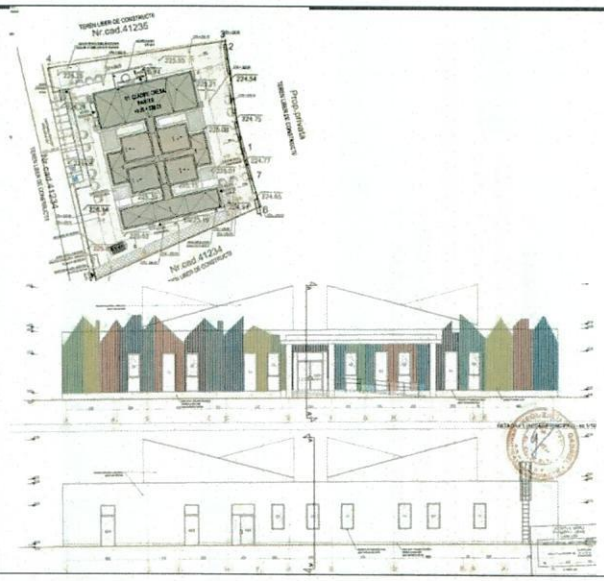
Nr. 18	22.03.2023	Consolidare clădire Liceu Tehnologic Tismana – corp C1. 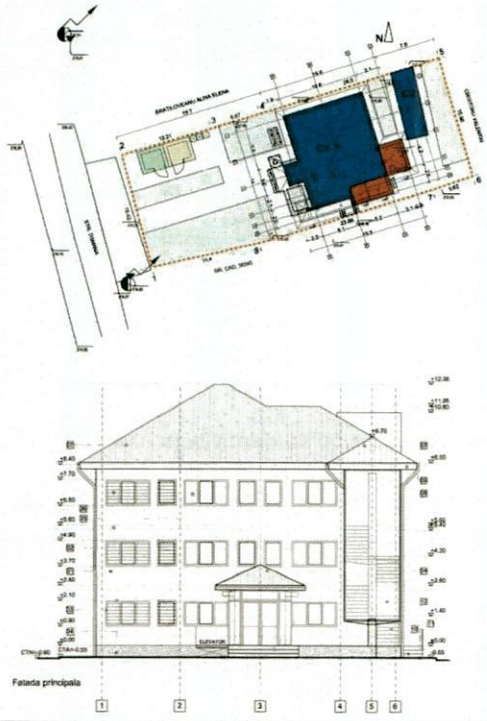
Nr. 18	22.03.2023	Consolidare clădire Liceu Tehnologic Tismana – corp C1.
Nr. 20	06.04.2023	Construire magazin Penny și magazin cu produse din carne și brânzeturi, accese auto și pietonale.

Autorizația de construire	Data Emitere	Proiect
		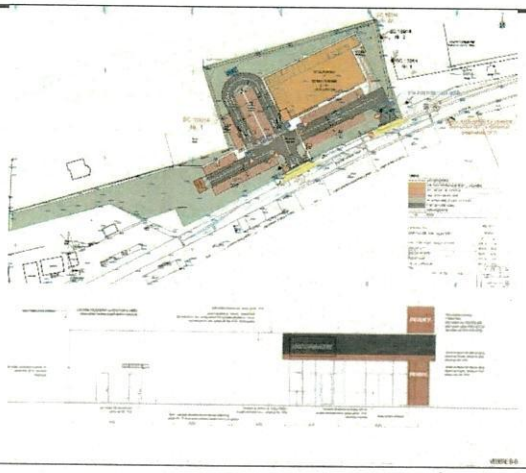
Nr. 33	24.08.2023	Construire clădire agrozootehnică (adăpost animale și unelte agricole). 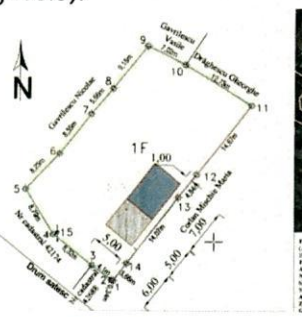 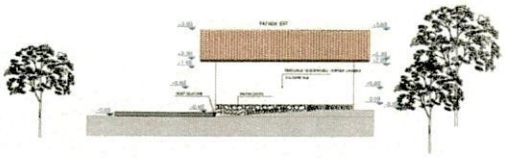

2.5.7. Învățământ

Prima scoală publică a fost înființată in Tismana, in timpul reformelor lui Cuza, pe la 1864. Dar primele înscrisuri despre școala din Tismana datează din 1893, când pe 13 decembrie, revizorul școlar nota in "Registrul scoalelor din Gorjiu", ca starea localului este "modesta", fiind construit din bârne, având spațiu insuficient, precum si condiții improprii de igiena (ferestrele nu permiteau aerisirea iar apa de băut se ținea afara într-o " vadra "), ca si un mobilier care nu oferea nici un fel de confort , in schimb, curățenia nu lasă de dorit, iar Domnul Dumitru Popescu, învățătorul si directorul scolii poseda " aptitudini si însușiri cerute postului si progresul ce-l realizează cu elevii săi este satisfăcător".

De atunci si pana in zilele noastre scoală din Tismana s-a dezvoltat continuu, ajungând la ceea ce este azi prin efortul si dăruirea mai multor generații de dascăli, mulți dintre ei fii ai satului si elevi ai scolii sau fii ai dascălilor, oameni care au contribuit prin inteligenta, talentul si tactul pedagogic la educarea a zeci si zeci de generații de elevi, ba chiar au sprijinit material scoală. Astfel la 21 Ianuarie 1910, "Școala mixtă din Tismana "își ținea cursurile în casa Domnului Neferescu Ion", care nu a primit nici o chirie "după cum nota inspectorul, care mai menționa ca " prin stăruință deosebita a domnilor învățători se lucrează la clădirea unui local măreț de scoală cu 2 săli de clasa ", local ce va fi dat in folosința in 1913, cu mobilier "de sistem nou, pupitre de cate 2 elevi".[60]

În oraș există următoarele unități de învățământ: [61]

- Grădinița din localitatea Tismana,
- Grădinița din localitatea Topeşti,
- Grădinița din localitatea Celei,
- Grădinița din localitatea Costeni,
- Grădinița din localitatea Pocruia
- Grădinița din localitatea Sohodol,
- Învăţământ primar Şcoala Tismana
- Învăţământ primar Şcoala Topeşti
- Învăţământ primar Şcoala Pocruia
- Învăţământ primar Şcoala Celei
- Învăţământ primar Şcoala Shodol
- Învăţământ gimnazial Şcoala Tismana
- Învăţământ gimnazial Şcoala Pocruia
- Învăţământ gimnazial Şcoala Celei
- Învăţământ gimnazial Şcoala Sohodol
- Învățământ preuniversitar "Liceul Tehnologic Tismana"

*Figură 21 – Liceul Tehnologic Tismana*62

60 *Conf.* *Liceul Tehnologic Tismana - Istoric (google.com)*
61 *Conf.* *https://www.geocities.ws/ntomoniu/tismana/statut/anexa6.htm*
62 *Conf.* *Grupul Scolar Industrial Tismana (sapte.ro)*
Liceul Tehnologic Tismana - Istoric (google.com)

Niveluri de educație	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
	UM: Număr persoane										
Copii înscriși în gradinite	189	171	142	125	120	119	125	132	132	120	123
Elevi înscriși în învățământul preuniversitar	804	752	700	693	641	553	539	493	463	463	429
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	545	508	486	474	450	437	417	384	361	365	350
Elevi înscriși în învățământul primar (inclusiv învățământul special)	271	266	248	260	241	244	240	209	183	182	182
Elevi înscriși în învătamantul gimnazial (inclusiv invatamantul special)	274	242	238	214	209	193	177	175	178	183	168
Elevi înscrisi în învățământul primar și gimnazial	:	508	486	474	450	437	417	384	361	365	350
Elevi înscriși în învatăăantul primar	:	266	248	260	241	244	240	209	183	182	182
Elevi inscrisi in invatamantul gimnazial	:	242	238	214	209	193	177	175	178	183	168
Elevi înscriși în invatamantul liceal	259	244	193	200	174	116	122	109	102	98	79
Legenda: ':' - date lipsă;											

Tabel 5 - Populația școlară, pe niveluri de educație, perioada 2012-2022[63]

63 *preluare după Statistică socială, Educație, SCL103D - Populația școlară, pe niveluri de educație, județe si localități,*
http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

Scăderea totalului populației școlare de la 993 în 2012 la 552 în 2022 (o reducere de 441 de persoane) evidențiază o tendință semnificativă de diminuare a numărului de elevi din acea zonă pe parcursul acestui interval de timp.

Totalul populației școlare arată o tendință de scădere în ansamblu.

Analizând învățământul preșcolar și liceal, observăm că ambele niveluri de educație au suferit cele mai semnificative scăderi.

Analizând învățământul primar și gimnazial, prezintă o oarecare stabilitate, cu variații și unele creșteri.

Aceste date sugerează o reducere generală a populației școlare în zona analizată, cu accent pe scăderi mai accentuate în rândul copiilor preșcolari și elevilor de liceu.

Conform INS, numărul total al sălilor de gimnastică a arătat o tendință descendentă generală de-a lungul anilor.

Datele pentru învățământul primar și gimnazial sunt disponibile doar pentru 2021 și 2022, cu un număr constant de 2 săli de gimnastică.

Învățământul liceal a cunoscut o scădere mai accentuată în ultimii doi ani, de la 4 săli de gimnastică în 2020 la 1 în 2021 și 2022, sugerând o posibilă reorganizare sau reducere a resurselor dedicate acestui nivel de educație.

Ateliere școlare pe niveluri de educație	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
	UM: număr		
Total	1	1	1
Învățământ liceal	1	1	1

*Tabel 6 - Ateliere școlare pe niveluri de educație*64

Conform datelor de la numărul total al atelierelor școlare a rămas constant la 1 în fiecare an.

Terenuri de sport pe niveluri de educație	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
	UM: număr								
Total	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Învățământ liceal	:	1	1	1	1	1	1	1	1
Legenda: ':' - date lipsă									

Tabel 7 - Terenuri de sport pe niveluri de educație

Conform datelor de pe INS în perioada 2012-2020, numărul total de terenuri de sport a rămas constant la 1 în fiecare an.

64 *Conf. Statistică socială, Educație, Infrastructura de învățământ*
http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

PC-uri/echipamente IT pe niveluri de educație	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
	UM: număr										
Total	123	123	123	124	124	124	124	124	124	260	260
Învăţământ preşcolar	:	:	:	1	1	1	1	1	1	1	1
Învăţământ primar si gimnazial (inclusiv învăţământul special)	:	:	:	:	:	:	:	:	:	60	162
Învăţământ primar si gimnazial	:	:	:	:	:	:	:	:	:	60	162
Învăţământ liceal	:	123	123	123	123	123	123	123	123	199	97

Tabel 8 - PC-uri/echipamente IT pe niveluri de educație

În perioada analizată (2012-2022), datele indică următoarele tendințe și schimbări:

- Anul 2021 a marcat un salt semnificativ în dotarea cu echipamente IT, sugerând un posibil răspuns la cerințele crescute pentru educația digitală, posibil ca urmare a pandemiei COVID-19.
- Creșterea semnificativă a numărului de PC-uri/echipamente IT pentru învățământul primar și gimnazial în 2022 subliniază o prioritate în asigurarea accesului la tehnologie pentru elevii din aceste niveluri.

Datele reflectă o îmbunătățire considerabilă a infrastructurii IT în educație, cu accent deosebit pe nivelurile primar și gimnazial, indicând o strategie de modernizare și adaptare la nevoile educației digitale.

2.5.8. Turism

Studiul potențialului turistic al orașului Tismana, în corelație cu informațiile din Planul de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) Gorj, Strategia de dezvoltare locală, evidențiază aspecte esențiale pentru dezvoltarea și promovarea turismului în această zonă. Analiza relevă multiple tipologii de turism care pot fi dezvoltate și valorificate pentru a transforma Tismana într-o destinație turistică de referință.

A. Obiective turistice – Arii naturale protejate

Pe teritoriul orașului este semnalată existența unor arii protejate de interes comunitar (European), ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în

România, declarate prin Legea Nr. 5 din 6 martie 2000 (privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - arii protejate).[65]

Denumire	Categ. IUCN	Imagine reprezntativă	Tip	S (ha)	Descriere
Cotul cu Aluni	IV	Alun turcesc (Corylus colurna) (fructe şi frunze)	botanic	25	este o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip botanic). Ca localizare, Aria naturală Cotul cu Aluni se află în partea nord-vestică a satului Topești în apropierea Mănăstirii Tismana (lângă drumul județean 672A), între valea Pârgavului și râul Tismana.
Cornetul Pocruiei	IV	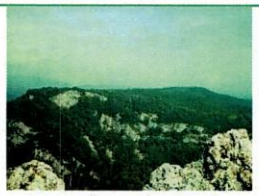 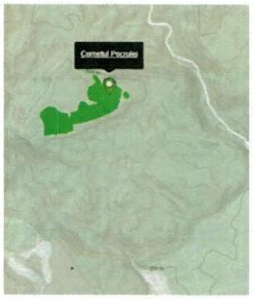	mixt	70	este o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip mixt). Rezervația naturală aflată în partea nord-estică a satului Pocruia a fost declarată arie protejată prin Legea Nr.5 din 6 martie 2000 și se întinde pe o suprafață de 70 hectare. Aria naturală reprezintă o zonă împădurită (alcătuită din două corpuri, între Piatra Pocruii și Dealul Pocruii) ce adăpostește mai multe specii floristice și faunistice, unele protejate prin lege. Arboret de stejar pufos, scumpie şi flora însoțitoare;
Muntele Oslea	IV	Tămâiţă (Daphne cneorum)	geologic și floristic	280	este o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip geologic și floristic), situată în județul Gorj, pe teritoriul administrativ al orașului Tismana și al comunei Padeș. Rezervația naturală a fost declarată arie protejată prin Legea Nr.5 din 6 martie 200066și reprezintă o zonă cu un relief dezvoltat în calcare (creste, abrupturi, stâncării, grohotișuri), pajiști, goluri alpine, izvoare și și păduri, cu floră și faună specifică Meridionalilor. Aici sunt întâlnite specii floristice rare, printre care sângele voinicului (Nigritella nigra) sau tămâiță (Daphne cneorum).

65 *Conf.* https://www.cimec.ro/Monumente/Zonenaturale.htm
66 *Conf.* https://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htp_act_text?idt=22636

Denumire	Categ. IUCN	Imagine reprezntativă	Tip	S (ha)	Descriere
Pădurea Tismana-Pocruia -	IV	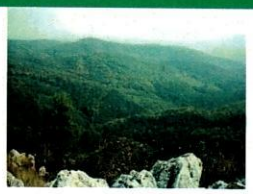	forestier și floristic	51,60	este o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip forestier și floristic), cu o suprafață de 51,60 hectare, a fost declarată arie protejată prin Legea Nr.5 din 6 martie 2000 (privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate) și reprezintă o zonă împădurită de interes floristic, cu rol de protecție pentru specia arboricolă de castan comestibil (Castanea sativa).
Rezervația botanică Cioclovina	IV		botanic	12	este o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip botanic), întinsă pe o suprafață de 12 hectare, a fost declarată arie protejată prin Legea Nr.5 din 6 martie 2000, și reprezintă o zonă cu pajiști de stâncărie, unde vegetează specii rare de sorb (arbust din familia Rosaceae).
Izvoarele Izvernei	III	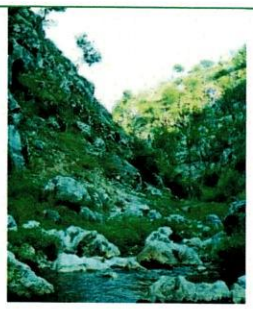	mixt	500	Izvoarele Izvernei alcătuiesc o arie naturală protejată de interes național ce corespunde categoriei a III-a IUCN (rezervație naturală de tip mixt), cu o suprafață de 500 hectare, a fost declarată arie protejată prin Legea Nr.5 din 6 martie 2000 (privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate) și reprezintă o zonă de interes geologic, floristic, faunistic și peisagistic datorită formelor de relief carstic (izvoare, chei, lapiezuri, izbucuri), precum și varietății speciilor de plante și animale aflate în teritoriul ariei naturale.
Peștera Gura Plaiului (monument al naturii)	III		speologic	10	este o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a III-a IUCN (rezervație naturală de tip speologic). Aria naturală se află în Munții Vâlcan, în partea nord-vestică a județului Gorj și cea nordică a satului Topești, în abruptul calcaros al dealului Gura Plaiului, la o altitudine de 650 m.

Denumire	Categ. IUCN	Imagine reprezntativă	Tip	S (ha)	Descriere
Piatra Andreaua (monument al naturii)	III	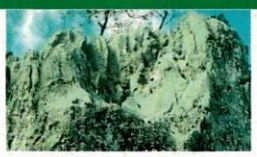	geologic și peisagistic	1	este o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a III-a IUCN (rezervație naturală de tip geologic și peisagistic), se află în Munții Vâlcan (arealul Motru-Vâlcan) în extremitatea vestică a județului Gorj, în partea sud-estică a satului Sohodol. Are o suprafață de 1 ha. a fost declarată arie protejată prin Legea Nr.5 din 6 martie 2000 (privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate) și reprezintă o zonă în a cărei teritoriu se găsește o stâncă (formațiune geologică de forma unor mâini împreunate pentru rugăciune) declarată monument natural.

Toate aceste monumente ale naturii, care sunt protejate prin lege, reprezintă în primul rând zone de interes științific, dar pot reprezenta o bună oportunitate de promovare și în scopuri turistice, cu respectarea normelor legale privind protejarea acestora.

B. Obiective turistice – Alte Repere geografice și turistice[67]

Steiul Coziei și Vârful Tihomirului	– în satul Sohodol unde s-au găsit forme primitive de civilizație din neolitic.
„Piatra tăiată" sau „Piatra lui Iorgovan"	– este un străvechi megalit „clasic", cu trei funcții practice: indică pasul Cerna – Jiu, deci trecerea spre Retezat, direcția nord și delimitarea a două zone de relief distincte: zona montană și dealurile Podișului Getic. Megalitul este legat și de legenda lui Iovan Iorgovan. El ar fi fost tăiat în două de paloșul acestuia, ca probă de încercare a tăriei metalului, înainte de a tăia capetele balaurului.
Columna Furniei (Mama)	– cel mai valoros simulacru megalitic.
Menhirele din Gorgan	– monolitele brute din Dealul Gorgan (51 ha) și Cornetul Pocruii (70 ha).
Cheile Sohodolului de Isvarna	– sunt deosebit de spectaculoase, valea fiind îngustă și adâncă, străjuită de calcare.
Cascada Păstrăvăriei si Cascada Mânăstirii	– pot fi observate mai ales in anotimpul ploios când debitul acestora creste considerabil.

De asemenea, la nivelul localității se regăsesc un număr impresionant de peșteri care au un potențial ridicat in dezvoltarea sectorului turistic in zona. Printre acestea

67 *Conf. http://www.infoturism-tismana.ro/ro/obiective-turistice/ accesat prin web.archive.org*

amintim: **Peștera din bile, Peştera haiducilor, Peştera Pârgavului, Peştera din Chiciora, Peştera de la Mănăstirea Tismana. Mai sunt: Peştera Păstrăvăriei, Peştera Pocruii, Peştera Sohodolului, Peştera Fuşteica de la Isvarna, Peştera Liliecilor.**

C. Obiective turistice – Lăcașuri de cult

Cea mai reprezentativă unitate de cult de la nivelul localității Tismana este, fără nici o îndoială, Mănăstirea Tismana.

Mănăstirea Tismana

Mănăstirea Tismana este cea mai veche din România, construcția ei începând cu două secole înainte de venirea cuviosului Nicodim. Pe locul ei a fost o veche biserică ridicată în jurul anului 1200. Începutul îl face Vladislav I (Vlaicu-Vodă) Basarab (născut în 1325, mort în 1377), la domnie între 1364-1377, fiul lui Nicolae Alexandru. Această biserică din zid ia rolul şi locul aceleia foarte vechi „făcută din tis şi cu mâna".

Mănăstirea a fost terminată de fii lui Radu I, fiul lui Vladislav: Dan I (1383-1386) şi Mircea cel Bătrân (1386-1418). Neagoe Basarab (1512-1521) o acoperă cu plumb şi îi dăruie o tavă mare de argint drept mulțumire că a scăpat aici de persecuțiile lui Mihnea cel Rău, în 1509.

Biserica actuală datează din 1541-1542 iar Matei Basarab (1632-1654) reface zidurile înconjurătoare care-i dau aspect de cetate.

Mănăstirea Tismana este cea mai veche din România, construcția ei începând cu două secole înainte de venirea cuviosului Nicodim. Pe locul ei a fost o veche biserica construita in jurul anului 1200.

Începutul îl face Vladislav I (Vlaicu-Vodă) Basarab (născut în 1325, mort în 1377), la domnie între 1364-1377, fiul lui Nicolae Alexandru.

Această biserică din zid ia rolul şi locul aceleia foarte vechi **„făcută din tis şi cu mâna".**

Mănăstirea a fost terminată de fii lui Radu I, fiul lui Vladislav: Dan I (1383-1386) şi Mircea cel Bătrân (1386-1418)

Neagoe Basarab (1512-1521) o acoperă cu plumb şi îi dăruie o tavă mare de argint drept mulțumire că a scăpat aici de persecuțiile lui Mihnea cel Rău, în 1509.

Biserica actuală datează din 1541-1542, iar Matei Basarab (1632-1654) reface zidurile înconjurătoare care-i dau aspect de cetate.

Peste toți, de la Nicolae Alexandru I, Vladislav I, Radu I, Dan I şi până la Mircea cel Bătrân, Nicodim a fost marele sfătuitor şi constructor al Mănăstirii Tismana.

Şi fiind Nicodim arhimandrit, mănăstirea Tismana, devenea acum, automat, arhimandrie. Lavra Tismanei nu era cu nimic mai prejos decât mănăstirile Muntelui Athos iar faima Mănăstirii Tismana a rămas de atunci şi până în zilele noastre.

Tradiția susține chiar ca frumusețea împrejurimilor a fost hotărâtoare în alegerea locului lăcașului si ca Nicodim a căutat timp îndelungat, pe valea <<râului cu apa vie>>, stanca Starminei cu cascada care izbucnea de sub ea.*68*

Povestea începe in momentul in care domnitorul roman Radu I ii acorda lui Nicodim, un călugăr de origine greco-sârba, o serie de danii ca despăgubire pentru posesiunile

68 *Conf. document primărie - Considerații privind zona Tismana - 2016 -*

pierdute de acesta pe teritoriul unguresc si o mica obște, numărând numai 10 călugări, pentru a începe să zidească o biserica pe apa Tismanei, la locul ales după îndelungi căutări, lângă o cascada.

În ceea ce privește averea mânăstirii, **Tismana era posesoarea, la un veac de la întemeiere, a celui mai mare domeniu mânăstiresc din voievodat.** Călugării ei stăpâneau 10 sate pe pământul Tarii Romanești si alte 10 sate in Serbia, grâul din judetul Jalesului (Gorjul de azi), veniturile vămilor de la Calafat, Balta Bistretului si Vâlcan, zeciuiala minelor de arama de la Bratilovo, iazuri cu peste, numeroase pășuni.

Mănăstirea si-a continuat neîntrerupt activitatea ca instituție, o cauza nedeslușită până acum a dus la ruinarea lăcașului si a făcut necesara o refacere totală a lui.

Conform datelor analizate[69], Mănăstirea Tismana a intrat într-un amplu proces de consolidare, reabilitare și dotare, printr-un proiect finanțat de Compania Națională de Investiții. Proiectul respectă normele de conservare a patrimoniului cultural și istoric.

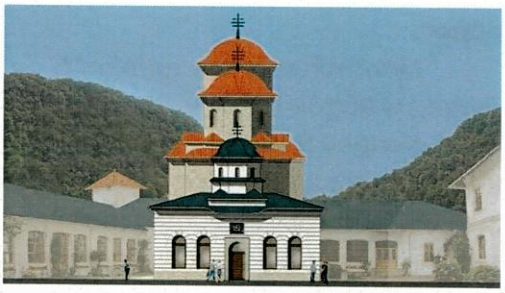

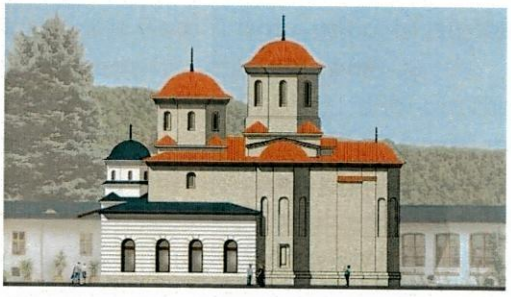

69 *Conf.* https://www.gds.ro/Local/Gorj/2024-04-04/inca-746-milioane-de-lei-de-la-cni-pentru-finalizarea-lucrarilor-de-reabilitare-la-manastirea-tismana/

Figură 22 – Extras Proiect de reabilitare a Mănăstirii Tismana[70]

Alte lăcașuri de cult

De asemenea un număr mare de **lăcașuri de cult, dintre care cele mai vechi:**

1. Biserica „Buna Vestire" de la intrarea în defileul Văii Tismanei.
2. Schitul Cioclovina de Jos , cu chilii, datat din anul 1715.
3. Schitul Cioclovina de Sus, datat din anul 1714.
4. Biserica din lemn din localitatea Gornoviţa, datată din anul 1764
5. Biserica din localitatea Vânăta, datată din anul 1714.
6. Biserica din localitatea Sohodol, datată din anul 1720

Alte biserici construite:

1. Biserica din localitatea Tismana – centru.
2. Biserica din localitatea Tismana-Ungureni
3. Bisericile din localitatea Pocruia (una din lemn, alta din piatră) sunt construite după ce străvechea biserică, de pe Valea Pocruii, nu mai este folosită şi de Sohodoleni, aceştia construindu-şi propriul lăcaş de cult.
4. Biserica din localitatea Costeni
5. Biserica din localitatea Isvarna
6. Biserica veche din localitatea Celei
7. Biserica nouă din localitatea Celei

Troițe

În satul tradițional românesc, pe lângă Biserică, un rol important în viața creștinilor îl au troițele. Aceste cruci așezate la margine de drum sau la răscruce de drumuri sunt dovezi ale comunicării cu Dumnezeu, ale identității creștine. Ele sunt amplasate astfel pentru a-i întâmpina şi a-i proteja pe călători, care în drumurile lor se pot opri pentru o clipă, închinându-se şi rugându-se.

La nivelul UAT Tismana s-a constatat prezența mai multor troițe situate de-a lungul drumurilor. Aceste structuri tradiționale, care au un **rol important în peisajul cultural și spiritual al regiunii, sunt răspândite în diferite sate**, cu o concentrație mai mare identificată în satul Pocruia. Troițele, simboluri ale credinței locale, nu doar marchează puncte importante pe traseele comunității, dar și îmbogățesc identitatea culturală a zonei, oferind atât localnicilor, cât și vizitatorilor, ocazia de a se conecta cu tradițiile și istoria locului.

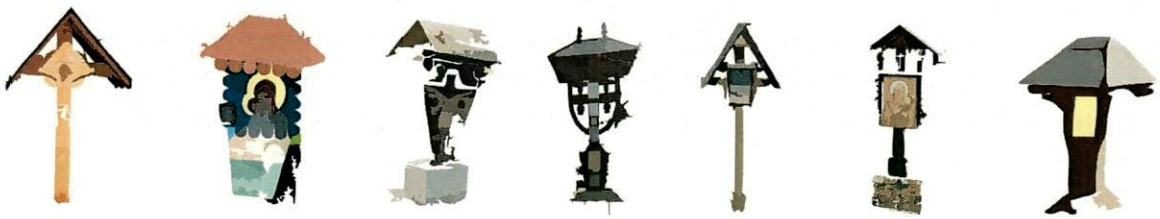

70 *Consolidare, reabilitare si dotare ansamblu mânăstiresc Tismana, https://polarh.ro/tismana.html*

D. Obiective turistice - Muzee şi monumente istorice

Muzeul Costumului Popular Gorjenesc Tismana	deschis la 10 iunie 2007, primul muzeu al costumului popular gorjenesc din istoria județului, având piese unicat costume populare din secolul al XIX-lea. Acesta este singurul muzeu al portului popular gorjenesc, fiind redeschis după ce clădirea a fost reabilitată.
Muzeul Tezaurului BNR – de la Mănăstirea Tismana	este amenajat într-o peșteră din apropierea mănăstirii. În cadrul muzeului este prezentată pe larg istoria Tezaurului BNR ascuns la Tismana, în perioada 1944-1947. Prezentarea este într-o formă atractivă și bogat ilustrată, conținând informații păstrate în documente din arhiva BNR, documente inedite în cea mai mare parte. De asemenea, în cadrul discursului muzeal, sunt prezentate eforturilor Băncii Naționale de a păstra în siguranță Tezaurul. Aceste eforturi sunt împletite cu destinele individuale ale funcționarilor bancari participanți la operațiune și cu episoade din viața cotidiană de la Tismana.
Muzeul Mănăstirii Tismana	a fost printre primele muzee înființate în judetul Gorj, la inițiativa Societății "Dorna Tismana".
Monumentul din centrul Tismanei	În centrul comunei s-a construit recent Monumentul Eroilor ridicat în cinstea eroilor căzuți în cele două războaie mondiale şi războiul de independență. Numărul eroilor căzuți este următorul: — 77 eroi căzuți în războiul din 1877-1878. — 680 eroi căzuți în campania din 1916-1918 — peste 460 eroi căzuți în ce-l de al doilea război mondial 1940-1945
Monumentul căpitanului Ion Neferescu şi fântâna din dealul Nereaz	Monumentul "Căpitanului Ioan Neferescu" construit în anul 1980 pe Dealul Nereaz, din satul Gornoviţa, în onoarea căpitanului Ioan Neferescu distins cu ordinele "Mihai Viteazul" şi "Legiunea de onoare a Franței" în luptele de la Mărăşti, Mărăşeşti şi Oituz din primul război mondial. Alături de Ecaterina Teodoroiu tine piept dușmanului în luptele de la Jiu, tunurile capturate de el străjuind şi astăzi podul Jiului.

Muzeul Mânăstirii Tismana[71]

Muzeul Tezaurului BNR de la Mănăstirea Tismana a fost inaugurat în anul 2016, într-o peșteră din apropierea așezământului monahal, unde, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, a fost mutat Tezaurul BNR, precum și o parte din tezaurul Băncii Poloniei. Vizitatorii vor descoperi povestea evenimentelor pe baza cărora a fost luată decizia mutării stocului de aur la Mănăstirea Tismana, în cadrul unei operațiuni secrete care a primit numele de cod „Neptun". Muzeul prezintă, pe lângă documentele din Arhiva instituției, în mare parte inedite, despre salvarea Tezaurului BNR, și reproduceri ale casetelor utilizate pentru depozitarea aurului.

71 https://www.bnr.ro/Muzeul-Tezaurului-BNR-de-la-Manastirea-Tismana-14612-Mobile.aspx

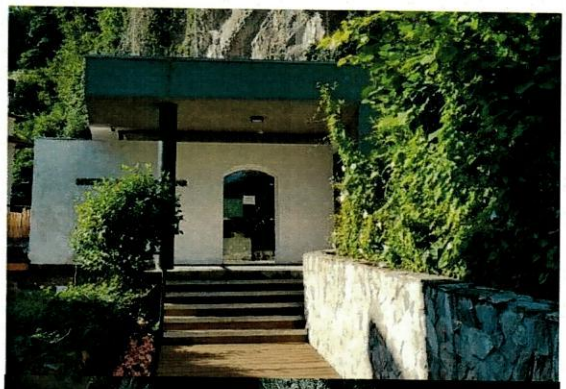

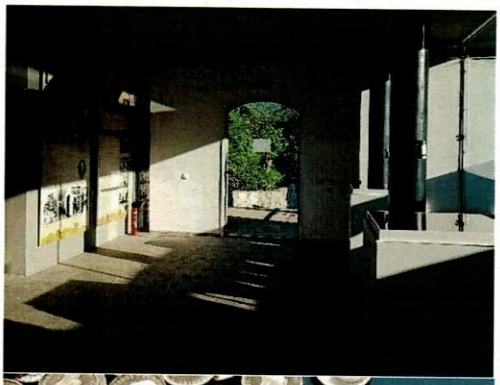

E. Alte Obiective turistice

Chioșcul lui Coșbuc

Situat lângă Vila Sfetea, Chioșcul lui Coșbuc a fost complet renovat în prezent. Acesta era locul de retragere al poetului George Coșbuc, în apropierea căruia se găsea

„Fagul lui Coșbuc" și o masă unde poetul discuta cu personalități marcante ale vremii: ambasadorul francez Ramiro Ortiz, compozitorii D. Chiriac și Alfonso Castaldi, profesorii Popa Lisseanu și Clinciu, precum și cu preotul Vasile Lucaciu - masa fiind numită ulterior "Masa fraților". De asemenea, pe aleea de lângă Fântâna Chihaia, unde poetul se plimba cu Ortiz discutând despre Dante, a fost numită ulterior "Aleea Tainelor".

Figură 23 - Chioșcul lui Coșbuc de la Tismana72

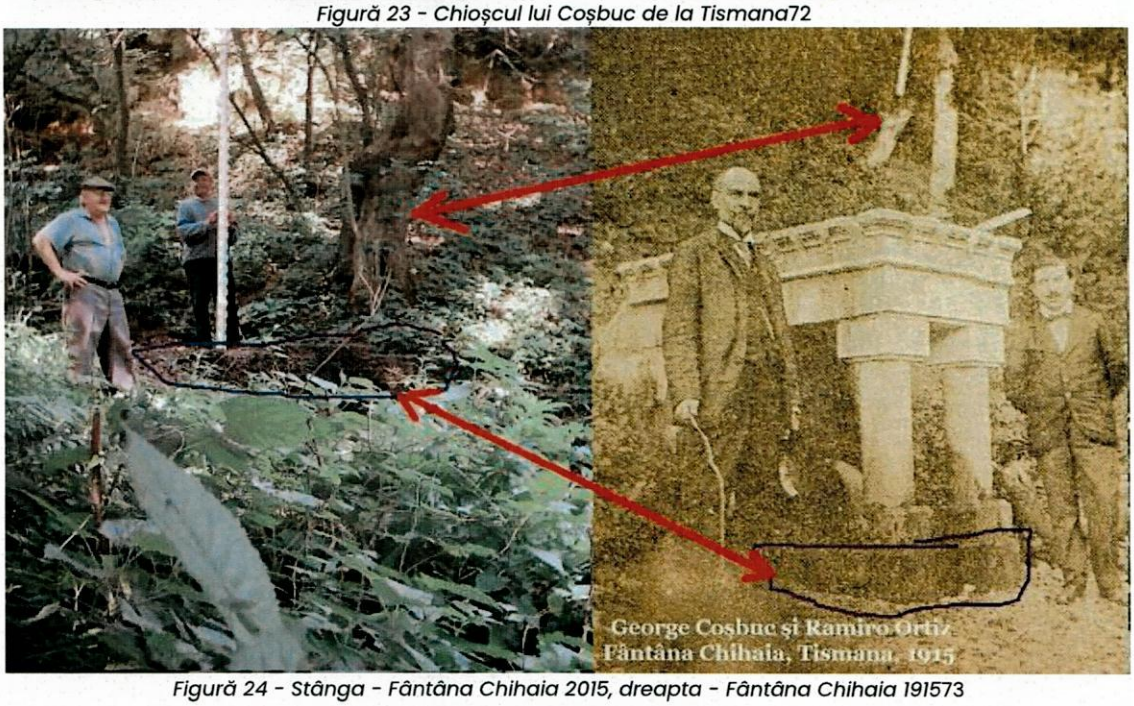

Figură 24 - Stânga - Fântâna Chihaia 2015, dreapta - Fântâna Chihaia 191573

Păstrăvarii

Păstrăvăria Tismana	Creșterea păstrăvului în heleșteiele de pe Valea Tismanei este o veche tradiție. Noua păstrăvărie construită în apropierea fostei gării Tismana asigură acum o producție suficientă pentru a

72 *Conf.* https://samanatorul.blogspot.com/2016/04/dr-ion-mocioi-semnale-george-cosbuc-de.html
https://www.facebook.com/Tismana1
73 *Conf.* https://samanatorul.blogspot.com/2016/04/dr-ion-mocioi-semnale-george-cosbuc-de.html

	satisface orice comandă si este una dintre cele mai moderne din țară
Păstrăvăria Mănăstirii	În vremurile comuniste păstrăvăria aparținea Ocolului Silvic Tismana. După revoluția din 1989 neocomuniștii ajunși la putere, cuprinși de remuşcări şi redescoperind subit credința şi biserica, retrocedează mănăstirii păstrăvăria, din a cărei proprietate făcuse demult parte.

Arta populară

Localitatea Tismana este cunoscută și ca un centru al artei populare, în special al țesăturilor și al portului popular, celebre fiind covoarele gorjenești țesute aici. Vechile obiceiuri meșteșugărești pot fi revitalizate pentru a produce din nou scoarțe oltenești, cusături și costume populare cu podoabe specific gorjenești, care pot fi vândute în cadrul unei expoziții cu vânzare sau exportate. La 15 august, de sărbătoarea "Adormirea Maicii Domnului", se ține aici un mare târg (nedeie), ce reunește populația din așezările învecinate și chiar de peste munți.

Arta Casnică Tismana*74* 	Tismana deține un patrimoniu inegalabil prin frumusețea și originalitatea sa în sfera culturii și artei populare. Arta Casnică Tismana - are produse originale foarte căutate de turiști: covoare Tismana, carpete şi țesături cu altiţe, sacoşe, ii şi marame, catrințe, brâie şi opinci În satul Pocruia – se găsesc mari meșteri în putini şi butoaie, bădaie de lapte, băniciori pentru cereale dar şi mici butoiașe artizanale.

Nu există o cultură antreprenorială, nici o informare asupra oportunităților, programelor de finanțare, formelor de încurajare a inițiativelor de dezvoltare a unor afaceri.

Prin stimularea dezvoltării turismului, se pot evidenția și promova valorile tradiționale ale acestor meleaguri, inclusiv tradiții și obiceiuri, contribuind astfel la păstrarea și valorificarea moștenirii culturale locale.

2.5.9. Culte, cultură și artă

Cultele sunt reprezentate de lăcașuri de cult prezentate mai sus.

În orașul Tismana există Casa de cultură "George Coșbuc" și alte cinci cămine culturale în localitățile Topești, Celei, Costeni, Pocruia și Sohodol, unde sunt organizate diverse evenimente cultural-artistice.*75*

74 *Conf.* https://www.tismana.ro/primariatismana/artac.htm

75 *Conform Strategia de dezvoltare locală 2021-2027 – Orașul Tismana*

Biblioteca Publică din centrul orașului a fost recent mutată în noul local de cultură și găzduiește acum peste 14.000 de volume, datorită donațiilor generoase din partea Asociației Române pentru Patrimoniu și a domnului Mihail Aristotel Ungureanu, fiu al satului și fost secretar de stat în perioada guvernării 1996-2000. Biblioteca este frecventată anual de aproximativ 1000 de cititori.

În plus față de biblioteca publică, orașul găzduiește **cinci biblioteci școlare**, care dețin în total 29.987 de volume și își desfășoară activitatea în diferite școli din localitate.

2.6. Caracteristici socio-demografice

a. Numărul de locuitori (populație stabilă)

La recensământul populației*76* din 2021, populația totală rezidentă a orașului Tismana a fost de 6359 de locuitori, dintre care 6220 au declarat că au domiciliul în localitatea de recenzare. Comparând aceste date cu informațiile furnizate de Institutul National de Statistică pentru perioada analizată, rezultă că **la 1 ianuarie 2021, populația cu domiciliu în Orașul Tismana era de 6810 locuitori.**

b. Densitatea populației

În perioada 2011-2021, densitatea populației în orașul Tismana a înregistrat o scădere semnificativă, de la 24.36 locuitori/km² în 2011 la 22.13 locuitori/km² în 2021. Acest lucru înseamnă că numărul de locuitori pe unitatea de suprafață a scăzut în acest interval de timp. Cu toate acestea, **densitatea populației din Tismana rămâne sub media pe județ**, indicând faptul că Tismana este o zonă mai puțin dens populată comparativ cu restul județului Gorj. Aceasta indică că Tismana **are caracteristici rurale sau semi-rurale mai pronunțate și poate fi mai puțin atractivă pentru locuitori în comparație cu alte zone mai dens populate din județ.** De asemenea, această scădere semnificativă a densității populației poate reflecta tendințele demografice generale ale regiunii, inclusiv migrația către zone urbane mai mari sau emigrarea în străinătate.

	Suprafață totală (Km2)	Număr locuitori 2011	Număr locuitori 2021	Densitatea populației 2011 (loc/km2)	Densitatea populației 2021 (loc/km2)
Orașul Tismana	307.788	7498	6810	24.36	22.13
Județul Gorj	5,602	377200	352201	67.33	62.87

Tabel 9 – Densitatea populației (2011-2021)77

c. Evoluția populației

În ansamblul perioadei 2011-2021*78* (aproximativ 10 ani), populația orașului Tismana a scăzut cu 688 de locuitori, iar la nivel județean, populația din județul Gorj a scăzut cu

76 Conf. https://www.recensamantromania.ro/rezultate-rpl-2021/rezultate-definitive-caracteristici-demografice/

77 conf. http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table; https://www.recensamantromania.ro/rezultate-rpl-2021/rezultate-definitive-caracteristici-demografice/

78 Conf. INS România, Baza de date Tempo

24,999 persoane între anii 2011 și 2021. Acest trend al scăderii populației poate fi influențat de diverse factori demografici și economici, cum ar fi emigrarea, îmbătrânirea populației sau modificările în structura economică a regiunii.

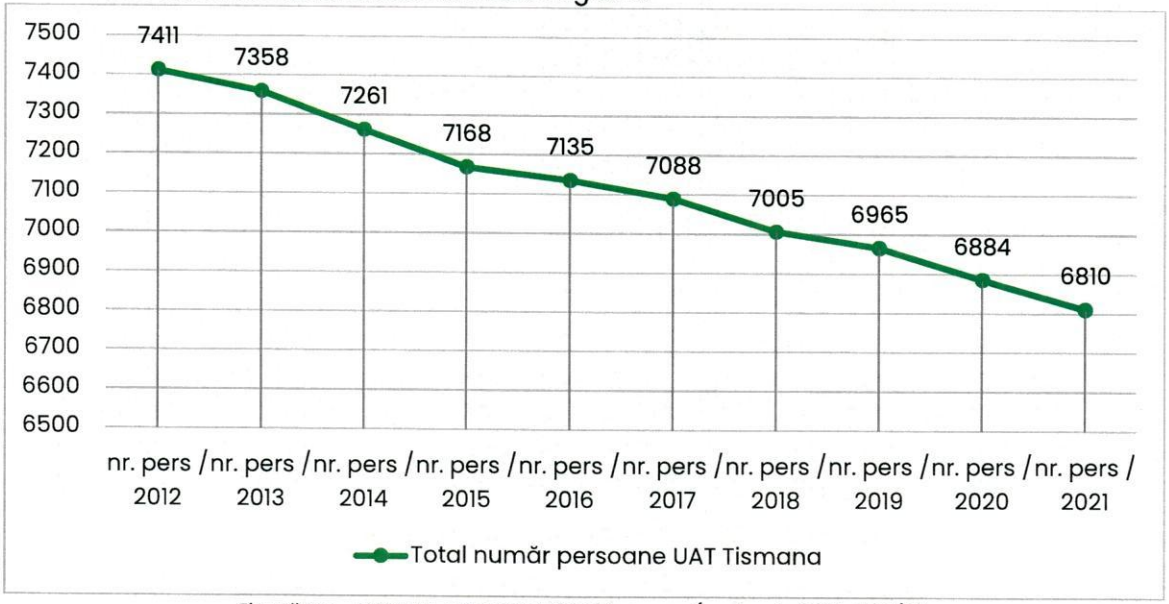

*Figură 25 – Evoluția populației UAT Tismana (perioada 2012-2021)*79

d. Sporul natural reprezintă diferența dintre numărul nașterilor şi cel al deceselor înregistrată pe parcursul unui an.

Natalitatea, ca fenomen demografic, este măsurată prin rata natalității care reprezintă numărul de copii născuți vii la 1000 de locuitori într-o perioadă determinată (un an calendaristic).

79 *conf.* http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

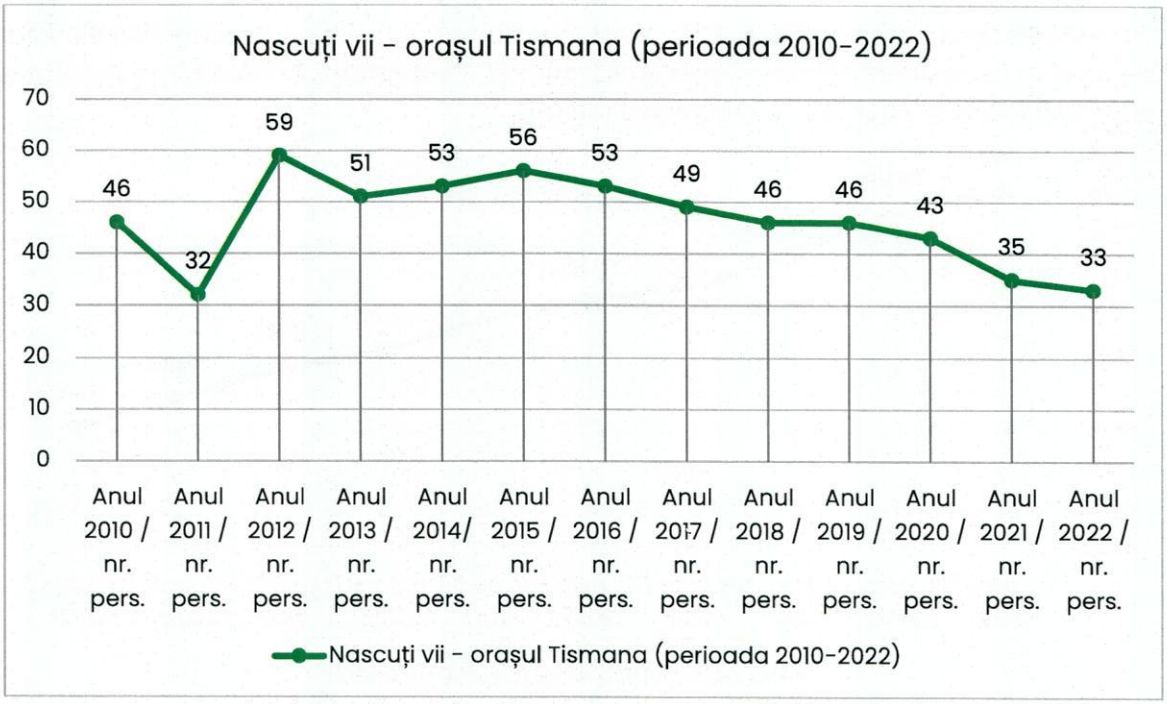

Figură 26 - Născuți vii la nivelul UAT Tismana în perioada 2010-2022

La nivelul orașului Tismana se observă următoarele date:

- **Numărul maxim de născuți vii:** 59 (anul 2012)
- **Numărul minim de născuți vii:** 32 (anul 2011), 33 (anul 2022)
- **Tendință generală: Similar cu județul Gorj, orașul Tismana a înregistrat fluctuații anuale, dar cu o tendință generală de scădere**. Începând cu anul 2012, când s-a înregistrat maximul, numărul a scăzut până la 33 în anul 2022.

Atât la nivel județean, cât și local, datele arată o tendință de scădere a numărului de născuți vii de-a lungul perioadei analizate. Există variații anuale semnificative, dar tendința generală este descrescătoare.

Județul Gorj:	**Rata natalității (2010): 8,25 născuți vii la 1000 locuitori**
	Rata natalității (2022): 7,24 născuți vii la 1000 locuitori
	Rata natalității maximă (2010): 8,25 născuți vii la 1000 locuitori
	Rata natalității minimă (2022): 7,24 născuți vii la 1000 locuitori
	Media anuală (2010-2022): 7,83 născuți vii la 1000 locuitori
Orașul Tismana:	Rata natalității (2010): 6,10 născuți vii la 1000 locuitori
	Rata natalității (2022): 4,93 născuți vii la 1000 locuitori
	Rata natalității maximă (2012): 7,96 născuți vii la 1000 locuitori
	Rata natalității minimă (2011): 4,27 născuți vii la 1000 locuitori
	Media anuală (2010-2022): 6,48 născuți vii la 1000 locuitori

În concluzie, atât județul Gorj cât și orașul Tismana au înregistrat o scădere generală a ratei natalității în ultimii ani, cu variații anuale mai mari în Tismana și o natalitate mai stabilă și

ridicată la nivel județean, sugerând necesitatea unor măsuri pentru a contracara declinul demografic.

Mortalitatea - Concluzie pentru mortalitate pe județul Gorj și pentru orașul Tismana:

Județul Gorj:	**Numărul de decese fluctuează anual, dar nu prezintă o direcție clară descendentă sau ascendentă.**
	Cel mai mare număr de decese: 5282 decese în anul 2021, an asociat perioadei pandemiei.
	Cel mai mic numar de decese: 4021 decese în anul 2017.
	Media anuală / județ: 5570.6 decese pe an.
Orașul Tismana:	Cel mai mare număr de decese: 128 decese în anul 2014.
	Cel mai mic numar de decese: 88 decese în anul 2019.
	Media anuală / oraș: 113 decese pe an.

Creșterea semnificativă a numărului de decese în 2021 poate fi corelată cu pandemia COVID-19.

Orașul Tismana, având o populație mai mică, prezintă fluctuații mai mari în numere relative comparativ cu județul Gorj.

În general, pare să existe o fluctuație a ratei mortalității la nivel județean, cât și local de-a lungul anilor, cu unele creșteri și scăderi notabile.

Diferențe între Județul Gorj și orașul Tismana - media ratei de mortalitate în Județul Gorj este de 11,74, în timp ce în orașul Tismana este de 15,32. Aceasta sugerează că orașul Tismana are în medie o rată de mortalitate mai mare decât Județul Gorj.

2021 și 2020 se evidențiază ca având rate de mortalitate semnificativ mai mari în ambele locații, comparativ cu ceilalți ani. În special, în 2021, rata de mortalitate în orașul Tismana a atins un maxim de 17,91, iar în 2020, rata de mortalitate în Județul Gorj a atins un maxim de 13,10. Pe de altă parte, anii 2013 și 2019 au avut rate de mortalitate mai mici, cu un minim de 10,84 în Județul Gorj în 2013 și 12,63 în orașul Tismana în 2019.

Deși există o variație anuală a ratei de mortalitate, aceasta pare să nu urmeze un model clar de creștere sau descreștere pe termen lung în niciuna dintre locații.

De-a lungul perioadei analizate, ratele de mortalitate par să varieze semnificativ, indicând posibile schimbări în condițiile socio-economice, îmbătrânirea populației, accesul la servicii medicale etc.

Sporul natural este un indicator esențial care reflectă echilibrul dintre natalitate și mortalitate într-o populație și se calculează ca diferența dintre numărul de nașteri și numărul de decese dintr-un an, raportată la dimensiunea totală a populației.

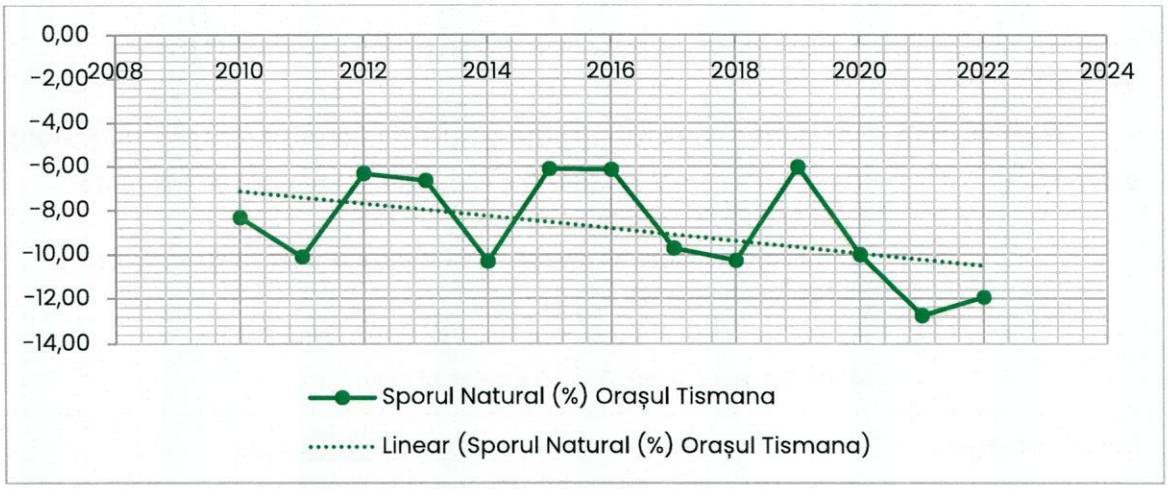

*Figură 27 – Sporul natural la nivelul orașului Tismana*80

Datele despre sporul natural (%) pentru orașul Tismana între anii 2010 și 2022 indică o scădere constantă a populației. Sporul natural negativ sugerează că numărul deceselor este constant mai mare decât numărul nașterilor în această perioadă.

Ca tendință generală se observă că sporul natural în orașul Tismana a fost constant negativ pe parcursul perioadei analizate. Media sporului natural este de -8,84%, ceea ce indică o pierdere medie anuală de populație de aproape 9% din cauza diferenței dintre nașteri și decese.

Anii 2021 și 2022 au cele mai negative valori, cu -12,78% și respectiv -11,96%. Aceste valori sugerează o creștere semnificativă a diferenței dintre decese și nașteri în acești ani.

Anul cu sporul natural cel mai puțin negativ a fost 2019, cu -6,03%, indicând o scădere relativ mai mică a populației în acel an.

Ca variație în timp se observă, că deși există fluctuații anuale, sporul natural rămâne semnificativ negativ în fiecare an, fără o tendință clară de îmbunătățire.

Valorile extreme negative din 2021 și 2022 pot fi atribuite, în parte, impactului pandemiei de COVID-19, care a afectat mortalitatea și natalitatea.

Orașul Tismana ar putea fi afectat de îmbătrânirea populației, migrația tinerilor către alte regiuni sau țări, și accesul limitat la servicii medicale.

Factorii socio-economici și condițiile de trai ar putea contribui la sporul natural negativ.

Orașul Tismana se confruntă cu o provocare demografică semnificativă, reflectată prin sporul natural constant negativ și o scădere medie anuală a populației de aproape 9%. Valorile extrem de negative din 2021 și 2022 sugerează un impact sever al pandemiei de COVID-19 asupra sporului natural.

Analiza datelor privind Mișcarea Totală Brută la nivelul orașului Tismana evidențiază:

— Există date lipsă pentru mai mulți ani (2010, 2015, 2018, 2020), ceea ce face dificilă identificarea unei tendințe clare.

80 *Conf. Statistica Socială, Mișcarea Naturală a Populației,* http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

— Datele disponibile arată valori mici ale mișcării totale brute, variind de la 1 în 2014 la un maxim de 9 în 2021.
— Valoarea maximă de 9 din 2021 este semnificativ mai mică decât cele observate la nivel județean, indicând o mișcare mai redusă în orașul Tismana.

Județul Gorj prezintă o creștere a mișcării totale brute pe parcursul perioadei analizate, în timp ce orașul Tismana, deși are date incomplete, arată valori mult mai mici și variabilitate redusă.

Analiza datelor privind Mișcarea Totală Netă la nivelul orașului Tismana evidențiază următoarele:

— Există mai multe perioade pentru care datele lipsesc (notate cu ':').
— Orașul Tismana a avut atât valori pozitive, cât și negative, indicând perioade în care populația a crescut sau a scăzut net. De exemplu, în 2013 a fost înregistrată o creștere netă de 4 persoane, iar în 2019 a fost o scădere netă de 4 persoane.
— În 2022, mișcarea totală netă a fost 0, indicând un echilibru între sosiri și plecări.

În perioada 2010-2022, județul Gorj a experimentat o creștere semnificativă a emigrării nete, indicând o scădere continuă a populației. Orașul Tismana a avut fluctuații mai mici, cu perioade de creștere și scădere netă a populației, dar cu o tendință generală mai stabilă comparativ cu județul.

e. Structura populației pe principalele grupe de vârstă și profile ocupaționale

Denumire județ	Cod SIRUTA	ORAȘ, SAT	POPULAȚIA REZIDENTĂ TOTAL	SEXE Masculin	% din total populație UAT	Feminin	% din total populație
A	B	C	1	2	3	4	5
GORJ	82430	ORAȘ TISMANA	6359	3134	49%	3225	51%
GORJ	82449	TISMANA	1674	786	12%	888	14%
GORJ	82458	CELEI	535	274	4%	261	4%
GORJ	82467	COSTENI	677	329	5%	348	5%
GORJ	82476	GORNOVIȚA	391	204	3%	187	3%
GORJ	82485	ISVARNA	296	154	2%	142	2%
GORJ	82494	POCRUIA	944	464	7%	480	8%
GORJ	82500	RACOȚI	255	125	2%	130	2%
GORJ	82519	SOHODOL	752	372	6%	380	6%

Denumire județ	Cod SIRUTA	ORAȘ, SAT	POPULAȚIA REZIDENTĂ TOTAL	SEXE			
				Masculin	% din total populație UAT	Feminin	% din total populație
GORJ	82528	TOPEȘTI	302	154	2%	148	2%
GORJ	82537	VÂLCELE	291	143	2%	148	2%
GORJ	82546	VÂNATA	242	129	2%	113	2%
Sursa: INS, Recensământul populației și locuințelor din anul 2021, date definitive							

Tabel 10 – Structura populației pe sexe 2021[81]

Distribuția relativ echilibrată a populației între sexe în Orașul Tismana, cu un raport de 49% bărbați și 51% femei, reflectă o stabilitate demografică în ceea ce privește proporția de gen. Totuși, populația totală a orașului și a localităților componente indică o diversitate demografică semnificativă, cu cea mai mare concentrare a populației în Tismana (1674 de locuitori) și Pocruia (944 de locuitori). Aceste date sugerează că, deși există o repartizare echilibrată între sexe, există variații semnificative în densitatea populației între diferitele sate componente.

Analizând datele demografice din anul 2021 pentru județul Gorj și orașul Tismana, observăm următoarele:

Raportul de dependență demografică:

- Județul Gorj: 47.78%
- Orașul Tismana: 53.30%

Aceasta indică faptul că în orașul Tismana există o proporție mai mare de persoane dependente (tineri și vârstnici) în raport cu populația activă comparativ cu județul Gorj în ansamblu. Mai precis, pentru fiecare 100 de persoane active, **orașul Tismana are aproximativ 53 de persoane dependente, în timp ce județul Gorj are aproximativ 48 de persoane dependente.**

Aceste date au următoarele Implicații:

- Orașul Tismana are o proporție semnificativă de persoane în vârstă, ceea ce poate **indica o tendință de îmbătrânire a populației.** Acest aspect poate avea implicații asupra politicilor locale de sănătate, servicii sociale și planificare urbană.
- Povara mai mare asupra populației active din Tismana sugerează o nevoie crescută de suport pentru persoanele dependente, ceea ce poate pune o presiune suplimentară asupra resurselor economice și sociale ale comunității.
- Deși Tismana prezintă o proporție mai mare de persoane dependente, această tendință poate reflecta dinamica demografică a altor orașe mici sau rurale din județul Gorj, sugerând necesitatea unor strategii integrate de dezvoltare regională.

---

81 Conf. 1.22. POPULAȚIA REZIDENTĂ PE SEXE, JUDEȚE, MUNICIPII, ORAȘE, COMUNE ȘI SATE, LA 1 DECEMBRIE 2021

f. Resurse de muncă şi populaţia ocupată

Conform datelor Agenției Județene de Ocupare a Forței de Muncă la finele lunii mai 2024[82] în orașul TISMANA sunt 58 șomeri.

Șomeri indemnizați		
Total	Femei	Bărbații
58	39	19

Tabel 11 – Șomeri înregistrați la sfârșitul lunii iulie 2023[83]

g. Disfuncționalități

Datele analizate, în decursul ultimilor ani, arată că atât la nivelul județului Gorj, cât și la nivelul UAT Tismana, există o tendință de scădere a populației, în concordanță cu fenomenul general de îmbătrânire demografică și de emigrare a forței de muncă care afectează întreaga țară.

Perspective și Provocări

- **Îmbătrânirea Populației -** Orașul Tismana se confruntă cu o îmbătrânire demografică rapidă, care necesită dezvoltarea unor servicii specializate pentru îngrijirea populației vârstnice.
- **Scăderea Populației Active -** O proporție semnificativă a populației este în vârstă sau se îndreaptă spre vârstele mai înaintate, punând presiune asupra resurselor economice și sociale locale.
- **Necesitatea Măsurilor Proactive -** Pentru a contracara declinul demografic, sunt necesare măsuri de stimulare a natalității, îmbunătățirea serviciilor sociale și economice, și atragerea tinerilor pentru a rămâne sau a reveni în oraș.

2.7. Căi de circulație și transport

Infrastructura rutieră

Legătura orașului Tismana cu localitățile aparținătoare, precum și cu orașele și comunele vecine, se realizează prin căi de comunicație rutieră, care includ:

Drumul Național (DN) 67D: Traversează orașul Tismana și face legătura cu reședința județului, municipiul Târgu Jiu, prin DN67.

Drumuri Județene (DJ):

- **DJ 672**: Conectează Ciuperceni, Tismana și Peștișani. Este parțial modernizat și traversează localitățile Vâlcele, Topești și Gornovița.
- **DJ 672A**: Pornește din DJ 672 și se întinde până la Mănăstirea Tismana. Este un drum modernizat care străbate localitatea Tismana de la sud spre nord, pe o lungime de 3,55 km.

---

82 Site accesat în octombrie 2023

83 *Conform Institutul National de Statistică, secțiunea STATISTICĂ SOCIALĂ, FORȚA DE MUNCĂ, http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table*

Drumuri Comunale (DC):

- **DC 125**: face legătura între satele Pocruia-Isvarna-Costeni. Pleacă din DN 67D și se termină în DJ672.
- **DC 122**: Conectează Celei și Racoți.
- **DC 129**: Leagă Tismana de Vânăta.
- **DC 126**: Asigură legătura din Pocruia spre localitatea Sohodol.

În teritoriul extravilan al localităților există, de asemenea, o rețea de drumuri de exploatare și forestiere, utilizate în principal pentru activitățile de exploatare agricolă și forestieră.

Sectoarele stradale suprapuse pe traseele drumurilor județene sunt cele mai intens circulate și, concomitent, locurile unde se înregistrează frecvent accidente de circulație. Principala deficiență a rețelei rutiere din zona Orașului Tismana este absența unei variante de ocolire, care ar putea elimina complet traficul de vehicule de mare tonaj din rețeaua urbană. Aceasta ar reduce semnificativ impactul negativ asupra locuitorilor, diminuând externalitățile generate de acest tip de trafic.

Bariera naturală și conectivitatea rețelei stradale

Râul Tismana constituie o barieră naturală semnificativă, împărțind teritoriul intravilan al orașului Tismana pe latura sa vestică. Aceasta barieră naturală limitează conectivitatea rețelei stradale urbane, reducând numărul legăturilor posibile între nodurile rețelei rutiere în direcțiile est-vest. În prezent, rețeaua stradală include patru structuri de traversare, care sunt esențiale pentru menținerea accesibilității și fluidității traficului în zonă.

Conform Planului de Mobilitate Urbană Durabilă al Orașului Tismana (2023), rețeaua stradală are o lungime totală de aproximativ 101 km. Structura acestei rețele este variată în funcție de tipul de îmbrăcăminte rutieră:

Compoziția Infrastructurii Rutiere din Tismana:

Asfalt - reprezintă 74% din lungimea totală a străzilor, evidențiind un grad ridicat de modernizare a infrastructurii rutiere.

Beton, Piatră și Pământ - restul de 26% din rețea este compus din străzi cu îmbrăcăminte din beton, piatră sau pământ, indicând necesitatea unor intervenții suplimentare pentru modernizare și întreținere.

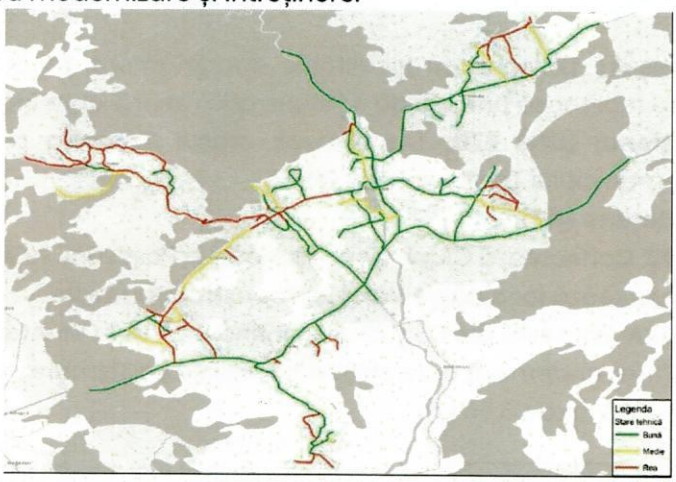

Figură 28 - Distribuția străzilor în funcție de starea tehnică, conf PMUD 2023

Starea Tehnică a Străzilor[84]

Bună - majoritatea străzilor din Tismana, Gornovița, Pocruia și Răcoți.

Medie sau Rea - Străzile din restul satelor aparținând orașului Tismana.

Această diferențiere indică o variație în calitatea infrastructurii rutiere, sugerând necesitatea unor intervenții de reabilitare și modernizare mai intensă în zonele cu infrastructură de calitate medie sau rea.

Pe teritoriul administrativ al orașului Tismana nu există cale ferată.

În trecut, Tismana avea o cale ferată forestieră, însă, din păcate, în prezent aceasta a fost dezafectată. În 1957, calea ferată forestieră Tismana-Târgu-Jiu a fost inaugurată și a deservit Combinatul de Industrializare a Lemnului Târgu-Jiu până în 1985. Rețeaua de căi forestiere s-a extins treptat până în 1960.

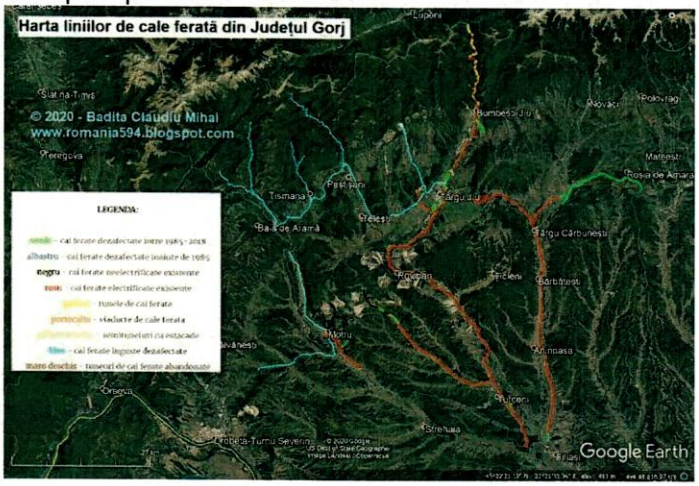

Figură 29 - Cale ferată dezafectată [85]

2.8. Intravilan existent. Zone funcționale. Bilanț teritorial

a. Localitate reședință:

- Tismana

b. Sate componente:

- Celei, Costeni, Gornovița, Isvarna, Pocruia, Racoți, Sohodol, Topești, Vâlcele și Vânăta

Suprafața totală administrativă orașului este de peste 29000 de ha incluzând cele 11 sate componente și trupurile de intravilan dispersate în cadrul teritoriului administrativ.

Trup	Denumire U.T.R.	Suprafață PROPUS
Localitatea Tismana	C S, Is 1, LR 1, LR 2, LR 3, LR 4, LR 5, LR 6, LR 7, LR	362,95

84 *Conf. PMUD al Orașului Tismana (2023)*

85 *Conf. https://romania594.blogspot.com/2020/03/cai-ferate-din-gorj-de-la-inceputuri.html*

Trup	Denumire U.T.R.	Suprafață PROPUS
	8, LR 9, LR 10, GC 1, GC 2, GC 3, CR 1	
Ansamblul Schitului Cioclovina de Jos	Is 2	1,11
Ansamblul Schitului Cioclovina de Sus	Is 3	0,11
Mănăstire	Is 4	0,58
S.C. Hidroelectrica Bazin Incinta Mănăstirii Tismana	MIDS 1	1,4
Bazine Înmagazinare Apă Potabilă	TE 1	0,14
S.C. Hidroelectrica Stație Capăt Galbena	TE 2	0,21
S.C. Hidroelectrica Captare Scurgere Tismana	TE 3	0,17
S.C. Hidroelectrica Gura Apelor - Tismana	TE 4	0,12
S.C. Hidroelectrica Captare Casă Izvor	TE 5	0,1
Stație Captare Apă Salvamont	TE 6	0,3
S.C. Hidroelectrica Stație Pompieri	TE 7	0,16
S.C. Hidroelectrica Stația Casa Vanator Tismana	TE 8	0,7
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN LOCALITATEA TISMANA		**368,44**
Localitatea Celei	LR 11, LR 12, LR 13, LR 14, GC 4, CR 2	126,2
Trup Localitate	LR 15	0,62
Trup Localitate	LR 16	1
Trup Localitate	LR 17	0
Bazine Înmagazinare Apă Potabilă	TE 9	0,16
Cimitir	GC 5	0,24
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN LOCALITATEA CELEI		**141,12**
Localitatea Costeni	LR 18, LR 19, LR 20, TE 10, GC 6, GC 7, CR 3	159,43
Unitate Agricolă	A 1	0,11
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN LOCALITATEA COSTENI		**159,12**
Localitatea Gornovita	LR 21, LR 22, LR 23, GC 8, CR 4	80,96
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN LOCALITATEA GORNONVITA		**80,96**
Localitatea Isvarna	LR 24, LR 25, GC 9, CR 5	58,2
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN LOCALITATEA ISVARNA		58,2

Trup	Denumire U.T.R.	Suprafață PROPUS
Localitatea Pocruia	LR 26, LR 27, LR 28, LR 29, CR 6	159,43
S.C. Hidroelectrica Captare Scurgere Pocruia	TE 11	0,08
Cimitir	GC 10	0,74
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN LOCALITATEA POCRUIA		160,25
Localitatea Racoți	LR 30, LR 31, GC 11, CR 7	101,19
Trup Localitate	LR 32	3,72
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN LOCALITATEA RACOȚI		104,91
Localitatea Sohodol	LR 33, LR 34, LR 35, LR 36, LR 37, LR 38, GC 12, CR 8	223,04
Stație Captare Apă	TE 12	0,04
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN LOCALITATEA SOHODOL		223,08
Localitatea Topești	LR 40, LR 41, LR 42, CR 9	65,64
Cimitir	GC 13	0,24
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN LOCALITATEA TOPEȘTI		65,88
Localitatea Vîlcele	LR 43, LR 44, LR 45, LR 46, CR 10	88,72
Cimitir	GC 14	0,35
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN LOCALITATEA VÎLCELE		89,32
Localitatea Vînata	LR 47, LR 48, LR 49, LR 50, LR 51, GC 15, CR 11	159,78
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN LOCALITATEA VÎNATA		159,78
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN ORAȘUL TISMANA		**1611,06**

Suprafața intravilanului aprobat prin P.U.G. 2016 este de 1611,10 ha. Bilanțul teritorial existent al zonelor funcționale, conform P.U.G. aprobat cu H.C.L. nr. 42/27.10.2016, se prezintă astfel:

Zone funcționale	Suprafață (ha)	Procent (%)
ZONĂ LOCUINȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	**1362,56**	**84,58**
ZONĂ INSTITUȚII ȘI SERVICII DE INTERES PUBLIC	**32,67**	**2,03**

Zone funcționale	Suprafață (ha)	Procent (%)
ZONĂ LOCUINȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	1362,56	84,58
ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ LOCUINȚE, INSTITUȚII ȘI SERVICII DE INTERES PUBLIC	9,39	0,58
ZONĂ UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DEPOZITE	3,6	0,22
ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ INDUSTRIE, DEPOZITE, COMERȚ, BIROURI, SERVICII	1,59	0,1
UNITĂȚI AGRO-ZOOTEHNICE	9,08	0,56
ZONĂ CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORT (RUTIER)	142,52	8,85
ZONĂ SPAȚII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECȚIE	27,42	1,7
ZONĂ CONSTRUCȚII TEHNICO-EDILITARE	9,43	0,59
ZONĂ GOSPODĂRIE COMUNALĂ, CIMITIRE	5,64	0,35
ZONĂ AFERENTĂ TERENURI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ		
APE	7,16	0,44
TOTAL INTRAVILAN ORAȘUL TISMANA	1611, ha	100%

2.9. Patrimoniu cultural. Peisajul

Patrimoniu construit

Patrimoniul fizic al orașului TISMANA este reprezentat de fondul general construit, armonizat simbiotic cu mediul natural de excepție al dealurilor și viilor din județele GORJ și Buzău.

Din punct de vedere al construcțiilor valoroase, se remarcă un bogat fond construit aparținând clădirilor de locuit cu arhitectură tradițională specifică zonei sub-carpatice, cele mai multe reprezentante ale tradiționalului medieval românesc.

Pentru delimitarea unor zone cu regulament specific, menit să păstreze caracteristicile orașului și arhitecturii tradiționale, au fost identificate elemente valoroase din comună în folosind criterii descrise anterior în capitolul 3.3, în felul următor:

1. Clădiri reprezentative pentru arhitectura tradițională, cu valoare arhitecturală și simbolistică mare, propuse a fi clasate ca monumente istorice, ce preiau mare parte din elementele ce definesc acest stil arhitectural specific zonei : forma în plan- alungită, lipsa unei alinieri, regim de înălțime parter, prispă, acoperiș în 4 ape (în rare cazuri cu 2), fronton cu elemente decorative specifice al foișorului, acoperiș de țiglă sau șindrilă, elemente decorative stâlpi, ferestre dreptunghiulare împărțite în 4 sau mai multe ochiuri, cu raport

între laturi minim 2/3, coloristică specifică: tencuială var alb de cele mai multe ori. Valoare arhitecturală și simbolistică mare păstrează toate caracteristicile definite , cuprinde elemente decorative de mare valoare, a căror păstrare si protejare este iminenta sau are elemente au fost modificate (de exemplu acoperișul de cărămidă a fost înlocuit cu tabla, pereții din chirpici au fost refăcuți) dar care nu ii schimba caracterul si elementele păstrate sunt de mare valoare.

2. Clădiri reprezentative pentru arhitectura tradițională, cu valoare arhitecturală și simbolistică, acele clădiri unde se păstrează mare parte din elementele specifice descrise mai sus. Acestea au însă cel puțin un element ce a fost modificat in așa fel încât ii schimba ușor caracterul sau mai multe elemente caracteristice au fost modificate, dar pe ansamblu se păstrează o imagine apropiata de modelul tradițional

3. Clădiri cu valoare arhitecturală mică ce au fost modificate, ajungând să păstrează 1-3 elemente specifice, sau unde elemente tradiționale au fost înlocuite cu unele similare. Clădirile cu volare arhitecturală mica mai păstrează foarte puțin elemente tradiționale (de obicei elemente decorative, pazii, brâuri, cornișe), dar pe ansamblu nu se mai distinge ca model tradițional.

Toate aceste elemente au ajutat la definirea unor criterii de stabilire a valorii arhitecturale, care a ținut cont de următoarele caracteristici:

- Dispunerea pe parcelă
- Forma în plan, Raportul între laturi, proporții
- Forma acoperișului
- Prezența prispei
- Prezența frontonului
- Forma și împărțirea ferestrelor
- Forma și împărțirea ușilor
- Materiale de construcție
- Coloristică
- Elemente decorative

Nu au putut fi identificate zone construite protejate, în lipsa unor grupări compacte de clădiri cu mare valoare tradițională, reprezentative pentru stil, sau cu o concentrarea mare de clădiri unde se păstrează mare parte din elementele specifice și clădiri ce au fost modificate, ajungând să păstreze 1-3 elemente specifice (acestea din urmă nu reprezintă un criteriu determinant pentru delimitarea zonelor protejate, fiind necesar să existe fie câteva elemente din prima grupă sau concentrare mai mare din elemente din a doua grupă).

Clădirile cu valoare tradițională mare vor beneficia de un regim de protecție maximă, prin intermediul regulamentului de urbanism.

Clădirile cu valoare mică (întrucât nu păstrează în totalitate specificul tradițional, suferind intervenții ce le-au modificat caracterul) vor servi ca exemple de elemente de specific în construirea de ghiduri viitoare de construire, utilizându-se pentru aceasta doar acele caracteristici ce s-au păstrat.

Pentru păstrarea specificului local, clădirile cu valoare mare au fost suspuse unui regim de protecție ridicat, fiind interzisă demolarea acestora și obligativitatea ca viitoarele intervenții să fie făcute cu respectarea specificului local. Aceste măsuri de

protecție au fost traduse în recomandări și obligativități pentru regulamentul local de urbanism.

Peisajul Natural

Orașul Tismana, situat în nord-vestul Podișului Getic, beneficiază de un relief variat, incluzând câmpii, dealuri și munți, care contribuie la peisajul său distinctiv. Această diversitate geografică oferă un cadru natural ideal pentru recreere și turism, atrăgând atât turiști, cât și cercetători.

Relieful Tismanei, cu altitudini variind de la 190-200 metri în Câmpia Celeiului până la peste 2000 de metri în Munții Godeanu, **evidențiază o gamă largă de peisaje naturale**. De la pădurile de fag și gorun la pădurile de conifere și pajiștile alpine, diversitatea vegetală și faunistică reflectă bogăția ecologică a regiunii. Pădurile extinse și biodiversitatea specifică contribuie la frumusețea și valoarea ecologică a peisajului.

Peisajele naturale din Tismana includ și elemente unice, cum ar fi lapiezurile, dolinele, și peșterile, precum Peștera Pocruia și Peștera Cozia, care adaugă valoare geologică și turistică. De asemenea, rețeaua hidrografică, cu râul Tismana și afluenții săi, completează peisajul natural și oferă resurse importante pentru comunitate.

Elemente de Peisaj Antropic

Zona Tismana, cu un bogat patrimoniu de resurse antropice, se remarcă printr-o concentrare semnificativă de monumente istorice și situri arheologice, care subliniază importanța sa culturală și istorică.

Mănăstirea Tismana, unul dintre cele mai reprezentative lăcașuri de cult din regiune, alături de numeroasele biserici de lemn, creează un peisaj cultural deosebit de valoros. Aceste resurse antropice, integrate armonios în peisajul natural al zonei, nu doar conservă tradițiile și istoria locală, dar și atrag turiști și cercetători, contribuind astfel la dezvoltarea turismului cultural. În acest context, Tismana poate valorifica aceste resurse pentru a sprijini și diversifica economia locală, consolidându-și poziția ca destinație turistică de renume și păstrând în același timp autenticitatea și frumusețea peisajului său cultural.

Calea ferată forestieră (CFF) - Element de peisaj antropic

La începutul secolului XX, construcția căii ferate cu ecartament îngust între Tismana și Turnu Severin a transformat Tismana într-o localitate de importanță națională în industria exploatării forestiere. CFF Tismana a contribuit semnificativ la dezvoltarea economică și socială a regiunii, angajând o mare parte din forța de muncă locală și atrăgând resurse și investiții în zonă.

Astăzi, calea ferată forestieră Tismana este în mare parte abandonată, dar reprezintă un potențial imens pentru valorificarea turistică și culturală. Infrastructura care se mai identifică pe alocuri, stațiile vechi și instalațiile feroviare pot deveni atracții turistice și pot contribui la dezvoltarea turismului cultural și industrial în zonă.

Conform Ghidului de Arhitectură privind Specificul local din mediul rural, zona Gorj include toate unitățile administrative-teritoriale ale județului Gorj, cu excepția comunei Padeș, precum și două comune din județul Dolj, printre care și Tismana (numerotată cu nr. 55).

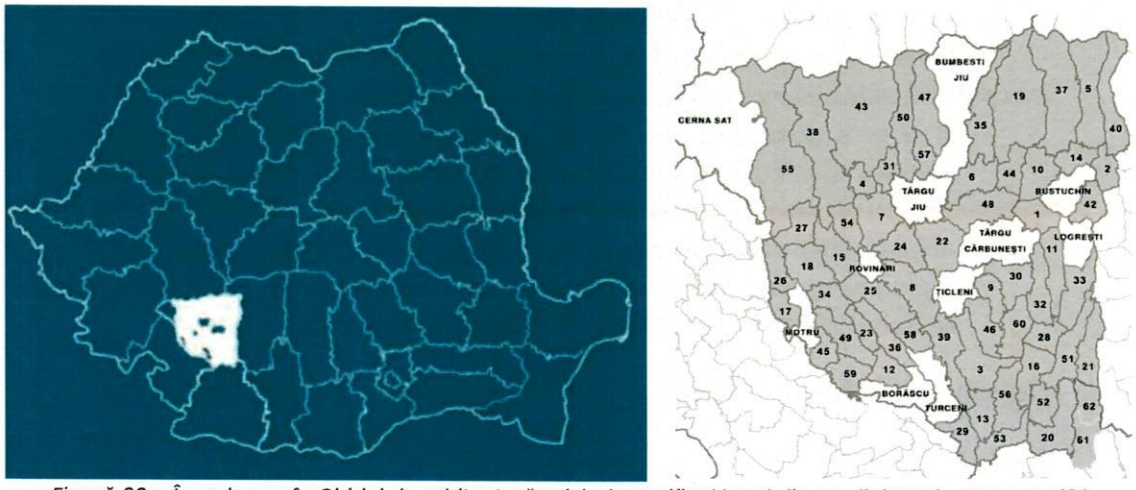

Figură 30 – Încadrarea în Ghidul de arhitectură privind specificul local din mediul rural – Zona Gorj86

Conform Ghidului de Arhitectură pentru Zona Gorj, satele din zona Tismana pot fi clasificate în următoarele tipologii:

- **Sate risipite:** Casele sunt împrăștiate de-a lungul văilor și văilor secundare, cu distanțe mari între ele. Această tipologie este predominantă în zona montană, incluzând zonele Tismana și Motru.
- **Sate răsfirate:** Aceste sate sunt așezate de regulă pe versanții văilor sau retrase pe văile secundare, fiind predominante în zonele de deal și de munte (preponderent în Tismana).

Din punct de vedere al amplasării pe lot și al sistemului constructiv în Tismana, structura gospodăriei și organizarea spațială prezintă următoarele caracteristici:

Structura gospodăriei:

- **Gospodăria permanentă:** gospodăria țărănească din zona Tismana se prezintă de obicei sub forma unei unități aflate în vatra satului. La aceasta se adaugă împrejmuirea, poarta, fântâna, cunia și "umblătoarea". Gospodăria permanentă cuprinde casa de locuit, anexele destinate creșterii animalelor și acareturile necesare depozitării produselor agroalimentare.
- **Gospodării sezoniere sau temporare:** există și gospodării sezoniere sau temporare amplasate în afara vetrei satului, cum ar fi în zona fânețelor sau în pădure, dar acestea sunt mai rare în prezent.

Din punct de vedere economico-funcțional, gospodăriile se pot împărți în:

Funcționalitatea gospodăriilor:

Gospodării axate pe creșterea animalelor:

- Aceste gospodării se concentrează predominant pe activități legate de creșterea animalelor, asigurând necesarul de produse animale.

Gospodării axate pe agricultură și creșterea animalelor:

86 *Conf.* https://oar.archi/buna-practica/ghiduri-de-arhitectura/

— Aceste gospodării combină activitățile agricole cu creșterea animalelor, beneficiind de o diversificare a resurselor și a produselor obținute.

Gospodării axate pe creșterea animalelor și viticultură:

— În aceste gospodării, pe lângă creșterea animalelor, se acordă o atenție deosebită viticulturii, contribuind astfel la producția de struguri și vin.

Gospodării cu economie mixtă (mai multe ocupații):

— Aceste gospodării desfășoară multiple activități economice, combinând agricultura, creșterea animalelor și alte ocupații, asigurând astfel o sustenabilitate și diversificare economică mai mare.

Elemente de Peisaj Imaterial

Portul Popular

Portul popular este un alt element important în cadrul tradițiilor unei regiuni geografice. Costumele popular gorjene sunt caracterizate de armonie cromatică, fiind lucrate în tonuri vii de albastru, roşu, alb şi decorate cu motive geometrice (romburi, spirale etc.). Costumul este alcătuit din catrința din faţă numită „fastac" şi cea din spate numită „catrintoi", vâlnic, cămaşă sau ciupag cu poale, carpa de bumbac sau borangic, cojoc şi şubă pe timp de iarnă.

Patrimoniul moștenit de la strămoși în Tismana este de o valoare inegalabilă în ceea ce privește frumusețea și originalitatea în domeniul culturii și artei populare. Costumul popular croit şi executat aici, are, datorită calităților sale artistice o valoare inestimabilă. Şi nu numai el**. Originalitatea broderiilor si țesăturilor de la Tismana oferă inepuizabile surse de inspirație atelierelor de artizanat din întreaga țară dar şi designerilor actualelor case de modă care pretind că introduc elemente noi.** Dar ele sunt ușor identificabile în creațiile meșterilor de la Tismana.

Un rol important în perfecționarea costumului popular l-a avut **Cooperativa „Arta Casnică" din Tismana**, care, peste o jumătate de secol a dus, în lume, faima costumului popular gorjenesc şi românesc, unde au lucrat foarte multe femei şi bărbați de pe raza oraşului Tismana cât şi din împrejurimi.

Pentru conservare costumului popular gorjenesc, cu câțiva ani în urmă, a luat ființă, la Tismana, **Muzeul Costumului Popular Gorjenesc.**

Costumele tradiționale executate la Arta Casnică, cunoscute pentru frumusețea şi finețea elementelor lor, pentru rafinamentul compozițiilor decorative şi cromatice, ocupă un loc de frunte în colecțiile de patrimoniu ale "Muzeului Țăranului Român", ale altor muzee şi expoziții din București sau ale Muzeelor de artă populară din Craiova, Râmnicu Vâlcea sau Drobeta Turnu-Severin.

Evoluția portul popular de la Tismana de-a lungul timpului, cu ajutorul acestor fotografii de arhivă.

Figură 31 - Port popular la Tismana la sfârșitul secolului IXX și începutul secolului XX. Lângă popa Matei, ctitorul bisericii din centrul Tismanei (1885), George Coșbuc (1866-1918). El și fiul său, primul din stânga, se disting prin costumele lor „de oraș". (Din arhiva Anci Popescu, strănepot al popii Matei).87

Figură 32 - Port unguresc. Arhiva Tanța Neferescu, 1939

Figură 33 – Costum popular, moda anilor 1960

Cooperativa "Arta Casnică" Tismana a fost fondată la mijlocul secolului trecut de Traian Burtea, băiatul din stânga fotografiei. Acesta a valorificat o tradiție milenară bine păstrată în satele de munte din nordul Olteniei, legată de portul popular. În scurt timp, a reușit să dezvolte la Tismana o industrie modernă de artizanat, care reprezenta, de fapt, o reorganizare a meșteșugurilor tradiționale existente deja, ale căror rădăcini se pierd în antichitate.

Astăzi nu există manifestare la Tismana fără a etala această bogăție neprețuită.

Localitatea Tismana este, de asemenea, un renumit centru al artei populare, cunoscut în special pentru țesături și portul popular. Până de curând, covoarele gorjenești țesute aici erau foarte apreciate. În Tismana, vechile meșteșuguri pot fi revitalizate pentru a produce din nou celebrele scoarțe oltenești, cusături și costume populare cu podoabe

87 *Conf.* https://www.geocities.ws/tismanagorj/artizanat/arhiva.htm

specifice gorjenești, precum și broderii lucrate de mână. Aceste produse pot fi vândute în cadrul unor expoziții cu vânzare sau exportate în străinătate.[88]

Figură 34 - Fetele de la Grupul Școlar Industrial Tismana primind o oficialitate în centrul orașului[89]

88 *Conf. STUDIU PENTRU VALORIFICAREA POTENŢIALULUI TURISTIC AL JUDEŢULUI GORJ, CJ Gorj, P.25* https://www.cjgorj.ro/Date%20site/Programe%20-%20Strategii/Studiu%20valorificare%20potential%20turistic/Studiu%20turism%20-%20RO.pdf

89 *Conf.* https://www.geocities.ws/tismanagorj/artizanat/arhiva.htm

Figură 35 - Costumul popular tradițional oltenesc, de femeie şi de bărbat

Este compus din cămașă (ie) cu "poale". Cămașa este bogat brodată, cu câmpii ornamentali dispuși pe mânecă în altiţă, "încret" şi "râuri", pe piept şi pe poale. Compoziția decorativă a cămășilor este predominant geometrica, folosindu-se simetria, translaţia, rotația şi reflexia.

Broderiile sunt realizate cu fir de bumbac ("arnici") colorat: roşu, negru, vișiniu, vânat, oliv. Peste cămașă, se poartă două "catrințe" în fata şi spate. În sudul Olteniei şi Mehedinți se poartă "vâlnic", fustă cu pliuri din țesătură cu alesături. Ele sunt prinse în talie cu "bete" țesute din lână în mai multe iţe. Pentru costumul de sărbătoare sau ocazii festive, capul este acoperit de o frumoasă maramă, foarte lungă, țesută din fir de mătase naturală ("borangic") cu "alesături", uneori cu o structura ajurata (ca în imaginea de mai jos).

Costumul bărbătesc se distinge prin cămașă din pânza de bumbac cu gulerul, pieptul şi manşetele, bogat brodate. Compoziție decorativă de pe pieptul cămășilor bărbătești, şirurile de ornamente colorate pot alterna cu ajururi albe.

Întregul ansamblu al portului popular oltenesc este completat de piesele realizate din "dimie", stofă albă de factură rustică țesută din lână. Pentru costumul femeiesc, amintim "giubelele" (veste lungi fără mânecă), cu broderii policrome, sau "sumanele" (haine cu discrete aplicații de şnur negru). Acestea din urmă sunt prezente şi în costumul bărbătesc.[90]

Evenimente legate de obiceiuri şi tradiții

Orașul Tismana, cu o bogată moştenire culturală şi tradițională, oferă o gamă variată de evenimente locale care atrag atât locuitorii, cât şi turiştii. Aceste evenimente

90 *Conf.* https://www.tismana.ro/primariatismana/artac.htm

contribuie semnificativ la dezvoltarea turismului în zonă, promovând tradițiile locale, arta, meșteșugurile și produsele autohtone.

Principalele Evenimente Culturale

1. **25 Martie – Târgul de primăvară – "Bâlciul de Blagovești" și Festivalul Păstrăvului**:
   - — Eveniment care celebrează sosirea primăverii, cu expoziții și vânzări de produse locale, meșteri populari și un spectacol folcloric în aer liber.
2. **17 Aprilie – Sfintele Sărbători de Paște – "Cum e Paștele la noi" și Hora de Paști**:
   - — Competiție culinară și spectacol folcloric, unde sunt premiate cele mai frumoase costume populare și produsele tradiționale.
3. **24-26 Mai – Festivalul Concurs de Tarafuri "Geagu Cătăroiu" – Ediția VI-a**:
   - — Concursuri muzicale și spectacole care evocă tradițiile muzicale ale zonei, cu participarea rapsozilor și soliștilor locali.
4. **13-15 August – Festivalul Concurs al "Cântecului, Jocului și Portului Gorjenesc" – Ediția a 56-a**:
   - — Spectacole de gală cu interpreți consacrați, concursuri și preselecții, toate evidențiind tradițiile folclorice gorjenești.
5. **14-15 Octombrie – Festivalul Castanului**:
   - — Simpozion despre importanța castanului, expoziții de fructe de sezon și produse de artizanat, alături de spectacole folclorice.
6. **30 Noiembrie – Târgul de Iarnă "Bâlciul de Sfântul Andrei"**:
   - — Expoziții și vânzări de produse de artizanat și meșteșugărești locale, completate de spectacole folclorice în aer liber.

Agenda Culturală[91]

- **15 Ianuarie – "Eminesciana"**: Recital de poezie și expoziție de carte pentru a marca 173 de ani de la nașterea poetului Mihai Eminescu.
- **24 Februarie – "Dragobetele"**: Concurs Miss și spectacol de muzică ușoară pentru a celebra iubirea în stil românesc.
- **26 Februarie – Festivalul Concurs Național de Muzică Populară și Muzică Ușoară pentru Copii și Adolescenți "Mărțișoare Muzicale pentru Toți"**: Grupuri folclorice, soliști vocali și instrumentiști, grupuri vocale de muzică ușoară și dans modern.
- **1-8 Martie – "Mărțișor – Ziua Femeii"**: Program artistic prezentat de copii și elevi, expoziție de mărțișoare și spectacole folclorice și de muzică ușoară.
- **25 Martie – Târgul de Primăvară "Bâlciul de Blagovești"**: Festivalul păstrăvului, expoziții cu vânzare, meșteri populari și spectacol folcloric în aer liber.
  - — În fiecare an, pe 25 martie, se organizează Bâlciul de Blagovești în Tismana.
  - — Târgul oferă o varietate de produse tradiționale, cum ar fi oale și ulcele, semințe pentru grădină, coșuri și scaune din nuiele, și multe altele.

---

91 *pentru Anul 2023, Conf.* https://www.ghidulprimariilor.ro/ro/businesses/view/city_hall/PRIM%C4%82RIA-TISMANA/63264

- **17 Aprilie – Sfintele Sărbători de Paște – "Cum e Paștele la noi"**: Competiție culinară între ciobani, spectacol în aer liber și premii pentru cele mai frumoase costume populare.
- **24-26 Mai – Festivalul Concurs "Geagu Cătăroiu"**: Evocare a rapsozilor locali, concursuri pe secțiuni de tarafuri tradiționale și soliști.
- **1 Iunie – "Ziua Internațională a Copilului"**: Manifestări cultural-educative, concursuri de pictură și expoziții cu creațiile elevilor.
- **15 Iunie – "Medalion Mihai Eminescu"**: Recital de muzică și poezie, expoziție de carte și serbare de sfârșit de an școlar.
- **14 Iulie – "Medalion Tudor Arghezi"**: Recital de proză, pamflete și literatură pentru copii, expoziție de carte.
- **13-15 August – Festivalul Concurs al "Cântecului, Jocului și Portului Gorjenesc"**: Spectacole de gală, preselecții și spectacole folclorice.
  - Evenimente - În seara de dinainte, în centrul Tismanei, are loc un spectacol susținut de Ansamblul Profesionist Doina Gorjului din Târgu-Jiu. În ziua de 15 august, spectacolele se mută în Poiana Sântămăriei, situată lângă pădurea Șarșori.
  De sărbătoarea "Adormirea Maicii Domnului", se organizează un mare târg (nedeie) care adună locuitorii din așezările învecinate și chiar de peste munți
- **5 Septembrie – "A venit toamna"**: Concurs de desen și expoziție de pictură.
- **20 Septembrie – "Poetul Tismanei George Coșbuc"**: Cerc literar și expoziție de carte.
- **1 Octombrie – Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice**: Simpozion, concursuri de șah și table și masă festivă.
- **14-15 Octombrie – Festivalul Castanului**: Simpozion, expoziții cu vânzare și spectacole folclorice.
- **21 Octombrie – "Miss Boboc"**: Concurs susținut de elevii liceului, prezentări umoristice și spectacole de muzică ușoară.
- **5 Noiembrie – "Simpozion Mihail Sadoveanu"**: Medalion literar și expoziție de carte.
- **30 Noiembrie – Târgul de Iarnă "Bâlciul de Sfântul Andrei"**: Expoziție de produse de artizanat și spectacole folclorice.
- **1 Decembrie – "Ziua Națională a României"**: Depuneri de coroane, evocare istorică, moment poetic și Hora Unirii.

22 Decembrie – Spectacol "Veniți să colindăm": Colinde și obiceiuri de iarnă, spectacole de muzică populară

Spațiul public

Analiza spațiilor publice din orașul Tismana evidențiază o creștere semnificativă a suprafețelor verzi destinate recreerii și sportului, de la 3,56 hectare în 2000 la 27,42 hectare în 2015.[92]

Proiectul recent finalizat, „Înființare parc și Grădină în orașul Tismana", marchează un angajament puternic al autorităților locale pentru transformarea orașului într-un loc cu o calitate ridicată a vieții. Aceste zone verzi, degradate, au fost revitalizate pentru a contribui semnificativ la dezvoltarea infrastructurii verzi. Prin crearea de spații verzi

92 *Conf. P.U.G. Orașul Tismana, județul Gorj - Memoriu General, proiect nr. 03/2013*

moderne, dotate cu facilități pentru recreere și sport, proiectul nu numai că îmbunătățește calitatea vieții locuitorilor, dar și atrage vizitatori, consolidând identitatea și atractivitatea orașului Tismana.

Proiectul **„Înființare parc şi grădină în orașul Tismana, inclusiv modernizare drum de acces"**[93] **are ca obiectiv transformarea și revitalizarea terenurilor degradate din orașul Tismana în spații verzi moderne și funcționale**. Prin amenajarea a două parcuri, îmbogățirea biodiversității, crearea unui loc de joacă pentru copii, terenuri de sport multifuncționale și alte facilități, proiectul urmărește să îmbunătățească calitatea vieții comunității locale. În plus, inclusiv modernizarea infrastructurii de acces facilitează utilizarea eficientă a acestor spații verzi, contribuind la creșterea atractivității orașului Tismana pentru locuitori și vizitatori.

Prin finalizarea proiectului "Reabilitare urbană în Orașul Tismana",*94* finanțat prin Programul Operațional Regional 2014-2020, UAT Orașul Tismana marchează o etapă semnificativă în dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii locale. Proiectul a avut ca obiectiv general îmbunătățirea calității vieții cetățenilor din orașul Tismana prin construirea și dotarea unui centru recreativ-educativ și modernizarea drumului de acces. Obiectivele specifice ale proiectului au inclus construirea unei clădiri multifuncționale pentru activități educaționale, culturale și recreative, amenajarea unui teren de sport, modernizarea a peste 549 km de drumuri publice și crearea de spații publice accesibile, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități. Prin implementarea acestor măsuri, proiectul a adus multiple beneficii comunității locale, consolidând atracția orașului Tismana și creând condiții propice pentru activități recreative și educaționale. Implementarea acestui proiect a fost realizată în perioada 01.06.2018 – 31.12.2023, sub codul My SMIS 124632. Prin aceste acțiuni, UAT Orașul Tismana continuă să promoveze bunele practici în domeniul urbanismului și să ofere o infrastructură modernă și funcțională care să răspundă nevoilor cetățenilor și să stimuleze dezvoltarea socio-economică a localității.

Spațiile publice importante ale orașului Tismana sunt predominant amplasate în apropierea zonei centrale și Lacului Tismana. Principalele atracții includ obiectivele din afara zonei centrale a UAT Tismana (exemplu Mănăstirea Tismana).

Având în vedere amplasarea într-un cadru natural, peisajul din fundalul localității completează atmosfera și contribuie la frumusețea și atracția zonei turistice. **Peisajul natural oferă un fundal scenic, care îmbogățește experiența vizitatorilor** și le permite să se bucure de frumusețea naturii în timp ce se relaxează și participă la diverse activități recreative și de aventură oferite de stațiune.

Principalele Spații publice

93 *Conf.* *https://primariatismana.ro/old/wp-content/uploads/2019/07/situatie-contracte-incheiate-in-cadrul-proiectului-Infiintare-parc-si-gradina-in-orasul-Tismana-inclusiv-modernizare-drum-de-acces.pdf*

94 *Conf.* *https://primariatismana.ro/wp-content/uploads/2024/05/Comunicat-de-presa-finalizare-investitie-Reabilitare-urbana.pdf*

Parc de agrement Tismana

Proiectul implementat în orașul Tismana prin Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020 a transformat un teren degradat într-o oază de frumusețe și liniște[95]. Fosta groapă de gunoi a orașului a fost reamenajată într-un parc și o grădină publică, întinzându-se pe o suprafață de aproape 1,5 hectare lângă lacul de acumulare de pe râul Tismana. Acest proiect a fost finanțat în mare parte din fonduri europene, cu o valoare totală de aproximativ 8 milioane de lei, din care 7,8 milioane de lei reprezintă finanțare nerambursabilă.

Parcul și grădina au fost dotate cu alei pavate, gazon, arbori și arbuști ornamentali, flori colorate, bănci și mese pentru picnic, un pavilion multifuncțional și un loc de joacă pentru copii. De asemenea, au fost instalate sisteme moderne de iluminat ambiental și de irigații, asigurând astfel un mediu plăcut pentru vizitatori. Modernizarea drumului de acces către aceste spații verzi noi a inclus realizarea de alei carosabile și pietonale, precum și locuri de parcare, facilitând accesul și utilizarea acestor facilități.

Acest proiect nu numai că a îmbunătățit semnificativ calitatea mediului urban din Tismana, dar a și contribuit la refuncționalizarea unei zone anterior poluate și neutilizate, oferind comunității locale și vizitatorilor o nouă oportunitate de agrement și relaxare într-un cadru natural revitalizat și atractiv.

95 *Conf.* https://www.gorjonline.ro/parc-de-agrement-pe-15-hectare-la-tismana-cu-bani-europeni/

Spațiu verde "La Stadion"	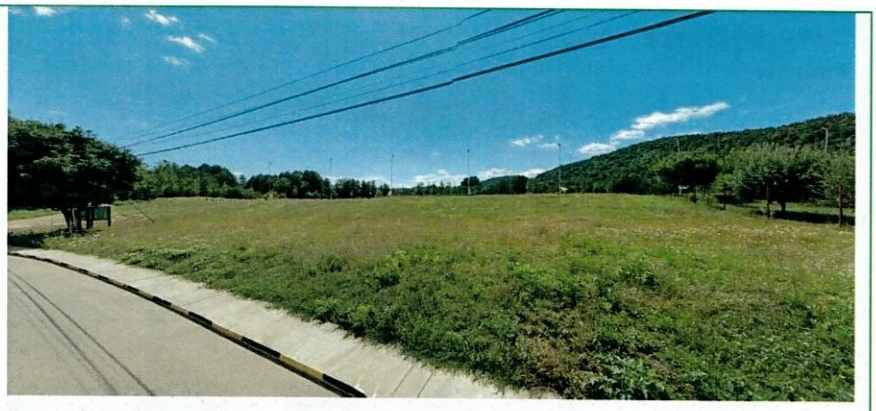 Situat la o distanță convenabilă de centrul orașului, spațiul verde „La Stadion" este ușor accesibil
Lacul Tismana **Spațiu verde din punctul „Canal Zăvoi-Coda Lacului"**	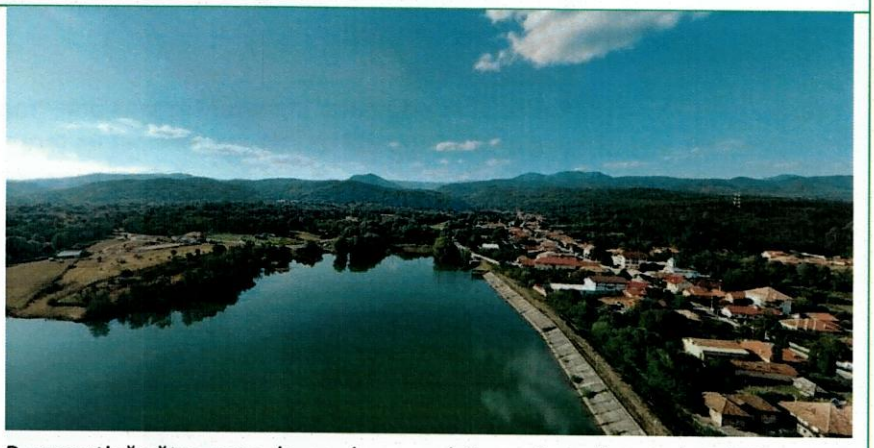 Perspectivă către zona de nord a orașului – vedere dinspre lacul Tismana Perspectivă către zona de sud a orașului – vedere dinspre lacul Tismana

Identificarea spatiilor și perspectivelor valoroase

Din punct de verde al perspectivelor valoroase determinate de prezența monumentelor, pe teritoriul administrativ al orașului Tismana, în afara obiectivelor înscrise în lista monumentelor istorice publicată în Anexa la Ordinul ministrului culturii nr. 2.828/2015, au fost impuse limite de protecție și zone construite protejate. Aceste măsuri au avut în vedere conservarea zonelor verzi împădurite existente înconjurătoare.

În cadrul studiului istoric, au fost identificate perspective valoroase care, împreună cu monumentele propriu-zise, creează un ansamblu armonios și oferă perspective valoroase asupra peisajului urban și natural. Aceste măsuri de protecție și conservare nu doar că păstrează integritatea monumentelor istorice, dar și îmbogățesc experiența vizuală și turistică a zonei.

Din punct de vedere al perspectivelor percepute de-a lungul infrastructurii rutiere la nivel macro-teritorial, Tismana beneficiază de puncte de vedere situate la altitudini mai mari, esențiale pentru promovarea și atracția turistică a orașului. Aceste locații oferă oportunități de a admira peisajul natural din diferite unghiuri și înălțimi, contribuind semnificativ la îmbunătățirea experienței turistice a vizitatorilor.

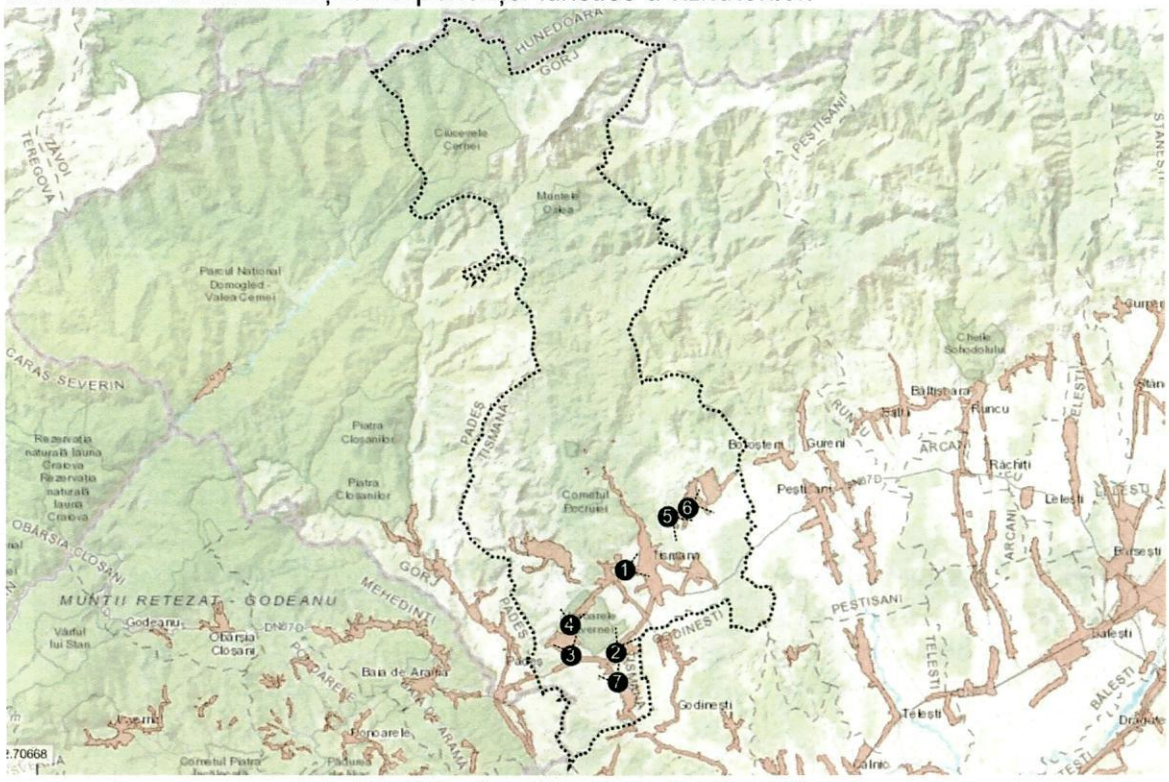

Figură 36 - Localizare perspective favorabile

Peisajele favorabile identificate la nivelul UAT Tismana sunt preponderent situate în zonele mai înalte, oferind perspective pitorești.

Perspectivă de la ieșirea din satul Pocruia către Tismana

- situat pe deal, satul Pocruia oferă o imagine asupra văii, capturând frumusețea peisajului natural din Tismana.

Perspectivă din satul Celei
- Acest punct de observație oferă o priveliște largă asupra dealurilor și munților din împrejurimi, evidențiind vegetația bogată și variată a zonei.

Perspectivă din satul Costeni

- Aflat într-o zonă deluroasă, satul Costeni oferă o perspectivă de ansamblu asupra peisajului agricol și a spațiilor verzi care caracterizează regiunea.

Perspectivă din satul Costenii
- satul Costeni oferă privelişti impresionante asupra văilor şi dealurilor, subliniind armonia dintre natura şi aşezările umane.

Perspectivă din satul Gornovița:

- acest sat, situat într-o zonă înaltă, oferă vederi spectaculoase asupra văilor și pădurilor din jur, evidențiind biodiversitatea locală.

Perspectivă din satul Gornovița către vale

- Priveliștea către vale din acest punct oferă o imagine de ansamblu a peisajului, capturând frumusețea naturală și liniștea zonei.

Perspectivă la ieşirea din satul Topeşti

- Acest punct de observaţie, situat la marginea satului, oferă o vedere panoramică asupra dealurilor şi pădurilor, subliniind caracterul natural şi tradiţional al peisajului.

Aceste peisaje favorabile, majoritatea identificate în zonele mai înalte, contribuie la atracţia turistică a oraşului Tismana, oferind oportunităţi pentru dezvoltarea turismului ecologic şi recreativ. Ele reprezintă un patrimoniu natural valoros, care trebuie protejat şi valorificat în mod sustenabil pentru beneficiul comunităţii locale şi al vizitatorilor.

Aceste elemente contribuie semnificativ la păstrarea identităţii culturale şi istorice a comunei, asigurând totodată o dezvoltare urbanistică sustenabilă şi respectuoasă faţă de patrimoniul local

2.10. Echipare edilitară

a. Gospodărirea apelor

Cursurile de apa cadastrate de pe teritoriul oraşului sunt:

din B.H. Jiu - cod bazin hidrografic VII-1 (A.B.A. Jiu)

- Raul Tismana - cod cadastral RO7-1-31-0-0-0-0 S1 S2 S3 S4
  - Pârâul Tismanita - cod cadastral RO7-1-31-1-0-0-0 S1
  - Pârâul Sohodol - cod cadastral RO7-1-31-2-0-0-0 S1
- Pârâul Vezies - cod cadastral RO7-1-31-2-1-0-0 S1
  - Pârâul Orlea - cod cadastral RO7-1-31-3-0-0-0 S1 S2
- Pârâul Pocruia- cod cadastral RO7-1-31-3-1-0-0 S1

Zonele de protecţie ale cursurilor de apă în conformitate cu art. 40 din Legea Apelor 107/1996 cu completările şi modificările ulterioare, se instituie pentru albia minoră a cursurilor de apă, în scopul asigurării protecţiei albiilor, malurilor, construcţiilor hidrotehnice şi îmbunătăţirii regimului de curgere al apelor.

Lăţimea zonelor de protecţie în lungul cursurilor de apă prevăzută în Anexa 2 la Legea apelor este:

Lăţimea cursului de apă (m)	sub 10	10-50	peste 51
Lăţimea zonei de protecţie (m)	5	15	20

Pe raza Oraşului TISMANA este present Lacul de acumulare Tismana, denumit Tismana Aval, care are rolul de a crea o acumulare permanentă de apă..

Staţiile de monitorizare a calităţii apelor de suprafaţă şi subterane de pe teritoriul oraşului Tismana:

NR. CRT.	DENUMIRE STATIE DE MONITORIZARE	COD STATIE DE MONITORIZARE
1	Tismanita - amonte localitate Tismana	RO7113
2	Sohodol - amonte localitate Topeşti	RO7155

3	Acumulare Tismana Aval - intrare	RO70113041
4	Acumulare Tismana Aval - mijloc	RO70113042
5	Acumulare Tismana Aval - baraj	RO70113043
6	Tismana - F1	RO074990146549
7	Tismana - F2	RO074991546543
8	Tismana - F3	RO074989946532
9	Orlea spring	RO074988846418
10	Izvor Orlea	RO074990446499
11	Izvarna	RO074990646506
12	Celei	RO42262
13	CELEI	RO42262

b. Apele subterane

Apele subterane sunt prezente în zonele carstice de la Runcu şi Pocruia-Izvarna (Tismana), de unde se alimentează cu apă potabilă municipiile Târgu-Jiu şi Craiova.

Apele freatice din ulucul depresionar Tismana-Stanesti

Zona depresionară Tismana-Stanesti, cu aspectul unei câmpii întinse slab ondulate între râul Motru la vest şi râul Şuşiţa la est, are în subsolul său un strat acvifer cu dezvoltare cvasicontinuă pe direcție vest-est, fiind limitat la sud de formațiunile argiloase ale dealurilor subcarpatice interne. Acest strat acvifer este captat de puțurile domestice ale locuitorilor. Pentru stabilirea parametrilor hidrogeologici ai acestui acvifer a fost construită stația hidrogeologica de ordinul I-Tismana alcătuită din 4 foraje amplasate în această zonă. Stratul freatic apare la adâncimi între 4,0 şi 10,0 m şi are o grosime între 7,5 si 14,0 m.

Apele subterane sunt descrise in detaliu in capitolul "condiții hidrogeologice"

c. Alimentarea cu apă

În orașul Tismana, rețeaua de alimentare cu apă potabilă include atât aducțiuni, cât și rețele de distribuție și are o lungime totală de aproximativ 56 km, potrivit datelor disponibile, conectând în jur de 2.723 de gospodării și aproximativ 70 de agenți economici. Restul locuințelor nebransate la această rețea sunt alimentate din fântâni proprii sau comune, prin hidrofoare particularizate

Gestiunea tehnică a rețelei este asigurată de către Aparegio Gorj S.A. în cooperare cu Consiliul Local Tismana

Pe parcursul anilor 2006–2007, prin programul SAPARD, s-a realizat un proiect semnificativ de reabilitare și extindere a sistemului de distribuție a apei, care a avut ca scop modernizarea aducțiunii și optimizarea traseelor distribuitive

Conform unui raport agregat Aparegio Gorj S.A. pe anul 2023, la nivel județean s-a înregistrat o lungime totală de rețele de alimentare cu apă (aducțiune + distribuție) de 1.319 km, iar lungimea per angajat direct este de circa 23,43 km/angajat. În ceea ce privește canalizarea în județ, lungimea totală a rețelelor este de 355 km, cu un nivel de deservire per angajat direct de aprox. 3,23 km/angajat

În plus, Aparegio Gorj a planificat și implementat investiții majore prin Programul Regional de Dezvoltare a Infrastructurii de Apă și Apă Uzată din județul Gorj (POIM 2014-2020 și etapa II). În cadrul proiectelor s-au prevăzut:

Reabilitarea a circa 61 km de conducte de aducțiune și 79 km de rețele de distribuție a apei potabile,

Extinderea cu încă 79 km de distribuție și construirea de 14 km noi de aducțiune,

Crearea a 14 stații de pompare pentru apă potabilă.

d. Canalizarea

Rețeaua de canalizare din Tismana este în prezent în proces de reconstrucție parțială și extindere, prin contracte semnate în 2022–2025, care includ rețeaua stradală, conducte de refulare și echilibrare, precum și branșamente gospodărești pe numeroase artere noi și existente. Mai mult, construirea unei stații moderne de epurare a apelor uzate urmează să asigure un tratament eficient al apei înainte de evacuare.

Aceste investiții sunt realizate de Aparegio Gorj S.A., în baza unor contracte cu firme de profil – Excelsior Fluss Group pentru rețele și Eurostrei-Kaufman pentru stație de epurare, cu finanțare majoritar din fonduri regionale și europene. Durata totală estimată a principalelor lucrări este de aproximativ 915 zile (circa 2,5 ani), iar lucrările vizează și zonele rurale componente ale localității.

Prin implementarea acestor proiecte, Tismana urmează să beneficieze de acoperire ridicată cu rețea de canalizare și de o stație modernă de epurare, aliniate la standardele europene de mediu și sănătate publică, contribuind semnificativ la creșterea calității vieții locuitorilor și protejării mediului înconjurător.

e. Alimentarea cu energie electrică

SLa capitolul iluminat public stradal, orașul Tismana se prezintă la un nivel foarte bun, în condițiile în care sistemul de iluminat public a fost modernizat integral în anul 2019, prin înlocuirea corpurilor de iluminat existente cu corpuri de iluminat cu tehnologie LED.

Localitățile componente ale orașului Tismana sunt alimentate cu energie electrică din Sistemul Energetic Național, prin intermediul posturilor de transformare alimentate din linii electrice aeriene (LEA) de 20 kV, după cum urmează:

PTA 1025 – 20/0,4 kV;

PTA 1092 – 20/0,4 kV.

Consumatorii sunt alimentați din rețeaua de joasă tensiune (LEA 0,4 kV), prin branșamente aeriene. Iluminatul public stradal este realizat din circuitele de iluminat aferente rețelei LEA 0,4 kV

f. Utilizarea surselor regenerabile de energie

Utilizarea surselor regenerabile de energie este benefică atât pentru calitatea aerului și protejarea mediului natural (reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, stoparea tăierilor arborilor, protejarea florei și faunei), cât și pentru dezvoltarea economică și socială prin creșterea securității / independenței energetice.

Amplasarea geografică a orașului TISMANA și caracteristicile zonei în care este situată, favorizează utilizarea surselor regenerabile de energie în scopul producerii energiei electrice, atât pentru creșterea eficienței energetice, cât și ca mijloc de protejare a mediului.

g. Energia solară

Conform hărții potențialului solar din România, elaborată de ICEMENERG, teritoriul pe care se află orașul TISMANA se încadrează în zona III de radiație solară cu valori de 1250-1300 Wh/m2/an ceea ce înseamnă posibilitatea exploatării energiei solare cu un randament mediu.

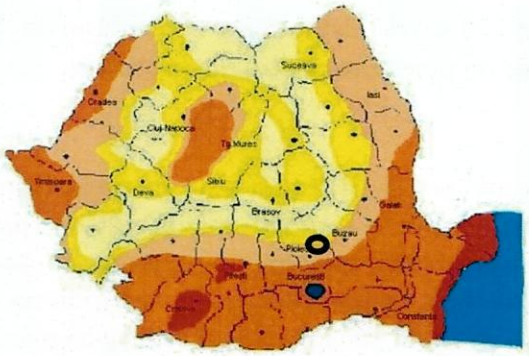

ZONA DE RADIATIE SOLARA	INTENSITATEA RADIATIEI SOLARE (kWh/m²/an
	>1350
II	1300-1350
III	1250-1300
IV	1200-1250
V	<1200

Sursa: ICPE, ANM, ICEMENERG, 2006.

Figură 37 – Încadrarea orașului TISMANA în harta potențialului solar al României

h. Energie eoliană

În ceea ce privește potențialul eolian, conform hărții potențialului eolian al României realizată de ICEMENERG, teritoriul în care este amplasat orașul TISMANA se încadrează în zonele cu viteze medii anuale ale vântului 3-4 m/s (viteze calculate la înălțimea de 50 m deasupra solului). Aceste valori ale vitezei vântului arată existența unui potențial eolian mediu, încadrându-se în intervalul de rentabilitate a aplicațiilor energetice eoliene. Cu toate acestea, variabilitatea pe termen scurt și de-a lungul anului a vitezei vântului nu este favorabilă exploatării acestuia cu un grad de eficiență semnificativ.

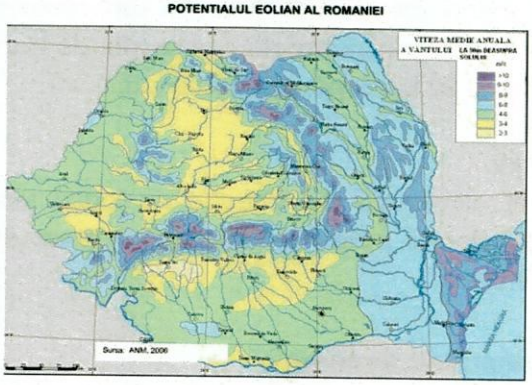

Figură 38 – Încadrarea orașului TISMANA în harta potențialului eolian al României

i. Telecomunicații

În orașul TISMANA, locuitorii beneficiază de o infrastructură bine dezvoltată în domeniul telecomunicațiilor, având acces atât la servicii de telefonie fixă și mobilă, cât și la televiziune prin cablu și internet. Principalii operatori de telecomunicații care activează în

această zonă sunt Telekom și Digi, asigurând o gamă largă de servicii pentru satisfacerea nevoilor de comunicație ale comunității.

Rețeaua telefonica locală, proprietate a Telekom Romania Communications S.A., este formată dintr-o combinație de cabluri telefonice din cupru și fibră optică. Acestea sunt amplasate în mare parte aerian, susținute de stâlpi aparținând Electrica, dar și de stâlpi de lemn deținuți de Romtelecom. Pentru a asigura serviciile de telecomunicații, orașul se bazează pe o centrală telefonică digitală situată în incinta primăriei, care dispune de o capacitate de 394 de linii și deservește aproximativ 290 de abonați. Conectivitatea centralei este garantată prin intermediul unui cablu cu fibre optice deținut de Telekom Romania Communications S.A., acesta fiind instalat aerian de-a lungul drumului județean DJ 102E, traversând satele orașului pe stâlpi marcați Telekom și Electrica. Această infrastructură asigură o legătură stabilă și rapidă, esențială pentru conectivitatea și comunicarea în zonă.

j. Alimentarea cu căldură

Încălzirea locuințelor și dotărilor de utilitate publică din orașul TISMANA, cu satele componente, se realizează în prezent, în sistem local, folosind fie centrale termice pe gaze alimentate din sistemul centralizat fie sobele cu combustibil solid (în principal lemne, deoarece cărbunii se procură greu și au un preț de cost mai mare), și într-o mai mică măsură, centralele termice pe combustibil lichid sau alimentate cu gaze petroliere lichefiate (GPL).

k. Alimentarea cu gaze naturale

Orașul TISMANA, cuprinzând satele TISMANA, Hârsa, Nisipoasa și Gâlmeia, beneficiază în prezent de o rețea de distribuție a gazelor naturale, gestionată de SC DISTRIGAZ SUD REȚELE SRL, care acoperă aproximativ 80% din necesitățile comunității. Stația de reglare și măsurare a gazelor naturale destinată orașului este situată în localitatea Bucov, iar eforturile administrației publice locale sunt concentrate asupra obținerii aprobărilor și alocării fondurilor necesare pentru extinderea infrastructurii de gaze în zonele neacoperite.

În condițiile actuale, aproximativ jumătate dintre gospodăriile din TISMANA se bazează pe combustibil solid sau pe utilizarea buteliilor cu gaz pentru încălzire și prepararea hranei, având în vedere că numărul total de gospodării din TISMANA este de 858. Datele privind lungimea rețelei de distribuție de gaze naturale și numărul gospodăriilor racordate la aceasta sunt după cum urmează:

- TISMANA: Rețeaua de distribuție are o lungime de 6,9 km, cu 147 de gospodării racordate.
- Nisipoasa: Lungimea rețelei este de 7,3 km, deservind 128 de gospodării.
- Hârsa: Cu o rețea de 4,1 km, sunt racordate 77 de gospodării.
- Gâlmeia: Aici, rețeaua se întinde pe 8,5 km și are 64 de gospodării conectate.

Această infrastructură esențială subliniază angajamentul orașului TISMANA și al operatorului DISTRIGAZ SUD REȚELE SRL de a asigura accesul la servicii de bază pentru locuitori, îmbunătățind calitatea vieții și contribuind la dezvoltarea durabilă a comunității.

Totodată, eforturile continuă pentru extinderea rețelei și îmbunătățirea accesului la gaze naturale pentru toți locuitorii orașului.

Județe	Localități	Ani									
		Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
		UM: Km									
GORJ	134390 TISMANA	29,6	29,6	29,7	29,7	29,7	29,7	29,7	32,8	32,8	33

Tabel 12 - Evoluția lungimii totale a conductelor de distribuție a gazelor in orașul TISMANA in perioada 2013-2022

I. Gospodărirea comunală

Serviciul de salubritate în orașul Tismana este organizat în cadrul unui sistem de gestionare intercomunitară, fiind asigurat prin Asociația de Dezvoltare Intercomunitară în Domeniul Serviciilor de Salubrizare (ADIS) Gorj, din care Tismana face parte. Prin acest mecanism, colectarea, transportul și gestionarea deșeurilor municipale sunt realizate unitar la nivel județean, în conformitate cu prevederile legislației privind serviciile comunitare de utilități publice.

În prezent, operatorul desemnat pentru prestarea serviciului de salubrizare în orașul Tismana este Iridex Group Salubrizare, companie care a câștigat procedura de delegare a gestiunii serviciului la nivelul județului Gorj, pentru un număr de 51 de unități administrativ-teritoriale. Activitatea operatorului se desfășoară în baza unui contract de delegare pe termen lung, care stabilește obligațiile privind colectarea, transportul, tratarea și eliminarea deșeurilor municipale generate de populație, instituții publice și agenți economici.

Sistemul de colectare a deșeurilor se bazează pe distribuirea de pubele individuale pentru fiecare gospodărie, precum și pe amplasarea de containere dedicate pentru anumite tipuri de deșeuri, cum sunt textilele uzate. În paralel, au fost instalate containere de colectare selectivă pe patru fracții – hârtie și carton, plastic și metal, sticlă și deșeuri reziduale – ceea ce permite o separare corectă și eficientă a fluxurilor de deșeuri. Colectarea se face conform unui calendar stabilit și publicat de operator, cu trasee clare și ridicare periodică a fiecărei fracții.

Pentru creșterea eficienței și a transparenței, toate vehiculele operatorului sunt dotate cu sisteme GPS și camere video, ceea ce permite monitorizarea în timp real a activității. Astfel, autoritățile locale și ADIS Gorj pot verifica oricând modul în care este prestat serviciul. În plus, distribuirea a peste 70.000 de pubele la nivel județean, dintre care o parte importante pentru gospodăriile din Tismana, a contribuit la modernizarea și uniformizarea sistemului.

Din punct de vedere financiar, locuitorii orașului achită un tarif unic de 13 lei pe persoană pe lună, TVA inclus, stabilit la nivel județean începând cu 1 ianuarie 2025. Acest tarif acoperă colectarea deșeurilor menajere și a celor reciclabile, transportul lor către stațiile de sortare și depozitele autorizate, precum și costurile logistice asociate. În același timp, deșeurile textile sunt ridicate separat, prin containere speciale amplasate la intrările și ieșirile din oraș.

Prin această organizare, sistemul de salubritate din Tismana urmărește să fie unul modern, eficient și predictibil, bazat pe colectare selectivă, monitorizare strictă și implicarea responsabilă atât a operatorului, cât și a cetățenilor.

2.11. Probleme de mediu

Calitatea aerului în orașul Tismana este foarte bună, conformându-se cu limitele legale pentru toți indicatorii. Emisiile de noxe pe teritoriul orașului nu depășesc valorile admise. Cu toate acestea, pot apărea depășiri punctuale ale nivelurilor admisibile de noxe, atât ca localizare cât și ca durată, în urma arderii vegetației ierboase, tufișurilor, foioaselor, păioaselor și deșeurilor menajere.

Indicele European de Calitate a Aerului pentru orașul TISMANA, analizat la data de 28 mai 2024.[96]

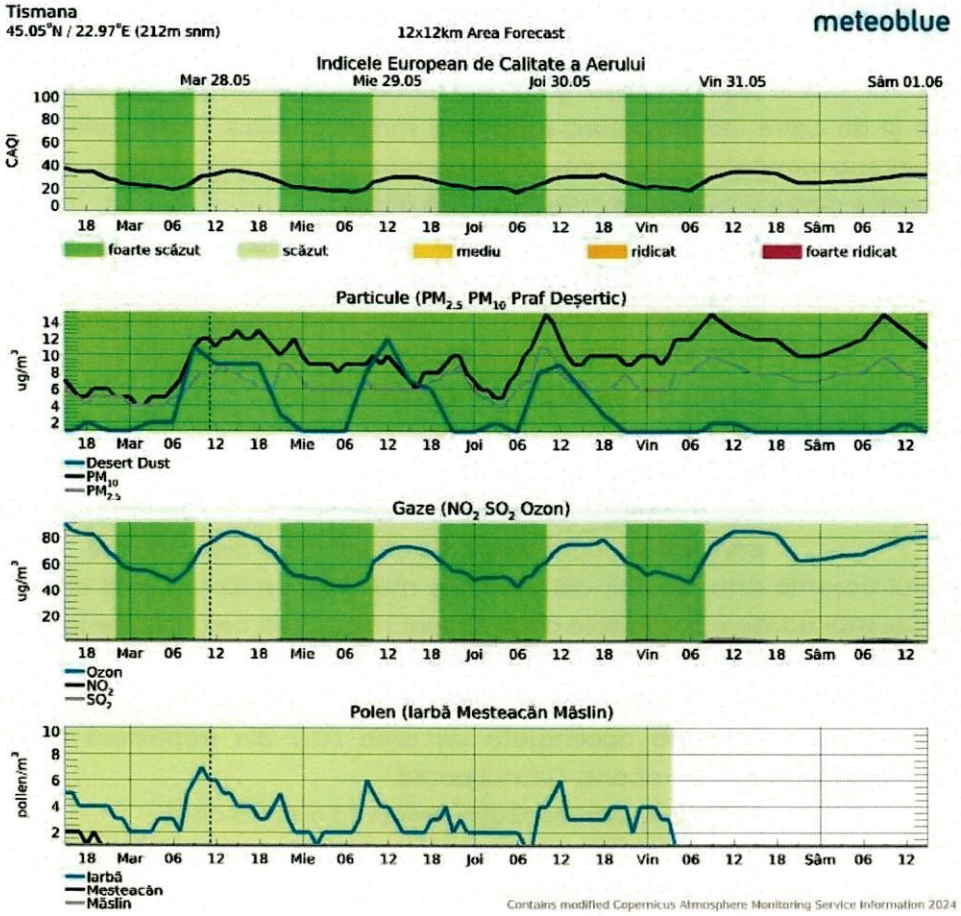

Figură 39 – Indicele de calitate a Aerului pentru orașul Tismana

Panoul superior prezintă prognoza pentru Indicele Comun de Calitate a Aerului (CAQI) utilizat în Europa din anul 2006. Este un număr pe o scară de la 1 la 100, unde o **valoare scăzută (culoare verde) reprezintă o calitate bună a aerului**, iar o valoare ridicată (culoare roșie) reprezintă o calitate scăzută a aerului.

Indicele de Calitate a Aerului (CAQI) analizat la data de 28 mai în orașul Tismana indică un nivel scăzut de poluare atmosferică, conform meteogramei.

96 *Conf.* https://www.meteoblue.com/ro/vreme/outdoorsports/airquality/tismana_rom%c3%a2nia_664910

Codul de culori al CAQI confirmă această informație, sugerând că calitatea aerului în zonă se situează într-un interval favorabil. Indicele de Calitate a Aerului este definit separat în apropierea șoselelor (indicat "pe marginea drumului") sau departe de șosele (indice "fundal"). Din această cauză, măsurătorile efectuate de-a lungul șoselelor vor indica valori mai ridicate decât prognoza de aici.

Cel de-al doilea panou prezintă prognoza de particule (PM și praf deșertic) pentru Tismana. Particulele atmosferice (PM) reprezintă materie microscopică în stare solidă sau lichidă care este suspendată în aer. Sursele de particule pot fi naturale sau antropogenice. Cele mai îngrijorătoare pentru sănătatea publică sunt particulele suficient de mici pentru a fi inhalate în părțile cele mai adânci ale plămânului. Aceste particule au un diametru mai mic de 10 microni (aproximativ 1/7 din grosimea unui fir de păr omenesc) și sunt definite ca PM10. Sunt un amestec de materiale printre care se numără fum, funingine, praf, sare, acizi și metale. Particulele se formează și atunci când gazele emise de către vehiculele motorizate și de către industrie sunt supuse la reacții chimice în atmosferă. PM10 sunt vizibile privirii sub formă de ceață care poartă denumirea de smog. PM10 se numără printre cele mai nocive dintre substanțele care poluează aerul.

- PM10 poate spori numărul și severitatea crizelor de astm
- PM10 cauzează sau agravează bronșitele și alte afecțiuni pulmonare
- PM10 reduce abilitatea corpului de a lupta cu infecțiile
- PM10 include particule fine definite ca PM2.5, care sunt particule fine cu diametrul de 2.5 μm sau mai puțin.

Cel mai mare impact al poluării atmosferice cu particule asupra sănătății publice este cauzat de expunerea îndelungată la PM2.5:

- PM2.5 crește riscul de mortalitate specific vârstei, în special în cadrul persoanelor care suferă de afecțiuni cardiovasculare.

Praful Deșertic este alcătuit din particule mai mici de 62 μm și își are originea în deșerturi. Cel mai adesea, particulele de praf sunt mici, ceea ce conduce la concentrații ridicate de PM10 și PM2.5 și la un impact asupra sănătății.

Prognozele pentru concentrațiile de gaze care poluează aerul sunt prezentate în cel de-al treilea panou. Poluarea accentuată cu ozon (O_3) din troposfera inferioară se manifestă în special în zonele urbane. Ozonul poate:

- Să îngreuneze respirația profundă și sănătoasă
- Poate cauza o respirație întretăiată și poate cauza dureri atunci când respirăm adânc
- Poate provoca tuse și senzație de iritație sau durere în gât
- Poate inflama și deteriora căile respiratorii
- Poate agrava afecțiunile pulmonare, precum astmul, emfizemul și bronșita cronică
- Poate crește frecvența crizelor de astm
- Poate expune plămânii la infecții
- Poate continua să deterioreze plămânii chiar și atunci când simptomele au dispărut
- Poate cauza apariția bolii pulmonare obstructive cronice (BPOC)
- Dioxidul de sulf (SO_2) este un gaz, care este invizibil și are un miros pregnant și neplăcut. Interacționează ușor cu alte substanțe și

formează compuși periculoși, cum ar fi acidul sulfuric, acidul sulfuros și particule de sulfat.

Zone cu riscuri naturale

Conform Legii 575/2001 pentru aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – secțiunea V-a – zone de risc natural, riscul reprezintă o estimare matematică a probabilității producerii de pierderi umane și materiale într-o perioadă de referință viitoare și într-o zonă dată, pentru un anumit tip de dezastru.

Conform Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Gorj (P.A.T.J.), orașul Tismana se încadrează la unități administrativ-teritoriale (UAT) foarte puțin afectate de inundații (0-20%) și puțin afectate de alunecări de teren (20-40%).

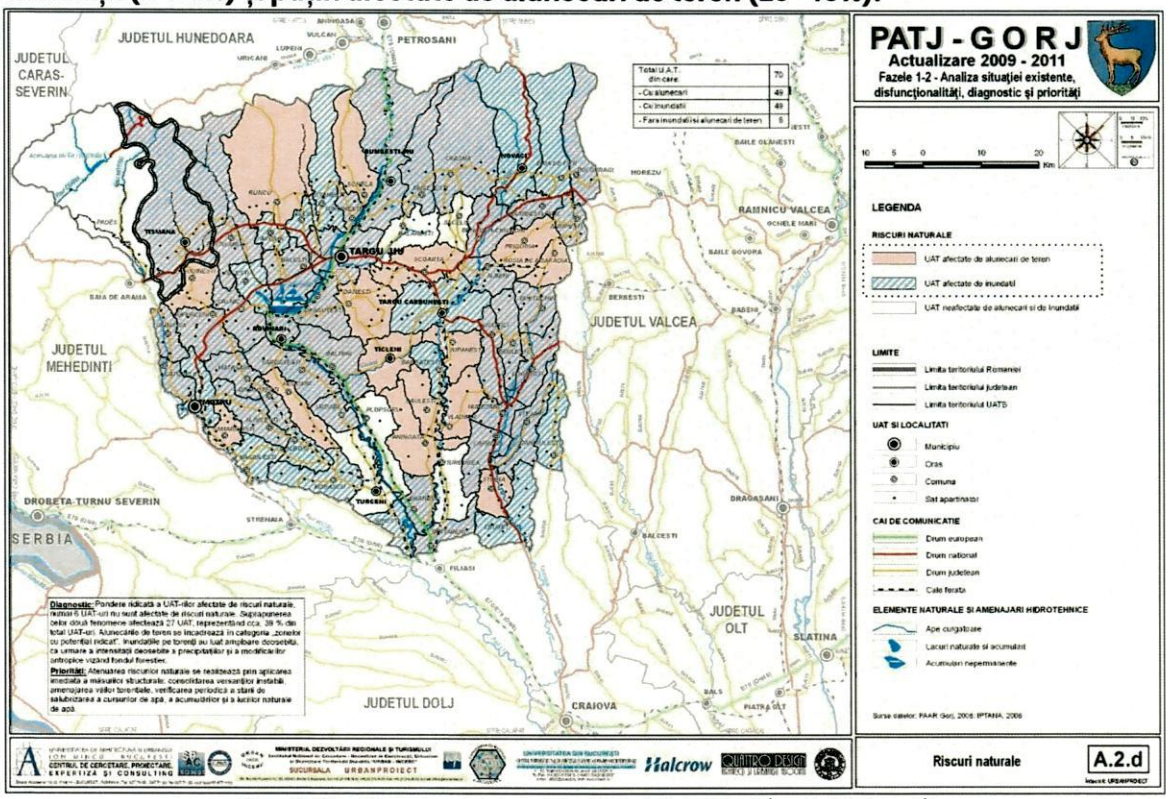

Figură 40 - Riscuri naturale la nivelul județului Gorj (conf. PATJ Gorj)

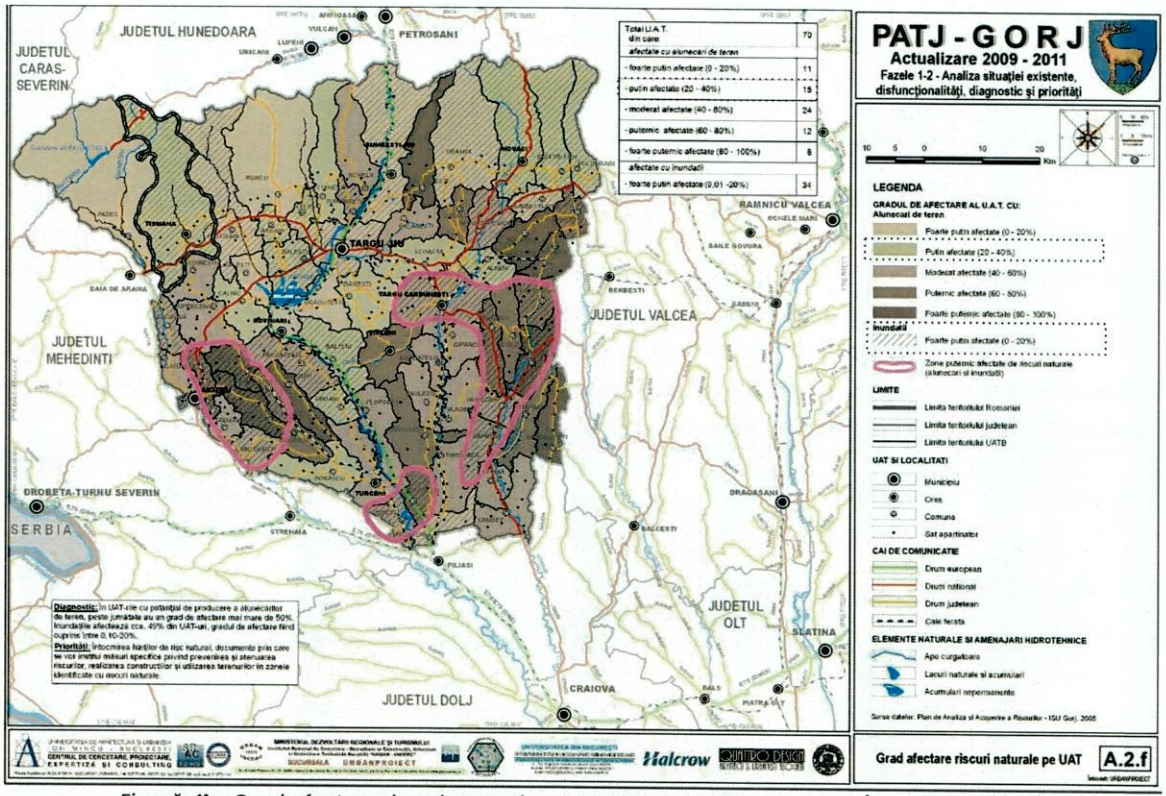

Figură 41 - Grad afectare riscuri naturale pe UAT la nivelul județului Gorj (conf. P.A.T.J. Gorj)

Tipuri de fenomene de risc natural:

- Fenomene meteorologice periculoase: vânt puternic, precipitații masive, grindină.
- Inundații:
  - Inundații cauzate de revărsări de ape și scurgeri de torenți.
  - Inundații generate de calamități naturale și avarii la construcțiile hidrotehnice.
- Furtuni, tornade, secetă, îngheț: poduri și baraje de gheață, căderi masive de zăpadă, chiciură, polei.
- Incendii de pădure: incendii în fondul forestier și vegetație uscată.
- Avalanșe.
- Fenomene distructive de origine geologică:
  - Cutremure.
  - Alunecări de teren.

Fenomenele mai frecvente în zona orașului Tismana includ alunecările de teren, cauzate de structura geologică a terenurilor, și inundațiile provocate de pâraiele locale, mai frecvente în timpul viiturilor de primăvară. Efectele acestor fenomene sunt în general reduse, iar zona intravilană a fost protejată de efecte dezastruoase.

Din punct de vedere al cantității de precipitații căzute într-un interval de 24 de ore, această zonă se găsește într-o arie cu risc mărit. Cantitatea anuală de precipitații variază între 675 și 750 mm, favorizând inundațiile.

Din perspectiva geologică și pedologică, teritoriul administrativ al orașului Tismana nu este afectat în mod semnificativ de alunecări, prăbușiri sau eroziuni. Totuși,

dezgheţul şi perioadele de ploi intense sau prelungite pot constitui o sursă potenţială de alunecări şi prăbuşiri de teren.

Conform Legii 585/12 septembrie 2001 privind Planul de Amenajare a Teritoriului Naţional, secţiunea V-a - Zonele de risc natural, şi a Normativului P 100-92, oraşul Tismana se înscrie într-o zonă cu magnitudine seismică potenţială de 7 pe scara MKS, conform raionării seismice a teritoriului României.

Teritoriul oraşului şi împrejurimile, nu face parte din zona cea mai activă din punct de vedere al activităţii tectonice de pe suprafaţa României.

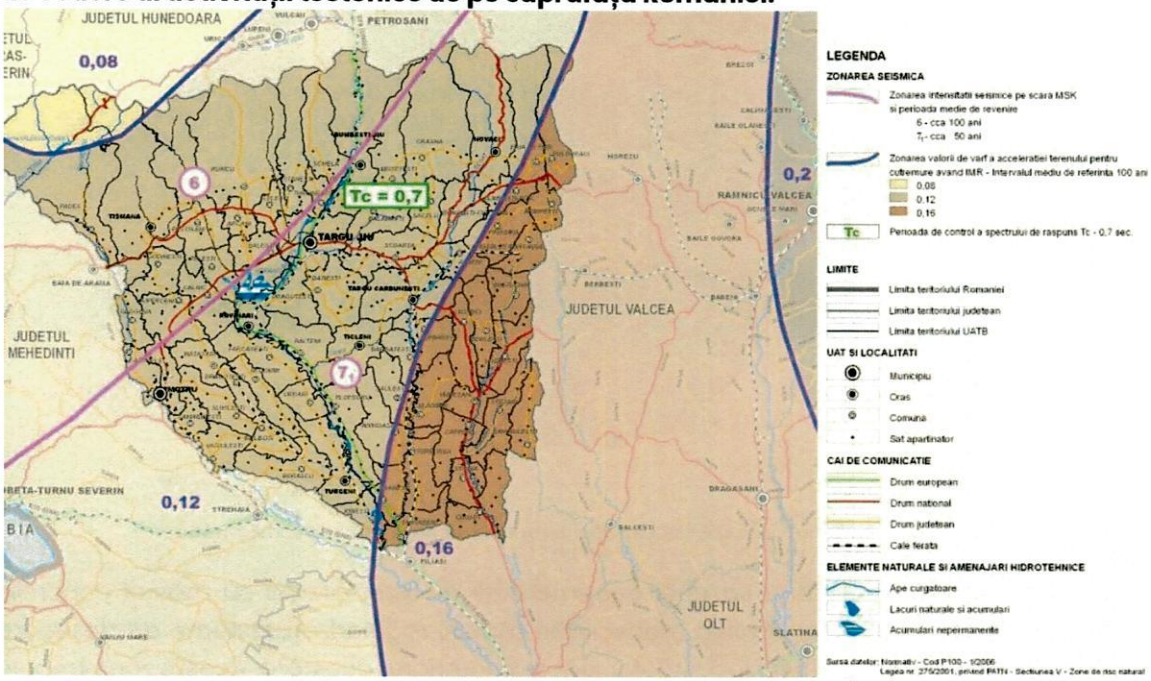

Figură 42 - Zonarea teritoriului judeţean în termeni de perioada de control (colt), TC a spectrului[97]

Conform codului de proiectare seismică P100-1/2013, în care este prezentată zonarea seismică a teritoriului României în termeni de valori de vârf ale acceleraţiei terenului pentru cutremure având interval mediu de recurenţă (IMR) de 225 de ani, **judeţul Gorj se află într-o zonă în care acceleraţia terenului depăşeşte 1.00 g, fapt ce indică un risc seismic semnificativ pentru regiune**.

Judeţ[98]	ag30/ag225	Ag 40/ag 225	ag100/ag225	ag225/ag225	ag475/ag225
GORJ	0,40	0,45	0,80	1,00	1,25

ag 30 - valoarea de vârf ale acceleraţiei seismice orizontale cu IMR=30 de ani
ag 40 - valoarea de vârf ale acceleraţiei seismice orizontale cu IMR=40de ani
ag 100 - valoarea de vârf ale acceleraţiei seismice orizontale cu IMR=100 de ani
ag 225 - valoarea de vârf ale acceleraţiei seismice orizontale cu IMR=225 de ani
ag 475 - valoarea de vârf ale acceleraţiei seismice orizontale cu IMR=475 de ani

97 *Conf. Raport de mediu pentru Planul de Amenajare a Teritoriului Judeţean Gorj*
https://www.cjgorj.ro/Date%20site/PATJ/Raport%20de%20mediu_PATJ%20Gj_12.2011.pdf
98 *Conf. Prevederi pentru evaluarea seismică clădirilor existente indicativ p 100-3/2018, pag. 50*
https://www.mdlpa.ro/userfiles/cod_proiectare_seismica.pdf

Tabel 13 - Factori de scalare pentru determinarea valorilor de vârf ale accelerațiilor seismice orizontale pentru județul Gorj

Pe baza acestor date, se poate observa că accelerația seismică orizontală crește odată cu creșterea intervalului mediu de recurență (IMR). Aceasta indică faptul că cutremurele care au o probabilitate mai redusă de apariție (dar sunt mai puternice) au valori mai mari ale accelerației seismice orizontale.

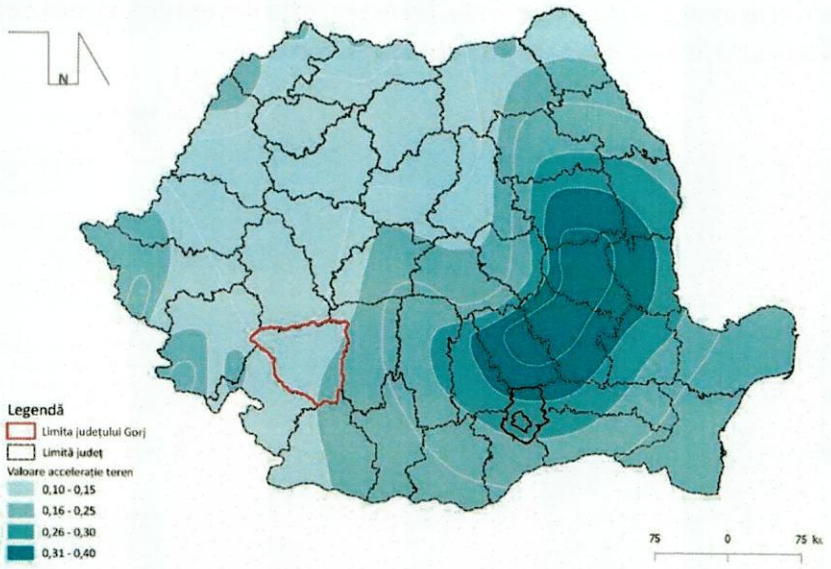

Figură 43 - Valori de vârf ale accelerației terenului pentru proiectare în România[99]

Este necesară elaborarea unei documentații de specialitate cu măsuri concrete pentru eliminarea factorilor de risc (consolidări maluri, regularizări, sisteme de desecare etc.) atât în afara intravilanului localităților, cât și în interiorul acestora. Aceste zone trebuie inventariate și delimitate permanent, sub grija Consiliului Județean Gorj și a Consiliului Local Tismana, pe baza cercetărilor de teren, studiilor geotehnice privind construibilitatea terenurilor și informațiilor de la localnici privind evoluția și amploarea fenomenelor.

Inventarierea şi delimitarea zonelor cu riscuri naturale, în principal suprafețe supuse periodic inundării şi suprafeţelor cu alunecări de teren se inventariază şi se delimitează cu factorii locali şi județeni interesați pe baza:

- cercetărilor de pe teren
- studiilor geotehnice privind construibilitate terenurilor şi condițiilor de fundare a construcțiilor
- a concluziilor studiilor de specialitate, întocmite în acest scop
- detalierea macro-zonării teritoriului țării cuprinsă în secțiunea P.A.T.N.
- informații de la localnici privind evoluția fenomenelor, ritmicitatea şi amploarea lor.

INUNDAȚII

În orașul Tismana principalele zone de risc sunt reprezentate de zonele inundabile din cauza râului Tismana, a pârâurilor şi văilor ce acumulează apele ploilor de pe versanți.

99 *Conf. „Strategia de dezvoltare a județului Ilfov - Orizont 2030", Analiza Diagnostic - Evaluarea situației actuale*

Zonele inventariate cât și suprafața lor, care pot fi inundate ocazional de apelor curgătoare, sunt înregistrate, fiind astfel luate în considerare în procesul de planificare urbană și construcție. Este important ca autoritățile locale și dezvoltatorii să ia în considerare aceste aspecte în dezvoltarea și extinderea orașului pentru a minimiza riscurile asociate inundațiilor.

În cazul pârâirilor şi râurilor se interzice modificarea albiei acestora prin lucrări de terasament sau construcții, defrișarea vegetație de pe margine pârâirilor. Aceste modificări sunt permise doar în cazul când acestea devin necesare pentru protejarea localității de inundații doar pe bază de studii şi proiecte de specialitate.

Figură 44 - Inundații identificate pe raza UAT Tismana[100]

ALUNECĂRI DE TERN

Conform Planului de Amenajare a Teritoriului Național (P.A.T.N.) Secțiunea V – Zone de risc natural, orașul este clasificat ca având un risc redus de producere a alunecărilor de teren.

100 *Conf.* https://www.pandurul.ro/articol/inundatiile-au-rupt-portile-manastirii-tismana---v_114087.html

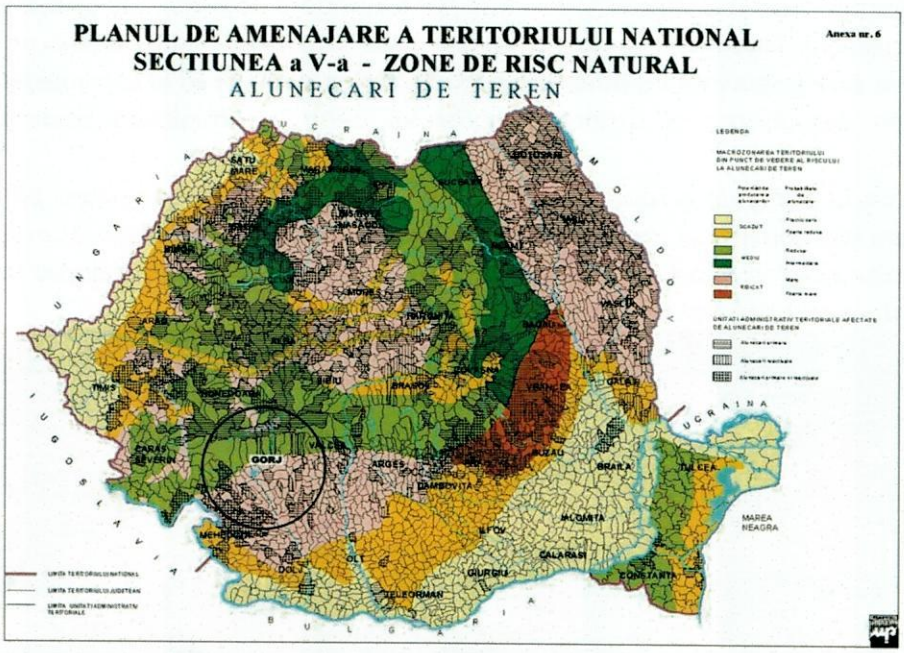

Figură 45 - Alunecările de teren în judetul Gorj conform PATN Secțiunea V – Zone de risc natural – alunecări de teren

Locuitorii din orașului Tismana au avut de suferit în urma alunecărilor de teren.

Alunecările de teren cauzează deseori probleme privind blocarea drumurilor de acces, putem să facem referire la singurul drum de acces spre localitatea Sohodol, care, s-a surpat pe o distanță de aproximativ 13 m lungime şi 3 m lățime şi care putea cauza izolarea unui număr de aproximativ 1400 de persoane, dacă drumul ar fi fost închis.

Figură 46 - Alunecări identificate pe raza UAT Tismana

Înainte de a stabili definitiv amplasamentele destinate noilor obiective în zona teritoriului orașului Tismana, este recomandat să se efectueze studii de amplasament care să ofere următoarele informații:

— **Gradul de degradare al terenului din cauza eroziunii** - studiile ar trebui să evalueze gradul de degradare al terenului cauzat de eroziune, care poate fi rezultatul agresivității naturale și acțiunii apelor de suprafață provenite din izvoarele de amonte și precipitații.

— **Pericolul producerii alunecărilor de teren** - este important să se evalueze riscul de producere a alunecărilor de teren în zonă și să se identifice zonele cu un potențial mai mare de instabilitate.
— **Comportamentul în timp al construcțiilor existente în vecinătate:** Studiile ar trebui să ofere informații despre modul în care construcțiile existente din vecinătatea zonei au reacționat în timp la condițiile locale și la factorii de mediu.

Aceste riscuri naturale pot afecta UAT Tismana în diverse moduri și pot avea impact asupra siguranței, mediului și infrastructurii. Prin urmare, este esențial să se ia măsuri de prevenire și de gestionare a riscurilor pentru a minimiza impactul acestora asupra comunității.

2.12. Caracteristici hidrologice și ale obiectivelor hidrologice

Rețeaua hidrografica a zonei este formată din râul Tismana, cu afluenții săi Pocruia si Orlea, si pârâul Sohodol in partea de sud-est a Orașului. Bazinul hidrografic al râului Tismana este de 910 km² si are o lungime de 42 km din care 2/3 pe teritoriul Orașului Tismana.

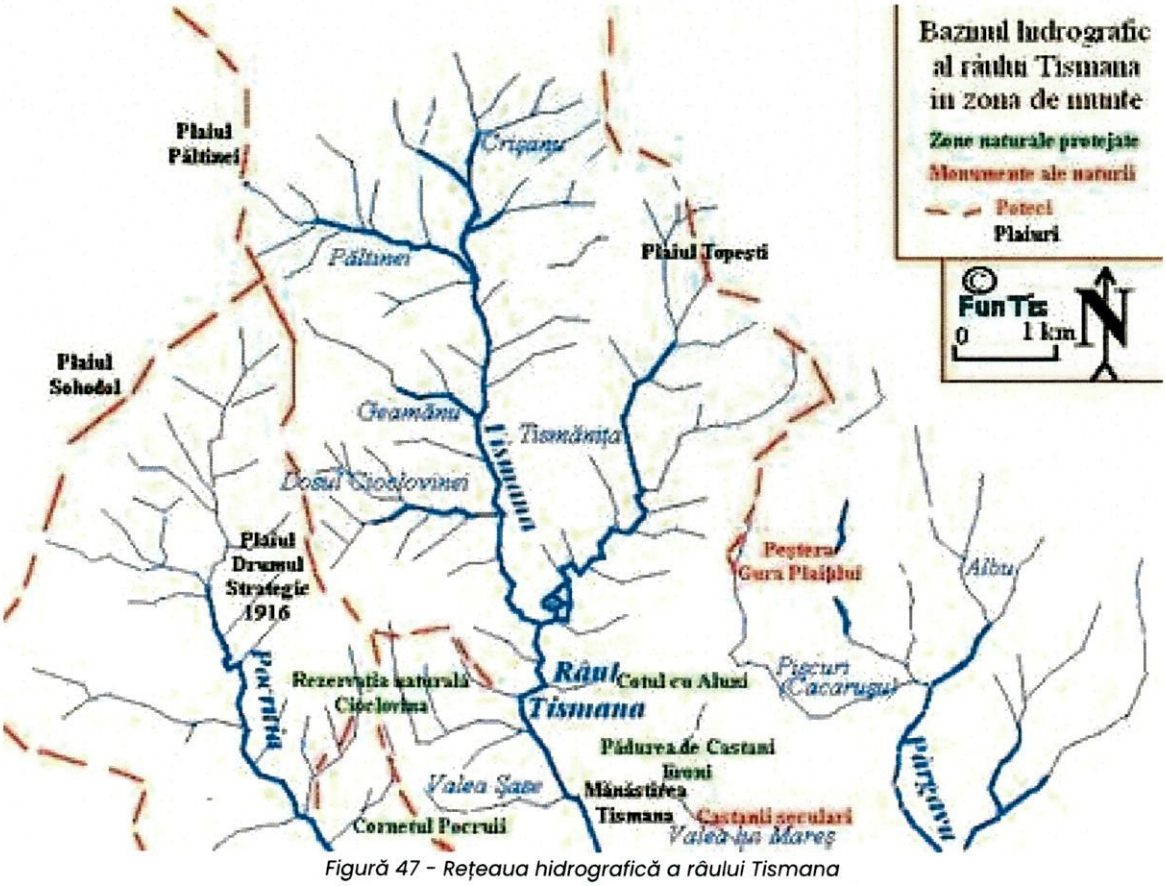

Figură 47 - Rețeaua hidrografică a râului Tismana

Densitatea hidrografica este diferită, valorile mai mari înregistrându-se în zona montana datorita precipitațiilor mai abundente și permeabilității reduse a rocilor, valori ce scad în zona subcarpatică și apoi în zona colinară din piemont.

De remarcat este si Complexul Hidroenergetic Cerna-Motru-Tismana care a modificat debitele naturale ale râului Tismana prin aducțiunile subterane din râul Cerna si râul Motru ca și crearea a 2 acumulări pentru folosirea completă a potențialului hidroenergetic prin lacurile Tismana și Tismana aval.

Panza de apă freatică utilizată pentru alimentarea cu apa potabila a localităților individuale variază între 2 și 7 m adâncime.

De asemenea, rețeaua hidrografică este marcată de Lacul Tismana, un lac de acumulare situat în centrul localității. Calitatea apelor freatice este, în general, bună, cu nivelele acestora variind între 1 și 4 metri în terasa joasă a Tismanei și la adâncimi mai mari în zona colinară, constituind surse viabile pentru alimentarea cu apă potabilă.

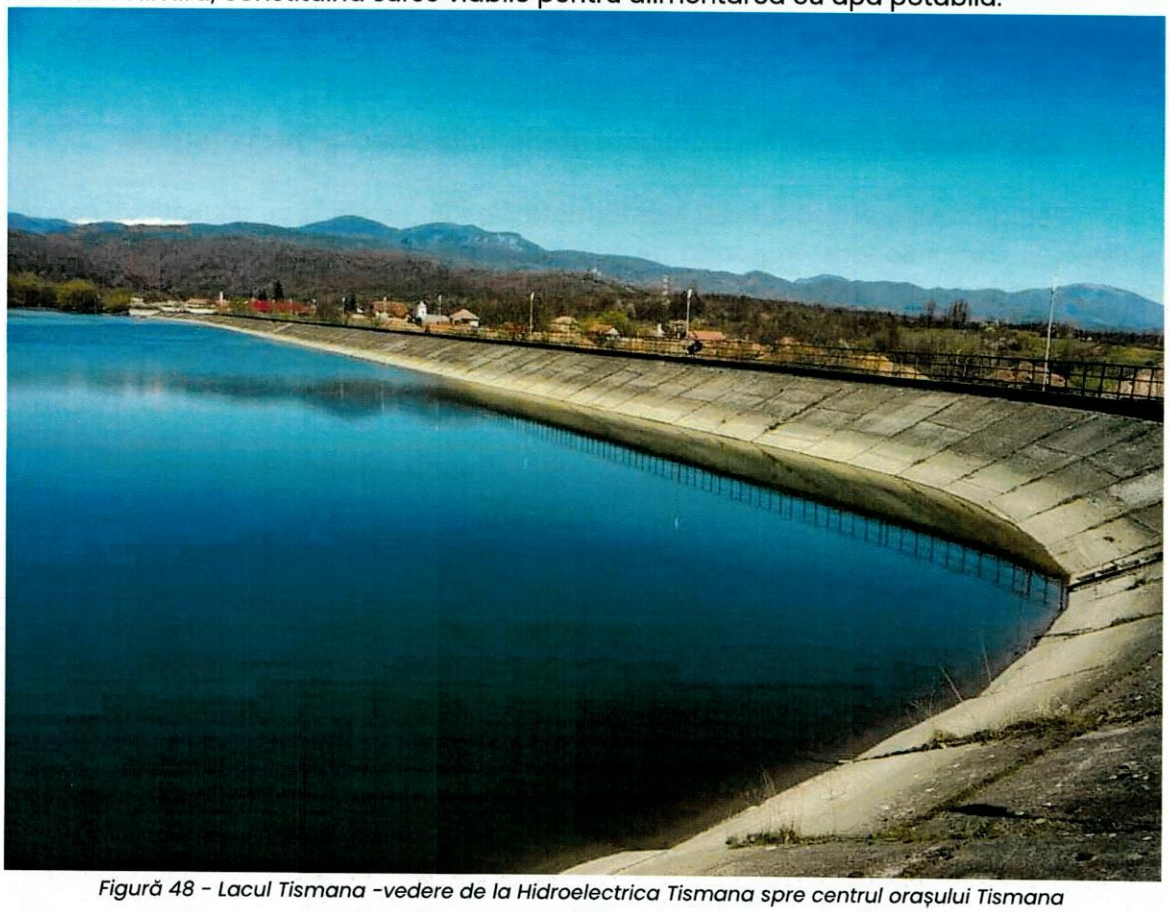

Figură 48 - Lacul Tismana -vedere de la Hidroelectrica Tismana spre centrul orașului Tismana

Pânza de apă freatică.

Pânza freatică se află în majoritatea satelor apartinătoare la adâncimi cuprinse între 5 şi 10 m. În zona Topeşti pânza freatică se află la adâncimi mai mari iar în zona de centru a oraşului Tismana la adâncimi mai mici. Aici se pot găsi la nici doi metri adâncime, izvoare foarte puternice cărora o electropompa de o jumătate de ţol nu le poate face faţă.

În timpul lucrărilor hidrotehnice nivelul pânzei freatice a scazut şi s-a degradat. Cu timpul, la 10-15 ani de la încheierea lucrărilor, poluarea pânzei freatice a dispărut iar nivelul ei a revenit

2.13. Caracteristici geotehnice

2.14 Tipuri de proprietate

Terenurile proprietate publică sau privată deținute de UAT Tismana sunt relativ puține, ceea ce îngreunează procesul investițional în ceea ce privește obiectivele de utilitate publică. În acest context, se impune adoptarea unei politici coerente de alocare a terenurilor ca rezerve pentru obiectivele de utilitate publică. Primăria și consiliul local vor lua măsuri pentru a rezerva sau achiziționa terenurile necesare pentru dezvoltarea obiectivelor de utilitate publică.

De asemenea, se va lua în considerare preluarea infrastructurii, inclusiv a tuturor drumurilor nou create prin planurile urbanistice de zonă sau prin actualul Plan Urbanistic General (P.U.G). Este important de menționat că **vor fi preluate doar acele drumuri care, prin profilul lor transversal, asigură introducerea în condiții optime de construire, exploatare și intervenție a infrastructurii tehnico-edilitare.**

3. OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ

LISTA OBIECTIVELOR DE UTILITATE PUBLICĂ existente si funcționale din Orașul Tismana:

ÎNVĂȚĂMÂNT

În oraș există următoarele unități de învățământ:

- Grădinița din localitatea Tismana,
- Grădinița din localitatea Topeşti,
- Grădinița din localitatea Celei,
- Grădinița din localitatea Costeni,
- Grădinița din localitatea Pocruia
- Grădinița din localitatea Sohodol,
- Învățământ primar Școala Tismana
- Învățământ primar Școala Topeşti
- Învățământ primar Școala Tocruia
- Învăţământ primar Şcoala Celei
- Învăţământ primar Şcoala Shodol
- Învăţământ gimnazial Şcoala Tismana
- Învăţământ gimnazial Şcoala Pocruia
- Învăţământ gimnazial Şcoala Celei
- Învăţământ gimnazial Şcoala Sohodol
- Învățământ preuniversitar "Liceul Tehnologic Tismana"

SĂNĂTATE

În Tismana asistenta medicală este asigurată de 8 medici şi 10 asistenți. În prezent sunt funcționale 4 cabinete medicale individuale, deservite de 4 medici de familie si 8 asistenți.

Centrul de Sănătate, cu clădire proprie, este deservit de 2 medici, 2 asistenți şi un îngrijitor.

Activitatea celor 4 medici de familie se desfășoară în incinta Dispensarului Uman Tismana, un imobil modern de tip P+2, bine dotat cu aparatura necesară şi amplasat în centrul orașului Tismana. Tot aici funcționează 2 cabinete stomatologice deservite de 2 medici.

Medicii de familie asigură asistență medicală pentru specialitățile medicină generală şi pediatrie.

În oraș mai funcționează şi **un Dispensar Veterinar** unde lucrează un medic şi 4 tehnicieni veterinari. În sate există patru puncte de însămânțări artificiale şi naturale. Activitatea este asigurată de cadre calificate în acest domeniu.

În centrul Tismanei funcționează o farmacie de uz veterinar cu un salariat. [101]

ADMINISTRAȚIE

- Sediul primăriei locale
- Sediu poliție

CULTURĂ ȘI CULTE

Categorii de biblioteci – ORAȘUL TISMANA	***Anul 2022***
	UM: Număr
Total	***1***

*Tabel 14 – Situația bibliotecilor în Orașul Tismana (anul 2022)*102

Lăcașuri de cult

7. Mănăstirea Tismana
8. Biserica „Buna Vestire" de la intrarea în defileul Văii Tismanei.
9. Schitul Cioclovina de Jos , cu chilii, datat din anul 1715.
10. Schitul Cioclovina de Sus, datat din anul 1714.
11. Biserica din lemn din localitatea Gornoviţa, datată din anul 1764
12. Biserica din localitatea Vânăta, datată din anul 1714.
13. Biserica din localitatea Sohodol, datată din anul 1720
14. Biserica din localitatea Tismana – centru.
15. Biserica din localitatea Tismana-Ungureni
16. Bisericile din localitatea Pocruia
17. Biserica din localitatea Costeni
18. Biserica din localitatea Isvarna
19. Biserica veche din localitatea Celei
20. Biserica nouă din localitatea Celei

Potrivit „Strategiei de dezvoltare durabilă a orașului Tismana pentru perioada 2015-2020", **în domeniul culturii / agrement,** se evidențiază următoarele aspecte:

1 bibliotecă - Biblioteca Publică este amplasată în clădirea Casei de Cultura "George Coşbuc"

1 casă de cultură

---

101 *Conf. date primărie https://primariatismana.ro/sanatate/*

102 *Conf. ART101B - Biblioteci pe categorii de biblioteci, județe și localități, http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table*

1 muzeu - Muzeul Costumului Popular Gorjenesc

1 monument în cinstea eroilor căzuți în primul şi al doilea război mondial

16 monumente istorice - În conformitate cu „Lista Monumentelor Istorice" (LMI), anexa la Ordinul ministrului culturii nr. 2.828/2015

Locuri de agrement:

- Stadionul Tismana, bazele sportive ale școlilor Tismana, Pocruia, Celei, Sohodol, Topeşti şi terenurile de sport de pe Valea Tismanei, Tabăra Tismana
- Lacul Tismana

Spațiile Verzi conform Registrul local al spațiilor verzi din Orașul Tismana (anul 2020) - Conform Anexa la HCL nr. 35 / 18.06.2022[103]

- Spațiu verde din punctul „Canal Zăvoi-Coda Lacului" I
- Spațiu Verde din punctul "Sub Dos"
- Spațiu verde "La Varnița II"
- Spațiu verde "La Stadion"
- Spațiu verde din punctul "Vila Renel"
- Spațiu verde și vegetație decorativă - Parc
- Spațiu verde și vegetație decorativă – Grădina

COMERȚ

- Spații comerciale cu funcțiuni alimentare şi nealimentare,
- magazinul Penny, My store, La doi pași, Profi

ALIMENTAȚIE PUBLICĂ:

- bar de zi,
- restaurante,
- cofetărie,
- pizzerie,
- piața agroalimentară.

DOTĂRI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ:

- remiza P.S.I.,
- unitățile de gospodărie comunală, casa funerară,
- postul de politie,
- direcția de drumuri,
- postul de jandarmerie montană,
- stație de alimentare combustibil.

DOTĂRI FINANCIAR BANCARE:

- BCR,

---

103 *Vezi ANEXA 3 – Registrul local al spațiilor verzi din Orașul Tismana (anul 2020) - Conform Anexa la HCL nr. 35 / 18.06.2022*

Unități cooperatiste.

— Cooperativa de Credit Tismana

Lista tuturor concesionarilor:

— ADIS; APAREGIO, DISTRIBUȚIE SUD OLTENIA

2.15 Necesități și opțiuni ale factorilor interesați

Cerințele respondenților privind dotările și amenajările necesare pentru dezvoltarea zonelor de locuit includ următoarele aspecte:

INFRASTRUCTURĂ ADECVATĂ:	Respondenții solicită dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii existente, cum ar fi rețelele de drumuri, trotuarele, iluminatul stradal și rețelele de utilități (apă, canalizare, energie electrică). Implementarea măsurilor de securitate și siguranță, precum instalarea iluminatului public și a sistemelor de supraveghere, pentru a asigura un mediu sigur și protejat pentru locuitorii zonei.
SPAȚII VERZI ȘI PARCURI:	Amenajarea și întreținerea spațiilor verzi și a parcurilor în zonele rezidențiale pentru a îmbunătăți calitatea vieții și a oferi locuri de recreere pentru locuitori.
REGENERARE URBANĂ:	Promovarea inițiativelor de revitalizare urbană și de regenerare a zonelor cu potențial, inclusiv reabilitarea clădirilor istorice și revitalizarea cartierelor cu o identitate culturală distinctă.
FACILITĂȚI SOCIALE ȘI COMUNITARE:	Construirea de facilități sociale și comunitare, cum ar fi școli, grădinițe, centre culturale și recreative, pentru a satisface nevoile comunității și a sprijini dezvoltarea armonioasă a copiilor și tinerilor.
ÎNCURAJAREA DEZVOLTĂRII LOCUINȚELOR DURABILE ȘI ACCESIBILE:	Promovarea unor politici și programe de locuințe sociale sau de închiriere cu prețuri accesibile pentru a asigura locuințe adecvate pentru toate categoriile sociale și economice. Încurajarea dezvoltării locuințelor durabile și accesibile, inclusiv a proiectelor de locuințe sociale și a programelor de stimulare a construcțiilor rezidențiale ecologice.

FACILITĂȚI MEDICALE ȘI DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ:	Sprijinirea accesului la facilități medicale și de asistență socială, cum ar fi centre medicale de proximitate și centre de îngrijire pentru persoanele în vârstă sau cu nevoi speciale.
CONSULTAREA ȘI IMPLICAREA COMUNITĂȚII LOCALE:	Consultarea și implicarea comunității locale în procesul de planificare urbană și de luare a deciziilor pentru a asigura că dotările și amenajările propuse corespund nevoilor și preferințelor locuitorilor.
ACCESIBILITATE PENTRU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI:	Este important ca dotările și amenajările să fie concepute având în vedere accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități, inclusiv rampe, lifturi și alte facilități speciale.
PISTE PENTRU BICICLETE ȘI TROTUARE:	Respondenții doresc crearea unor piste pentru biciclete și trotuare bine întreținute, care să faciliteze circulația pietonilor și a bicicliștilor în condiții de siguranță.

Aceste cerințe subliniază importanța creării unui mediu urban funcțional și plăcut, care să răspundă nevoilor și preferințelor comunității și să contribuie la o calitate superioară a vieții în zonele de locuit.

3. ANALIZA SWOT

ANALIZA SWOT	
1) POZIȚIONAREA ÎN TERITORIU	
Puncte tari	Orașul se află la 30 km de Târgu Jiu Este la o distanță relativ mică de aproximativ 135 de kilometri de Aeroportul din Craiova Distanța de 70 km până la Dunăre respectv până la coridorul european Ten-T
Puncte slabe	Lipsa investitorilor de mare anvergură în zonă. Lipsa legăturilor cu localtățiile din zona nord
Oportunități	Fonduri structurale alimentate prin bugetul Uniunii Europene pentru dezvoltarea zonelor urbane;
Amenințări	Posibilitatea accentuării decalajelor teritoriale prin dezvoltarea prioritară a coridoarelor Craiova – Drobeta-Turnu Severin, în detrimentul axei Tismana – Târgu Jiu, care ar putea rămâne în afara marilor fluxuri de investiții și conectivitate.
2) ELEMENTE DE MEDIU	

ANALIZA SWOT	
Puncte tari	Diversitatea reliefului și frumusețea peisajelor, care pot atrage turiști și investitori; Cadru natural deosebit, caracterizat prin peisaje montane, păduri întinse și zone naturale cu biodiversitate ridicată, care contribuie la o calitate bună a mediului. Prezența resurselor hidrografice (râuri, pâraie, zone umede) ce asigură echilibre ecologice și un potențial ridicat pentru activități turistice și recreative. Calitate atmosferică relativ bună, datorată lipsei unor activități industriale poluante majore pe teritoriul orașului. Zonă cu potențial pentru ecoturism și turism cultural, ceea ce susține valorificarea durabilă a resurselor naturale. Prezența unei vegetații forestiere bogate și a unui fond forestier în stare bună; Suprafețe mari de pășuni și fânețe potențiale pentru creșterea animalelor; Climă continentală moderată, potrivită pentru diverse activități agricole;
Puncte slabe	Eroziunea solului poate duce la degradarea terenurilor agricole și a mediului înconjurător. Dependența de sistemele individuale de încălzire, uneori pe combustibili solizi, ceea ce poate genera episoade locale de poluare în sezonul rece Absența colectării selective a deșeurilor poate limita capacitatea de reciclare și reducere a deșeurilor. Slaba informare cu privire la protecția mediului în rândul localnicilor poate duce la practici neprietenoase cu mediul.
Oportunități	Acces la finanțări europene și naționale pentru protecția mediului, reabilitarea habitatelor naturale, împăduriri, gestionarea deșeurilor și proiecte de infrastructură verde. Posibilitatea extinderii ariei de ecoturism, prin amenajări peisagistice, trasee tematice, zone protejate și activități educative legate de natură. Implementarea energiilor regenerabile (microhidro, solar, biomasă) care ar reduce presiunea asupra mediului și ar sprijini autonomia energetică
Amenințări	Schimbările climatice, cu efecte directe asupra resurselor de apă, vegetației și riscului crescut de fenomene extreme (secetă, furtuni, viituri). Presiunea asupra habitatelor naturale, cauzată de extinderea necontrolată a construcțiilor, exploatări forestiere neconforme sau turism nereglementat. Depopularea și abandonul terenurilor agricole, care pot conduce la degradarea peisajului și pierderea mozaicului agro-natural tradițional. Riscul poluării apelor în lipsa modernizării infrastructurii de canalizare în anumite zone..
3) CAPITAL UMAN	
Puncte tari	Nivelul relativ ridicat al gradului de calificare în anumite domenii reprezintă un avantaj semnificativ, deoarece poate atrage investitori interesați de forța de muncă bine pregătită. Ospitalitatea renumită a locuitorilor poate contribui la dezvoltarea turismului și la crearea unui mediu prietenos pentru vizitatori, ceea ce poate stimula economia locală.

ANALIZA SWOT	
	Rata scăzută a infracționalității este un aspect pozitiv care sporește siguranța și încrederea în comunitate, ceea ce poate atrage investiții și stimula dezvoltarea economică. Forța de muncă bine instruită și calificată, disponibilă la costuri rezonabile, poate fi un factor atractiv pentru companiile care doresc să își desfășoare activitatea în comună. Acest aspect poate contribui la creșterea economică și la generarea de locuri de muncă în zonă.
Puncte slabe	Existenta unui număr mic de absolvenți ai învățământului superior poate reprezenta o provocare, deoarece poate afecta disponibilitatea forței de muncă cu nivel înalt de pregătire în orașul. Îmbătrânirea populației este o problemă demografică care poate afecta echilibrul dintre forța de muncă activă și populația de vârstă înaintată. Aceasta poate implica o nevoie crescută de servicii de sănătate și de asistență socială. Migrarea persoanelor tinere către alte zone, în special cele urbane (Ploiești), poate duce la scăderea populației din comună și la pierderea resurselor umane. Acest fenomen poate fi cauzat de dorința de a găsi locuri de muncă mai bine plătite și oportunități de dezvoltare personală în zonele urbane.
Oportunități	Posibilitatea accesării unor programe guvernamentale de finanțare pentru reconversie profesională poate contribui la dezvoltarea abilităților și competențelor forței de muncă locale, ceea ce ar putea face orașul mai atractivă pentru investitori și pentru dezvoltarea economică. Potențialul important de forță de muncă locală este o resursă valoroasă, cu condiția să fie corect instruită și să dispună de oportunități de angajare. Implicarea autorităților locale în problemele comunității și deschiderea la realizarea de parteneriate pot promova dezvoltarea sustenabilă și soluționarea problemelor locale cu implicarea mai multor actori din comunitate.
Amenințări	Migrarea către alte zone contribuie la scăderea natalității, deoarece tinerii care părăsesc orașul au adesea un acces mai redus la servicii de îngrijire a copiilor și se pot confrunta cu incertitudini financiare care îi descurajează să întemeieze familii. Creșterea șomajului, în special în rândul tinerilor, este o preocupare importantă, deoarece poate duce la scăderea calității vieții și la migrația forței de muncă din cauza lipsei de oportunități locale. Creșterea ponderii "muncii la negru" are efecte negative asupra economiei locale, deoarece reduce veniturile fiscale și poate submina protecția socială. De asemenea, poate crea inechități în piața muncii și poate afecta calitatea locurilor de muncă. Dispariția tradițiilor locale poate slăbi coeziunea comunitară și poate duce la pierderea identității culturale, ceea ce este important de protejat și de promovat.

4) INSFRASTRUCTURĂ	
Puncte tari	Apropierea de drumul național DN 1 - E 60 și de Drumul Vinului, pot facilita accesibilitatea, ceea ce este important pentru dezvoltarea economică a orașului. Apropierea de calea ferată oferă posibilități de transport eficient local, cât și cu țările din centrul și vestul Europei;

	Suprafețele mari ocupate de vegetație pot reprezenta o oportunitate pentru dezvoltarea sectorului forestier, producția de materiale lemnoase și turismul ecologic. Existența rețelei de electricitate și de gaze este importantă pentru asigurarea serviciilor de utilitate publică și dezvoltarea infrastructurii necesare pentru populație și întreprinderi. Aceste puncte forte pot servi ca baza pentru dezvoltarea economică și infrastructurală a orașului, cu impact asupra calității vieții locuitorilor.
Puncte slabe	Lipsa unui sistem public de canalizare și a stației de epurare poate duce la poluarea apelor și impact negativ asupra mediului înconjurător, gospodăriile care au fose septice sau bazine vidanjabile sunt reduse. Bugetul local redus limitează capacitatea autorităților locale de a finanța lucrările de întreținere și reabilitare a infrastructurii, cum ar fi drumurile orașulle sau agricole. Aceste puncte slabe pot afecta calitatea vieții în orașul TISMANA și pot necesita eforturi pentru găsirea de soluții și atragerea de finanțări suplimentare pentru rezolvarea acestor probleme.
Oportunități	Realizarea de alei pietonale și piste pentru bicicliști poate îmbunătăți infrastructura pentru transportul în comună și poate promova mijloacele de transport durabile. Accesul la fonduri structurale și programe cu finanțare nerambursabilă poate oferi oportunități de îmbunătățire a infrastructurii și a condițiilor de trai din comună. Disponibilitatea de programe cu finanțare nerambursabilă pentru reabilitarea termică poate ajuta la creșterea eficienței energetice a clădirilor din comună, reducând costurile locuitorilor și impactul asupra mediului. Aceste oportunități pot contribui la dezvoltarea durabilă a orașului TISMANA și la creșterea calității vieții pentru locuitori.
Amenințări	Scăderea interesului investitorilor poate avea un impact negativ asupra dezvoltării economice a orașului, deoarece investițiile pot aduce locuri de muncă și creștere economică. Neaccesarea și neutilizarea fondurilor nerambursabile pentru infrastructura fizică de bază, în special pentru apă și gestionarea deșeurilor, pot conduce la probleme legate de calitatea vieții locuitorilor și la un impact asupra mediului. Lipsa resurselor financiare pentru finanțarea sau cofinanțarea proiectelor prin accesarea fondurilor structurale poate limita dezvoltarea orașului și capacitatea acesteia de a aborda nevoile esențiale ale comunității.

5) ACTIVITĂȚI COMERCIALE ȘI SERVICII	
Puncte tari	Potențialul semnificativ pentru agricultura ecologică poate duce la dezvoltarea unei industrii agricole mai durabile și la generarea de produse de calitate superioară. Diversificarea activităților economice poate aduce stabilitate economică în comună și poate reduce dependența de un singur sector. Tradiția în creșterea animalelor poate contribui la dezvoltarea sectorului zootehnic și la producția de produse de carne de înaltă calitate.

	Potențialul crescut pentru dezvoltarea turismului poate atrage turiști și investitori, ceea ce ar putea stimula creșterea economică. Existenta unor agenți economici locali care contribuie la dezvoltare și la crearea de noi locuri de muncă este benefică pentru economia orașului. Tradițiile în prelucrarea resurselor locale pot oferi o bază solidă pentru dezvoltarea de ateliere și meșteșuguri locale, ceea ce poate susține economia locală.
Puncte slabe	Resursele financiare locale limitate pot reprezenta o barieră în dezvoltarea orașului, iar autoritățile locale ar trebui să caute modalități de atragere a fondurilor suplimentare sau de gestionare mai eficientă a resurselor disponibile. Absența investițiilor străine majore poate însemna că există o oportunitate de a promova orașul în rândul potențialilor investitori și de a crea un climat favorabil pentru atragerea capitalului extern. Aceasta ar putea contribui la dezvoltarea economică și la crearea de noi locuri de muncă în zonă. Orientarea predominantă către comerțul din industria alimentară poate indica o oportunitate de diversificare a economiei locale prin dezvoltarea altor sectoare sau servicii. Implementarea slabă a sistemului de asigurare a calității producției și produselor poate necesita îmbunătățiri pentru a spori competitivitatea produselor locale și a câștiga încrederea consumatorilor. Infrastructura inadecvată și lipsa canalizării reprezintă aspecte cruciale care necesită atenție din partea autorităților locale pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea comunității. Activitatea redusă de marketing a societăților comerciale și investițiile modeste din partea administrației locale pot fi îmbunătățite prin promovarea resurselor și potențialului orașului, precum și prin facilitarea dezvoltării unor inițiative de promovare și sprijinire a afacerilor locale.
Oportunități	Atragerea de noi investitori poate stimula dezvoltarea economică prin crearea de locuri de muncă și creșterea producției locale. Utilizarea programelor de finanțare ale Uniunii Europene, atât pentru mediul rural cât și pentru IMM-uri, poate oferi resurse suplimentare pentru proiecte de dezvoltare și modernizare. Înființarea de microîntreprinderi pentru prelucrarea resurselor și produselor existente în comună poate contribui la diversificarea economiei și la generarea de venituri suplimentare. Promovarea produselor tradiționale locale poate spori atractivitatea orașului pentru turiști și pentru piața internă. Programul guvernamental pentru sprijinirea inițiativelor locale, în special pentru cei din agricultură sau turism, poate susține dezvoltarea acestor sectoare. Înființarea de silozuri și ferme zootehnice poate sprijini dezvoltarea sectorului agricol. Posibilitatea încheierii de parteneriate cu investitori locali sau străini poate aduce expertiză și resurse suplimentare pentru proiecte de dezvoltare.
Amenințări	Riscul interesului redus al investitorilor poate necesita eforturi suplimentare pentru promovarea oportunităților din comună și a beneficiilor investițiilor în zonă.

	Lipsa de receptivitate a populației locale la programele de finanțare

6) AGRICULTURA	
Puncte tari	Potențialul ridicat pentru agricultura ecologică și condițiile naturale favorabile pentru producția agricolă pot oferi oportunități pentru dezvoltarea sectorului agricol în mod sustenabil. Existența tradițiilor pentru dezvoltarea activităților de agrozootehnie poate contribui la promovarea și menținerea metodelor tradiționale de creștere a animalelor și producție agricolă. Disponibilitatea forței de muncă poate fi un avantaj pentru dezvoltarea și extinderea activităților agrozootehnice din comună.
Puncte slabe	Inexistența sistemelor de irigații poate reprezenta o dificultate în dezvoltarea agriculturii, în special în condiții de climă uscată sau în perioade cu scăderi semnificative ale precipitațiilor. Lipsa structurilor asociative în agricultură poate limita capacitatea agricultorilor locali de a negocia prețuri mai bune sau de a accesa mai ușor resurse și sprijin financiar. Interesul scăzut al tinerilor pentru activitățile agricole poate duce la îmbătrânirea forței de muncă din sectorul agricol, ceea ce reprezintă o provocare pentru viitor. Lipsa sectorului de prelucrare a produselor animaliere poate limita valoarea adăugată și profitabilitatea activităților de creștere a animalelor. Piața de desfacere redusă poate necesita eforturi suplimentare pentru promovarea produselor locale și extinderea ariei de vânzare. Investițiile limitate și promovarea redusă a produselor specifice zonei rurale pot afecta dezvoltarea sectorului agrozootehnic în comună.
Oportunități	Accesarea de fonduri structurale reprezintă o oportunitate importantă pentru dezvoltarea afacerilor în sectorul agricol. Prin astfel de fonduri, se pot obține resurse financiare pentru investiții în echipamente, infrastructură și dezvoltarea de noi produse. Dezvoltarea sectorului agricol poate fi stimulată prin identificarea și accesarea piețelor de desfacere, inclusiv cele locale și regionale, dar și prin promovarea produselor la nivel național sau internațional. Înființarea unui centru pentru produse agricole și animale poate crea un punct de vânzare centralizat și poate contribui la consolidarea poziției producătorilor locali pe piață. Practicarea agriculturii ecologice reprezintă o oportunitate de dezvoltare durabilă și de producție de produse sănătoase și certificate. Promovarea produselor alimentare tradiționale poate crea un segment distinct pe piață și atrage interesul consumatorilor. Procesarea produselor vegetale și animale poate adăuga valoare produselor și extinde gama de produse disponibile. Înființarea unor silozuri și ferme zootehnice poate contribui la creșterea capacității de depozitare și creștere a animalelor. Asocierea producătorilor poate oferi putere de negociere pe piață și sprijin reciproc în dezvoltarea afacerilor agricole.

Amenințări	Practicarea agriculturii de subzistență reprezintă o problemă și poate limita dezvoltarea durabilă a sectorului agricol. Promovarea unor metode agricole mai eficiente și a diversificării producției poate fi o soluție. Cunoștințele insuficiente privind accesarea proiectelor finanțate prin fonduri structurale reprezintă un obstacol. Mai multe programe de instruire și asistență pot fi puse la dispoziție pentru a ajuta agricultorii și întreprinzătorii locali să înțeleagă și să beneficieze de aceste fonduri. Concurența importului de produse agroalimentare de pe piața UE poate fi o provocare pentru producătorii locali. Dezvoltarea unor produse cu valoare adăugată sau cu caracteristici unice poate face diferența pe piață. Insuficienta informare și educare a populației privind dezvoltarea durabilă a agriculturii și protecția mediului poate fi abordată prin campanii de conștientizare și programe de educație. Migrația tinerilor poate duce la scăderea forței de muncă în agricultură. Pentru a contracara această tendință, pot fi implementate programe de stimulare a antreprenoriatului rural și de promovare a carierelor în agricultură și sectorul agroalimentar.

7) TURISMUL RURAL	
Puncte tari	Așezarea geografică propice dezvoltării turismului rural este un avantaj important. Orașul poate promova turismul ca destinație pentru turiștii care doresc să scape de aglomerația urbană și să se bucure de liniște și peisaje naturale. Mediul natural favorabil drumețiilor, weekend-urilor și vacanțelor la țară poate atrage turiști care doresc să petreacă timp în natură și să exploreze peisajele rurale. Habitatul rural bine conservat și păstrarea patrimoniului cultural reprezintă resurse importante pentru dezvoltarea turismului. Turiștii pot experimenta tradițiile și obiceiurile locale într-un mediu autentic. Existenta unor lăcașe de cult poate atrage turiști interesați de aspectele religioase și culturale ale zonei. Ospitalitatea tradițională, obiceiurile și datinile populare pot face experiența turistică mai autentică și plăcută pentru vizitatori. Peisajele deosebite, diversitatea florei și faunei și mediul nepoluat pot atrage iubitorii de natură și observatorii de păsări. Traseele turistice din zonă și potențialul pentru dezvoltarea turismului rural pot contribui la creșterea numărului de turiști. Arhitectura tradițională bine conservată poate oferi o experiență autentică și atrăgătoare pentru turiști.
Puncte slabe	Lipsa de resurse financiare locale poate limita capacitatea de dezvoltare a infrastructurii turistice și promovarea turismului rural în comună. Investițiile reduse, atât din partea investitorilor locali, cât și din partea celor străini, pot încetini dezvoltarea turismului. Pregătirea profesională de slaba calitate în domeniul serviciilor turistice poate afecta calitatea experienței turistice și poate reduce atractivitatea orașului pentru turiști.

	Lipsa spațiilor de cazare poate limita capacitatea de primire a turiștilor și poate duce la o scădere a numărului de vizitatori. Absența firmelor agroturistice autorizate poate însemna că potențialii turiști nu au acces la servicii și experiențe autentice de turism rural. Lipsa unui "brand" local sau a unei identități turistice distinctive poate face ca orașul să fie mai puțin cunoscută și să aibă dificultăți în a atrage turiști. Promovarea insuficientă a orașului pentru dezvoltarea turistică poate face ca mulți turiști să nu fie conștienți de oportunitățile pe care le oferă orașul TISMANA.
Oportunități	Realizarea de investiții în spații de cazare poate crește capacitatea de primire a turiștilor și poate oferi opțiuni de cazare pentru diverse tipuri de turiști. Dezvoltarea de facilități de agrement, cum ar fi trasee turistice pentru drumeții, trasee pentru biciclete sau turism ecvestru, poate diversifica oferta turistică și poate atrage diferite categorii de turiști. Aceste măsuri ar putea contribui la dezvoltarea turismului în orașul TISMANA și la creșterea numărului de vizitatori interesați să descopere peisajele și tradițiile locului.
Amenințări	Neglijarea potențialului turistic local și adoptarea unor obiceiuri sau sărbători "importate" (de exemplu, Valentine 's Day în loc de Drobete) în detrimentul tradițiilor locale pot afecta dezvoltarea turismului rural și a culturii locale.

8) ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CULTURĂ	
Puncte tari	Existența a două școli și a două grădinițe, a unei biblioteci și a bisericilor, precum și desfășurarea de activități culturale în orașul TISMANA sunt puncte forte ale comunității locale. Acestea contribuie la dezvoltarea educației, la păstrarea tradițiilor și la promovarea culturii în zonă. De asemenea, managementul școlar adecvat în unitățile de învățământ public poate asigura o educație de calitate pentru copiii orașului. Aceste resurse culturale și educaționale pot fi valorificate pentru a atrage turiști și pentru a dezvolta turismul cultural în comună. Este important să se promoveze și să se protejeze aceste elemente culturale și educaționale, în vederea dezvoltării durabile a orașului TISMANA.
Puncte slabe	Situația scăderii populației școlarizate în învățământul primar și gimnazial din cauza declinului demografic poate pune presiune asupra sistemului de învățământ din comună. Acest aspect poate duce la provocări legate de utilizarea eficientă a resurselor și la o posibilă reducere a ofertei educaționale. gradul de acoperire relativ ridicat a posturilor didactice din școli cu cadre suplinitoare; De asemenea, cadrele didactice care fac naveta pot avea dificultăți legate de deplasarea constantă între locul de muncă și locuința lor. Acest lucru poate afecta bunăstarea lor și poate contribui la fluctuația forței de muncă din comună.
Oportunități	Ameliorarea infrastructurii școlare prin reabilitarea și modernizarea școlilor și grădinițelor. Modernizarea căminelor culturale pentru a sprijini activitățile comunitare. Amenajarea unui teren de fotbal și crearea unui complex sportiv pentru promovarea activităților sportive în comună.

Amenințări	Situația îmbătrânirii populației în comună, combinată cu un buget redus care nu permite alocarea suficientă a resurselor pentru dotarea materiale a unităților de învățământ, a dus la creşterea fenomenului de abandon şcolar. De asemenea, scăderea natalității a condus la reducerea populației școlare din comună.

CONCLUZIE
Din analiza SWOT a orașului TISMANA, se conturează o serie de direcții prioritare care trebuie avute în vedere pentru a asigura dezvoltarea durabilă a acestei localități. Orașul TISMANA are un potențial semnificativ pentru a deveni o destinație turistică atractivă, având resursele și oportunitățile necesare pentru a oferi o gamă diversificată de activități pentru turiști, precum un mediu cu aer curat. Este esențial să se elaboreze o strategie pentru a promova orașul ca o destinație turistică și să se atragă turiști. În paralel, pentru a sprijini dezvoltarea economică, trebuie să se acorde o atenție deosebită îmbunătățirii infrastructurii locale. De-a lungul anilor, au fost realizate unele lucrări, dar pentru a susține creșterea economică, este nevoie de investiții semnificative. Sectoarele prioritare pentru dezvoltare ar trebui să fie agricultura, zootehnia și turismul, deoarece acestea au potențialul de a genera creștere economică, de a atrage investitori și de a consolida comunitatea locală, contribuind astfel la creșterea calității vieții locuitorilor. Pentru a diversifica baza economică și a reține populația în comună, investițiile în agricultură, precum și în dezvoltarea micilor ateliere de artizanat, meșteșuguri și prelucrarea materiilor prime, inclusiv reciclarea deșeurilor, sunt esențiale. De asemenea, modernizarea sau extinderea infrastructurii este esențială și poate necesita investiții semnificative pentru a susține dezvoltarea economică și bunăstarea localnicilor.

4. DIAGNOSTIC

4.1. Diagnostic general

În urma analizei asupra situației actuale din orașul TISMANA s-au evidențiat principalele disfuncționalități, probleme şi priorități:

- Dezvoltarea dezordonată a unor trupuri izolate de intravilan pe teritoriului orașului;
- Dezvoltarea insuficientă a zonei centrale a orașului și lipsa dotărilor care să completeze specificul acestei zone;
- Absența unor centre secundare cu facilități sociale, culturale, administrative, comerciale și de servicii, în contextul extinderii intravilanului;
- Insuficiența instituțiilor publice de cultură, învățământ, turism, financiar-bancare;
- Lipsa unora dintre dotărilor necesare din zonele de locuire;

- Necesitatea reabilitării zonei cu locuințe, dotarea cu: parcări, garaje, locuri de joacă, spații verzi, magazine, etc. precum şi renovarea fațadelor şi recondiționarea rețelelor edilitare
- Insuficiența sau chiar lipsa dotărilor tehnico-edilitare (rețele, stație tratare apă, stație de epurare, centrală telefonică, etc);
- Circulații rutiere în interiorul orașului sau între localități nemodernizate, intersecții neamenajate;
- Lipsa spațiilor verzi destinate activităților sportive și de agrement;
- Absența măsurilor de protecție pentru monumentele de arhitectură;
- Prezența unor zone neconstruite cu statut de teren arabil în interiorul teritoriului intravilan;
- Risc de poluare rezultat din activitatea de extragere a petrolului;
- Afectarea funcțiunii de locuire din cauza poluării de diverse tipuri cauzate de unitățile industriale aflate în apropierea zonelor de locuire etc.

În ultimii 10 ani, în perioada 2013-2023, orașul TISMANA a cunoscut o extindere semnificativă a zonei rezidențiale. Această expansiune a ridicat însă preocupări, deoarece autoritățile locale au întâmpinat dificultăți în furnizarea infrastructurii tehnico-edilitare adecvate în aceste zone în creștere. În orașul TISMANA, predomină în mare parte locuințele unifamiliale, semnificând că aceasta este opțiunea preferată a populației din prezent.

4.2. Diagnostic prospectiv

4.1. Diagnostic general

În urma analizei asupra situației actuale din orașul TISMANA s-au evidențiat principalele disfuncționalități, probleme şi priorități:

Dezvoltarea dezordonată a unor trupuri izolate de intravilan pe teritoriului orașului;

Dezvoltarea insuficientă a zonei centrale a orașului și lipsa dotărilor care să completeze specificul acestei zone;

Absența unor centre secundare cu facilități sociale, culturale, administrative, comerciale și de servicii, în contextul extinderii intravilanului;

Insuficiența instituțiilor publice de cultură, învățământ, turism, financiar-bancare;

Lipsa unora dintre dotărilor necesare din zonele de locuire;

Necesitatea reabilitării zonei cu locuințe, dotarea cu: parcări, garaje, locuri de joacă, spații verzi, magazine, etc. precum şi renovarea fațadelor şi recondiționarea rețelelor edilitare

Insuficiența sau chiar lipsa dotărilor tehnico-edilitare (rețele, stație tratare apă, stație de epurare, centrală telefonică, etc);

Circulații rutiere în interiorul orașului sau între localități nemodernizate, intersecții neamenajate;

Lipsa spațiilor verzi destinate activităților sportive și de agrement;

Absența măsurilor de protecție pentru monumentele de arhitectură;

Prezența unor zone neconstruite cu statut de teren arabil în interiorul teritoriului intravilan;

Risc de poluare rezultat din activitatea de extragere a petrolului;

Afectarea funcțiunii de locuire din cauza poluării de diverse tipuri cauzate de unitățile industriale aflate în apropierea zonelor de locuire etc.

În ultimii 10 ani, în perioada 2013-2023, orașul TISMANA a cunoscut o extindere semnificativă a zonei rezidențiale. Această expansiune a ridicat însă preocupări, deoarece autoritățile locale au întâmpinat dificultăți în furnizarea infrastructurii tehnico-edilitare adecvate în aceste zone în creștere. În orașul TISMANA, predomină în mare parte locuințele unifamiliale, semnificând că aceasta este opțiunea preferată a populației din prezent.

4.2. Diagnostic prospectiv

În ultimul deceniu, orașul a cunoscut o extindere semnificativă a zonelor rezidențiale, preponderent prin dezvoltarea locuințelor unifamiliale. Această tendință este susținută de atractivitatea cadrului natural și de preferința populației pentru zone cu un nivel redus de poluare și o calitate ridicată a mediului. În contextul tendinței de relocare a populației din municipiul Târgu Jiu către localități mai mici, cu potențial turistic și caracter ambiental favorabil, Tismana are posibilitatea de a-și consolida rolul de alternativă rezidențială viabilă la nivelul județului Gorj.

Totuși, dezvoltarea rezidențială recentă nu este întotdeauna corelată cu ritmul de extindere a infrastructurii tehnico-edilitare. Rețelele de alimentare cu apă și canalizare nu acoperă integral teritoriul construit, iar capacitățile existente pot deveni insuficiente în cazul continuării extinderii intravilanului. În lipsa modernizării și extinderii acestor rețele, există riscul accentuării disfuncționalităților și al apariției unor probleme de mediu și sănătate publică.

Din perspectivă economică, orașul dispune de resurse naturale și de un cadru geografic favorabil dezvoltării turismului de agrement și de weekend, precum și a zonelor rezidențiale de vacanță. Valorificarea acestor resurse poate contribui la diversificarea economiei locale și la crearea de noi locuri de muncă, însă acest proces trebuie realizat în mod sustenabil, prin protejarea mediului și printr-o planificare urbanistică riguroasă.

Pe termen mediu și lung, dezvoltarea orașului trebuie să urmărească structurarea coerentă a teritoriului intravilan, limitarea extinderilor necontrolate și valorificarea terenurilor neconstruite din interiorul acestuia. Revitalizarea zonei centrale și crearea unor poli secundari de servicii în zonele extinse reprezintă direcții esențiale pentru echilibrarea funcțională a orașului și pentru creșterea calității vieții locuitorilor.

5. STRATEGIA DE DEZVOLTARE SPAȚIALĂ[104]

Din datele prezentate și analiza informațiilor disponibile reiese că **orașul TISMANA dispune de resurse naturale și antropice valoroase și nu se confruntă cu probleme**

104 *Echivalentul capitolului "Propuneri de dezvoltare urbanistică" prevăzut prin Normele metodologice din 26 februarie 2016 de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism, aprobate prin Ordinul MDRAP nr. 233 din 26 februarie 2016, Anexa 2 - va fi "Strategia de dezvoltare spațială"*

majore în ceea ce privește mediul și capitalul natural din zonă. Cu toate acestea, există provocări semnificative în sectoarele economic și social.

În paralel, s-au identificat oportunități de dezvoltare în contextul actual, și pentru a valorifica aceste oportunități, au fost luate în considerare măsuri pentru a crea un cadru adecvat dezvoltării activităților economice, inclusiv zonarea funcțională, dezvoltarea infrastructurii de comunicații și furnizarea de servicii edilitare.

5.1. Strategia de dezvoltare spațială a orașului TISMANA

Conceptul de dezvoltare teritorială spațială este un document strategic ce vizează dezvoltarea durabilă a localității TISMANA, integrându-se în contextul județului GORJ. Aceasta, la rândul său, face parte din dezvoltarea multidirecțională a întregului teritoriu al României, fiind coordonată "în modul cel mai flexibil" de Ministerul Dezvoltării Naționale.

Conceptul de dezvoltare spațială, atât la nivel general cât și specific pentru orașul TISMANA, oferă un cadru pentru fundamentarea dezvoltării teritoriului. Acest concept ia în considerare conexiunile și evoluția spațiului înconjurător al localității, care sunt în legătură directă sau indirectă cu spațiul economico-politico-cultural al județului. Acest concept se bazează pe practicile curente ordinare și extraordinare în domeniul planificării teritoriale care face apel la viziunea integratoare sau de diferențiatoare a teritoriul definit de orașul Tismana, dar mai ales al teritoriului intern administrativ al localății.

Dezvoltarea spațială a orașului TISMANA ar trebui să stabilească liniile directoare a dezvoltării teritoriale a orașului la scara de sate componente prin integrarea relațiilor relevante la nivelul zonelor funcționale generale ale orașului

Acest set complex de strategii orientate către dezvoltarea complexă a teritoriului zonelor și subzonelor definite în documentațiile PUG-ului, este strict legat și condiționată de factorul esențial privind scurgerea timpului în înțelesul dezvoltării concrete și schimbările factoriale produse în anumite intervale prestabilite sau spontane al evoluției locale transcrise și explicative în termene definite durata MEDIU și/sau LUNGĂ durată.

Această documentație are ca scop evidențierea, din perspectiva unei abordări teritoriale integrate, a modalităților prin care potențialul orașului poate fi exploatat pentru a stimula dezvoltarea sa echilibrată și multifuncțională. Prin aceasta, se dorește consolidarea legăturilor economice și sociale ale orașului cu comunele și localitățile învecinate și să contribuirea activă la implicarea și vizibilitatea orașului TISMANA în viața socio-politică a județului Gorj.

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030 evidențiază oportunitatea consolidării legăturii urban-rural, punându-se accentul pe dezvoltarea zonelor rurale corelată cu cea a orașelor, prin încurajarea parteneriatelor locale şi a unei planificări teritoriale integrate. Programul Național de Dezvoltare Rurală, 2007-2013, elaborat de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale se axează pe trei aspecte cheie referitoare la dezvoltarea mediului rural:

- Creșterea economică şi convergența veniturilor din spațiul rural (acolo unde este posibil), în paralel cu asigurarea condițiilor de trai şi protecția mediului din aceste zone prin facilitarea transformării şi modernizării structurii duale a agriculturii şi silviculturii și a industriei procesatoare;

- Management durabil atât pe suprafețele agricole, cât şi pe cele forestiere cu scopul menținerii și îmbunătățirii calității mediului în zonele rurale;
- Gestionarea şi facilitarea tranziției forței de muncă din sectorul agricol către alte sectoare care să le asigure un nivel de trai corespunzător din punct de vedere social şi economic .

Legea nr. 190/2013 prevede o serie de principii care trebuie urmărite în cadrul SDTR, referitoare la legăturile urban-rural și la dezvoltarea locală:

- Promovarea solidarității urban-rural şi dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii;
- Consolidarea şi dezvoltarea rețelei de legături interregionale. Documente de referință:
- Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030,
- MDRT, 2008 ESPON,
- Cercetările ESPON și planificarea teritorială strategică în România,
- Punctul de Contact Espon din România, 2010.

5.1.1 Viziunea de dezvoltare spațială;

Viziunea de dezvoltare a orașului Tismana are la bază transformarea progresivă a unei structuri urbane cu caracter preponderent rural într-un oraș modern, echilibrat și competitiv, fundamentat pe principiile dezvoltării durabile și ale integrării armonioase în cadrul natural. Evoluția spațială propusă urmărește valorificarea coerentă a potențialului istoric, natural și economic, printr-o structurare clară a direcțiilor de creștere și a funcțiunilor urbane.

Dezvoltarea orașului este conturată pe două direcții majore. Prima direcție vizează zona de-a lungul drumului național, unde accesibilitatea este ridicată iar geografia "plană" este favorabilă și permite consolidarea și extinderea funcțiunilor urbane necesare orașului cum ar fi servicii, activități terțiare, funcțiuni comerciale, zone rezidențiale mai dense. Această axă devine principalul pol de dezvoltare urbană, cu rol de reprezentare și dinamizare economică.

A doua direcție de dezvoltare urmărește consolidarea și revitalizarea satelor aparținătoare, prin păstrarea unui caracterului rural și integrat armonios în peisajul natural. Intervențiile propuse în aceste zone au ca obiectiv menținerea identității locale, dezvoltarea activităților agroturistice și crearea unui mediu rural atractiv, perfect integrat în cadrul natural din care face parte.

Prin implementarea unei strategii coerente și etapizate, localitatea își propune atingerea unui statut urban consolidat, capabil să asigure bunăstarea locuitorilor, să reducă migrația și să atragă vizitatori și investitori.

a. Valorificarea potențialului economic

Direcția economică are în vedere stimularea parteneriatelor public-private pentru exploatarea eficientă a terenurilor agricole de calitate și susținerea fermierilor locali prin suport tehnic și logistic. Se urmărește dezvoltarea sectorului agricol și zootehnic, promovarea produselor locale și crearea unor lanțuri valorice integrate.

Totodată, se propune dezvoltarea activităților terțiare în zonele cu accesibilitate ridicată, în special de-a lungul axei principale de circulație, precum și susținerea

turismului de odihnă și recreere, beneficiind de amplasarea în zona subcarpatică și de proximitatea fondului forestier.

b. Valorificarea potențialului natural

Cadrul natural reprezintă una dintre principalele resurse strategice ale orașului. Se propune amenajarea zonelor de-a lungul pârâurilor pentru crearea de spații publice de agrement și recreere, contribuind la creșterea calității vieții și la dezvoltarea turismului local.

În perspectiva diversificării ofertei turistice, se are în vedere crearea unui domeniu schiabil care să atragă turiști în sezonul de iarnă, precum și dezvoltarea unei infrastructuri turistice de cazare și activități cu caracter rural în zona colinară a orașului. Toate aceste intervenții vor fi realizate cu respectarea principiilor de protecție și conservare a mediului natural, încurajând activitățile ecoturistice și educaționale.

c. Valorificarea potențialului uman

Dezvoltarea durabilă a orașului presupune consolidarea capitalului uman. Se urmărește crearea de locuri de muncă prin atragerea investițiilor și dezvoltarea infrastructurii economice, reducând astfel migrația populației către centre urbane mai mari.

În paralel, este necesară modernizarea infrastructurii educaționale și susținerea formării profesionale, pentru a asigura o forță de muncă adaptabilă și competitivă. Promovarea activităților culturale și sportive va contribui la creșterea coeziunii comunității și la îmbunătățirea calității vieții, consolidând identitatea locală și atractivitatea orașului.

Prin această viziune integrată, Tismana își propune să devină un oraș modern, echilibrat și sustenabil, care valorifică în mod responsabil resursele naturale, economice și umane de care dispune.

OBIECTIVE SPECIFICE		
1)Agricultura şi dezvoltare rurală	AGRICULTURA	▪ dezvoltarea agriculturii, prin utilizarea unor tehnici specifice şi constituirea unor sisteme pentru adaptabilitatea la condiţiile climatice; ▪ varietatea activităţilor în domeniile zootehnice şi agricole, generatoare de venit la bugetul local; ▪ sprijinirea organizării de asociaţii ale producătorilor oraşului pentru a beneficia de oportunităţile care decurg din aceasta; ▪ profitabilizarea practicilor agricole pentru a facilita şi productivitatea lucrării aplicate pe terenurile agricole
	SILVICULTURA	▪ pe teritoriul oraşului TISMANA, se desfăşoară lucrări de plantare, organizare şi exploatare a pădurilor, asigurând resursele necesare pentru industria lemnului.

		▪ plantarea arborilor pe terenurile neproductive ale primăriei.
2)Infrastructura şi Mediu	TRANSPORT	▪ îmbunătăţirea infrastructurii drumurilor oraşulle pentru a satisface nevoile curente ale comunităţii şi ale activităţilor economice. ▪ implementarea de piste pentru bicicliști pentru promovarea transportului eco-friendly și sănătos. ▪ modernizarea drumurilor agricole pentru a sprijini eficienţa şi dezvoltarea sectorului agricol. ▪ coordonarea sistemului de transport pentru persoane şi mărfuri, pentru a optimiza fluxurile şi a facilita mobilitatea în comunitate.
	UTILITĂŢI	▪ înfiinţarea sistemelor de furnizare a gazelor naturale şi de canalizare capabile să deservească tuturor locuitorilor oraşului; ▪ dotările lucrărilor de interes public extinse pentru diversificarea serviciilor publice arondate spaţiului rural; ▪ respectarea regulilor de folosire durabilă a terenurilor din comună, conform planului de urbanism general, ca instrument de planificare spaţială; ▪ restaurarea clădirilor din patrimoniu şi punerea în valoarea a acestora.
	SĂNĂTATE	▪ îmbunătăţirea serviciilor de asistenţă medicală; ▪ influenţarea, în mod sistematizat şi organizat, a populaţiei, cu privire la accesarea serviciilor de sănătate, la o perioadă regulată de timp, pentru prevenirea situaţiilor de urgenţă prin susţinerea şi promovarea modului de viaţă sănătos.
	MEDIU	▪ prevenirea poluării şi păstrarea calităţii mediului; ▪ informarea populaţiei asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate în locurile amenajate, ▪ folosirea echilibrată a resurselor de apă şi prevenirea poluării acestora; ▪ susţinerea şi informarea practicilor de agricultură ecologică; ▪ înfiinţarea sistemului de epurarea apelor uzate; ▪ înlăturarea deşeurilor de pe cursurile de apă şi a domeniului public; ▪ organizarea platformelor de colectare selectivă a deşeurilor; ▪ acoperirea suprafeţelor degradate prin plantarea arborilor pentru prevenirea degradării terenurilor. ▪ amenajarea unui parc oraşull.

3)Economie		▪ susținerea și încurajarea dezvoltării unei industrii diversificate și flexibile, care să ofere oportunități de realizare profesională și financiară pentru locuitorii orașului TISMANA. ▪ crearea unei industrii ecologice și sustenabile, care să nu producă poluare și să asigure durabilitatea mediului înconjurător.
	COMERȚ ȘI SERVICII	▪ diversificare gamei de servicii disponibile pentru locuitorii orașului TISMANA prin creșterea numărului de societăți comerciale active.
	MEDIU DE AFACERI	▪ protejarea întreprinderilor mici, care desfășoară activități productive și participa la dezvoltarea zonei.
4)Educație și cultură	ÎNVĂȚĂMÂNT	▪ asigurarea accesului liber la educație pentru toți. ▪ dezvoltarea și furnizarea unei infrastructuri școlare adecvate pentru a satisface nevoile educaționale. ▪ acordarea de burse pentru performanțele academice. ▪ orientarea și sprijinirea tinerilor în domeniul formării profesionale. ▪ asigurarea accesului la un sistem educațional performant, adaptabil și adecvat mediului rural. ▪ oferirea oportunităților pentru reformarea persoanelor adulte.
	CULTURA	▪ conservarea și transmiterea cunoștințelor și practicilor tradiționale către generațiile viitoare. ▪ asigurarea unui acces transparent și clar la sursele de informare tradiționale și moderne. ▪ adaptarea structurii spațiilor destinate activităților socio-culturale pentru a corespunde nevoilor și resurselor moderne. ▪ restaurarea și extinderea căminelor culturale din orașul TISMANA.
5)Resurse Umane	POPULAȚIA	▪ crearea unui mediu atractiv pentru tineri, atât din orașul TISMANA, cât și din afara ei, pentru a-i atrage în comunitate. ▪ dezvoltarea de facilități și condiții favorabile pentru familiile tinere.
	PIAȚA MUNCII	▪ crearea unui număr suficient de locuri de muncă în diverse domenii pentru a satisface nevoile de trai ale comunității. ▪ oferirea de oportunități pentru reconversia profesională în sectoarele cheie ale pieței muncii.
	SERVICII SOCIALE	▪ înființarea unui grup de acțiune locală pentru promovarea inițiativelor comunitare.

	▪ sprijinirea și extinderea serviciilor de asistență socială destinate persoanelor vulnerabile (minori, persoane în vârstă, persoane cu dizabilități). ▪ consolidarea colaborării între administrația publică locală și societatea civilă pentru soluționarea problemelor de interes comunitar.

5.1.2 Scenarii de dezvoltare spațială

Obiectiv General:	Asigurarea dezvoltării durabile și coerente a orașului TISMANA prin valorificarea potențialului agricol, economic, natural și uman, îmbunătățirea infrastructurii și a calității vieții locuitorilor.

1: DEZVOLTARE AGRICOLĂ ȘI RURALĂ		
Obiective specifice:	Programe:	Beneficii anticipate:
Dezvoltarea agriculturii prin utilizarea tehnicilor moderne și adaptarea la condițiile climatice **Diversificarea activităților zootehnice și agricole pentru creșterea veniturilor locale** **Sprijinirea organizării asociațiilor producătorilor pentru acces la oportunități economice** **Profitabilizarea practicilor agricole și creșterea productivității terenurilor** **Promovarea silviculturii și plantarea arborilor pe terenurile neproductive**	Program de modernizare agricolă, inclusiv dotarea fermierilor cu utilaje performante. Proiect de sprijin pentru formarea și dezvoltarea asociațiilor agricole. Program de dezvoltare a silviculturii și reîmpăduririi terenurilor neproductive.	Creșterea veniturilor din agricultură. Îmbunătățirea sustenabilității economice și ecologice. Crearea de noi locuri de muncă în sectorul agricol și silvic.

2: ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII ȘI MEDIULUI		
Obiective specifice:	Programe:	Beneficii anticipate:
Îmbunătățirea infrastructurii rutiere pentru a satisface nevoile comunității și ale activităților economice **Modernizarea și extinderea rețelelor de utilități publice**	Program de modernizare a drumurilor orașulle și agricole. Proiect de realizare a pistelor pentru bicicliști pentru promovarea transportului eco-friendly, durabil.	Îmbunătățirea mobilității și accesibilității. Creșterea calității vieții și a sănătății publice.

2: ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII ȘI MEDIULUI		
Îmbunătățirea serviciilor de asistență medicală	Program de extindere a rețelelor de gaze naturale și canalizare.	Protejarea mediului și resurselor naturale.
Prevenirea poluării și păstrarea calității mediului	Program de modernizare a infrastructurii medicale.	
	Program de colectare și reciclare a deșeurilor	

3: DEZVOLTARE ECONOMICĂ DIVERSIFICATĂ		
Obiective specifice:	Programe cu materializare spațială:	Beneficii anticipate:
Crearea unei industrii ecologice și sustenabile	Program de dezvoltare industrială sustenabilă, inclusiv infrastructură pentru întreprinderi mici.	Creșterea economică și crearea de locuri de muncă.
Diversificarea gamei de servicii disponibile pentru locuitori	Proiect de sprijin pentru întreprinderile mici și mijlocii.	Reducerea dependenței economice de un singur sector.
Protejarea și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii	Program de diversificare a serviciilor comerciale și profesionale.	Îmbunătățirea calității vieții prin acces la diverse servicii.

4: EDUCAȚIE ȘI CULTURĂ		
Obiective specifice:	Programe:	Beneficii anticipate:
Asigurarea accesului liber la educație pentru toți locuitorii	Program de modernizare a infrastructurii educaționale.	Creșterea nivelului de educație și competențe profesionale.
Dezvoltarea infrastructurii școlare adecvate	Proiect de restaurare și extindere a căminelor culturale.	Conservarea patrimoniului cultural.
Oferirea de burse pentru performanțele școlare și sprijinirea formării profesionale	Program de burse și formare profesională.	Îmbunătățirea coeziunii sociale și a identității comunitare.
Conservarea și promovarea cunoștințelor și practicilor tradiționale		

5: DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE ȘI A SERVICIILOR SOCIALE		
Obiective specifice:	Programe:	Beneficii anticipate:

Crearea unui mediu atractiv pentru tineri și familii tinere	Program de sprijin pentru tineri și familii, inclusiv facilități pentru locuire.	Reducerea migrației tinerilor și a populației active.
Dezvoltarea locurilor de muncă în diverse domenii	Proiect de creare și reconversie profesională.	Creșterea oportunităților de angajare și formare profesională.
Extinderea serviciilor de asistență socială pentru persoanele vulnerabile	Program de extindere a serviciilor sociale, inclusiv centre de zi și servicii de îngrijire la domiciliu.	Îmbunătățirea calității vieții pentru toate grupurile sociale.

Prin implementarea acestor scenarii de dezvoltare spațială, **orașul TISMANA își va valorifica pe deplin potențialul, asigurând o dezvoltare durabilă și echilibrată care va aduce beneficii semnificative atât pentru locuitori, cât și pentru mediu și economie. Aceste scenarii oferă un cadru strategic pentru a transforma orașul într-o comunitate modernă, prosperă și sustenabilă.**

Prin abordarea integrată a dezvoltării teritoriale, orașul TISMANA va beneficia de o creștere economică durabilă, o infrastructură modernizată și servicii comunitare eficiente. Acest plan strategic nu doar că va îmbunătăți condițiile de viață ale locuitorilor, dar va și asigura protejarea și valorificarea resurselor naturale, păstrându-și astfel identitatea și farmecul rural.

În concluzie, strategia de dezvoltare spațială a orașului TISMANA va transforma această localitate într-o comunitate prosperă și reziliență, capabilă să facă față provocărilor viitorului și să ofere o viață de calitate pentru toți cei care aleg să trăiască și să investească aici.

5.2. Optimizarea relațiilor în teritoriu. Elemente de mobilitate urbană

Propunerile de optimizare în teritoriu au ținut seama de prevederile din P.A.T.N., P.A.T.J. GORJ, Strategia de dezvoltare durabilă a Județului GORJ pentru perioada 2021-2027.

Prioritățile la nivelul teritorial orașului TISMANA sunt corelate cu cele de la nivelul județean:

- Dezvoltarea capitalului uman local, pentru a integra orașul într-o economie mai inovatoare și eficientă.
- Promovarea creșterii economice durabile prin stimularea antreprenorialului și îmbunătățirea competitivității în sectoarele economice locale.
- Îmbunătățirea semnificativă a calității vieții locuitorilor din orașul TISMANA, promovând incluziunea socială și dezvoltarea comunității.
- Îmbunătățirea infrastructurii și a mobilității locale pentru a spori conectivitatea și accesibilitatea în orașul TISMANA.

Obiectivul general de dezvoltare la nivel județean: **Obiectivul general de dezvoltare pentru orașul TISMANA, în concordanță cu strategia de dezvoltare durabilă a Județului Gorj pentru perioada 2021-2027, este de a îmbunătăți calitatea vieții locuitorilor**

prin promovarea unei dezvoltări durabile, care să fie aliniată cu politicile publice la nivel județean, regional, național, european și internațional. Acest obiectiv vizează optimizarea proceselor orientate către beneficiari în cadrul orașului, prin implementarea de mecanisme și proceduri standard pentru fundamentarea deciziilor și planificarea strategică pe termen lung. Prin dezvoltarea durabilă a orașului, se urmărește creșterea bunăstării locuitorilor și contribuția la atingerea obiectivelor strategice ale județului GORJ.

Pentru a evalua dezvoltarea viitoare a orașului, s-a avut în vedere o posibilă creștere a populației prin extinderea suprafeței intravilanului, chiar în contextul sporului natural negativ. Cu privire la creșterea forței de muncă, s-au propus următoarele măsuri:

- Menținerea și sporirea locurilor de muncă în unitățile economice existente.
- Înființarea de noi unități comerciale, financiare, de cultură, administrație, învățământ, sănătate, telecomunicații.
- Alocarea unor zone în cadrul teritoriului intravilan pentru viitoare investiții în unități productive sau de servicii care să genereze noi locuri de muncă.
- Valorificarea peisajului natural pitoresc prin dezvoltarea dotărilor pentru recreere, sport și turism, cu potențial de atragere a locuitorilor din zonele înconjurătoare și de la distanță.
- Soluționarea problemelor legate de rețelele edilitare, precum alimentarea cu apă, gaz, canalizare, telecomunicații, etc.
- Modernizarea, extinderea și amenajarea infrastructurii rutiere existente.
- Implementarea unor măsuri pentru îmbunătățirea factorilor de mediu.
- Extinderea intravilanului s-a realizat prin adăugarea de terenuri relativ mici la intravilanul existent, distribuite uniform pe întreg teritoriul orașului, fără a implica crearea unor noi zone urbane sau infrastructură suplimentară de învățământ și sănătate în acest moment.

5.3 Dezvoltarea activităților economice

Pe lângă activitățile economice din prezent, tot nu se asigură locurile de muncă necesare și nu aduc dezvoltare economică orașului, se propun noi activități care să relanseze economia locală și să crească nivelul de trai al locuitorilor.

Agricultura

Se propune introducerea în intravilan a unei suprafețe minime cu destinația de teren agricol, astfel încât să se poată asigura funcționarea în continuare a activității de agricultură. În vederea dezvoltării acestei activități se propune implicarea autorităților publice, prin realizarea unor parteneriate public-private, astfel încât să li se asigure sprijin persoanelor ce nu dispun de utilaje performante.

Turism

Situată în zona subcarpatică, Orașul TISMANA își poate sprijini dezvoltarea prin valorificarea terenurilor forestiere și agricole, prin crearea și diversificarea capacităților de producție și prin dezvoltarea activităților din domeniile turismului, comerțului, învățământului, sănătății, serviciilor și industriei mici. Deoarece orașul TISMANA dispune de

numeroase resurse naturale, terenuri cu potențial viticol în zona deluroasă și un patrimoniu material și imaterial valoros, se propune să fie valorificate în vederea dezvoltării activităților de agroturism sau turism de weekend.

Domeniul schiabil

În perspectiva valorificării potențialului turistic și recreativ al orașului Tismana, este analizată oportunitatea dezvoltării unui domeniu schiabil în partea de nord a unității administrativ-teritoriale, în zona de goluri alpine la nord de Mănăstirea Tismana în Masivul Oslea. Amenajarea unei pârtii de schi, integrate într-un ansamblu turistic montan ce ar putea completa oferta recreativă a orașului și ar putea atrage turiști în sezonul de iarnă, valorificând atât relieful subcarpatic, cât și poziția geografică avantajoasă. Studiul de specialitate pentru această componentă va trebui să analizeze în detaliu aspecte legate de altitudine, expunere, climă și fezabilitate tehnică a infrastructurii, precum și compatibilitatea cu reglementările de protecție a mediului și cu prevederile Strategiei integrate de dezvoltare urbană.

Ideea este inspirată de competiția "Red Bull Oslea Hike & Ride," la a 14- ediție, (spre exemplu competiții de snowboarding sau „big air" organizate sub brandul Red Bull) o competiție de freeride care se desfășoară în Masivul Oslea și atrage sportivi montani, sau alte evenimente de schi și snowboard care pun accent pe experiență, adrenalină și aventură, peste care se poate "suprapune" proiecte de infrastructură permanentă

Implementarea unui astfel de domeniu schiabil ar putea stimula dezvoltarea turismului montan, ar contribui la diversificarea ofertei turistice locale și ar reprezenta un element distinctiv în strategia de dezvoltare durabilă a orașului, însă necesită studii de fezabilitate tehnică și economică, verificări de teren, evaluări climatice și un model de afaceri clar, pentru a demonstra sustenabilitatea unei pârtii de schi.

5.4. Evoluția populației

Comunitatea rurală din zona analizată în studiul de fundamentare privind evoluția socio-demografică, a adoptat, cel puțin parțial, valori și comportamente contemporane în ceea ce privește stilul de viață, demografia, mobilitatea spațială, activitatea economică, nivelul de trai, precum și aspirațiile personale și profesionale. Aceste aspecte reprezintă premize solide care pot contribui la stimularea vitalității comunității locale din punct de vedere demografic, social și economic pe termen mediu și lung. Aceasta este posibil mai ales atunci când aspirațiile locuitorilor sunt înțelese și susținute de liderii locali, care au responsabilitatea de a decide prioritățile administrației în deceniul următor.

Având în vedere tendințele de evoluție a populației și problemele identificate în cadrul studiului, obiectivele de dezvoltare socio-demografică a Orașului TISMANA ar trebui să se concentreze pe optimizarea și reducerea impactului fenomenelor demografice negative. Pentru a contracara aceste tendințe, sunt necesare măsuri complexe menite să îmbunătățească nivelul de trai, inclusiv crearea de noi locuri de muncă, îmbunătățirea condițiilor de locuire și calitatea serviciilor oferite populației. De asemenea, este important să se dezvolte servicii care să sprijine populația tânără, inclusiv facilitarea dezvoltării

profesionale în paralel cu întemeierea familiilor. Obiectivul final este de a preveni scăderea și îmbătrânirea populației, precum și de a promova creșterea populației în următorii 10 ani.

5.5. Căi de circulație și Transport. Mobilitate

Dezvoltarea infrastructurii, respectiv a rețelelor de utilități şi a drumurilor precum şi investițiile în unitățile de învățământ şi infrastructură educațională trebuie corelate permanent cu evoluția şi prognozele demografice pentru localitate. De asemenea se vor aplica politici de sprijinire a tinerilor astfel încât aceştia să rămână în localitate pentru întemeierea unei familii şi stoparea fenomenului migrațiunile.

Reabilitarea rețelei de drumuri din comună trebuie realizată pe un proiect care să includă şi introducerea în subteran a tuturor rețelelor de utilități publice înainte de reabilitarea sau realizarea covorului asfaltic.

Toate drumurile din intravilan sunt propuse a fi modernizate și/sau supralărgite conform legislației în vigoare.

Rețeaua stradală a orașului este formată din străzi, uliţe şi drumuri de exploatare nou introduse în intravilan. Acestea sunt reglementate astfel:

- Pentru fundăturile cu o lungime mai mică de 30 m, se propune un profil de 5,00 m;
- Pentru fundăturile cu o lungime între 30 m și 100 m, se propune un profil de 8,00 m, din care 7,00 m carosabil și 1,00 m trotuar;
- Pentru străzile și ulițele principale, se propune un profil de 12,00 m;
- Pentru străzile și ulițele secundare, se propune un profil de 9,00 m.

De asemenea, pentru suprafețele nou introduse în intravilan și pentru cele deja existente, dar care nu au acces carosabil corespunzător, este prevăzută extinderea tramei stradale. Circulațiile nou propuse vor avea un profil total de 9,00 m și 11,00 m.

Pentru locuințe unifamiliale cu acces și lot propriu se vor asigura:[105]

- accese carosabile pentru locatari;
- acces carosabil pentru colectarea deşeurilor menajere şi pentru accesul mijloacelor de stingere a incendiilor;
- alei (semi)carosabile în interiorul zonelor parcelate, cu o lungime de maximum 25 m vor avea o lățime de minimum 3,5 m, iar pentru cele cu lungimi mai mari de 25 m vor fi prevăzute supralărgiri de depășire și suprafețe pentru manevre de întoarcere;
- în cazul unei parcelări pe două rânduri, accesele la parcelele din spate se vor realiza prin alei de deservire locală (fundături):
- cele cu o lungime de 30 m - o singură bandă de 3,5 m lățime;
- cele cu o lungime de maximum 100 m - minimum 2 benzi (total 7 m), cu trotuar cel puțin pe o latură şi supralărgiri pentru manevre de întoarcere la capăt.

105 Conform Regulamentul General de Urbanism

Locuințele colective cu acces şi lot folosit în comun vor fi prevăzute cu:

- accese carosabile pentru locatari;
- accese de serviciu pentru colectarea deşeurilor menajere şi pentru accesul mijloacelor de stingere a incendiilor;
- accese la parcaje și garaje.

Rețeaua stradală se va dezvolta în funcție de o serie de factori determinanți, relații de intercondiționare şi condiții locale de tipul: evoluția fondului construit, creșterea economică din comună, programe de dezvoltare a turismului local, relief etc.

Amenajarea corespunzătoare a profilurilor transversale se poate face prin corectări sau retrageri de garduri, fără demolări de clădiri, iar lucrările de întreținere şi reparații ale străzilor se vor programa şi executa conform normativului de specialitate.

Proiectarea intersecțiilor noi şi amenajarea celor existente se face ținând-se seama de fluxurile de circulație, de relațiile dintre curenții de trafic, de condițiile de vizibilitate şi de siguranță a circulației, amenajarea căilor de acces la drumurile publice făcându-se cu acordul prealabil al administratorului drumului public şi al poliției rutiere.

În funcție de intensitatea traficului, drumurile publice vor fi prevăzute cu stații amenajate în afara fluxului circulației, pentru oprirea mijloacelor de transport în comun. Semnalizarea unitară şi amenajarea acestora se asigură de către consiliile locale în intravilan şi de către consiliile județene în extravilan, indiferent de categoria drumului. Amplasarea noilor stații de transport în comun se face la propunerea administrației publice locale, cu avizul administratorului drumului şi al poliției rutiere.

Parcarea autovehiculelor este admisă, de regulă, în zonele special amenajate, în afara benzilor de circulație și a trotuarelor. Autoritățile administrației publice locale şi poliția rutieră au obligația de a reglementa parcarea şi staționarea pe străzi. Parcarea/gararea la domiciliu făcându-se în mod curent în curțile locuințelor, se impune cu prioritate amenajarea de parcaje la dotările existente şi impunerea asigurării locurilor de parcare la construcțiile noi, conform Regulamentului Local de Urbanism, anexat prezentului Memoriu General.

Drumuri din extravilan

Pentru evitarea congestionării traficului în afara localităților se interzice amplasarea oricăror construcții care generează un trafic suplimentar la o distanță mai mică de 50,0 m de la marginea părții carosabile în cazul autostrăzilor, al drumurilor expres şi al drumurilor internaționale "E", respectiv de 30,0 m pentru celelalte drumuri de interes național şi județean. Prin construcții care generează trafic suplimentar se au în vedere unități productive, complexe comerciale, depozite angro, unități tip showroom, obiective turistice, cartiere rezidențiale, parcuri industriale, precum şi orice alte obiective şi/sau construcții asemănătoare în care se desfășoară activități economice.[106]

Construcțiile prevăzute în afara localităților şi care nu se încadrează în categoria celor care generează trafic suplimentar, așa cum acestea sunt definite la alin. (1), se vor amplasa în afara zonei de protecție a drumului.[107]

---

106 Cnf. Ordonanței Guvernului nr. 43/1997 privind regimul drumurilor, Art.47, alin.(1)
107 Cnf. Ordonanței Guvernului nr. 43/1997 privind regimul drumurilor, Art.47, alin.(5)

5.6. Intravilan propus. Zonificare funcțională. Bilanț teritorial.

Stabilirea limitei intravilanului prin Planul de Urbanism General se va face în raport cu nevoile de dezvoltare ale localităților din cadrul unei anumite unități administrativ-teritoriale. Limita propusă va fi stabilită în funcție de elemente ale cadrului natural, căi majore de comunicații, amenajări hidrotehnice, precum și de alte categorii de lucrări cu caracter tehnic.

În cazul extinderii tramei stradale și a anumitor zone funcționale, limita intravilanului propus se va raporta la acestea și va urmări să asigure o utilizare eficientă a terenurilor. În cazul localităților risipite, cu suprafețe mari de proprietăți, limita intravilanului se va stabili astfel încât să se asigure o parcelare corespunzătoare funcțiunilor propuse, indiferent de regimul cadastral/funcțional al terenurilor (teren agricol, pășuni, vii, livezi, păduri), în vederea unei dezvoltări economice echilibrate a acestora.

Limita intravilanului propus a fost conturată și trasată conform următoarelor criterii:

1. Rectificarea limitei aprobate a intravilanului, conform P.U.G. 1998, pe limite cadastrale;

2. Introducerea în intravilan a zonelor în care există pe viitor intenții de dezvoltare din partea a diverși investitori și care pot contribui la creșterea economică a orașului, dar și la valorificarea elementelor de cadru natural;

DENUMIRE	SUPRAFAȚĂ (ha)	PROCENT (%)
TISMANA	524,6391	0,155
CELEI	138,2838	0,041
COSENI	193,9543	0,057
GORNOVIȚA	136,0030	0,040
ISVRNA	63,0413	0,019
POCRUIA	316,4503	0,093
RACOȚI	117,4476	0,035
SOHODOL	195,7252	0,058
TOPEȘTI	61,0829	0,018
VÎLCELE	108,4121	0,032
VÎNĂTA	248,2400	0,073
TRUP 12	0,0918	0,000
TRUP 13	1,4955	0,000
TRUP 14	3,8726	0,001
TRUP 15	1,1976	0,000
TRUP 16	0,7037	0,000
TRUP 17	0,1514	0,000
TRUP 18	1,1100	0,000
TRUP 19	0,1100	0,000
TRUP 20	0,3003	0,000
TRUP 21	0,0785	0,000
TRUP 22	0,1165	0,000
TRUP 23	0,1666	0,000
TRUP 24	0,3190	0,000

DENUMIRE	SUPRAFAȚĂ (ha)	PROCENT (%)
TRUP 25	0,0843	0,000
TRUP 26	0,0998	0,000
TRUP 27	0,0263	0,000
TRUP 28	0,3006	0,000
TRUP 29	0,1805	0,000
TRUP 30	0,6539	0,000
TRUP 31	0,2985	0,000
TRUP 32	0,0400	0,000
TRUP 33	0,6698	0,000
TRUP 34	0,1069	0,000
TRUP 35	0,0763	0,000
TRUP 36	8,1046	0,002
TRUP 37	1,3140	0,000
TRUP 38	0,0276	0,000
TRUP 39	0,0200	0,000
TRUP 40	11,7156	0,003
TRUP 41	0,0362	0,000
TRUP 42	0,2643	0,000
TRUP 43	0,3459	0,000
TRUP 44	3,6373	0,001
TRUP 45	0,3631	0,000
TRUP 46	3,8102	0,001
TRUP 47	8,2887	0,002
TRUP 48	66,8197	0,020
TRUP 49	25,8124	0,008
TRUP 50	0,0828	0,000
TRUP 51	6,4290	0,002
TRUP 52	4,8716	0,001
TRUP 53	1,7579	0,001
TRUP 54	4,8088	0,001
TRUP 55	21,0264	0,006
TRUP 56	4,6759	0,001
TRUP 57	0,0499	0,000
TOTAL	2289,7919	100

Suprafața totală a intravilanului propus este de **2289,80 ha**. Această suprafață este compusă din:

Suprafața cu care se majorează intravilanul existent este de 678,7319 ha, fiind rezultată din diferența dintre suprafețele propuse a fi introduse în intravilan și cele propuse a fi scoase din intravilan, după cum urmează:

- Suprafețe propuse a fi introduse în intravilan de **834,7861 ha**
- Suprafețe propuse a fi scoase din intravilan de **156,0542 ha**

Repartizarea suprafețelor din intravilanul propus pe zone funcționale, raportat la zonele funcționale din intravilanul existent este evidențiată în bilanțul teritorial de mai jos:

ZONE FUNCȚIONALE	BILANȚ EXISENT		BILANȚ PROPUS	
	Suprafață (ha)	Procent (%)	Suprafață (ha)	Procent (%)
ZONA LOCUINȚELOR ȘI FUNCȚIUNILOR COMPLEMENTARE din care :	1362,56	84,58	1493,725	65,23
Li – Subzona locuințelor individuale			739,2441	32,28
Ld – Subzona locuințelor în zona de dealuri			219,8866	9,60
Lv– Subzona locuințelor și a unităților de cazare turistică			284,5444	12,43
Lm – Subzonă locuințelor cu permisivități pentru comet și servicii			244,4828	10,68
Ln – Subzona locuinţelor individuale în parcelar necaracteristic			5,5675	0,24
ZONA INSTITUȚIILOR PUBLICE ȘI SERVICIILOR DE INTERES PUBLIC din care :	32,67	2,03	16,5349	0,72
Is - Zona instituțiilor publice și serviciilor de interes public			16,5349	0,72
ZONA COMEȚ ȘI SERVICII din care :			54,07	2,36
CS - Subzona activităților și a serviciilor comerciale și a infrastructurii turistice			54,07	2,36
ZONE CU DESTINAȚIE SPECIALĂ din care :	0	0	0,3018	0,01
TDS - Subzona cu destinație specială			0,3018	0,01
ZONA MIXTA din care :	9,39	0,58	535,4642	23,61
Mdu - Subzonă de dezvoltare de tip urban			200,5286	8,76
Mdr – Subzonă de dezvoltare de tip rural			145,8079	6,37
Mic – Subzonă mixtă formată din unități industrial și logistice cu comerț, servicii			128,5134	5,61
Mat – Subzona mixtă a activităților pentru turism			65,8427	2,88
ZONA GOSPODĂRIILOR COMUNALE din care :	15,07	0,94	11,6507	0,51
ZONĂ CONSTRUCŢII TEHNICO-EDILITARE	9,43	0,59		
ZONĂ GOSPODĂRIE COMUNALĂ, CIMITIRE	5,64	0,35		
Ge- Subzona rețelelor tehnico-edilitare și a gospodăriilor comunale			5,5031	0,24
Gc- Cimitire			5,0856	0,22
Gfv – Subzona de producție a energiilor alternative reprezentate de parc fotovoltaic			1,062	0,05

ZONE FUNCȚIONALE	BILANȚ EXISENT Suprafață (ha)	Procent (%)	BILANȚ PROPUS Suprafață (ha)	Procent (%)
ZONA VERDE, DE SPORT şi AGREMENT din care :	27,42	1,70	18,6137	0,81
Vs –Spații verzi de folosința publică			11,5188	0,50
Vp – Spații verzi pentru sport			3,044	0,13
Vp – Spații verzi pentru protecția			4,0509	0,18
CC – ZONA CAILOR DE COMUNICATII şi CONSTRUCȚIILOR AFERENTE din care :	142,52	8,85	137,4794	6,00
CCr – Subzona transporturilor rutiere			134,7899	5,89
CCf – Subzona culoarelor de mobilitate nou propuse			2,6895	0,12
APE	7,16	0,44	16,7224	1,46
ZONĂ MULTIFUNCŢIONALĂ LOCUINŢE, INSTITUŢII ŞI SERVICII DE NTERES PUBLIC	9,39	0,58		
ZONĂ UNITĂŢI INDUSTRIALE ŞI DEPOZITE	3,60	0,22		
ZONĂ MULTIFUNCŢIONALĂ INDUSTRIE, DEPOZITE, COMERŢ, BIROURI, SERVICII	1,59	0,10		
UNITĂŢI AGROZOOTEHNICE	9,08	0,56		
TOTAL	**1611,06**	**100**	**2289,7919**	**100**

Organizarea sistemelor de spații verzi

Este necesară respectarea şi asigurarea suprafețelor de spatii verzi impuse conform legislației în vigoare, art. 10, alin (3) din Legea nr. 24/2007 privind reglementarea şi administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților, care prevede ca:

Autoritățile administrației publice locale au obligația de a asigura din terenul intravilan o suprafață de spațiu verde de minimum 20 m2/locuitor, până la data de 31 decembrie 2010, și de minimum 26 m2/locuitor, până la data de 31 decembrie 2013.*108*

Din punct de vedere al spațiilor verzi, în sensul Legii 24/2007, privind reglementarea şi administrarea spațiilor verzi din intravilanul localității, art. 3, sunt prezente următoarele categorii:

Spatii verzi amenajate, formate din:

- — spații verzi publice cu acces nelimitat – parcuri reglementate prin prezentul P.U.G.: **115 188 mp**
- — spații verzi pentru sport – terenuri și săli de sport reglementate prin prezentul P.U.G.: **30 440 mp**
- — Perdele de protecție: **40 509 mp** formate din
  - spații verzi de aliniament, adiacente căilor de comunicație – acestea sunt formate din:

108 preluare după http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

- perdele de protecție – de-a lungul străzilor propuse spre modernizare, aflate în zona de siguranță a drumurilor. Zona de siguranță a drumurilor este reglementată la 1.50 m şi este măsurată de la marginea rigolei carosabile;

Spatii verzi publice de folosință specializată, aferente dotărilor publice:

- cimitire : **50 856 mp**
- spații verzi aferente : grădinițe, școli, unități sanitare, instituții, edificii de cult, etc. : **33 068 mp**

În sensul Legii 24/2007, privind reglementarea şi administrarea spatiilor verzi din intravilanul localității, art. 3 si ținând cont de cele de mai sus, în orașul TISMANA avem o suprafață de 66533 mp spatii verzi.

Raportat la suprafața de **270 061 mp de spații verzi** şi la populația stabilă la 1 ianuarie 2025 este de 6486[109] locuitori (conform sursa I.N.S.S.E. - Baza de Date Tempo Online), se asigură o suprafață de **41,63 mp/cap de locuitor**, fiind îndeplinite astfel cerințele Legii nr. 24/2007 privind reglementarea şi administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților, art. 10, alin (3) precum şi a Ordonanței de urgență nr. 114 din 17.10.2007 pentru modificarea şi completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului, art. II, alin. (1) ce exprimată obligația asigurării unei suprafețe de spațiu verde de minimum 26 m2/locuitor.

5.7. Măsuri în zonele cu riscuri naturale

În vederea eliminării sau diminuării efectelor riscurilor naturale, au fost recomandate, prin Studiul geotehnic, o serie de măsuri:

5.7.1. Zone afectate de cutremure de pământ

La amplasarea construcțiilor în zonele cu linii tectonice se va ține seama de comportarea construcțiilor la seism din zonele adiacente.

Condițiile de amplasare şi conformare a construcțiilor în raport cu gradul de seismicitate, distanțele dintre clădiri, regimul de înălțime, sistemul tehnic constructiv, tipul fundațiilor şi adâncimea de fundare sunt diferite de la o zonă la alta şi ele se stabilesc pe baza proiectelor executate de către specialiști atestați.

Funcție de condițiile geotehnice specifice pe zone, proiectarea construcțiilor ce urmează a se executa sau a construcțiilor existente ce necesită lucrări de consolidare se va face în conformitate cu prevederile normativului P 100/2013 și a O.G. nr. 20/1994.

5.7.2. Zone afectate de fenomene de inundabilitate

Prin Strategia Locală de Dezvoltare Durabilă a Orașului TISMANA, se propune proiectul „COMBATEREA INUNDAȚIILOR PRIN ECOLOGIZARE ŞI AMENAJAREA PÂRÂULUI TISMANEI", vizând reducerea riscului de producere a inundațiilor și ecologizarea zonei.

Se va respecta zona de protecție pentru cursurile de apă, baraje și lacuri de acumulare, canale de derivație hidrotehnică și iazuri de decantare, impuse de Apele Române.

La proiectarea unor viitoare construcții se va ține seama de încadrarea terenului în funcție de construibilitatea acestuia.

Măsuri de prevenție în interiorul proprietății

- Evitarea inundării (avoidance technology) - Supraînălțarea construcției;
- Inundare controlată / acceptată (wet floodproofing) - materialele de construcții trebuie să fie rezistente la apă și toate utilitățile trebuie să se afle deasupra cotei de proiectare la inundații (măsura nu se aplică în cazul viiturilor caracterizate de adâncimi mari și viteze mari ale apei)
- Impermeabilizarea construcției (dry floodproofing) -blocarea intrării apei în subsol și etanșarea clădirii (cu folii impermeabile sau alte materiale prin care să se evite intrarea apei în locuință) şi este aplicabilă în zonele caracterizate de adâncime mică şi viteză redusă a apei, în caz de inundare

Măsuri de prevenție în exteriorul proprietății

- Bariere de protecție (Berms/Local Levees and Floodwalls) - structuri inelare de înălțime redusă ce pot fi plasate în jurul unei singure construcții sau a unui grup redus de construcții (trebuie să includă și sisteme de drenaj și evacuare a apei din incinta protejată)
- Bariere de protecție temporare - construirea de parapeți mobili;
- Bariere de protecție permanente -construirea de parapeți ficși, diguri locale/ziduri de protecție împotriva inundațiilor"
- Publicarea unor manuale / elaborare reglementări privind măsuri de adaptare a construcțiilor existente în zonele inundabile / Ghiduri de îmbunătățire a rezilienței populației la inundații

Alte măsuri de îmbunătățire a prevenției riscului la Inundații - îmbunătățirea cadrului legislativ și instituțional precum și a cunoștințelor cu privire la managementul riscului la inundații	Întreținerea albiilor cursurilor de apă
Managementul natural al inundațiilor prin Împădurirea zonelor superioare ale bazinelor hidrografice torențiale	Menținerea sau creșterea proporției de suprafață împădurită în bazinele superioare ale cursurilor de apă (nu numai A.P.S.F.R.);
Managementul natural al inundațiilor prin Împădurirea la scară largă a bazinelor hidrografice	Menținerea sau creșterea suprafeței de păduri destinate protecției hidrologice, la scara întregului bazin hidrografic și destinate protecției terenurilor.
Managementul natural al inundațiilor prin Managementul pădurilor	Managementul pădurilor în lunca inundabilă și în zona ripariană, inclusiv perdele protecție diguri
Managementul scurgerii de suprafață prin crearea unor bariere ale scurgerii de suprafață (care urmăresc să deconecteze	Reducerea scurgerii pe versant prin perdele forestiere antierozionale (sisteme agrosilvice)

căile de scurgere și să stocheze temporar apa)	Reducerea locală a scurgerii pe versant prin lucrări terasiere sau utilizarea unor „bariere" ale scurgerii de suprafață (dâmburi/valuri de pământ/construcții din lemn de mici dimensiuni sau din piatră, garduri vi/gărdulețe)
Managementul natural al inundațiilor – Managementul scurgerii prin îmbunătățirea structurală a solului	Ameliorarea terenurilor afectate de eroziune de suprafață și/sau în adâncime prin împădurire – necesită lucrări de terasare, bariere erozionale, etc).
Managementul natural al inundațiilor – Managementul albiei râului și a luncii inundabile prin lucrări de restaurare	Remeandrarea cursului de apă, Restaurarea cursurilor de apă și a luncii inundabile (inclusiv reîmpădurirea malurilor cursului de apă pentru reducerea fenomenului erozional)
Managementul natural al inundațiilor – Managementul albiei râului și a luncii inundabile prin creșterea retenției naturale a apei	Lucrări de barare (construcții din lemn, praguri din bușteni, structuri din materiale vegetale) Zone de retenție naturală a apei (realizate prin amplasarea pragurilor din materiale locale permeabile sau prin deversarea unui mal cu o cotă mai joasă, cu scopul acumulării temporare a apei în lunca inundabilă)

5.7.3. Zone afectate de fenomene de instabilitate

La proiectarea unor viitoare construcții se va ține seama de încadrarea terenului în funcție de construibilitatea acestuia și anume:

Zone improprii amplasării construcțiilor reprezentate prin:

- zonele de curs ale rețelei hidrografice cu regim permanent cu banda de protecție delimitată conform Legii Apelor completată cu Legea 112/2006;
- zonele inundabile aferente rețelei hidrografice cu caracter permanent;
- zonele de curs ale rețelei hidrografice cu regim nepermanent;
- zonele aferente cursurilor de apă unde apar fenomene de prăbușire a malurilor ca rezultat al eroziunii.
- zonele afectate de trasee de utilități (linii electrice) etc;

Zone bune de construit cu amenajări speciale reprezentate prin:

- zonele de taluz cu pantă de maxim 15 grade unde amenajările constau din realizarea de platforme și fundare în trepte;
- zonele cu drenaj insuficient unde amenajările ce urmează a fi executate constau din lucrări de drenare a apei pluviale sau ridicarea cotei amplasamentului construcțiilor;

Zone bune de construit fără amenajări speciale,

- ocupă cea mai mare parte din teritoriul orașului și sunt reprezentate de zona de câmpie cu relief plan și stabil fără potențial de risc cu privire la fenomenele de inundabilitate. Pentru această zona se vor respecta prevederilor **NP 125 - 2010 – Fundarea construcțiilor pe pământuri sensibile la umezire.**

5.7.4. Riscul antropic

Pe teritoriul orașului TISMANA, principalele riscuri antropice sunt reprezentate de:

- factorul antropic al defrișărilor și al practicilor agricole nepotrivite poate contribui semnificativ la accentuarea fenomenului de eroziune a solului;
- construcțiile necontrolate și amenajările teritoriale necorespunzătoare pot spori vulnerabilitatea la eroziune, afectând calitatea solului și terenurile agricole.

La sistematizarea teritoriului se va ține cont de traseele de utilități și zonele de protecție ale diferitelor obiective din zonă, mai ales acolo unde aceste trasee au o densitate mare.

La autorizarea proiectelor de construcție se va solicita avizul de la instituțiile competente.

Viitoarele construcții vor fi amplasate la o distanță corespunzătoare față de acestea.

Distanța minimă este stabilită de autoritatea aparținătoare.

5.8 Restricții și permisivități constructive rezultate din caracteristicile geotehnice ale teritoriului

Conform normativului NP 074 /2022, anexa A, pământurile care formează terenul de fundare al construcțiilor în orașul TISMANA sunt în general terenuri bune. Există totuși o potențială variație, în special în lunca râului Tismanei, unde întâlnim terenuri medii pe zona depozitelor aluviale de terasă și terenuri dificile în albia majoră a râului. De asemenea, apariția pământurilor cu umflări și contracții mari în formațiunile de fundare pot conduce la clasificarea terenului drept dificil.

Distribuția calității terenurilor este în general previzibilă, însă local pot apărea elemente discrepante influențate atât de factori geologici regionali, cât și de factori sedimentologici locali (conuri depoziționale, zone erozionale, depozite aluviale) sau de influențe antropice (zone cu lucrări de îmbunătățiri funciare sau zone cu umpluturi). **Astfel, se impune o vigilență sporită în realizarea studiilor geotehnice pentru construcții și sisteme rutiere.**

Ca și particularitate, există pe alocuri zone cu potențial de hazard care, deși se pot încadra la terenuri bune de fundare din punct de vedere litologic, contextul morfologic în care se regăsesc le trec în categoria terenurilor potențial dificile pentru fundare. Astfel, pe teritoriul orașului se regăsesc zone cu potențial de producere a alunecărilor de teren. Acest potențial este în general moderat, cu zone izolate ce prezintă potențial ridicat.

Există izolat zone cu potențial de viituri în perioadele cu precipitații abundente. Acestea se regăsesc la baza dealurilor cu pante abrupte, unde aria de colectare a apelor este mai mare și permite acumularea de volume semnificative pe o singură cale de evacuare. Nu au fost identificare zone inundabile, cu excepția albiei majore a râului Tismanei.

Pentru evaluarea potențialului producere a alunecărilor de teren s-au aplicat prevederile HG 447/2003 - Norma metodologică privind modul de elaborare și conținutul hărților de risc natural la alunecări de teren. Astfel, au fost considerați o serie de factori:

litologic, geomorfologic, structural, hidrologic și climatic, hidrogeologic, seismic, silvic și antropic.

Se remarcă un potențial ridicat în special în zona de la baza dealurilor, unde și pantele sunt mai intense, însă și activitatea antropică este puternic resimțită. Zona înaltă a dealului prezintă risc mediu și scăzut, această zonă fiind predominant împădurită.

Zonele cu risc mediu și ridicat la producerea alunecărilor de teren pot fi considerate pentru executarea de construcții, însă investigațiile din cadrul studiului geotehnic trebuie să ia în considerare zone extinse în afara terenului de interes. **Este recomandată montarea de sisteme de monitorizare inclinometrică în ariile cu risc ridicat.**

5.9. Dezvoltarea echipării edilitare

a. Alimentare cu apă

În orașul Tismana, rețeaua de alimentare cu apă potabilă include atât aducțiuni, cât și rețele de distribuție și are o lungime totală de aproximativ 56 km, potrivit datelor disponibile, conectând în jur de 2.723 de gospodării și aproximativ 70 de agenți economici. Restul locuințelor nebransate la această rețea sunt alimentate din fântâni proprii sau comune, prin hidrofoare particularizate

Gestiunea tehnică a rețelei este asigurată de către Aparegio Gorj S.A. în cooperare cu Consiliul Local Tismana

Pe parcursul anilor 2006–2007, prin programul SAPARD, s-a realizat un proiect semnificativ de reabilitare și extindere a sistemului de distribuție a apei, care a avut ca scop modernizarea aducțiunii și optimizarea traseelor distribuitive

Conform unui raport agregat Aparegio Gorj S.A. pe anul 2023, la nivel județean s-a înregistrat o lungime totală de rețele de alimentare cu apă (aducțiune + distribuție) de 1.319 km, iar lungimea per angajat direct este de circa 23,43 km/angajat. În ceea ce privește canalizarea în județ, lungimea totală a rețelelor este de 355 km, cu un nivel de deservire per angajat direct de aprox. 3,23 km/angajat

În plus, Aparegio Gorj a planificat și implementat investiții majore prin Programul Regional de Dezvoltare a Infrastructurii de Apă și Apă Uzată din județul Gorj (POIM 2014-2020 și etapa II). În cadrul proiectelor s-au prevăzut:

Reabilitarea a circa 61 km de conducte de aducțiune și 79 km de rețele de distribuție a apei potabile,

Extinderea cu încă 79 km de distribuție și construirea de 14 km noi de aducțiune,

Crearea a 14 stații de pompare pentru apă potabilă

Zone de protecție

Pentru sursele de apă, precum și pentru captările aferente acestora se instituie zonele de protecție sanitară și perimetrul de protecție hidrogeologică, conform HG 930/2005, acestea fiind dimensionate prin elaborarea de studii hidrogeologice expertizate de INHGA București, studii ce trebuiesc întocmite de către deținătorii și/sau operatorii cu orice titlu ai captărilor. Prin aceste studii se dimensionează următoarele zone:

— **zona de protecție sanitară cu regim sever:** cuprinde terenul din jurul surselor de apă, unde este interzisă orice amplasare de folosință sau activitate care ar putea conduce la contaminarea sau impurificarea surselor de apă;

- **zona de protecție sanitară cu regim de restricție:** cuprinde teritoriul din jurul zonei de protecție sanitară cu regim sever, astfel delimitat încât, prin aplicarea de măsuri de protecție, în funcție de condițiile locale, să se elimine pericolul de alterare a calității apei;
- **perimetrul de protecție hidrogeologică:** cuprinde arealul dintre domeniile de alimentare și de descărcare la suprafață și/sau în subteran a apelor subterane prin emergente naturale (izvoare), drenuri și foraje și are rolul de a asigura protecția față de substanțe poluante greu degradabile sau nedegradabile și regenerarea debitului prelevat prin lucrările de captare.

Pentru stațiile de pompare, instalațiile de tratare, rezervoarele de înmagazinare, aducțiuni și rețelele de distribuție apă se instituie zonele de protecție sanitară cu regim sever, conform HG 930/2005, dimensionarea acestora realizându-se cu respectarea următoarelor limite minime:

- stații de pompare: 10 m de la zidurile exterioare ale clădirilor;
- instalații de tratare: 20 m de la zidurile exterioare ale clădirilor;
- rezervoare îngropate: 20 m de la zidurile exterioare ale clădirilor;
- aducțiuni: 10 m de la generatoarele exterioare ale acestora;
- alte conducte din rețelele de distribuție: 3 m.

b. Canalizare

Rețeaua de canalizare din Tismana este în prezent în proces de reconstrucție parțială și extindere, prin contracte semnate în 2022–2025, care includ rețeaua stradală, conducte de refulare și echilibrare, precum și branșamente gospodărești pe numeroase artere noi și existente. Mai mult, construirea unei stații moderne de epurare a apelor uzate urmează să asigure un tratament eficient al apei înainte de evacuare.

Aceste investiții sunt realizate de Aparegio Gorj S.A., în baza unor contracte cu firme de profil – Excelsior Fluss Group pentru rețele și Eurostrei-Kaufman pentru stație de epurare – cu finanțare majoritar din fonduri regionale și europene. Durata totală estimată a principalelor lucrări este de aproximativ 915 zile (circa 2,5 ani), iar lucrările vizează și zonele rurale componente ale localității.

Prin implementarea acestor proiecte, Tismana urmează să beneficieze de acoperire ridicată cu rețea de canalizare și de o stație modernă de epurare, aliniate la standardele europene de mediu și sănătate publică, contribuind semnificativ la creșterea calității vieții locuitorilor și protejării mediului înconjurător.

c. Alimentare cu energie electrică

La capitolul iluminat public stradal, orașul Tismana se prezintă la un nivel foarte bun, în condițiile în care sistemul de iluminat public a fost modernizat integral în anul 2019, prin înlocuirea corpurilor de iluminat existente cu corpuri de iluminat cu tehnologie LED.

Localitățile componente ale orașului Tismana sunt alimentate cu energie electrică din Sistemul Energetic Național, prin intermediul posturilor de transformare alimentate din linii electrice aeriene (LEA) de 20 kV, după cum urmează:

- PTA 1025 – 20/0,4 kV;
- PTA 1092 – 20/0,4 kV.

Consumatorii sunt alimentați din rețeaua de joasă tensiune (LEA 0,4 kV), prin branșamente aeriene. Iluminatul public stradal este realizat din circuitele de iluminat aferente rețelei LEA 0,4 kV.

STRATEGII DE MODERNIZARE ŞI INTEGRARE SMART GRID ÎN REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE

- Modernizarea rețelelor electrice de distribuție (stații și posturi de transformare, linii electrice etc.), prin adoptarea şi promovarea unor soluții tehnice, echipamente şi tehnologii noi, cu impact minim asupra mediului;
- Montarea pe Liniile Electrice Aeriene de Medie Tensiune (LEA MT) a echipamentelor telecomandate: separatoare şi reanclanşatoare automate şi integrarea lor în Sistemul de Automatizare a Distribuției (SAD);
- Dezvoltarea sistemului integrat de comunicații în vederea asigurării suportului pentru comunicații de voce și date și conectarea echipamentelor din rețeaua electrică la sisteme de comandă automata, respectiv de gestionare a energiei (instalare de fibre optice pe traseul liniilor electrice și conectarea tuturor obiectivelor de interes (stații și posturi de transformare, centre, puncte de lucru etc.);
- Montarea de echipamente pentru monitorizarea continuității şi calității energiei electrice în nodurile rețelei;
- Racordarea producătorilor de energie electrică cu impact minim asupra rețelelor de distribuție în condițiile păstrării accesului nediscriminatoriu;
- Trecerea la tensiunea de 20kV a rețelelor de distribuție medie tensiune, care funcționează în prezent la 6kV, 10kV (presupune înlocuirea liniilor si echipamentelor existente, cu vechime mai mare de 30 de ani);
- Modernizarea, securizarea şi sistematizarea branşamentelor;
- Dezvoltarea sistemului de măsurare a energiei electrice;
- Realizarea de noi puncte de injecție a energiei electrice în rețeaua existentă pentru asigurarea calității energiei electrice la consumatori;
- Creşterea siguranței în alimentare cu energie electrică prin realizarea de noi linii electrice de medie si joasa tensiune buclate, cu funcționare radială, dotate cu echipamente de automatizare pentru reducerea timpilor de întrerupere a alimentării cu energie electrică a consumatorilor.

Zone de protecție și siguranță:

Principalele capacități energetice pentru care se stabilesc zone de protecție şi zone de siguranță sunt:

- centrale termoelectrice, inclusiv centrale electrice în cogenerare (de termoficare);
- centrale hidroelectrice;
- centrale nuclearelectrice, parte clasică (obiecte pentru care zonele de protecție şi de siguranță depășesc limita zonei de excludere stabilită în jurul fiecărui reactor nuclear, conform cu normele de securitate nucleară);
- centrale eoliene;

— centrale fotovoltaice;
— staţii electrice de conexiune / transformare;
— posturi electrice de transformare;
— LEC;
— LEA;
— instalaţii de stocare a energiei electrice.

Pentru o centrală fotovoltaică, zona de protecţie şi zona de siguranţă sunt delimitate pe teren de conturul împrejmuirii panourilor fotovoltaice, la care se adaugă 0,2 m de jur împrejur.

Zonele de siguranţă comune pentru LEA cu tensiunea nominală mai mică sau egală cu 1 kV şi obiective învecinate cu acestea sunt stabilite prin respectarea distanţelor de siguranţă prevăzute în următorul tabel.

CĂI FERATE

Obiective învecinate	Traversare	Apropiere
Căi ferate electrificate	Nu se admit traversări.	Distanţa pe orizontală între conductorul extrem al LEA la deviaţia maximă şi cea mai apropiată şină este de minimum 7,5 m
Căi ferate neelectrificate	- Distanţa minimă pe verticală între conductorul inferior al LEA şi şină este 7 m. - Distanţa minimă pe orizontală între cel mai apropiat stâlp LEA şi şină este Hst (înalţimea stâlpului LEA).	

DRUMURI

Obiective învecinate	Traversare	Apropiere
Drumuri de interes naţional, judeţean, oraşulle şi vicinale	Nu se admit traversări ale autostrăzilor. Distanţa pe verticală între conductorul inferior al LEA şi partea carosabilă a drumului este de 7 m.	Stâlpii se dispun în afara zonei de protecţie a drumului
Străzi şi drumuri de utilitate privată	Distanţa pe verticală între conductorul inferior al LEA şi partea carosabilă a drumului este de 6 m. Stâlpii liniilor se vor amplasa în afara zonei de siguranţă a drumului.	

LTc

Obiective învecinate	Traversare Apropiere
Linii de telecomunicaţii aeriene	- Distanţa pe verticală între conductorul inferior şi linia de telecomunicaţii este stabilită conform SR 831:2002.

	- Distanţa pe orizontală între stâlpul LEA şi linia de telecomunicaţii este de minimum 2 m.
Linii de telecomunicaţii subterane	Nu se normează

TRAMVAI/TROLEIBUZ	
Obiective învecinate	Traversare Apropiere
Linii de tramvai şi de troleibuz (traversare)	Distanţa pe verticală între conductorul inferior al LEA şi linia de contact sau cablul purtător este de 2 m.
Linie contact tramvai	Distanţa pe orizontală şi verticală: 4 m
Linie contact troleibuz	Distanţa pe orizontală şi verticală: 2 m
Cablu purtător tramvai	Distanţa pe orizontală şi verticală: 2 m
Cablu purtător troleibuz	Distanţa pe orizontală şi verticală: 4 m

TELEFERICE/FUNICULARE		
Obiective învecinate	Traversare	Apropiere
Transport pe cablu suspendat	Se interzic traversările.	Distanţa minimă de apropiere este egală cu înălţimea stâlpului LEA.

CONDUCTE SUPRATERANE		
Obiective învecinate	Traversare	Apropiere
Conducte supraterane cu fluide neinflamabile	- Distanţa pe verticală între conductorul inferior al LEA şi partea superioară a conductei este de minimum 2 m. - Distanţa minimă pe orizontală între marginea stâlpului şi conductă este de minimum înălţimea stâlpului LEA + 3 m.	Distanţa pe orizontală între conductorul extrem al LEA la deviaţie maximă şi peretele conductei este egală cu înălţimea stâlpului LEA.
Conducte supraterane cu fluide inflamabile	Se interzice traversarea	Distanţa pe orizontală între conductorul extrem al LEA la deviaţie maximă şi peretele conductei este de minimum 5 m.
Armăturile metalice supraterane ale conductelor (robinete, refulatoare, vane) vor fi tratate ca elemente ale conductelor.		

CONDUCTE SUBTERANE

Obiective învecinate	Traversare Apropiere
Conducte subterane	Pentru conducte de fluide inflamabile (gaze, ţiţei, produse petroliere) distanţa minimă de la cea mai apropiată fundaţie sau priză de pamânt a unui stâlp la conductă este de 5 m.

	Distanţa poate fi redusă în cazuri obligate până la 2 m, cu acordul beneficiarului conductei. Pentru conducte de transport de gaze inflamabile, pe porţiunile unde acestea sunt considerate de categoria a II-a din punct de vedere al siguranţei, se respectă o distanţă egală cu înălţimea stâlpului deasupra solului; ea poate fi redusă, în cazuri obligate, cu acordul beneficiarului conductei. În celelalte situaţii distanţa minimă de la cea mai apropiată fundaţie sau priză de pământ a unui stâlp la conductă este de 2 m.

INSTALAŢII PETROLIERE

Obiective învecinate	Traversare	Apropiere
Instalații de extracție petrol și gaze naturale, de pompare petrol, stații de reglare, măsurare gaze naturale	Se interzic traversările LEA peste instalaţii de foraj şi extracţie de petrol şi gaze naturale	Se interzice apropierea axului LEA de orice parte a unei instalaţii de foraj şi extracţie la o distanţă mai mică decat 1,5 x înălţimea deasupra solului a celui mai înalt stâlp din apropiere faţă de limita zonei în care există mediu cu pericol de explozie.

APE

Obiective învecinate	Traversare Apropiere
Cursuri de ape nenavigabile	Se interzice traversarea apelor curgătoare, lacurilor sau canalelor nenavigabile. Construirea acestora peste ape sau în zona de protecţie a acestora se face, în cazuri obligate, numai cu acordul organelor de gospodărire a apelor, respectând distanţa minimă pe verticală între conductorul inferior al LEA la săgeata maximă şi nivelul maxim al apei de 7 m pentru traversări în zonele localităţilor şi în zonele din amonte ale lucrărilor hidrotehnice, dispuse transversal pe albie, respectiv de maximum 5 m pentru traversări în celelalte zone.
Cursuri de ape navigabile	Se interzice traversarea apelor curgătoare, lacurilor sau canalelor navigabile. Construirea acestora peste ape sau în zona de protecţie a acestora se face, în cazuri obligate, numai cu acordul organelor de gospodărire a apelor, respectând distanţa minimă la poarta de gabarit a navelor de G+1 unde G = gabaritul de liberă trecere al navelor, stabilit în funcţie de specificul navigaţiei, de comun acord cu autorităţile competente.

PODURI/DIGURI/BARAJE

Obiective învecinate	Traversare Apropiere
Poduri Diguri, baraje accesibile circulaţiei autovehiculelor Diguri, baraje accesibile doar circulației pedestre	Distanţa pe verticală între conductorul LEA în orice poziţie şi orice parte a construcţiei este de minimum 2 m

CLĂDIRI

Obiective învecinate		Traversare	Apropiere
Clădiri locuite/nelocuite		Numai LEA cu conductoare izolate torsadate	Distanța pe orizontală între un stâlp al LEA și orice parte a clădirii este de 1 m; Liniile (fascicolele) cu conductoare izolate torsadate se pot monta pe fațadele clădirilor de categorie de pericol de incendiu medie sau mică (C, D, E) la distanța minimă de 10 cm de peretele clădirii, în cazul fascicolului întins, respectiv 3 cm în cazul fascicolului pozat.

CLĂDIRI CU PERICOL DE EXPLOZIE/INCENDIU

Obiective învecinate	Traversare	Apropiere
Construcții de producție și/sau depozitare încadrate în categoria A, B sau C pericol de incendiu	Se interzic traversările LEA peste construcții de producție și/sau depozitare încadrate în categoria A, B sau C pericol de incendiu.	În cazul apropierii LEA de depozite cu substanţe combustibile sau cu pericol de explozie sau de incendiu, distanţa minimă pe orizontală între axul LEA şi orice parte a depozitului este: - pentru depozite deschise cu substanţe combustibile solide, înălţimea deasupra solului a celui mai înalt stâlp din apropiere. - pentru depozite de lichide sau gaze combustibile, pentru depozite cu pericol de incendiu şi explozie şi pentru depozite de muniţie: 1,5 x Hst (înălţimea deasupra solului a celui mai înalt stâlp din apropiere).

ALTELE

Obiective învecinate	Traversare Apropiere
Zone cu circulație frecventă	Distanța minimă pe verticală dintre conductorul inferior al LEA la săgeata maximă și sol este este egală cu 7 m.
Culturi pe spaliere metalice și îngrădiri metalice	Distanţa pe verticală între conductorul inferior al liniei la săgeata maximă şi partea superioară a spalierului/îngrădirii metalice să fie de minimum 1,5 m.
Instalații de îmbunătățiri funciare (conducte, canale și jgheaburi)	- Distanţa pe verticală este de minimum 3,5 m, la săgeata maximă a conductorului, de la cota terenului, la canale în debleu, respectiv de la cota coronamentului, la canale în rambleu, pentru canale accesibile numai circulaţiei pedestre. - Distanţa pe verticală este de minimum 4 m, la săgeata maximă a conductorului, de la cota terenului, la canale în debleu, respectiv de la cota coronamentului, la canale în rambleu, pentru canale

	accesibile circulaţiei cu autovehicule, fără a fi drumuri publice. - Distanţa pe verticală este de minimum 3,5 m, la săgeata maximă a conductorului, până la peretele superior al jgheabului sau conductei supraterane fixe sau mobile.
Aeroporturi	Se interzice traversarea LEA peste aeroporturi, iar apropierile se tratează conform legislaţiei de specialitate.
Instalaţii de emisie recepţie de Tc de înaltă frecvenţă:	Se interzice traversarea LEA peste acestea.
Parcaje auto pe platforme în aer liber:	Se evită traversarea acestora; În cazuri obligate, traversarea LEA noi peste parcajele auto existente sau amplasarea de parcaje auto noi în culoarul de trecere al LEA existente se poate realiza cu respectarea tuturor distanţelor şi măsurilor de siguranţă rezultate în urma analizelor de risc, de comun acord cu toate părţile implicate; aceste situaţii se tratează ca traversări ale drumurilor.
Terenuri de sport şi zone de agrement	Traversarea LEA peste terenurile de sport şi peste zonele de agrement este interzisă.
Vegetaţia din vecinătatea LEA	Sunt tratate toate situaţiile de coexistenţă care vizează arbori/pomi fructiferi din livezi, zăvoaie, fond forestier, etc., situaţi în domeniul public sau privat. În raport cu vegetaţia, se consideră traversare a LEA situaţia în care proiecţia orizontală a conductorului extrem la devierea maximă produsă de vânt se intersectează cu proiecţia orizontală a coroanei arborilor la devierea maximă produsă de vânt şi/sau de greutatea zăpezii. În raport cu vegetaţia, se consideră apropiere situaţia în care arborii plantaţi/crescuţi în lateralul LEA, sub acţiunea factorilor hidrometeorologici (vânt şi/sau zăpadă în asociere cu umezeala excesivă acumulată în sol) pot fi îndoiţi, aplecaţi, răsturnaţi (smulşi din rădăcină) peste conductoarele şi/sau stâlpii LEA, respectiv arborii slab ancoraţi în sol şi/sau care au părţi uscate şi care sub acţiunea vântului/zăpezii pot afecta conductoarele/stâlpii LEA. În aceeaşi categorie se încadrează şi arborii care, datorită dimensiunilor lor, prin tăiere pot cădea peste conductoarele/stâlpii LEA. În situaţii de traversare/apropiere, distanţa între conductorul extrem al liniei şi coronamentul arborilor este de minimum 1 m. Profilul LEA cu tensiunea nominală < 1kV, raportat la vegetaţia din vecinătatea acesteia, este prezentat în Figura 1 din prezenta anexă.

Tabel 15 - Distanţe de siguranţă aferente liniilor electrice aeriene cu tensiunea nominală mai mică sau egală cu 1 kV

Măsuri de siguranţă şi de protecţie, culoare de trecere şi condiţii de coexistenţă între LEA cu tensiune nominală peste 1 kV şi obiective învecinate.

Pentru o LEA culoarul de trecere (de funcţionare), zona de protecţie şi zona de siguranţă coincid.

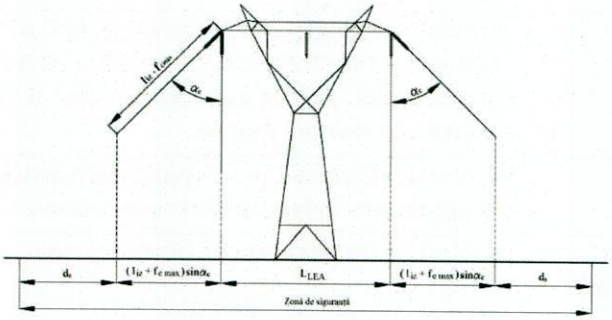

Distanța minimă de siguranță, ds este de:

- 3 m, în cazul LEA cu tensiunea nominală ≤ 110 kV;
- 4 m, în cazul LEA cu tensiunea nominală de 220 kV;
- 5 m, în cazul LEA cu tensiunea nominală de 400 kV;
- 8 m, în cazul LEA cu tensiunea nominală de 750 kV.

Lățimile normate ale culoarelor de trecere pentru LEA simplu/dublu circuit, sunt următoarele:

- 24 m, pentru LEA cu tensiuni între 1 şi 36 kV;
- 37 m, pentru LEA cu tensiuni de 110 kV;
- 55 m, pentru LEA cu tensiuni de 220 kV;
- 75 m, pentru LEA cu tensiuni de 400 kV;
- 81 m, pentru LEA cu tensiuni de 750 kV.

Lățimile normate ale culoarelor de trecere pentru LEA simplu/dublu circuit, sunt următoarele:

- 24 m, pentru LEA cu tensiuni între 1 şi 36 kV;
- 32 m, pentru LEA cu tensiunea de 110 kV;
- 44 m, pentru LEA cu tensiunea de 220 kV;
- 54 m, pentru LEA cu tensiunea de 400 kV;
- 81 m, pentru LEA cu tensiunea de 750 kV.

În cazul LEA construite pe terenuri silvice sau pe terenuri din domeniul public sau privat, precum grădini, curți, livezi, zăvoaie, marginea drumurilor etc., unde există arbori/pomi fructiferi, lățimile normate ale culoarelor de trecere pentru LEA simplu/dublu circuit sunt următoarele:

- 24 m, pentru LEA cu tensiuni între 1 şi 36 KV;
- 32 m, pentru LEA cu tensiunea de 110 kV;
- 44 m, pentru LEA cu tensiunea de 220 kV;
- 54 m, pentru LEA cu tensiunea de 400 kV;
- 81 m, pentru LEA cu tensiunea de 750 kV.

Dimensiunile culoarului de trecere (funcționare) pot fi mai mari decât cele prevăzute mai sus în cazurile şi în panourile LEA în care acestea:

- se realizează cu stâlpi echipați cu mai mult de două circuite;
- necesită deschideri mari, impuse de configurația terenului (traversarea unor elemente naturale etc.);

- au în vecinătate obiective, construcții, depozite cu materiale explozive, instalații etc., pentru care condițiile de coexistență cu acestea impun măsuri speciale sau distanțe de siguranță mai mari;
- traversează zone în care configurația terenului favorizează căderea de arbori pe echipamentele LEA.

Conform Ordinului ANRE nr. 4/2007 privind delimitarea zonelor de protecție și de siguranță aferente capacităților energetice, art. 18, punctul 7, anexa nr. 5b, este interzis a se realiza orice fel de construcții la distanțe mai mici în plan orizontal (paralelism) de 1 m față de cablurile electrice. **Față de posturile de transformare se va păstra o distanță de 20 m.**

d. Telecomunicații

Preluarea noilor abonați se va face din rețeaua actuală, prin suplimentarea capacității cablurilor existente. Racordarea abonaților se va realiza astfel încât să fie respectate condițiile tehnice pentru a permite în continuare furnizarea serviciilor de calitate superioară.

Eventualele extinderi ale rețelei în zonele propuse a fi introduse în intravilan se vor face în soluție de amplasare subteran, conform prevederilor din HG 490/2011 privind completarea Regulamentului general de urbanism aprobat prin HG 525/1996.

ZONE DE PROTECȚIE	
Zonele de protecţie pe tipuri de lucrări edilitare sunt următoarele:	Cabluri armate pozate direct în şanţ; Elemente de suport ale liniilor aeriene, în afara localităților.
Zona de protecţie se constituie ca fâşia de teren, de-a lungul acestor trasee, cu lăţimea de 2,0 m, de o parte şi de alta a axului traseului.	Cabluri în canalizaţie Tc din conducte PVC sau HDPE.
Zona de protecţie se constituie ca fâşia de teren, de-a lungul canalizaţiei, cu lăţimea de 1,5 m, de o parte şi de alta a axului acesteia.	Canale de beton cu lăţime între 0,3 şi 1,0 m Canale tehnice prevăzute la execuţia tablierelor
Zona de protecţie se constituie ca fâşia de teren, de-a lungul canalului, cu lăţimea de 1,0 m de o parte şi de alta a axului acestuia.	Ţevi PVC înglobate în trotuar.
Zona de protecţie se constituie ca fâşia de teren, de-a lungul traseului, cu lăţimea de 1,5 m, de o parte şi de alta a axului acesteia.	Minişanţuri practicate în asfalt.
Zona de protecţie se constituie din fâşia de teren, de-a lungul traseului, cu lăţimea de 0,5 m, de o parte şi de alta a axului acestuia.	Ţevi OL ancorate de structura construcţiei; Conducte pe suporţi.
Zona de protecţie se constituie ca fâşia din suprafaţa de ancorare, cu lăţimea de 0,5 m, de o parte şi de alta a axului ţevilor sau conductelor.	

e. Alimentare cu gaze naturale

În contextul strategiei de dezvoltare urbană și a necesității creșterii gradului de acces la utilități moderne, administrația locală a inițiat un proiect pentru înființarea și

extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale în orașul Tismana și în satele componente (inclusiv Vâlcele, Gornovița, Topești, Vânăta, Pocruia, Celei, Costeni și Isvarna). Proiectul a fost lansat în urma semnării unui contract între Primăria Tismana și operatorul din domeniul distribuției de gaze naturale (Distrigaz Sud Rețele), după finalizarea procedurilor de atribuire și obținerea avizelor tehnice și de mediu necesare pentru autorizarea lucrărilor de construire a rețelei.

Lucrările de introducere a rețelei au fost demarate în anii recenți, în etape succesive, și s-au concretizat prin realizarea primilor kilometri de conductă de distribuție. Un tronson de rețea de aproximativ 19,40 km a fost predat către operatorul Distrigaz Sud Rețele și autorizat de Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) pentru a permite depunerea cererilor de branșare din partea populației pe tronsoanele deja finalizate. În această etapă, autoritățile locale au facilitat depunerea documentației de racordare pentru locuințe și alte clădiri, prin punerea la dispoziție a modelelor de cereri și asistență pentru întocmirea dosarelor de branșare.

Progresul lucrărilor a continuat în 2024 și 2025, fiind raportată finalizarea unei proporții semnificative din rețea, cu circa 44 de kilometri de conductă instalați și stația de reglare, măsurare și predare finalizată, în timp ce noi tronsoane sunt supuse etapelor de extindere și avizare tehnică pentru conectarea completă a zonei. Această evoluție confirmă trecerea de la stadiul de proiectare și autorizare la cel de execuție și punere în funcțiune progresivă a infrastructurii de alimentare cu gaze naturale..

5.10. Protecția mediului

În urma constatărilor obținute prin compararea concluziilor studiilor de fundamentare și a concluziei analizei situației existente au fost formulate o serie de propuneri și măsuri de intervenție urbanistică.

Având în vedere că în prezent sistemul centralizat de alimentare cu apă nu acoperă în totalitate zonele construite și zonele din intravilan neconstruite încă, se propune extinderea rețelelor de alimentare cu apă pe toate străzile existente din intravilan, astfel încât să se asigure racordarea integrală a locuitorilor orașului la acest sistem. De asemenea, luând în considerare faptul că deși sistemul de canalizare al orașului este în execuție, acesta nu deservește în totalitate străzile din toate satele. Astfel, se propune extinderea rețelelor de canalizare pe toate străzile satelor componente ale orașului TISMANA. Mai mult, se propune reconfigurarea sistemului stradal astfel încât să fie amplasate rigole deschise sau acoperite pe marginea drumurilor, în vederea colectării apelor pluviale.

Deșeurile menajere se vor colecta individual, pe fiecare lot în parte, prin europubele, așa cum se realizează și în prezent. Mai departe, deșeurile menajere vor fi colectate de compania de salubrizare cu care orașul are încheiat contract de gestionare al serviciului public de salubrizare.

În vederea ameliorării climatului rural, în cadrul orașului sunt propuse a fi amenajate spații verzi publice, care să răspundă nevoilor locuitorilor, astfel încât să se asigure indicatorul de minim 26 mp/locuitori.

5.10.1 Protecția patrimoniului cultural

Pentru remedierea problemelor de mediu identificate, în acord cu principiile protejării patrimoniului natural și construit, se recomandă următoarele:

- Reglementarea zonelor cu potențial risc de inundabilitate, exces de umiditate și alunecări de teren în vederea evitării oricăror noi afectări ale zonelor construite; aceasta se poate realiza prin permiterea construirii numai cu condiția remedierii problemelor de inundabilitate sau de stabilitate a terenului. În acest caz, intervențiile pentru remedierea riscurilor vor ține cont de caracterul zonei și păstrarea peisajului cultural specific zonei: materiale naturale, intervenții discrete, soluții ecologice (plantarea de coridoare verzi cu caracter de tampon, împăduriri, metode de colectare și reutilizare a apei, etc.)
- Protejarea obiectivelor naturale protejate: Stejar secular - Quercus robur, în vârsta de 200 ani - proprietatea lui Ioniță Constantin, sat TISMANA, Nuc secular - Juglans regia, in vârstă de 200 ani - proprietatea lui Toma Gheorghe, sat Nisipoasa, Stejari seculari - Quercus robur, în vârstă de 150-200 ani (40 exemplare)- situați la ieșirea din satul Nisipoasa.
- Identificarea și delimitarea zonelor de pe teritoriul UAT unde sunt necesare măsuri complexe, privind amenajarea malurilor de râu pentru optimizarea condițiilor de agrement și recreere (plajă, plimbări de agrement, pescuit și pescuit sportiv, puncte de observare, etc.). Acestea vor fi completate cu elemente specifice din Regulamentul Local de Urbanism și stabilesc condițiile necesare pentru conservarea peisajelor culturale.

Există potențial de astfel de amenajări, cu condiția unei bune accesibilități.

- Spațiul public trebuie să fie alcătuit – pe cât posibil – din materiale naturale, să se înscrie în specificul local din punct de vedere al culorilor și texturilor: lemn în combinație cu metal și piatră naturală cu specific local pentru obiectele de mobilier urban, pavaje din piatră naturală (calcar, granit, andezit) pentru căile de circulație pietonală;
- Aspectul general al construcțiilor trebuie să fie dominat de linii orizontale, definit prin volumetrii simple, cu gabarit redus, înscris în specificul local din punct de vedere al culorilor și texturilor;
- Elementele decorative trebuie să fie subtile, reduse ca număr și ca proporție în volumul clădirilor (mai puțin de 30%) și încadrate în specificul local; acestea vor avea o coloristică neutră: alb, tonuri de gri sau culori care fac parte din specificul local (culori neutre, desaturate, deschise la culoare etc.);

- Responsabilitatea față de urmași - îmbunătățirea condițiilor de viață actuale prin valorificarea resurselor locale în mod judicios, pe termen lung, pentru a fi disponibile și generațiilor viitoare;

- Utilizarea surselor de energie regenerabile, cu condiția păstrării specificului local;[110]
- Utilizarea materialelor reciclabile și refolosirea apelor uzate și pluviale;
- Utilizarea materialelor și tehnicilor tradiționale (naturale și ecologice), care de fapt, reflectă soluțiile cele mai bune, cristalizate de-a lungul timpului pentru condițiile de mediu locale;

Din punct de vedere al zonei construite, se recomandă următoarele:

Orașul TISMANA se confruntă în prezent cu un **fond construit (din care fac parte în special acele elemente de arhitectură vernaculară cu valoare arhitecturală deosebită) în parte învechit.** O serie din clădirile valoroase identificate se află în colaps sau pre-colaps, unele dintre ele fiind abandonate și urmând probabil același parcurs. Au fost identificate doar 2 clădiri reprezentate ale stilului arhitectural tradițional rural ce au fost reabilitate în așa fel încât să respecte specificul local. Celelalte construcții sunt fie în stare medie sau rea (majoritatea cazurilor), fie au fost reabilitate nerespectându-se specificul local (există puține astfel de exemple, iar în cazul celor care există, clădirile au fost transformate parțial, doar unele dintre elemente suferind transformări ce au dus la pierderea specificului). Aceasta se explică fie prin lipsa mijloacelor materiale pentru reabilitarea gospodăriilor, fie prin lipsa interesului urmașilor pentru respectivele proprietăți. În unele cazuri, pe terenul pe care se află vechea locuință au fost ridicate construcții noi, ce nu se armonizează din punct de vedere arhitectural cu construcțiile vechi. Studiul istoric realizat în scopul actualizării Planului Urbanistic General din anul 2014 a identificat clădiri cu valoare sau propuse spre clasare, care astăzi au fost fie demolate și înlocuite cu alte construcții cu caracter diferit și chiar contrastant față de valorile tradiționale descifrate în fondul construit vechi, fie au suferit degradări ce au dus la distrugerea completă a lor. Reabilitarea acestuia va fi realizată astfel încât să se încadreze în specificul local.

Se va urmări o relație construit-natural echilibrată conform tipologiilor existente, detaliate în capitolele următoare (amplasarea construcțiilor față de străzi și față de elementele naturale – ape, păduri, dealuri - organizarea gospodăriilor, conservarea raportului dintre elementele constitutive ale acestora);

5.10.2 Plan local de peisaj

Pentru protecția peisajului cultural în Orașul TISMANA se recomandă următoarele măsuri:

- Teritoriul orașului TISMANA prezintă un peisaj specific zonei viticole a județului GORJ. Se recomandă menținerea peisajelor și a terenurilor agricole, viticole și exploatarea lor sustenabilă, pentru a evita degradarea și modificarea radicală a peisajului (realizată de obicei prin intervenții ieșite din scară, nespecifice peisajului și culturii locale).
- Identificarea punctelor de panoramă ușor accesibile și atractive și integrarea lor în viața satelor sau în circuite turistice sau de agrement.

110 *(Ordinul Arhitecților din România 2016)*

Respectul pentru moștenirea culturală: **se va urmări cu precădere integrarea în context prin păstrarea nealterată a identității așezărilor, a peisajelor construite, naturale și culturale și a elementelor de identitate arhitecturală.**

Din punct de vedere al peisajului, dezideratul de dezvoltare pe termen lung vizează dezvoltarea calitativă a acestuia, în sensul refacerii echilibrului dar și încurajării sustenabilității prin valorificarea minim invazivă a resurselor peisagistice existente. Din această perspectivă, dezvoltarea vizează principalele dimensiuni ale peisajului:

Dimensiunea funcțională:	**fiind încurajată dezvoltarea unor zone unități de peisaj cu funcționalitate și utilizarea multiplă, plurivalentă, astfel încât să fie descurajate fenomenele de abandon sau reutilizare spontană**
Dimensiunea ecologică:	sunt încurajate intervențiile minim invazive (în sensul modificării și antropizării peisajului) și măsurile sustenabile. Se vor încuraja intervențiile care valorifică menținerea/ dezvoltarea elementelor naturale și relaționarea eco-sistemică în peisaj
Dimensiunea cultural-patrimonială:	se vor proteja fragmentele de peisaj cultural/ patrimonial, se vor limita intervențiile care pot induce modificarea masivă a peisajului în sensul pierderii lizibilității și recognoscibilității acestuia, respectiv a caracteristicilor locale
Dimensiunea socio- economică:	intervențiile asupra peisajului vor avea în vedere potențialul de utilizare și valorificare a acestuia din perspectivă socio- economică.

5.11 Zone de regenerare urbană. Zone de restructurare urbană

Regenerarea și restructurarea urbană a orașului TISMANA reprezintă o prioritate esențială pentru dezvoltarea durabilă și coerentă a acestei comunități. Prin intervențiile planificate în zona centrală, de agrement și comercială, orașul TISMANA își propune să revitalizeze spațiile existente, să îmbunătățească calitatea vieții locuitorilor și să stimuleze dezvoltarea economică.

Prin reabilitarea și modernizarea centrului orașului, prin amenajarea parcului orașul și zonelor de agrement, precum și a infrastructurii comerciale și de servicii, se urmărește crearea unor spații atractive și funcționale. Aceste intervenții vor contribui la consolidarea identității orașului, la creșterea atractivității pentru locuitori și vizitatori, și la stimularea dezvoltării economice locale. Zonele de regenerare urbană vor oferi spații de relaxare, activități recreative și oportunități economice, contribuind astfel la îmbunătățirea calității vieții.

Printr-o abordare integrată și sustenabilă a regenerării și restructurării urbane, **orașul TISMANA își propune să devină un model de dezvoltare durabilă modernă, adaptată nevoilor actuale și viitoare ale unei comunități de mici dimensiuni în curs de urbanizare.** Aceste eforturi vor contribui la crearea unui mediu de viață atractiv, funcțional și durabil, consolidând astfel perspectivele de dezvoltare economică și socială pe termen lung.

5.12. Reglementări urbanistice

Volumul de reglementări urbanistice al acestui Plan Urbanistic General defineşte prevederile de Regulament specifice diverselor zone ale oraşului TISMANA.

Aceste prescripţii sunt stabilite ierarhic astfel:

- **prescripţii generale, la nivelul teritoriului oraşului;**
- **prescripţii generale, la nivelul teritoriului intravilan al oraşului;**
- **prescripţii specifice de construibilitate la nivelul:**
  - unităţilor teritoriale de referinţă - UTR-uri
  - zonelor funcţionale
  - subzonelor funcţionale

Pentru fiecare U.T.R. în parte au fost definite: vecinătăţile, limita teritoriului intravilan existentă şi propusă, funcţiunile existente şi propuse, zonele de protecţie şi de interdicţie, amplasamentul dotărilor propuse, etc.

Divizarea intravilanul oraşului TISMANA

În cadrul teritoriului fiecărui sat, terenurile din extravilan [111] [112] si intravilan[113] sunt bine definite pe baza legislaţiei menţionate şi bine conturate în documentaţiile urbane.

Terenurile din intravilanul acestor sate nu sunt grupate şi nu alcătuiesc un singur Trup comun. Astfel, intravilanul oraşului TISMANA se compune din 57 Trupuri diferite şi distribuite neuniform pe intravilanul satelor:

În urma studiilor urbanistice efectuate în oraşul TISMANA, în contextul trasării zonelor care conţin cele 3 criterii urbanistice definitorii în stabilirea limitelor Unităţilor Teritoriale de Referinţă (UTR), - care sunt:

a. **Funcţiuni asemănătoare în prezenţa unor funcţiuni dominante**
b. **Regimul de construire (continuu, discontinuu) dominanta**
c. **Înălţimi maxime asemănătoare,**

S-a ajuns la concluzia că se poate identifica şi diferenţia în cadrul acestor 16 Trupuri, 24 UTR diferite, mai ales prin poziţionarea lor în cadrul UTA.

Diviziunea unităţilor teritoriale de referinţă în zone şi subzone funcţionale

Cele 24 Unităţi Teritoriale de Referinţă (UTR) ale oraşului TISMANA se divizează în 15 Zone Funcţionale stabilite conform Ordinul nr.13N din 10.03.1994 şi Hotărâre MLPT nr.59/4.02.1999 (Ghid privind metodologia de elaborare şi conţinutul-cadru al PUG) după cum urmează:

- **În intravilan:**

ZONA LOCUINŢELOR ŞI FUNCŢIUNILOR COMPLEMENTARE

Li – Subzona locuinţelor individuale

Lv– Subzona locuinţelor şi a unităţilor de cazare turistică

---

111 cnf. Legea nr.18 din 19.02.1991 a fondului funciar, art.2, alin. a)

112 cnf. Ordin MLPAT nr.21/N din 10.04.2000 pentru aprobarea reglementării tehnice "Ghid privind elaborarea şi aprobarea regulamentelor locale de urbanism", Art.3

113 cnf. Ordinului MLPAT nr. 21/M/10.04.2000 pentru aprobarea reglementării tehnice "Ghid privind elaborarea şi aprobarea Regulamentelor Locale de Urbanism", art.4

Lm – Subzonă locuințelor cu permisivități pentru comerț și servicii

Li – Subzona locuinţelor individuale în parcelar necaracteristic

Lz – Subzona locuințelor individuale reglementate prin documentații de urbanism **aprobate**

ZONA INSTITUȚIILOR PUBLICE ȘI SERVICIILOR DE INTERES PUBLIC

Is - Zona instituțiilor publice și serviciilor de interes public

ZONA COMEȚ ȘI SERVICII

CS - Subzona activităților și a serviciilor comerciale și a infrastructurii turistice

ZONE CU DESTINAȚIE SPECIALA

TDS - Subzona cu destinație speciala

ZONA MIXTA

Mdu - Subzonă mixtă de dezvoltare de tip urban

Mdr – Subzonă mixtă de dezvoltare de tip rural

Mic – Subzonă mixtă formată din unități industrial și logistice cu comerț, servicii

Mat – Subzona mixtă a activităților pentru turism

ZONA GOSPODĂRIILOR COMUNALE

Ge- Subzona rețelelor tehnico-edilitare și a gospodăriilor comunale

Gc- Cimitire

Gfv – Subzona de producție a energiilor alternative reprezentate de parc fotovoltaic

ZONA VERDE, DE SPORT și AGREMENT

Vs –Spații verzi de folosința publică și sport

Vp – Spații verzi pentru protecția

Va – subzona spațiilor verzi de agrement

CC – ZONA CAILOR DE COMUNICATII și CONSTRUCȚIILOR AFERENTE

CCr – Subzona transporturilor rutiere

CCf – Subzona culoarelor de mobilitate nou propuse

În afara zonelor funcționale din intravilan, mai sunt 6 zone funcționale în extravilan, astfel:

TERENURI ÎN EXTRAVILAN

Aa - Subzona activitatilor agro-zootehnice cu spații de desfacere

EXa - Terenuri agricole

Exp - Forestier

EXn - Terenuri neproductive

EXh - Terenuri permanent sub apa

EXi - Terenuri destinate lucrărilor majore de infrastructura

Domeniu schiabil

Prin prezentul Plan Urbanistic General se propune rezervarea unui areal situat în partea de nord a teritoriului administrativ pentru dezvoltarea unei zone destinate activităților recreative de tip schi și agrement sezonier.

Amplasamentul identificat este în prezent total neconstruit, având caracter natural și un grad redus de intervenție antropică, fapt ce permite configurarea coerentă a unei funcțiuni turistice fără a genera conflicte cu zonele de locuire sau cu alte funcțiuni existente. Din punct de vedere al accesibilității, zona beneficiază de legătură directă cu drumul existent care asigură conexiunea către Mănăstirea Tismana. ceea ce constituie un avantaj

major pentru asigurarea accesului auto și pentru integrarea viitoarei dezvoltări în sistemul circulațiilor la nivel local.

Propunerea are la bază valorificarea potențialului natural al sectorului nordic, caracterizat prin condiții favorabile amenajării unor pârtii pentru sporturi de iarnă, precum și a unor dotări complementare de agrement. Totodată, poziționarea zonei în afara intravilanului actual permite o etapizare controlată a dezvoltării, în corelare cu cererea reală și cu posibilitățile de extindere a infrastructurii tehnico-edilitare.

La momentul aprobării PUG, suprafața propusă rămâne în extravilan, urmând ca delimitarea exactă a zonei, stabilirea indicatorilor urbanistici, a regimului de construire și eventuala includere în intravilan să fie realizate ulterior prin documentații de urbanism de tip PUZ, elaborate în condițiile legii. În cadrul acestora vor fi analizate detaliat impactul asupra mediului, necesarul de utilități, organizarea acceselor, parcajele și integrarea peisajeră.

Prin această propunere, PUG instituie un cadru strategic pentru diversificarea funcțională a teritoriului și pentru stimularea dezvoltării turistice și economice locale, cu respectarea principiilor dezvoltării durabile și a protecției mediului natural.

5.13 Circulația terenurilor. Obiective de utilitate publică

Din punct de vedere al tipului de proprietate a terenurilor, conform Legii 213/1998, în teritoriul administrativ al Orașului TISMANA se identifică următoarele categorii:

I. Terenuri Domeniu Public

a. Terenurile Domeniu Public al statului

- Bogățiile de orice natură ale subsolului, în stare de zăcământ;
- Spațiul aerian;
- Apele de suprafață, cu albiile lor minore, apele subterane;
- Pădurile și terenurile destinate împăduririi, cele care servesc nevoilor de cultură, de producție ori de administrație silvică, iazurile, albiile pâraielor, precum și terenurile neproductive incluse în amenajamentele silvice, care fac parte din fondul forestier național și nu sunt proprietate privată;
- Terenurile care au aparținut domeniului public al statului înainte de 6 martie 1945; terenurile obținute prin lucrări de îndiguiri, de desecări şi de combatere a eroziunii solului; terenurile institutelor şi staţiunilor de cercetări ştiinţifice;
- Rezervațiile naturale;
- Rețelele de transport al energiei electrice;
- Spectre de frecvență şi rețelele de transport şi de distribuție de telecomunicații;
- Digurile de apărare împotriva inundațiilor;
- Lucrările de regularizare a cursurilor de ape;
- Cantoanele hidrotehnice, stațiile hidrologice, meteorologice şi de calitate a apelor;
- Statuile şi monumentele declarate de interes public național;

b. Terenurile Domeniu Public al județului

— Drumurile județene;
— Terenurile şi instituțiile publice de interes județean, cum sunt: biblioteci, muzee, spitale județene şi alte asemenea bunuri, dacă nu au fost declarate de uz sau interes public național sau local;

c. Terenurile Domeniu Public al orașului

— Drumurile şi străzile;
— Piețele publice, comerciale şi parcurile publice, precum şi zonele de agrement;
— Rețelele de alimentare cu apă, canalizare, termoficare, stațiile de tratare și epurare a apelor uzate, cu instalațiile, construcțiile și terenurile aferente;
— Terenurile şi clădirile în care își desfășoară activitatea Consiliul Local şi Primăria, precum şi instituțiile publice de interes local, cum sunt: teatrele, bibliotecile, muzeele, spitalele, policlinicile şi altele asemenea;
— Locuințele sociale;
— Statuile şi monumentele, dacă nu au fost declarate de interes public național;
— Bogățiile de orice natură ale subsolului, în stare de zăcământ, dacă nu au fost declarate de interes public național;
— Terenurile cu destinație forestieră, dacă nu fac parte din domeniul privat al statului şi dacă nu sunt proprietatea persoanelor fizice ori a persoanelor juridice de drept privat;
— Cimitirele

II. Terenuri Domeniu Privat

a. Terenurile Domeniu Privat al statului
b. Terenurile Domeniu Privat al județului
c. Terenurile Domeniu Privat al orașului

— Terenurile incluse în inventarul domeniului privat realizat de către Primăria orașului TISMANA la sfârșitul fiecărui an calendaristic;

III. Terenuri Proprietate Privată a Persoanelor Fizice și Juridice

Din situația existentă vor fi menținute toate obiective de utilitate publică, respectiv:
LISTA OBIECTIVELOR DE UTILITATE PUBLICĂ existente si funcționale din Orașul Tismana:

ÎNVĂȚĂMÂNT

În oraș există următoarele unități de învățământ:

Grădinița din localitatea Tismana,
Grădinița din localitatea Topeşti,
Grădinița din localitatea Celei,
Grădinița din localitatea Costeni,
Grădinița din localitatea Pocruia
Grădinița din localitatea Sohodol,
Învăţământ primar Şcoala Tismana

Învăţământ primar Şcoala Topeşti
Învăţământ primar Şcoala Tocruia
Învăţământ primar Şcoala Celei
Învăţământ primar Şcoala Shodol
Învăţământ gimnazial Şcoala Tismana
Învăţământ gimnazial Şcoala Pocruia
Învăţământ gimnazial Şcoala Celei
Învăţământ gimnazial Şcoala Sohodol
Învățământ preuniversitar "Liceul Tehnologic Tismana"

SĂNĂTATE

În Tismana asistenta medicală este asigurată de 8 medici şi 10 asistenți. În prezent sunt funcționale 4 cabinete medicale individuale, deservite de 4 medici de familie si 8 asistenți.

Centrul de Sănătate, cu clădire proprie, este deservit de 2 medici, 2 asistenți şi un îngrijitor.

Activitatea celor 4 medici de familie se desfășoară în incinta Dispensarului Uman Tismana, un imobil modern de tip P+2, bine dotat cu aparatura necesară şi amplasat în centrul orașului Tismana. Tot aici funcționează 2 cabinete stomatologice deservite de 2 medici.

Medicii de familie asigură asistență medicală pentru specialitățile medicină generală şi pediatrie.

În oraş mai funcționează şi un Dispensar Veterinar unde lucrează un medic şi 4 tehnicieni veterinari. În sate există patru puncte de însămânțări artificiale şi naturale. Activitatea este asigurată de cadre calificate în acest domeniu.

În centrul Tismanei funcționează o farmacie de uz veterinar cu un salariat. [114]

ADMINISTRAȚIE

Sediul primăriei locale
Sediu poliție

CULTURĂ ŞI CULTE

Categorii de biblioteci – ORAŞUL TISMANA	***Anul 2022***
	UM: Număr
Total	***1***

Tabel 16 – Situația bibliotecilor în Orașul Tismana (anul 2022)[115]

Lăcașuri de cult

1. Mănăstirea Tismana
2. Biserica „Buna Vestire" de la intrarea în defileul Văii Tismanei.
3. Schitul Cioclovina de Jos , cu chilii, datat din anul 1715.

---

114 *Conf. date primărie https://primariatismana.ro/sanatate/*
115 *Conf. ART101B - Biblioteci pe categorii de biblioteci, județe şi localități, http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table*

4. Schitul Cioclovina de Sus, datat din anul 1714.
5. Biserica din lemn din localitatea Gornoviţa, datată din anul 1764
6. Biserica din localitatea Vânăta, datată din anul 1714.
7. Biserica din localitatea Sohodol, datată din anul 1720
8. Biserica din localitatea Tismana – centru.
9. Biserica din localitatea Tismana-Ungureni
10. Bisericile din localitatea Pocruia.
11. Biserica din localitatea Costeni
12. Biserica din localitatea Isvarna
13. Biserica veche din localitatea Celei
14. Biserica nouă din localitatea Celei

Potrivit „Strategiei de dezvoltare durabilă a oraşului Tismana pentru perioada 2015-2020", **în domeniul culturii / agrement,** se evidenţiază următoarele aspecte:

1 bibliotecă - Biblioteca Publică este amplasată în clădirea Casei de Cultura "George Coşbuc"

1 casă de cultură

1 muzeu – Muzeul Costumului Popular Gorjenesc

1 monument în cinstea eroilor căzuţi în primul şi al doilea război mondial

16 monumente istorice - În conformitate cu „Lista Monumentelor Istorice" (LMI), anexa la Ordinul ministrului culturii nr. 2.828/2015

Locuri de agrement:

Stadionul Tismana, bazele sportive ale şcolilor Tismana, Pocruia, Celei, Sohodol, Topeşti şi terenurile de sport de pe Valea Tismanei, Tabăra Tismana

Lacul Tismana

Spaţiile Verzi conform Registrul local al spaţiilor verzi din Oraşul Tismana (anul 2020) - Conform Anexa la HCL nr. 35 / 18.06.2022[116]

Spaţiu verde din punctul „Canal Zăvoi-Coda Lacului" I
Spaţiu Verde din punctul "Sub Dos"
Spaţiu verde "La Varniţa II"
Spaţiu verde "La Stadion"
Spaţiu verde din punctul "Vila Renel"
Spaţiu verde şi vegetaţie decorativă - Parc
Spaţiu verde şi vegetaţie decorativă - Grădina

COMERŢ

Spaţii comerciale cu funcţiuni alimentare şi nealimentare, magazinul Penny, My store, La doi paşi, Profi

116 *Vezi ANEXA 3 – Registrul local al spaţiilor verzi din Oraşul Tismana (anul 2020) - Conform Anexa la HCL nr. 35 / 18.06.2022*

ALIMENTAȚIE PUBLICĂ:

bar de zi,
restaurante,
cofetărie,
pizzerie,
piața agroalimentară.

DOTĂRI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ:

remiza P.S.I.,
unitățile de gospodărie comunală, casa funerară,
postul de politie,
direcția de drumuri,
postul de jandarmerie montană,
stație de alimentare combustibil.

DOTĂRI FINANCIAR BANCARE:

BCR,
CEC Bank – Agenția Tismana

Unități cooperatiste.

Cooperativa Arta Casnică Tismana
Cooperativa de Credit Tismana

Lista tuturor concesionarilor:

ADIS; APAREGIO, DISTRIBUȚIE SUD OLTENIA

CONCLUZII ȘI MĂSURI ÎN CONTINUARE

Prezenta documentație urmează a fi analizată și avizată conform legislației în vigoare și apoi aprobată de Consiliul Local al orașului TISMANA.

Odată aprobat Planul Urbanistic General și Regulamentul Local aferent capătă valoare juridică, oferind instrumentul de lucru necesar administrației locale și județului GORJ ce vor urmări aplicarea lor.

Stabilirea categoriilor de intervenție și a reglementărilor s-au realizat în baza analizei multicriteriale la nivelul satelor componente privind:

- Funcțiunea dominantă în zonă;
- Configurația fondul construit existent și a parcelarului propus;
- Circulația și echiparea edilitară.

Aplicarea prevederilor **Planului Urbanistic General orașului TISMANA,** se face conform **Regulamentului Local aferent Planului Urbanistic General** care cuprinde:

- Prescripții și reglementări generale la nivelul teritoriului cuprins în intravilanul propus al orașului;
- Prescripții specifice la nivelul unităților teritoriale de referință

6. CONCLUZII

6.1. Concluzii

Analiza situației existente, coroborată cu studiile de fundamentare și cu obiectivele strategice stabilite la nivel local și județean, evidențiază necesitatea unei transformări structurale a orașului Tismana, dintr-o așezare cu caracter preponderent rural într-o localitate urbană modernă, funcțional coerentă și competitivă în context regional. Propunerile Planului Urbanistic General configurează un model de dezvoltare echilibrat, bazat pe consolidarea funcțiunilor urbane, valorificarea potențialului turistic și integrarea armonioasă a cadrului natural.

Direcția strategică principală vizează restructurarea și consolidarea zonei centrale a orașului ca pol administrativ, civic și de servicii. În acest sens, se propune delimitarea unei zone mixte cu pondere semnificativă a instituțiilor publice, a echipamentelor administrative, educaționale și culturale, precum și a spațiilor publice reprezentative. Intervențiile urmăresc crearea unui centru urban coerent, cu fronturi construite bine definite, spații pietonale de calitate și o imagine arhitecturală adecvată statutului de oraș, capabilă să susțină atât nevoile comunității locale, cât și fluxurile generate de activitatea turistică.

În vederea consolidării caracterului urban, se propune diversificarea fondului locativ prin introducerea zonelor de locuințe mici colective și locuințe individuale cu regim de înălțime redus și mediu, amplasate în proximitatea zonei centrale și a principalelor dotări publice. Această măsură are rolul de a crește densitatea controlată în arealele bine echipate, de a eficientiza utilizarea infrastructurii existente și de a susține apariția unor servicii urbane moderne. Se urmărește astfel trecerea de la o structură dispersată, specific rurală, la o organizare spațială mai compactă și mai eficientă.

Componenta economică a dezvoltării este fundamentată pe valorificarea potențialului turistic al zonei, prin reglementarea unor areale destinate turismului verde, agrementului și activităților recreative pe pantele montane adiacente intravilanului. Aceste zone sunt concepute ca spații cu intervenții controlate, cu grad redus de ocupare a terenului și cu accent pe integrarea în peisaj, astfel încât să pună în valoare cadrul natural fără a-l afecta. Turismul devine astfel principalul motor de dezvoltare, generând oportunități economice și contribuind la creșterea atractivității orașului.

În același timp, caracterul rural existent nu este anulat, ci valorificat ca element definitoriu al identității locale. Structura tradițională, relația cu peisajul montan și tipologiile arhitecturale specifice sunt integrate în reglementările urbanistice, astfel încât dezvoltarea urbană să păstreze autenticitatea locului. Ruralul devine un factor complementar, care conferă unicitate orașului și îl diferențiază în cadrul rețelei urbane regionale.

Prin ansamblul reglementărilor propuse – delimitarea clară a zonelor funcționale, consolidarea centrului, dezvoltarea fondului locativ colectiv de mică scară, crearea zonelor de turism și agrement, precum și modernizarea infrastructurii – PUG-ul instituie cadrul normativ necesar pentru transformarea graduală și sustenabilă a orașului. Implementarea etapizată a acestor măsuri va conduce la creșterea calității vieții, la consolidarea statutului

urban și la configurarea unei identități contemporane, în care urbanul modern și specificul rural montan coexistă într-un echilibru funcțional și estetic durabil..

6.2. Măsuri în continuare

6.3.1. Corelarea dezvoltării unității administrativ teritoriale de bază cu localitățile învecinate

Obiectivele principale ale strategiei de dezvoltare locală a orașului TISMANA sunt:

- Ameliorarea condițiilor igienico-sanitare ale locuitorilor prin construirea, amenajarea şi dotarea unităților sanitare, creșterea numărului de medici şi cadre sanitare medii;
- Îmbunătățirea prelucrării şi comercializării produselor agricole;
- Garantarea factorilor favorabili pentru realizarea unor activități rentabile în agricultură;
- Acoperirea terenurilor neproductive şi a terenurilor degradate prin plantarea arborilor;
- Achiziții de animale cu material biologic valoros;
- Ameliorarea posibilităților de transport prin executarea de drumuri locale noi, care să permită accesul la drumurile publice, județene şi naționale;
- Dezvoltarea şi diversificarea serviciilor productive;
- Ocrotirea mediului înconjurător prin adaptarea sistematică cu standardele de mediu din Uniunea Europeană pe care România va trebui să le atingă în totalitate;
- Ridicarea nivelului tehnic al producției;
- Asigurarea accesului permanent al populației şi al agenților economici la infrastructura edilitara (apa, gaze, căi de transport);
- Crearea condițiilor de desfășurare a activităților de învățământ şi de amenajare a spațiului din cadrul școlilor şi grădinițelor la standardele europene;
- Elaborarea unui set coerent de politici pentru stimularea activităților din amonte şi aval de agricultură (prelucrarea produselor agricole, servicii mecanizate) ;
- Dezvoltarea şi diversificarea activităților economice alternative care să asigure venituri şi menținerea populației în orașul TISMANA;
- Luarea măsurilor de îndepărtare a diferențelor sociale şi îmbunătățirea ratei de ocupare prin crearea de noi oportunități investiționale.

6.3.2. Posibilități de relansare socio-economică

Noul Plan Urbanistic General (P.U.G.) propus a luat în considerare tendințele observate în ultimii ani, capitalizând pe potențialul orașului în ceea ce privește accesibilitatea, infrastructura, resursele naturale și umane, precum și necesitățile

populației. Aceste noi activități propuse au ca obiectiv relansarea economiei locale și îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor. Forța de muncă existentă în comună poate fi re-specializată pentru a atrage venituri din mediul urban, ceea ce ar putea contribui la sporirea atractivității orașului pentru stabilirea unor activități economice și la creșterea ratei de ocupare a forței de muncă.

Situată în zona agrară din zona subcarpatică, Orașul TISMANA își poate sprijini dezvoltarea prin valorificarea terenurilor forestiere și agricole, prin crearea și diversificarea capacităților de producție și prin dezvoltarea activităților din domeniile turismului, comerțului, învățământului, sănătății, serviciilor și industriei mici.

6.3.3. Categorii principale de intervenție (operațiuni urbanistice) dependente de necesitățile populației

Prin raportare la necesitățile populației din Orașul TISMANA au fost identificare următoarele categorii de intervenții (operațiuni urbanistice) pretabile să amelioreze climatul rural și condițiile de viață ale locuitorilor:

- Restructurarea zonelor de activități economice din situația existentă și relocarea lor în zone cu acces mai facil la circulații publice asfaltate și la echipamente edilitare;
- Reabilitarea zonelor care dețin valori arhitecturale, urbanistice și istorice;
- Revitalizarea spațiilor publice aferente construcțiilor de interes public: muzeu, cămin cultural, școli etc.

6.3.4. Constrângeri ale dezvoltării spațiale a orașului

Intravilanul orașului a fost extins pe suprafața agricolă cu categoria de folosință teren arabil. Constrângerile dezvoltării spațiale ale localității au fost următoarele:

- Suprafețele extinse de teren forestier și terenuri acoperite de ape care constituie limitări în expansiunea spațială a localității;
- Obiective a căror agenți economici desfășoară activități cu caracter zootehnic sau profil industrial, și care generează zone de protecție sanitară;
- Sistem de circulație neconfigurat și drumuri publice cu profil extrem de redus (drumuri agricole care pot fi utilizate ca referință în configurarea tramei stradale în zonele introduse în intravilan).

Introducerea în intravilan a unor suprafețe agricole s-a realizat astfel încât să nu fie afectată practicarea agriculturii. Din acest motiv, au fost scoase din intravilan terenuri agricole care nu au fost construite, majoritatea acestor terenuri fiind reprezentare de către trupurile izolate din teritoriu, însă cele mai multe terenuri au fost rectificate pe limitele cadastrale.[117]

117 Scoaterea din intravilan a acestor terenuri a fost susținută și de accesibilitatea deficitară la ele, motiv pentru care în ultimii 12 ani nu a fost identificată nici o intenție de construire și dezvoltare a acestei zone.

7.ANEXE